

Vuosittainen maahanmuutto- ja turvapaikkaraportti

SUOMI 2022

Annual Report on Migration and Asylum

FINLAND 2022

Vuosittainen maahanmuutto- ja turvapaikkaraportti – Suomi 2022

Julkaisija:

Euroopan muuttoliikeverkosto 2023

Tutkimuksesta vastaavat henkilöt:

Erityisasiantuntija Jutta Saastamoinen

EMN Suomen johtaja Rafael Bärlund

Raportti on julkaistu ja painatettu suomen- ja englanninkielisenä seuraavilla ISBN-tunnuksilla:

ISBN 978-952-7427-36-1 (Nid.)

ISBN 978-952-7427-37-8 (PDF)

Pysyvä osoite: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-37-8>

Ulkoasu ja taitto OSG Viestintä

© kannen kuva: Kirijaki

Sisällysluettelo

Tiivistelmä.....	6
1. Johdanto	9
1.1. Maahanmuuttohallinnon rakenne.....	10
2. Maahanmuutto- ja turvapaikka-asioihin liittyvä yleinen kehitys vuonna 2022	18
2.1. Maahanmuuttopolitiikka	18
2.2. Maahanmuutto julkisessa keskustelussa ja mediassa	19
2.3. Maahanmuuttoaiheista tutkimusta	24
2.4. Muita yleisesti maahanmuuttoon liittyviä kehityskulkuja	26
3. Ukrainasta sotaa pakenevat	28
3.1. Ukrainasta sotaa paenneita koskevaa tutkimusta.....	33
4. Laillinen maahanmuutto ja muuttoliike	34
4.1. Työperusteinen maahanmuutto	34
4.2. Työperusteista maahanmuuttoa koskevia lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja	39
4.3. Työperusteista maahanmuuttoa koskevaa tutkimusta.....	42
4.4. Opiskelijat.....	43
4.5. Opiskeluperusteista maahanmuuttoa koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja.....	45
4.6. Perheenyhdistäminen	46
4.7. Perheenyhdistämistä koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja	48
4.8. Perheenyhdistämistä koskevaa tutkimusta.....	49
5. Kansainvälinen suojelu.....	51
5.1. Turvapaikanhakijat	51
5.2. Kansainvälistä suojelua koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja	53
5.3. Kansainvälistä suojelua koskevaa oikeuskäytäntöä	55
5.4. Kansainvälistä suojelua koskevaa tutkimusta	57
5.5. Kiintiöpakolaiset	58

5.6. Kiintiöpakolaisia koskeva kehittämissyö	59
5.7. Vastaanotto.....	59
5.8. Vastaanottoa koskeva kehittämissyö	61
6. Alaikäiset ja muut haavoittuvassa asemassa olevat	62
6.1. Ilman huoltajaa olevat alaikäiset	62
6.2. Ilman huoltajaa oleviin alaikäisiin ja muihin haavoittuvassa asemassa oleviin liittyviä lakimuutoksia ja kehityskulkuja	63
6.3. Ilman huoltajaa olevia alaikäisiä koskevaa tutkimusta	65
7. Kotoutuminen.....	66
7.1. Kotoutumista koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja.....	66
7.2. Kotoutumista koskeva kehittämissyö.....	68
7.3. Kotoutumista koskevaa tutkimusta	69
8. Kansalaisuus ja kansalaisuudettomuus	75
8.1. Kansalaisuutta koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja.....	77
9. Rajavalvonta, Schengen ja viisumipolitiikka	78
9.1. Rajavalvonta vuonna 2022	78
9.2. Rajavalvontaan liittyviä lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja	78
9.3. Viisumit vuonna 2022	80
9.4. Viisumipolitiikkaan liittyvä lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja.....	81
10. Säännösten vastainen maahanmuutto ja ihmissalakuljetus.....	82
10.1. Säännösten vastaista maahanmuuttoa ja ihmissalakuljetusta koskevia lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja.....	84
10.2. Säännösten vastaista maahanmuuttoa koskevaa tutkimusta.....	84
11. Ihmiskaupan torjuminen	85
11.1. Ihmiskaupan uhreille myönnettyt oleskeluluvat	85
11.2. Auttamisjärjestelmään ohjautuneet ihmiskaupan uhrin.....	85
11.3. Ihmiskaupan torjumiseen liittyviä lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja.....	87
11.4. Ihmiskauppaa koskevaa tutkimusta	88

12. Paluu	89
12.1. Maastapoistamispäätökset.....	89
12.2. Vapaaehtoinen paluu	91
12.3. Paluuseen liittyviä kehityskulkuja	92
12.4. Paluuta koskevaa tutkimusta.....	93
 13. Muuttoliike ja kehitys	 94
 Lähteet.....	 95

Ukrainan sota hallitsi otsikoita ja työllisti maahanmuuttosektoria

Konkreettisen suojelun tarjoamisen lisäksi Ukrainan sodalla oli myös välillisiä vaikutuksia Suomeen. Venäjän käynnistämä sotilaallinen hyökkäys naapurimaahansa muutti Suomen turvallisuusympäristöä. Hybridivaikuttamista koskeva lainsäädäntö oli otettu tarkasteluun jo ennen Venäjän hyökkäyssotaa. Venäjän hyökkäys Ukrainaan kuitenkin joudutti tarkastelua ja lainsäädäntömuutoksia, joilla pyrittiin varautumaan esimerkiksi muuttoliikkeen välineellistämiseen hybridivaikuttamisen keinona. Syyskuussa Venäjältä Suomeen suuntautuvaa matkustamista rajoitettiin voimakkaasti, sillä Venäjältä Suomeen ja Suomen kautta edelleen muihin EU-maihin tapahtuvan matkailun katsottiin vaarantavan Suomen kansainvälistä asemaa ja kansainvälisiä suhteita.

Työ- ja opiskeluperusteisen maahanmuuton edistäminen entistä vahvemmin esillä

Vuonna 2022 tehtiin lisäksi paljon toimenpiteitä työ- ja opiskeluperusteisen maahanmuuton edistämiseksi Suomessa. Työvoimapula ja väestön ikääntyminen aiheuttavat haasteita Suomen talouden kestävyydelle. Työ- ja osaamisperusteisen maahanmuuton katsotaan osaltaan pystyvän helpottamaan tilannetta. Hallituksen tavoitteena on kaksinkertaistaa työperusteinen maahanmuutto ja kolminkertaistaa opiskeluperusteinen maahanmuutto vuoteen 2030 mennessä. Tätä taustaa vasten Suomessa tehtiin vuonna 2022 useita lainsäädäntömuutoksia ja muita kehittämistoimia työperusteisen ja opiskeluperusteisen maahanmuuton lisäämiseksi.

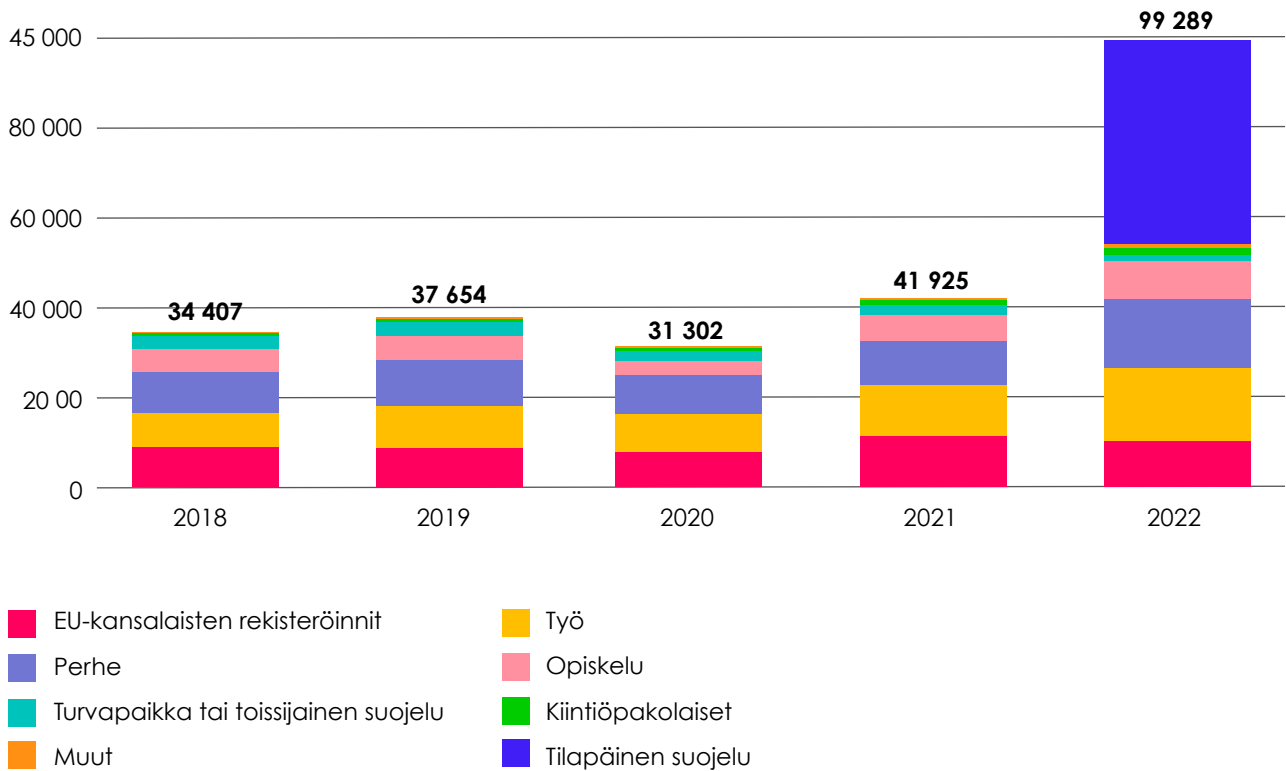
Vuonna 2022 lanseerattiin esimerkiksi pikakaista, jolla Suomeen voi muuttaa nopeasti töihin. Oleskelulupahakemuksen käsittely pikakaistalla kestää korkeintaan 14 vuorokautta. Kaista otettiin käyttöön vaiheittain: ensin sitä tarjottiin erityisasiantuntijoille ja kasvuyrittäjille sekä heidän perheenjäsenilleen. Loppuvuodesta kaistalle pääsivät myös yrityksen johtotehtävissä toimivat henkilöt sekä heidän perheenjäsenensä. Pikakaistan yhteydessä otettiin käyttöön myös pitkäaikainen viisumi eli niin kutsuttu D-viisumi, joka mahdollistaa Suomeen saapumisen heti, kun oleskelulupa on myönnetty, ilman tarvetta odottaa oleskelulupakorttia ulkomailla.

Ennätysmäärä myönnettyjä oleskelulupia

Maahanmuuton kokonaiskuvaa tarkasteltaessa voidaan todeta vuoden 2022 olleen ennätysellinen maahanmuuttovuosi: ensimmäisiä oleskelulupia Suomeen myönnettiin enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Erityisen näkyvästi vuoden 2022 tilastoissa nousevat esille Ukrainan sota paenneille henkilöille tilapäisen suojelun perusteella myönnetyt oleskeluluvat, joka oli täysin uusi lupatyyppi.

Myös muissa lupaperusteissa oli kasvua. EU-kansalaisten rekisteröintien määrä tosin laski hieman edellisvuodesta, mutta esimerkiksi Suomeen myönnettyjen ensimmäisten työperusteisten oleskelulupien määrä kasvoi ennätyslukemiin vuonna 2022. Työperusteisten oleskelulupien määrä on ollut pysyvässä kasvusuunnassa jo useita vuosia lukuun ottamatta koronaviruspandemian aiheuttamaa notkahdusta vuonna 2020. Vuonna 2022 työn perusteella myönnettyjen oleskelulupien kasvu oli kuitenkin ennätysellinen: lupia myönnettiin 41 prosenttia edellisvuotta enemmän, yhteensä 16 081 kappaletta. Myös perheperusteinen ja opiskeluperusteinen maahanmuutto lisääntyi.

Maahanmuuton kokonaiskuva 2018-2022

Lähde: EMN vuosijulkaisut, Maahanmuuton tunnusluvut 2018-2022.¹

¹ EMN Suomi (2019), EMN Suomi (2020), EMN Suomi (2021), EMN Suomi (2022a), EMN Suomi (2023).

1. Johdanto

Euroopan muuttoliikeverkoston (EMN) Suomen yhteyspisteen vuoden 2022 maahanmuutto- ja turvapaikkaraportti esittelee maahanmuuton tärkeimmät kehityskulut vuonna 2022. Raportin viitejakso on 1.1.–31.12.2022.

Euroopan muuttoliikeverkoston kansalliset yhteyspisteet tuottavat vuosittain maahanmuutto- ja turvapaikkaraportin, jossa kuvataan maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan kehitystä ja esitetään tilastotietoa kyseiseltä vuodelta.² Raportointi on kaksivaiheista. Raportoinnin ensimmäisessä vaiheessa yhteyspisteet keräävät maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita käsittelevää seurantatietoa Euroopan komissiolle. Komissio koostaa tietojen perusteella EU:n laajuisen raportin, johon on nostettu merkittävimmät maahanmuuttoon ja turvapaikka-asioihin liittyvät kehityskulut EMN-jäsenmaissa ja tarkkailijajäsenmaissa. Suomen yhteyspiste keräsi seurantatiedon viranomaislähteistä sekä jakamalla raportointivastuun kustakin aiheesta vastuullisten viranomaisten kesken. Raportointiin osallistuivat Maahanmuuttovirasto, sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, ulkoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, oikeusministeriö, Poliisihallitus, Opetushallitus, Keskusrikospoliisi, Rajavartiolaitos ja yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto. Tilastotietojen keräämisestä vastasi Euroopan muuttoliikeverkoston Suomen kansallinen yhteyspiste (EMN Suomi).

Tämä vuosittainen Maahanmuutto- ja turvapaikkaraportti on raportoinnin toinen osa. Se on suunnattu ennen kaikkea kansalliselle yleisölle. Kyseessä on ainoa maahanmuuttoasioiden kehityskulkuja vuosittain kootusti esittävä dokumentti Suomessa. Raportoinnin ensimmäisestä osasta esille nousseet tärkeimmät löydökset on otettu mukaan tähän raporttiin. Lisäksi raportissa seurataan julkista keskustelua maahanmuutosta vuonna 2022 ja esitetään maahanmuutto- ja turvapaikkatilastojen keskeisimmät trendit. Vuoden 2022 julkista keskustelua koskevan media-analyysin laati Retriever Oy yhteistyössä EMN Suomen kanssa. EMN Suomi julkaisee myös erillisen tilastokatsauksen, *Maahanmuuton tunnusluvut 2022*.

Raportissa on käytetty lähteenä useita internetissä julkaistuja maahanmuuttoa koskevia viranomaisraportteja, tutkimuksia, lausuntoja ja lehdistötiedotteita. Vireillä olevia lainsäädäntö-hankkeita on seurattu valtioneuvoston hankerekisterin ja valtiopäiväasiakirjojen avulla. EMN Suomi osallistui vuonna 2022 myös maahanmuuttoa käsitteleviin seminaareihin ja muihin tilaisuuksiin kotimaassa ja muissa EMN-jäsenmaissa tarkoituksenaan verkostoitua maahanmuuttoa koskevaa tutkimusta tuottavien tahojen kanssa ja kerätä tietoa meneillään olevista kansallisista hankkeista sekä kansainvälisistä trendeistä.

² Raportointitehtävästä määrätään Neuvoston asetuksella 2008/381/EY, jolla EMN perustettiin.

EMN Suomi on laatinut raportin verkoston yleisten tutkimusohjeiden mukaisesti. Raportissa käytetty terminologia perustuu Euroopan muuttoliikeverkoston julkaisemaan ja ylläpitämään maahanmuuttoaiheiseen sanastoon, jonka viimeisin päivitys on joulukuulta 2021.³ Raportin rakenne ja otsikointi perustuu Euroopan muuttoliikeverkoston yhdessä sopimaan malliin. Aihealueiden jaottelu on Euroopan komission käyttämä, jota myös Euroopan muuttoliikeverkosto seuraa.

1.1. Maahanmuuttohallinnon rakenne

Valtioneuvosto eli hallitus ohjaa maahanmuuttopolitiikkaa ja -hallintoa hallitusohjelmaan sisältyvien tavoitteiden ja valtioneuvoston linjausten avulla. Valtioneuvoston kanslia vastaa EU-asioiden yleisestä koordinoinnista.

Oikeusvaltion kehittämisen ja sisäisen turvallisuuden ministerityöryhmä käsittelee muun muassa oikeudenhoidon kehittämiseen, syrjäytymisen ehkäisyyn ja ylivelkaantumisen torjuntaan sekä perusoikeuksien toteutumiseen liittyviä asioita. Ministeriryhmässä käsitellään myös sisäiseen turvallisuuteen sekä turvapaikka- ja pakolaispolitiikkaan kuuluvia asioita. Ministerityöryhmän puheenjohtajana toimi vuonna 2022 oikeusministeri Anna-Maja Henriksson. Ryhmään kuuluivat myös opetusministeri Li Andersson, maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen, sisäministeri Krista Mikkonen sekä kuntaministeri Sirpa Paatero.

Työllisyyden edistämisen ministerityöryhmä ohjaa hallitusohjelman toteuttamista työllisyyden edistämisen, työmarkkinoihin liittyvien asioiden ja työlainsäädännön kehittämisen osalta. Ministerityöryhmä käsittelee myös työperusteista maahanmuuttoa ja kotoutumista. Sen puheenjohtajana toimi vuonna 2022 työministeri Tuula Haatainen. Muita jäseniä olivat pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist, elinkeinoministeri Mika Lintilä, sisäministeri Krista Mikkonen, valtiovarainministeri Annika Saarikko, sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen sekä Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen.

Sisäministeriö vastaa **maahanmuutto-osaston** kautta maahanmuuttoasioista. Sen tehtäviin kuuluu maahanmuuttopolitiikan sekä maahanmuuttoa ja Suomen kansalaisuutta koskevan lainsäädännön valmistelu. Sisäministeriö vastaa Maahanmuuttoviraston tulohajautuksesta. Maahanmuuttohallinnon määrärahat sisältyvät sisäministeriön talousarvioehdotukseen. Lisäksi Sisäministeriö sovittaa yhteen maahanmuuttoasioihin liittyvää toimintaa eri hallinnonalojen välillä ja edustaa Suomea maahanmuuttoasioissa Euroopan unionissa ja muilla kansainvälisillä foorumeilla.

³ European Migration Network (EMN) (2021), Asylum and Migration Glossary 8.0.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa kotoutumisen edistämisestä. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö on vuodesta 2020 lähtien vastannut työntekijöiden, opiskelijoiden ja tutkijoiden maahanmuuttoon liittyvästä politiikasta, lainsäädännöstä sekä lupaprosessien kehittämisestä. Valmistelu tapahtuu yhteistyössä sisäministeriön kanssa. Työvoiman maahanmuuttoa koskevasta tulosohjauksesta työ- ja elinkeinoministeriö vastaa yhteistyössä sisäministeriön kanssa.

Maahanmuuttovirasto (Migri) käsittelee oleskelulupa-, turvapaikka- ja kansalaisuushakemukset. Lisäksi Maahanmuuttovirasto ohjaa vastaanottokeskusten toimintaa, päättää käännytämisestä ja karkottamisesta sekä vastaa muukalaispassien myöntämisestä. Maahanmuuttovirasto toimii sisäministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön alaisuudessa.

Työ- ja elinkeinoministeriössä toimiva **Kotoutumisen osaamiskeskus** tukee kotoutumista edistävää työtä. Se tuottaa ja välittää tietoa kotoutumisesta päätöksentekijöille, viranomaisille, kotoutumisen parissa toimiville ja kotoutumistyötä tekeville ammattilaisille.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) hoitavat alueellisesti maahanmuuttoon, kotoutumiseen ja hyviin etnisiin suhteisiin liittyviä tehtäviä.

Työ- ja elinkeinotoimistojen (TE-toimistojen) työlupayksiköt tekevät työntekijän oleskelulupahakemukseen osapäätöksen ennen kuin Maahanmuuttovirasto käsittelee ja ratkaisee hakemuksen. Lisäksi TE-toimistojen maahanmuuttajapalvelut tarjoavat kotoutujille kotoutumispalveluja sekä tukea työnhakuun.

Poliisi valvoo ulkomaalaislain noudattamista, ottaa vastaan turvapaikkahakemuksia ja antaa päätöksiä tiedoksi. Poliisi myös panee täytäntöön karkotus- ja käännytyspäätökset. **Sisäministeriön poliisiosasto** vastaa toimialan strategisesta ohjauksesta ja valvonnasta. **Poliisihallitus** suunnittelee, johtaa, kehittää ja valvoo **poliisilaitoksilla** tapahtuvaa käytännön poliisitoimintaa.

Rajavartiolaitos valvoo maahantuloa ja maasta lähtemistä sekä suorittaa passintarkastuksen. Rajavartiolaitos tekee tarvittaessa viisumipäätöksiä rajalla ja ottaa vastaan turvapaikkahakemuksia. Rajavartiolaitoksen päällikön alaisuudessa toimii **rajavartiolaitoksen esikunta**, joka toimii myös **sisäministeriön rajavartio-osastona**.

Ulkoministeriö vastaa viisumipolitiikasta. Suomen ulkomaan edustustot myöntävät viisumeita ja vastaanottavat kansalaisuusilmoituksia sekä oleskelulupahakemuksia.

Kunnilla on vastuu kotoutumisen edistämisestä paikallistasolla. Kunnat vastaavat paikallisesta kotoutumisen edistämisen kehittämisestä, suunnittelusta ja seurannasta. Kunnat tarjoavat kunnassa vakituisesti asuville maahanmuuttajille peruspalvelut, kuten muillekin kuntalaisille. Kunnat myös päättävät itsenäisesti kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanotosta kuntaan.

Aluehallintovirasto (AVI) vastaa toimialaansa kuuluvissa asioissa maahanmuuttajien kotoutumista edistävien palvelujen suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta. AVI huolehtii, että maahanmuuttaneiden tarpeet otetaan huomioon, kun muita AVI:n toimialaan kuuluvia toimenpiteitä ja palveluja suunnitellaan ja järjestetään. AVI:n toiminnassa maahanmuuttaneiden erityistarpeet pitäisi ottaa huomioon lähinnä sosiaali- ja terveydenhuollossa, koulutus- ja sivistystoimessa sekä silloin, kun arvioidaan kuntien vastuulla olevien palvelujen saatavuutta ja laatua. Aluehallintovirasto toimii kahdeksan eri ministeriön ohjauksessa. Hallinnollisesti viraston toimintaa ohjaa valtiovarainministeriö.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tehtävänä on kehittää maahanmuuttajien koulutusta eri koulutusasteilla. Ministeriön toimialaan kuuluvat myös maahanmuuttajien kulttuuria, liikuntaa ja nuorisotyötä sekä uskontoa koskevat asiat. Ministeriön alaisuudessa toimiva **Opetushallitus** vastaa maahanmuuttajien koulutusasioista ja ulkomaalaisten tutkintojen tunnustamisesta.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön tehtävänä on edistää maahanmuuttajien terveyttä ja hyvinvointia. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle kuuluvat maahanmuuttajien toimeentuloon liittyvät kysymykset. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö tukee maahanmuuttajien kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan muun muassa kehittämällä sosiaali- ja terveyspalveluja niin, että niissä otetaan huomioon maahanmuuttajien tarpeet.

Oikeusministeriössä toimivan demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikön tehtäviin kuuluu muun muassa yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden edistäminen. **Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO** on sijoitettuna yksikköön. ETNO on valtioneuvoston asettama laajapohjainen asiantuntijaelin, jonka tarkoituksena on kehittää vuorovaikutusta eri ryhmien välillä sekä avustaa ministeriöitä etnisesti yhdenvertaisen ja monimuotoisen yhteiskunnan kehittämisessä.

Oikeusministeriön alaisuudessa toimivan **yhdenvertaisuusvaltuutetun** tehtävänä on edistää yhdenvertaisuutta ja puuttua syrjintään. Yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävään kuuluu myös ulkomaalaisten oikeuksien ja aseman edistäminen. Tämän lisäksi yhdenvertaisuusvaltuutetulla on erityistehtävänä valvoa ulkomaalaisten maasta poistamisten täytäntöönpanoa ja toimia kansallisena ihmiskaupparaporttoijana.

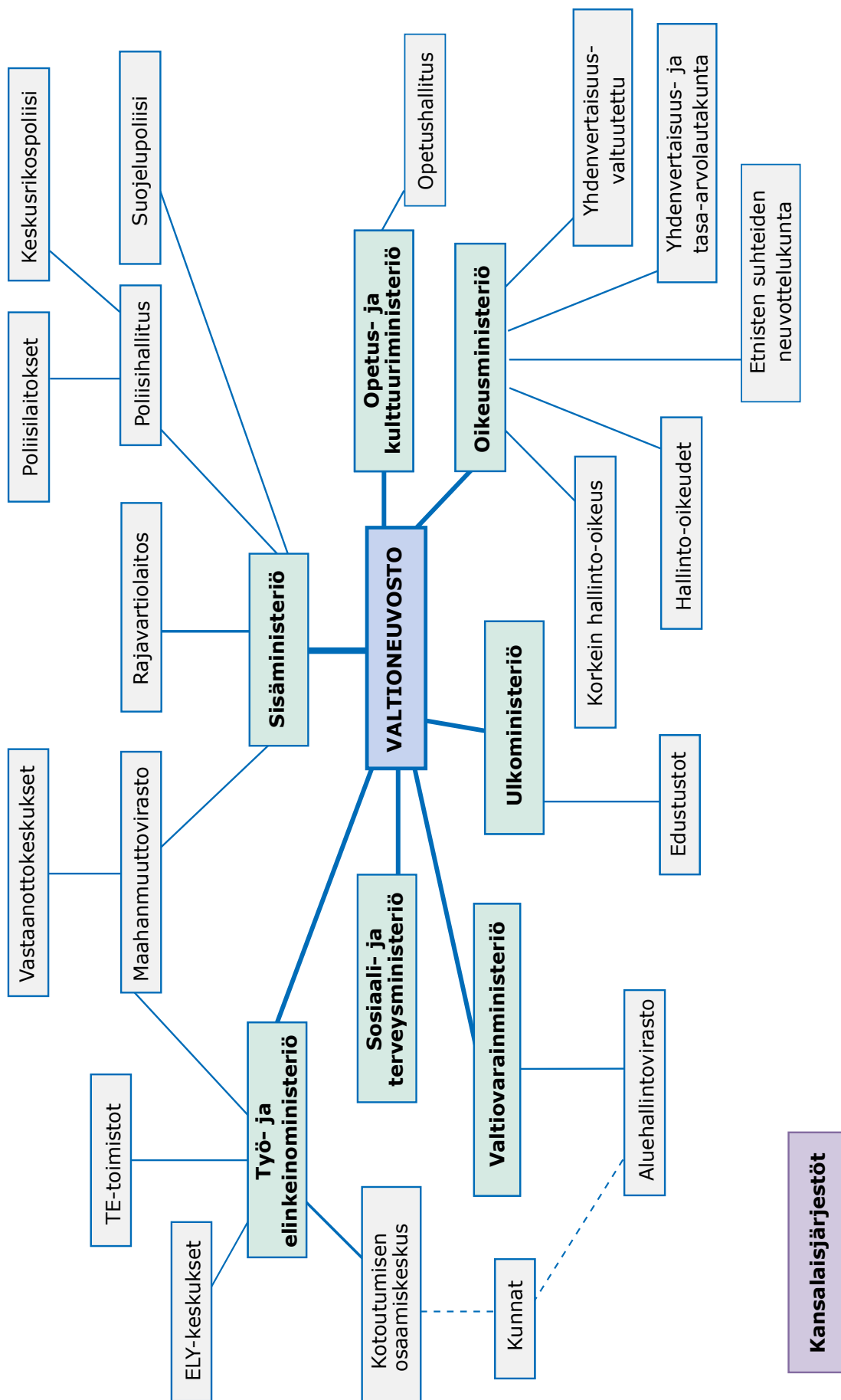
Oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvat lisäksi **hallintotuomioistuimet**, jotka ovat vastuussa Maahanmuuttoviraston päätöksistä tehtyjen valitusten käsittelystä. Turvapaikkavalitusten käsittely on keskitetty Helsingin hallinto-oikeuteen, Itä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Turun hallinto-oikeuksiin. Turvapaikka-asioissa toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy Maahanmuuttoviraston vastuualueen perusteella (eteläinen, pohjoinen, läntinen tai itäinen vastuualue). Muissa Maahanmuuttoviraston päätöksiin tehdyissä valituksissa toimivaltainen hallinto-oikeus on se

hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirin alueella asianosainen asuu. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on valtioneuvoston nimittämä itsenäinen ja riippumaton oikeusturvelin. Se valvoo yhdenvertaisuuslain ja tasa-arvolain noudattamista yksityisessä toiminnassa ja julkisessa hallinto- ja liiketoiminnassa.

Kansalaisjärjestöt tuottavat erilaisia palveluja ja antavat apua ja neuvontaa turvapaikanhakijoille sekä tekevät kotouttamistyötä. Kansalaisjärjestöjen asiantuntemusta maahanmuuttoasioissa tarvitaan lainvalmistelun ja maahanmuuttopolitiikan kehittämisessä.

Maahanmuuttohallinnon rakenne Suomessa

Maahanmuuttoon liittyviä keskeisiä lakeja ja asetuksia suomessa

- [Ulkomaalaislaki \(301/2004\)](#)
 - [Kansalaisuuslaki \(359/2003\)](#)
 - [Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta \(746/2011\)](#)
 - [Laki säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä \(116/2002\)](#)
 - [Laki ulkomaalaisrekisteristä \(1270/1997\)](#)
 - [Hallintolaki \(434/2003\)](#)
 - [Laki kotoutumisen edistämisestä \(1386/2010\)](#)
 - [Laki Maahanmuuttovirastosta \(156/1995\)](#)
 - [Laki turvatoimista Maahanmuuttovirastossa \(717/2018\)](#)
 - [Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella \(719/2018\)](#)
 - [Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten \(907/2017\)](#)
 - [Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä \(908/2017\)](#)
 - [Yhdenvertaisuuslaki \(1325/2014\)](#)
 - [Laki yhdenvertaisuusvaltuutetusta \(1326/2014\)](#)
 - [Laki yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta \(1327/2014\)](#)
 - [Laki sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027 \(1125/2021\)](#)
 - [Valtioneuvoston asetus kansalaisuudesta \(293/2013\)](#)
 - [Valtioneuvoston asetus Maahanmuuttovirastosta \(193/2002\)](#)
 - [Valtioneuvoston asetus ilman huoltajaa olevan lapsen edustajalle maksettavasta palkkiosta ja kulukorvauksesta \(1394/2014\)](#)
 - [Sisäministeriön asetus Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta vuonna 2022 \(1175/2021\)](#)
-

Keskeisistä kansainvälistä lainsäädäntöä ja kansainvälisiä sopimuksia

- [Dublin III -asetus \(EU N:o 604/2013\)](#)
- [Schengenin sopimus ja yleissopimus \(23/2001\)](#)
- [Euroopan ihmisoikeussopimus](#)
- [Lapsen oikeuksien sopimus](#)
- [Geneven pakolaissopimus](#)
- [Kidutuksen vastainen yleissopimus](#)

Maahanmuuttophallinnon keskeisten viranomaistahojen verkkosivuja

- Valtioneuvosto
www.vnk.fi
 - Sisäministeriö
www.intermin.fi
 - Maahanmuuttovirasto
www.migri.fi
 - Poliisi
www.poliisi.fi
 - Rajavartiolaitos
www.raja.fi
 - Työ- ja elinkeinoministeriö
www.tem.fi
 - Kotoutumisen osaamiskeskus
www.kotoutuminen.fi
 - Ulkoasiainministeriö
www.formin.fi
 - Opetus- ja kulttuuriministeriö
www.okm.fi
 - Opetushallitus
www.oph.fi
 - Sosiaali- ja terveysministeriö
www.stm.fi
-

- Oikeusministeriö
www.om.fi
 - Etnisten suhteiden neuvottelukunta
<https://oikeusministerio.fi/etno>
 - Yhdenvertaisuusvaltuutettu
www.syrjinta.fi
 - Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta
www.yvtltk.fi
 - Korkein hallinto-oikeus
www.kho.fi
-

2. Maahanmuutto- ja turvapaikka-asioihin liittyvä yleinen kehitys vuonna 2022

2.1. Maahanmuuttopolitiikka

Venäjän käynnistämän hyökkäyssodan seurauksena Ukrainasta pakeni Suomeen yli 47 000 ihmistä vuonna 2022. EU:n tilapäisen suojelun direktiivin ansiosta ukrainalaisten suojelun tarpeeseen ei kuitenkaan tarvinnut etsiä kansallisia ratkaisuja. EU:n yksimielinen päätös **tilapäisen suojelun** käyttöönotosta osoitti EU-jäsenmaiden yhtenäisyyttä ja halua tukea hyökkäyssodan kohteeksi joutuneita ukrainalaisia. Kansallisesti ratkaistavaksi jääneet kysymykset olivat käytännöllisiä ja liittyivät esimerkiksi majoituksen ja palvelujen järjestämiseen tilapäistä suojelua saaville.

Suomessa jatkettiin vuonna 2022 kokonaisvaltaisen maahanmuuttopolitiikan kehittämistä.⁴ Osana kehittämistyötä maahanmuuttohallinnon rakenteista teetettiin selvityksiä sisäministeriössä sekä työ- ja elinkeinoministeriössä.⁵

Käynnissä oli edelleen myös **ulkomaalaislain kokonaisuudistuksen** esiselvityshanke, jonka sisäministeriö käynnisti vuonna 2021. Ulkomaalaislaki on soveltamisalaltaan laajin maahanmuuttoon liittyvä laki. Vuonna 2004 voimaan tullutta lakia on muutettu kaikkiaan noin 90 kertaa, ja alkuperäisistä pykälistä 85 prosenttia on ollut muutoksen kohteena. Lukuisten erillisten muutosten takia lain rakenne on kärsinyt, ja laista on tullut vaikeasti hahmotettava. Lain varsinainen uudistustyö on tarkoitus aloittaa erillisessä hankkeessa seuraavalla hallituskaudella.⁶

Suomen maahanmuuttopolitiikassa näkyivät edellisvuosien tavoin **pyrkimykset lisätä työ- ja osaamisperusteista maahanmuuttoa**. Merkittäviä uusia avauksia tällä saralla ei kuitenkaan tehty, vaan jatkettiin työ- ja opiskeluperusteisen maahanmuuton tiekartan toteuttamista.⁷ Työ- ja opiskeluperusteista maahanmuuttoa sujuvoitettiin ja nopeutettiin useilla lakimuutoksilla ja muilla toimenpiteillä.

Kotoutumispolitiikan saralla tapahtui merkittävä edistysaskel lokakuussa, kun Valtioneuvosto antoi eduskunnalle hallituksen esityksen **uudesta kotoutumislaiasta**.⁸ Lakiesitys hyväksyttiin huhtikuussa 2023 ja se tulee voimaan vuoden 2025 alussa. Kotoutumislaki on ollut uudistettavana jo useamman vuoden ajan. Nykyinen kotoutumislaki on vuodelta 2010. Uuden lain on määrä nopeuttaa maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä. Uuden kotoutumislain tavoitteena on lisäksi edistää maahanmuuttajien osallisuutta, tasa-arvoa ja hyvinvointia sekä hyviä väestösuhteita.

⁴ Sisäministeriö (2021).

⁵ Kotoutuminen.fi, uutinen 29.12.2022.

⁶ Sisäministeriö, tiedote 23.1.2023.

⁷ Valtioneuvosto (2021a).

⁸ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 208/2022 vp).

Vuoden lopulla tulevan kevään eduskuntavaalit alkoivat näkyä ja poliittiset puolueet aktivoituivat maahanmuuttopoliittisessa keskustelussa. Perussuomalaisia lukuun ottamatta muut puolueet jakoivat yhteisen tilannekuvan Suomen väestön ikääntymisestä ja työvoimapulasta, johon maahanmuutto voi osaltaan tarjota ratkaisuja.

2.2. Maahanmuutto julkisessa keskustelussa ja mediassa⁹

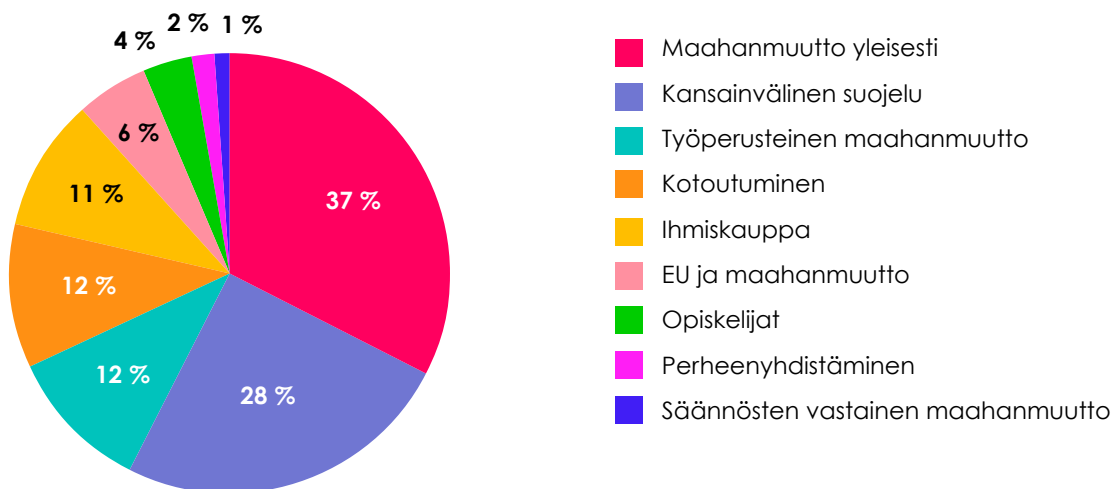
Vuonna 2022 maahanmuuttoon liittyvässä **mediakeskustelussa korostui Ukrainasta sotaa pakenevien suojelu**. Mediaseurannassa esille nousseissa maahanmuuttoaiheisissa uutisissa noin kolmasosassa artikkeleista oli mainittu Ukraina. Edellisvuonna esiin noussut Valko-Venäjän hybridioperaatio, joka oli näkynyt siirtolaisten määrän kasvuna Latvian ja Puolan rajoilla, näkyi Suomen mediassa vuonna 2022 poliittisena keskusteluna, kun Euroopan epävakaa turvallisuus-tilanne nosti huolia Suomen riskistä joutua hybridivaikuttamisen kohteeksi. Syksyllä uutispiikin aiheutti, kun suuri määrä venäläisiä ylitti rajan, mutta heistä suurin osa oli vain kauttakulku-matkalla. Loppuvuodesta julkisessa keskustelussa nousi esille Turkin esittämät luovutuspyynnöt.

Yleiseen keskusteluun maahanmuutosta vaikuttivat poliittisten puolueiden kannanotot, erityisesti loppuvuonna kokoomuksen ja perussuomalaisten julkaisemat vaihtoehtobudjetit. Koko vuoden esillä näkyi huoli katujengeistä, pitkälti paljon julkisuutta saaneen katujengioikeudenkäynnin takia. Yleisessä keskustelussa näkyi myös Suomen venäjänkielisten kohtaaman vihapuheen lisääntyminen.

Vuoden 2021 tavoin **työperusteiseen maahanmuuttoon liittyvien uutisten määrä pysyi korkeana**. Monet toimijat, kuten eri puolueet ja viranomaiset, nostivat esiin työperäisen maahanmuuton tärkeän roolin tulevaisuudessa. Mediassa nousi keskusteluun myös pohdinta, miten Suomen vetovoimaisuutta voitaisiin lisätä.

Ihmiskauppaan liittyvän uutisoinnin määrä nousi vuodesta 2021, kun mediassa kirjoitettiin aktiivisesti esiin nousseista ihmiskauppaepäilyistä. Erityisen paljon huomiota mediassa saivat työ- ja elinkeinoministeriön virkamiehen lahjussyytteet, jotka tulivat ilmi marjayritykseen kohdistuvien ihmiskaupparikosepäilyjen yhteydessä. Myös sotaa pakenevien ukrainalaisten riski joutua ihmiskaupan kohteeksi ylitti uutiskynnyksen.

⁹ Julkista keskustelua koskevan media-analyysin on laatinut Retriever Oy yhteistyössä Euroopan muuttoliikeverkoston kanssa.

Maahanmuutto julkisessa keskustelussa 2022¹⁰

Lähde: Retriever.

Ukrainasta sotaa paenneet

Ukrainasta sotaa pakenevien suojelu oli erittäin yleinen teema julkisessa maahanmuuttokeskustelussa vuonna 2022. Suurin tilastopiikki uutisoinnissa nähtiin maaliskuussa EU:n tehtyä historiallisen päätöksen tilapäisen suojelun myöntämisestä Ukrainan sotaa pakeneville.¹¹

Keväällä uutisissa käsiteltiin muun muassa arvioita siitä, kuinka paljon suojelun tarpeessa olevia ihmisiä Suomeen mahdollisesti saapuu.¹² Tilannetta päivitettiin vuoden mittaan, aina kun uusi rajapyykki tilapäisen suojelun hakijoiden määrässä oli rikkoutunut.¹³ Vuoden mittaan uutisoitiin myös toistuvasti vastaanoton piirissä olevien asiakkaiden ennätyksellisestä määrästä ja uusien vastaanottokeskusten perustamisesta.¹⁴

Uutiskynnyksen ylittivät myös haasteet ukrainalaisten ja venäläisten yhteiselossa vastaanotto-keskuksissa. Maahanmuuttovirasto ratkaisi asian päättämällä, että ukrainalaiset ja venäläiset eivät jatkossa asu samoissa asuintiloissa vastaanotto-keskuksissa.¹⁵

Työperusteinen maahanmuutto

Työperusteiseen maahanmuuttoon liittyvän uutisoinnin määrä pysyi edellisvuoden tavoin korkeana. Sekä työnantajat että puolueiden edustajat nostivat vuoden mittaan jatkuvasti esille työ-

¹⁰ Kuvaajassa prosenttiosuudet kaikista maahanmuuttoa koskevista mediaosumista (36 435 kpl). Sama artikkeli voi kuulua useaan eri aiheeseen.

¹¹ Demokraatti, 3.3.2023.

¹² Uusimaa, 23.3.2023.

¹³ MTV Uutiset, 8.8.2022.

¹⁴ Helsingin Sanomat, 6.5.2022.

¹⁵ Maahanmuuttovirasto, tiedote 4.10.2022.

¹⁶ Kauppalehti, 31.5.2022; Talouselämä, 10.6.2022.

voimapulan ja työperäisen maahanmuuton tarpeen.¹⁶ Puolueiden kannanotoissa perussuomalaisia lukuun ottamatta haluttiin Suomeen nykyistä enemmän työperusteista maahanmuuttoa.¹⁷

Kausityövoiman saatavuus huolestutti Ukrainan sodan seurauksena, sillä Ukraina on perinteisesti ollut Suomessa merkittävin kausityövoiman lähtömaa.¹⁸ Hallituksen toimet työperusteisen maahanmuuton sujuvoittamiseksi ylittivät myös uutiskynnyksen.¹⁹

Aivan vuoden lopulla otsikoihin nousi Maahanmuuttoviraston tekemä virheellinen päätös. Maahanmuuttovirasto oli hylännyt mongolialaisen sairaanhoitajan oleskelulupahakemuksen, vaikka tämä oli suorittanut opintonsa Suomessa ja työskenteli Suomessa.²⁰ Aihe herätti mediassa runsaasti keskustelua Maahanmuuttoviraston toimintakulttuurista ja -tavoista. Maahanmuuttoviraston ylijohtaja pyysi anteeksi tapahtunutta ja lupasi, että asia selvitetään ja varmistetaan, ettei vastaavaa pääse tapahtumaan uudelleen.

Opiskelu

Mediassa huomioitiin huhtikuussa 2022 lakimuutos, jonka tarkoitus on helpottaa opiskeluperusteista maahanmuuttoa.²¹ Vuoden 2022 aikana julkisessa keskustelussa huomioitiin yhtäältä, että vaihto-opiskelijoiden saapuminen Suomeen romahti korona-aikana eikä tilanne palautunut ennalleen vielä vuonna 2022.²² Toisaalta mediassa huomioitiin kansainvälisten opiskelijoiden määrän voimakas kasvu varsinaisten tutkinto-opintojen kohdalla.²³ Myös Ukrainasta sotaa paenneiden henkilöiden opiskelumahdollisuudet nousivat otsikoihin vuoden mittaan.²⁴

Perheenyhdistäminen

Perheenyhdistämistä koskevaa uutisointia oli vuonna 2022 vähemmän kuin työ- tai opiskeluperusteista maahanmuuttoa koskevaa uutisointia. Aivan vuoden alussa uutisoitiin afganistanilaisten perheenyhdistämishakemusten määrän kasvaneen Talibanin valtaantulon jälkeen. Tammi-kuussa 2022 hakemuksia uutisoitiin olevan ulkoministeriössä jonossa jo noin 850 kappaletta.²⁵ Samoin Afganistanin tilanteeseen liittyen Amnesty otti tiedotteessaan elokuussa 2022 kantaa, että Suomen tulisi helpottaa afganistanilaisten perheenyhdistämistä.²⁶

Perheperusteisen maahanmuuton osalta uutisissa noteerattiin myös huhtikuussa voimaan tullut lakimuutos, jonka mukaan Suomeen tulevat opiskelijat ja heidän perheenjäsenensä saavat

¹⁷ Helsingin Sanomat, 8.10.2022; Maaseudun Tulevaisuus, 19.12.2022.

¹⁸ Uusimaa, 20.2.2022; Talouselämä, 10.6.2022.

¹⁹ Helsingin Sanomat, 25.8.2022.

²⁰ Yle uutiset 12.12.2022.

²¹ Karjalainen, 13.4.2022.

²² Ilta-Sanomat, 17.1.2022; Helsingin Sanomat, 22.8.2022.

²³ Vantaan Sanomat, 11.11.2022.

²⁴ Keskisuomalainen, 7.10.2022.

²⁵ MTV Uutiset, 5.1.2022.

²⁶ Keskisuomalainen, 31.8.2022.

oleskeluluvan heti koko opiskeluajaksi.²⁷ Samoin kesäkuinen lakimuutos, jonka johdosta erityisasiantuntijat, startup-yrittäjät sekä heidän perheenjäsenensä voivat hakea oleskelulupaa pikakaistan kautta.²⁸ Joulukuussa puolestaan avattiin vastaava pikakaista ulkomaisille johtajille ja heidän perheenjäsenilleen.²⁹

Kaiken kaikkiaan vuoden mittaan julkisessa keskustelussa käsiteltiin useaan otteeseen perheenjäsenten maahanpääsyn vaikutuksia osaamis- ja työperusteiseen maahanmuuttoon. Esimerkiksi lokakuussa uutisoitiin keskustan kannanotosta, jonka mukaan perheenjäsenten maahan pääsyä tulisi helpottaa työperusteisen maahanmuuton kasvattamiseksi.³⁰

Kansainvälinen suojelu

Kuten edellä on todettu, kansainvälistä suojelua koskeva julkinen keskustelu keskittyi vuonna 2022 vahvasti Ukrainan sodan vuoksi kotimaansa jättäneisiin. Erityisesti maaliskuussa mediassa kirjoitettiin aktiivisesti sotaa pakenevista ukrainalaisista.

Toinen selkeä piikki kansainvälistä suojelua koskevassa uutisoinnissa oli syyskuun lopussa, jolloin Venäjä julisti liikekannallepanon ja rajanylitysliikenne Venäjältä Suomeen kiihtyi. Suomessa pohdittiin tällöin, mahtavatko asepalvelusta ja sotatoimiin joutumista pakenevat venäläiset hakea Suomesta turvapaikkaa sankoin joukoin.³¹ Pian kuitenkin uutisoitiin, että huomattava osa itärajan kautta saapuneista venäläisistä on kauttakulkumatalla.

Kansainvälistä suojelua koskevat kysymykset nousivat julkiseen keskusteluun myös lainsäädäntömuutosten yhteydessä, joilla varauduttiin maahanmuuttoa hyväksikäyttävään hybridi-vaikuttamiseen.³²

Alaikäiset

Vuonna 2022 alaikäisten muuttoliikettä koskeva uutisointi oli vähäistä. Maaliskuussa uutisoitiin Helsingin kouluissa olevan jo kymmeniä ukrainalaislapsia.³³ Lisäksi mediassa oli yksittäisiä artikkeleja ilman huoltajaa Suomeen saapuneista alaikäisistä.³⁴

Kotoutuminen

Kotoutumista koskevassa uutisoinnissa nousi esille muun muassa katujengirikollisuus. Katujengirikollisuuden ehkäisemiseksi oppositiopuolueet peräsivät parempaa kotoutumisasiäkkää ja muita maahanmuuttopoliittisia toimenpiteitä.³⁵

²⁷ Karjalainen, 13.4.2022.

²⁸ MTV Uutiset, 5.9.2022.

²⁹ Yle Uutiset, 23.12.2022.

³⁰ Yle Uutiset, 8.10.2022.

³¹ Yle Uutiset, 27.9.2022.

³² Karjalainen, 16.3.2022.

³³ Helsingin Sanomat, 23.3.2022.

³⁴ Helsingin Sanomat, 1.6.2022.

³⁵ Ilta-Sanomat, 11.2.2022; MTV Uutiset, 8.12.2022.

Ukrainasta sotaa paenneiden kotoutuminen Suomeen puhutti mediassa.³⁶ Lisäksi ukrainalaisten työllistymiseen liittyvät kysymykset nousivat esille julkisessa keskustelussa.³⁷ Toisaalta kotoutumiskeskustelussa nousi esille myös venäläisten Suomessa kohtaama vihapuhe Ukrainan sodan seurauksena.³⁸

Julkisessa keskustelussa nousi esille myös viranomaisten kaipaama tuki maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisessä. THL:n kyselytutkimuksessa todettiin neuvoloiden työntekijöiden kaipaavan lisää tukea maahanmuuttajataustaisten perheiden kanssa työskentelyyn Suomessa.³⁹

Kansalaisuus

Kansalaisuuskysymyksiä koskevaa uutisointia oli hyvin vähän vuonna 2022. Ainoa isompi uutisaihe oli Venäjän Ukraina kohdistaman hyökkäyssodan aiheuttama pohdinta Suomen kansalaisuuden myöntämisestä Putinin lähipiiriin kuuluvalla miljardööri Gennadi Timtšenkolle vuonna 1999. Aiheesta uutisoitiin ensin maaliskuussa ja aihetta käsiteltiin vielä toistamiseen marraskuussa.⁴⁰

Säännösten vastainen maahanmuutto ja rajavalvonta

Säännösten vastaista maahanmuuttoa koskeva uutisointi oli muuten hyvin vähäistä vuonna 2022, mutta syksyyn ajoittui pieni uutispiikki. Syyskuun loppupuolella uutisissa käsiteltiin yleistyneitä yrityksiä saapua Suomeen itärajan kautta väärennetyillä papereilla.⁴¹ Myöhemmin syys- ja lokakuussa raja-aidat nousivat julkiseen keskusteluun. Tällöin uutisoitiin Rajavartiolaitoksen selvityksestä, jonka mukaan osa Suomen itärajasta olisi aidattava laittoman maahantulon estämiseksi. Kesällä voimaan tullut laki mahdollistaa raja-aidan rakentamisen. Julkisessa keskustelussa pohdittiin raja-aidan tarpeellisuutta ja hyötyä suhteessa sen hintaan.⁴²

Ihmiskauppa

Metsämarjanpoimijoiden olosuhteet puhuttivat vuonna 2022. Tammikuussa uutisoitiin korkeimman oikeuden antamasta ennakkopäätöksestä, jonka perusteella marjayrittäjä syyllistyi 26 ihmiskaupparikokseen tuodessaan 26 thaimaalaista marjanpoimijaa Suomeen pakkotyöhön ja antaessaan näille virheellistä tietoa muun muassa palkasta. Ennakkopäätöksessä merkittävää oli, että vuonna 2016 tapahtuneet marjanpoimijoiden tapaukset katsottiin useammiksi erilliseksi rikokseksi eikä niitä yhdistetty yhdeksi rikoskokonaisuudeksi.⁴³

Vuoden loppupuolella lokakuussa uutisoitiin poliisin epäilevän tunnettua marjayrittäjää törkeästä ihmiskaupasta. Samalla kävi ilmi, että työ- ja elinkeinoministeriön korkeaa virkamiestä,

³⁶ Helsingin Sanomat, 9.9.2022; MTV Uutiset 7.9.2022.

³⁷ Apu, 14.6.2022; Yle Uutiset 11.10.2022.

³⁸ Karjalainen, 8.3.2022.

³⁹ Etelä-Suomen Sanomat, 30.11.2022.

⁴⁰ Iltalehti, 19.3.2022; Keski-suomalainen, 12.11.2022.

⁴¹ Helsingin Sanomat, 20.9.2022.

⁴² Helsingin Uutiset, 27.9.2022; Keski-suomalainen, 20.10.2022.

⁴³ MTV Uutiset, 26.1.2022.

joka on toiminut ihmiskaupan vastaisen lainsäädännön laatimisessa, epäillään lahjuksen ottamisesta ja törkeästä virka-aseman väärinkäytöstä.⁴⁴ Joulukuussa vyyhti laajeni koskemaan myös toista suomalaista marjayritystä.⁴⁵

Vuonna 2022 tutkittiin myös kasvihuoneyrittäjien toimintaa Pohjanmaalla. Tammikuussa uutisoitiin, että kymmenien vietnamilaisten epäillään joutuneen kiskonnun uhreiksi Närpiössä.⁴⁶ Pitkin kevättä uutisoitiin kiinniotoista ja vangitsemisista Närpiön kiskontavyyhdissä.⁴⁷

Lisäksi uutisoitiin Ukrainan sotaa paenneiden ihmisten haavoittuvasta asemasta ja heidän alttiudestaan hyväksikäytölle. Heti maaliskuussa uutisoitiin, että sotaa pakenevia on yritetty huijata esimerkiksi tarjoamalla katteetta töitä suomalaisyrityksistä. Naisia on myös yritetty houkutella seksityöhön.⁴⁸

Paluu ja palautukset

Paluukysymykset eivät nousseet esille mediassa vuonna 2022.

2.3. Maahanmuuttoaiheista tutkimusta

Vuonna 2022 julkaistiin useampia Suomen väestönkehitystä ja talouden kestävyystä koskevia tutkimuksia, joissa maahanmuutto näyttäytyy merkittävässä roolissa.

Esimerkkinä tällaisesta tutkimuksesta on Eläkeyhtiö Varman toimitusjohtaja Risto Murron *Puuttuvat puoli miljoonaa: Väestökato ja Suomen talouden tulevaisuus*.⁴⁹ Murto väittää kirjan nimen mukaisesti, että Suomesta puuttuu puoli miljoonaa ihmistä, mikäli Suomi haluaa tulevina vuosikymmeninä kasvaa taloutena yhtä paljon kuin Ruotsi. Ratkaisua tähän Murto etsii maahanmuutosta. Kirja argumentoi, että työperäisen maahanmuuton kasvattaminen ja sen mukanaan tuoma monikulttuurisuuden lisääntyminen ovat välttämättömiä. Myös työllisyysasteen nostaminen nähdään kohtalon kysymyksenä Suomelle.

Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLA pyrki tuomaan selkeyttä Suomen väestöennusteisiin. Artikkelissaan *Assessing Components of Uncertainty in Demographic Forecasts with an Application to Fiscal Sustainability* Juha Alho ja Jukka Lassila esittelevät mallin, jolla voidaan erotella tulevaan syntyvyyteen, kuolevuuteen ja muuttoliikkeeseen liittyvän epävarmuuden vaikutuksia väestöennusteisiin.⁵⁰

⁴⁴ Helsingin Sanomat, 29.10.2022.

⁴⁵ Yle Uutiset, 16.12.2022.

⁴⁶ Ilta-Sanomat, 23.1.2022.

⁴⁷ Yle uutiset, 1.4.2022.

⁴⁸ Karjalainen, 22.3.2022.

⁴⁹ Murto, Risto (2022).

⁵⁰ Alho, Juha & Lassila, Juha (2022).

Maahanmuuttopolitiikkaa koskevassa tutkimuksessa vuonna 2022 tarkasteltiin **maakuntatason politiikkaa**. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisema *Selvitys alueellisista maahanmuuttostrategioista* tarkastelee maakuntien maahanmuuttopoliittisia linjauksia.⁵¹ Selvityksen mukaan noin puolessa maakunnista on joko laadittu tai laadinnassa maakunnallinen maahanmuutto-ohjelma. Kaikissa maakuntaohjelmissa tavoitteeksi on kirjattu maahanmuuttajien kotoutumisen tukeminen sekä koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton edistäminen. Talent Boost -ohjelman myötä maakunnissa on myös huomioitu kansainvälisten osaajien houkuttelu ja asettautuminen. Talent Boost -toiminta ja siitä rahoitettavat hankkeet kuitenkin näkyvät vaihtelevasti maakuntien strategioissa ja suunnitelmissa.

Yleisessä maahanmuuttoaiheisessa tutkimuksessa vuonna 2022 käsiteltiin jonkin verran **ilmas- tonmuutoksen ja ympäristön vaikutuksia muuttoliikkeisiin**. Esimerkkinä tällaisesta tutkimuksesta on Venla Nivan väitöskirjatutkimus *The interplay of environmental and social drivers of migration - A global synthesis*.⁵² Nivan väitöskirja tutkii, kuinka ihmisten muuttoliike on kehittynyt viime vuosikymmeninä eri maantieteellisillä alueilla. Väitöskirjassa tutkitaan myös, mitkä ovat ihmisten muuttoliikettä selittävät tärkeimmät tekijät ja miten niiden vuorovaikutus on kehittynyt ajan myötä. Lisäksi tutkitaan, millaisia vaikutuksia muuttoliikkeillä on niitä lähettäville ja vastaanottaville alueille. Niva argumentoi, että muuttoliikkeen merkitys ihmisen sopeutumiskeinona tulee vahvistumaan tulevina vuosikymmeninä ihmiskunnan kohdatessa ennalta-arvaamattomia muutoksia. Siten muuttoliikkeiden taustalla vaikuttavien, ympäristöön ja yhteiskuntaan kytkeytyvien tekijöiden ymmärtäminen on ensisijaista muuttoliikkeiden hallinnassa.

Sisäministeriö julkaisi selvityksen **muuttoliikettä hyväksikäyttävään hybridivaikuttamiseen** varautumisesta.⁵³ Selvityksessä arvioidaan sisäasiainhallinnon lainsäädäntöä ja sen muutostarpeita. Helmikuussa 2022 julkaistussa selvityksessä esitetään alustava arvio säädös- muutostarpeista, joita selvityksen mukaan tulisi tarkastella viivytyksettä, yksityiskohtaisesti ja perus- ja ihmisoikeusvaikutukset huomioon ottaen. Selvitys toimi sittemmin taustana vuonna 2022 toteutetuille ja edistetyille lakimuutoksille.

Suomen Perusta -säätiön julkaisema Petter Kavoniuksen teos *Maahanmuuton vaikutuksista perusoikeuksiin* argumentoi maahanmuutolla olevan **negatiivisia vaikutuksia** suomalaisten perusoikeuksiin. Kavoniuksen mukaan syynä tähän on se, että etuoikeuksia ja tulonsiirtoja ei voi lisätä samanaikaisesti kaikille.⁵⁴ Kirjoittajan mukaan maahanmuutto rapauttaa julkisen talouden rahoitusta, yhteiskunnan sosiaalista koheesiota, yleistä turvallisuutta ja demokratian toimivuutta. Suomen Perusta -säätiön julkaisu on poliittinen kannanotto ja esipuheessa Suomen perustan toiminnanjohtaja Simo Grönroos toteaa Suomen Perustan toivovan, että tutkimus auttaa lukijaa omaksumaan realistisemmän lähestymistavan maahanmuuttoon.

⁵¹ Pikänen, Sari; Mayer, Minna & Valtakari, Mikko (2022)

⁵² Niva, Venla (2022).

⁵³ Sisäministeriö (2022a).

⁵⁴ Kavonius, Petter (2022).

Salla Tuomolan väitöskirja käsittelee **maahanmuuttokeskustelua**. *Hyvä, katala vastajulkisuus: populistisen vastamedian julkisen puhuttelun tavat maahanmuutto- ja pakolaikeskustelussa* tarkastelee vuonna 2015 alkanutta vastamediassa käytyä pakolais- ja maahanmuuttokeskustelua.⁵⁵ Aihetta käsitellään suomalaisen tapausesimerkin, MV-lehden, sisältöjen kautta. Tuomola esittää väitöstudkimuksessaan, että MV-lehden sisältöjen analyysin perusteella populistisen vastamedian julkinen puhe synnyttää vastakkainasettelua kansan sisällä ja sen arvot ovat ristiriidassa perustuslaillisen oikeusvaltion ihanteiden kanssa.

2.4. Muita yleisesti maahanmuuttoon liittyviä kehityskulkuja

Suomen edustustoverkosto maailmalla

Suomi jatkoi edustustoverkoston laajentamista ja vahvistamista hallitusohjelman mukaisesti. 1.9.2022 avattiin uudelleen Islamabadissa, Pakistanissa sijaitseva suurlähetystö, joka jouduttiin sulkemaan vuonna 2012 osana edustustoverkoston supistamista. Pakistan on 220 miljoonan asukkaan nouseva ja kasvava markkina-alue. Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari totesi Suomen olevan riippuvainen viennistä ja olevan näin ollen elintärkeää, että se on mukana kasvavilla ja lupaavilla markkinoilla.⁵⁶ Ensivaiheessa Islamabadin suurlähetystö antaa vain palvelut hädänalaisessa asemassa oleville ja muut vastaavat kiireelliset palvelut. Pidemmällä aikavälillä edustuston on määrä tarjota myös kattavat konsuli- ja maahantulopalvelut, jotka edesauttavat myös työvoiman saatavuutta.⁵⁷

Samana päivänä avattiin myös uusi pääkonsulaatti Mumbaihin, Intiaan. Yli 100 miljoonan asukkaan Maharashtran osavaltion pääkaupunki Mumbai on Intian finanssi- ja kaupallinen keskus. Mumbaiin läheisyydessä sijaitseva Goa on tärkeä turistikohde. Ulkoministeri Pekka Haavisto totesi pääkonsulaatin avaamisen Mumbaihin täydentävän Suomen edustautumista Etelä-Aasiassa.⁵⁸

Maahanmuuttoviraston ennakointityö

Vuoden 2021 Maahanmuutto- ja turvapaikkaraaportissa mainittu sisäministeriön johtama Tulevaisuuden Maahanmuuttovirasto -hanke päättyi vuoden 2021 lopussa. Hankkeen toimenpidesuosituksia alettiin toteuttaa Maahanmuuttovirastossa vuoden 2022 alussa. Yhtenä hankkeen toimenpidesuosituksena esitettiin, että virastossa kehitetään ja laajennetaan ennakointityötä koskemaan laajemmin viraston eri prosesseja. Suositusta lähdettiin käytännössä toteuttamaan siten, että vuoden 2022 aikana muodostettiin viraston omista ja sidosryhmien asiantuntijoista koostuvia ennakoinnin asiantuntijaverkostoja. Asiantuntijaverkostoissa muodostetaan määrällisiä ja laadullisia arvioita hakemusmäärien tulevaisuuden kehityksestä.

⁵⁵ Tuomola, Salla (2022).

⁵⁶ Ulkoministeriö, tiedote 27.5.2022.

⁵⁷ Ulkoministeriö, tiedote 26.8.2022.

⁵⁸ Op. cit. Ulkoministeriö, tiedote 27.5.2022 ja Ulkoministeriö, tiedote 26.8.2022.

Myös vuonna 2021 käynnistyneessä Maahanmuuttoviraston SEER-hankkeessa keskityttiin ennakkointiin. Hankkeen tavoitteena oli tuottaa konkreettinen ennustemalli hakemusmäärien kehityksen ennakointiseksi resurssisuunnittelun tueksi. Hanke päättyi vuoden 2022 lopussa. Hankkeen lopputuotteena syntyi resurssisuunnittelun Power BI -raportti, joka kokoaa yhteen viraston hakemusmäärä-, päätösmäärä- ja hakemusmaksuennusteet. Ennusteissa hyödynnetään sekä tilastotietoa että vuonna 2022 muodostettujen ennakkoinnin asiantuntijaverkostojen määrällisiä ja laadullisia arvioita. Tavoitteena on, että laaditun raportin avulla virasto pystyy jatkossa ennakoidaan toimintaansa ja kohdistamaan resurssejaan etupainotteisesti, jotta sujuva asiakaskokemus voidaan turvata myös muuttuvassa toimintaympäristössä.

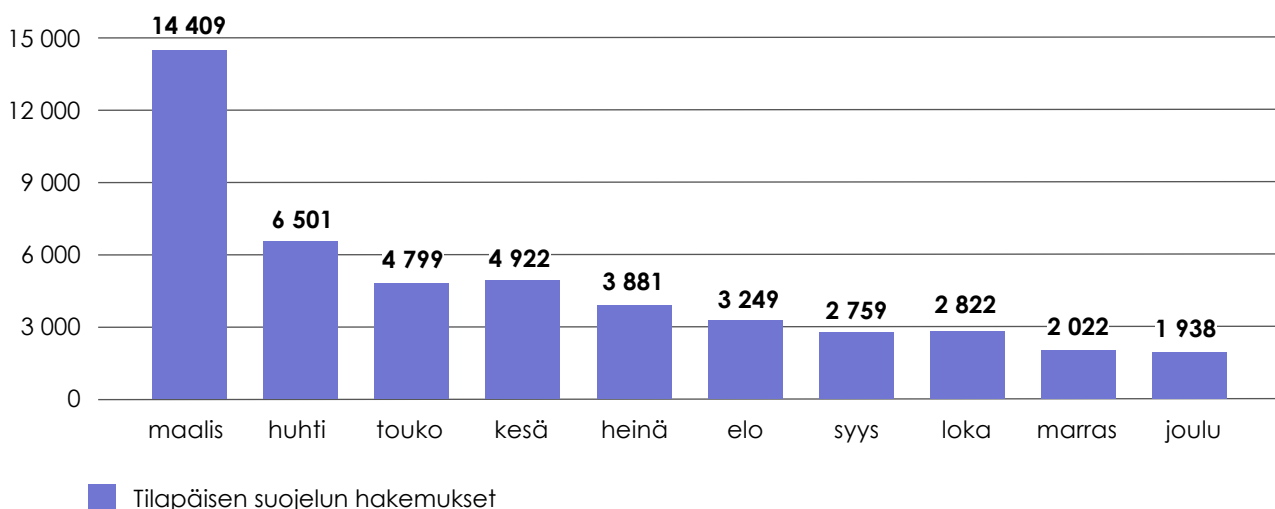
Maahanmuuttovirasto lähti kehittämään myös tilannekuva- ja analyysitoimintaa, sillä havaittiin, että laadukkaan ennakkointityön tulisi pohjautua ajantasaiseen ja laadukkaaseen tilannekuvaan ja sen analyysiin. Tilannekuva- ja analyysitoiminnon suunnittelu aloitettiin syksyllä 2022 ja tilannekuva- ja analyysiverkosto käynnistettiin vuoden 2023 alussa.⁵⁹

⁵⁹ Maahanmuuttovirasto, suunnittelu- ja talousyksikkö, sähköposti 21.3.2023.

3. Ukrainasta sotaa pakenevat

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan vaikutti merkittäväällä tavalla Suomen maahanmuuttotilanteeseen vuonna 2022. Vuoden aikana sotaa pakeni Ukrainasta Suomeen yli 47 000 henkilöä, joista kolmasosa oli lapsia.

Ukrainasta Suomeen vuonna 2022 paenneet

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Venäjä käynnisti laajamittaisen hyökkäyssodan Ukrainaan 24.2.2022. Valtioneuvosto seurasi tiiviisti tilanteen kehittymistä ja kokonaiskuvaa. Sisäministeriö asetti 2.3.2022 hallintorajat ylittävän ryhmän koordinoimaan Suomeen suuntautuvaa muuttoliikettä, jonka Venäjän hyökkäys Ukrainaan aiheutti. Ryhmän tehtävänä oli taata sujuva tiedonvaihto sekä ylläpitää yhteistä tilannekuvaa tarvittavista toimenpiteistä.⁶⁰

Tilapäisen suojelun käyttöönotto

Euroopan unioni päätti 4.3.2022 tilapäisen suojelun käyttöönotosta Ukrainasta sotaa pakenevien henkilöiden kohdalla. EU otti tilapäisen suojelun käyttöön aktivoimalla ensimmäistä kertaa historiassa tilapäistä suojelua koskevan direktiivin.⁶¹ Yksimielinen päätös tilapäisen suojelun käyttöönotosta osoitti EU-jäsenmaiden yhtenäisyyttä ja halua tukea hyökkäyssodan kohteeksi joutuneita ukrainalaisia.

⁶⁰ Sisäministeriö, tiedote 2.3.2022.

⁶¹ Neuvoston direktiivi 2001/55/EY vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi siirtymään joutuneiden henkilöiden joukkoalaisen maahantulon tilanteissa, ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisen ja vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakautumisen edistämiseksi.

Tilapäinen suojelu on hätämekanismi, jota voidaan soveltaa henkilöiden joukottaisen maahan-tulon tilanteessa. Tilapäisen suojelun direktiivi hyväksyttiin vuonna 2001. Direktiivin taustalla olivat Länsi-Balkanin ja erityisesti Bosnia ja Hertsegovinan ja Kosovon aseelliset konfliktit, jotka aiheuttivat 1990-luvulla Euroopassa laajamittaisia pakkomuuttoja. Tilapäisen suojelun tavoit-teena on lievittää kansallisiin turvapaikkajärjestelmiin kohdistuvaa painetta ja antaa suojelua tarvitseville henkilöille samat oikeudet kaikkialla EU:ssa. Näitä oikeuksia ovat muun muassa oleskeluoikeus, pääsy työmarkkinoille, asunnon saaminen, terveydenhuolto ja lasten koulu-tukseen pääsy.⁶²

EU:n yhteisen täytäntöönpanopäätöksen mukaan tilapäistä suojelua saavat seuraavat henkilöt perheenjäsenineen, jos he asuivat Ukrainassa 24.2.2022 tai sitä ennen:

- Ukrainan kansalaiset
- Kansainvälistä suojelua Ukrainassa saavat EU:n ulkopuolisten maiden kansalaiset
- Kansalaisuudettomat henkilöt.

Ukrainassa pysyvästi asuneiden EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten kohdalla, jotka eivät voi turvallisesti palata kotimaahansa, komissio kehotti jäsenmaita valitsemaan joko tilapäisen suojelun tai kansallisen lupakategorian välillä. Muilta osin täytäntöönpanopäätös jätti suojelun tarkan kohderyhmän jäsenmaiden harkintavaltaan.

Suomi laajensi tilapäisen suojelun kohderyhmää valtioneuvoston päätöksellä 7.3.2023. **Suo-messa tilapäistä suojelua annetaan lisäksi seuraaville henkilöille:**

- Ukrainassa pysyvästi asuneet EU:n ulkopuolisten maiden kansalaiset, jotka eivät voi pa-lata turvallisesti kotimaahansa (heidän kohdallaan päätettiin soveltaa tilapäistä suojelua, jonka vaihtoehtona olisi ollut kansallinen lupakategoria)
- Ukrainan kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä, jotka pakenivat Ukrainasta vähän en-nen 24.2. eivätkä konfliktin seurauksena voi palata (komissio kehotti jäsenmaita jous-tavuuteen näiden henkilöiden osalta)
- Muut Suomessa jo oleskelevat tai Suomeen saapuneet Ukrainan kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä
- Ukrainassa laillisesti, muutenkin kuin pysyvästi oleskelleet EU:n ulkopuolisten maiden kansalaiset, jotka eivät voi palata kotimaahansa (tämä ryhmä mainitaan jäsenmaille va-linnaisena ryhmänä EU-tason päätöksessä).⁶³

Tilapäinen suojelu aktivoitiin aluksi yhdeksi vuodeksi, 4.3.2023 saakka. Tilapäisen suojelun käyttöönotto ei edellyttänyt lakimuutoksia Suomessa. Ulkomaalaislain 110 §:n mukaan tila-päistä suojelua saaville myönnetään oleskelulupa vuodeksi kerrallaan. Tämän perusteella Maa-hanmuuttovirasto alkoi maaliskuussa 2022 lähtien myöntää oleskelulupia 4.3.2023 saakka.

⁶² Euroopan unionin neuvosto, lehdistötiedote 4.3.2022.

⁶³ Sisäministeriö, tiedote 7.3.2022.

⁶⁶ Maahanmuuttoviraston verkkosivut (päiväämätön), Kuntamalli.

jelun hakijat. Tilapäisen suojelun hakijoilla aika hakemuksen rekisteröinnistä sen ratkaisuun on kuitenkin hyvin lyhyt, sillä tilapäisen suojelun perusteella myönnettävä oleskelulupa perustuu suoraan neuvoston päätökseen eikä prosessi edellytä hakijan henkilökohtaista kuulemistä.

Tilapäistä suojelua saavat ovat oikeutettuja **samanlaiseen sosiaaliturvaan kuin kansainvälistä suojelua hakevat**. Vastaanottokeskus maksaa tilapäistä suojelua saaville vastaanottorahaa. Tilapäistä suojelua saavat eivät ole oikeutettuja työmarkkinatukeen, mutta he voivat olla oikeutettuja harkinnanvaraiseen kulukorvaukseen.⁶⁷ Harkinnanvaraisen kulukorvauksen myöntäminen on osa TE-palveluihin liittyvää kuntakokeilua, ja sitä voidaan myöntää ja maksaa määräaikaisena 1.3.2021–31.7.2025 välisenä aikana. KEHA-keskus (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus) maksaa korvauksia henkilöasiakkaille, joille TE-toimisto tai kuntakokeilu päättää myöntää oikeuden harkinnanvaraiseen kulukorvaukseen.⁶⁸

Ukrainan sotaa paenneiden työllistyminen

Ukraina on jo kauan ollut Suomelle yksi keskeisimmistä työperusteisen maahanmuuton lähtömaista. Erityisesti maa- ja metsätalouteen on vuosittain tullut tuhansia ukrainalaisia kausityöntekijöitä.

Työnteko on keskeinen hyvinvoinnin lähde, taloudellisen turvan tuoja ja merkittävä tekijä yhteiskuntaan kiinnittymisessä. Työvoimalle on myös paljon kysyntää työvoimapulasta kärsivässä Suomessa.

Tilapäistä suojelua saavilla on **oikeus työskennellä** niin tilapäisen suojelun direktiivin kuin Suomen ulkomaalaislainkin mukaan. Työnteko-oikeus alkaa heti, kun henkilö jättää tilapäisen suojelun hakemuksen. Poliisi ja rajaviranomaiset myöntävät tilapäisen suojelun hakijoille todistuksen hakemuksen jättämisestä, mikä on samalla todistus työnteko-oikeudesta.

Tilapäistä suojelua saavilla on **oikeus kaikkiin TE-toimistojen palveluihin** kuten työkokeiluun, uraneuvontaan, kotoutumiskoulutukseen ja kielikoulutukseen sekä palkkatuettuun työhön. Ukrainalaiset voivat osallistua myös kaikkiin tarjolla oleviin matalan kynnyksen työvoimapalveluihin kuten rekrytointitapahtumiin, työnvälitystoimistojen palveluihin ja nuorille tarkoitetun Ohjaamon palveluihin. Työnhakijat voidaan ohjata maahan muuttaneiden osaamiskeskusten asiakkaisiksi seitsemässä kaupungissa. Jotta ukrainalaiset pystyisivät käyttämään TE-toimistojen palveluja, asiakkaan rekisteröintilomake käännettiin ukrainaksi ja TE-toimistoihin rekrytoitiin ukrainan kielen taitoisia asiakaspalvelijoita.⁶⁹

⁶⁷ Työ- ja elinkeinoministeriö, sähköposti 20.1.2023.

⁶⁸ Suomi.fi verkkosivut (päiväämätön).

⁶⁹ Työ- ja elinkeinoministeriö, sähköposti 20.1.2023.

Ukrainalaislasten koulunkäynti

Tilapäistä suojelua saavilla lapsilla ja nuorilla on **oikeus käydä koulua Suomessa**. Perusopetuslain mukaan kunnan tulee järjestää perusopetus kaikille kouluikäisille lapsille sekä esiopetus vuosi ennen koulunkäynnin alkua. Tilapäistä suojelua saavilla lapsilla ja nuorilla on opetuksen lisäksi oikeus oppilaanohjaukseen sekä riittävään oppimisen ja koulunkäynnin tukeen heti tuen tarpeen ilmetessä samoilla perusteilla kuin muillakin oppilailla.

Maahan saapuvien ukrainalaisten lasten ja nuorten opetus järjestetään perusopetuslain mukaisena **esi- tai perusopetuksena tai maahanmuuttajille järjestettävänä perusopetukseen valmistavana opetuksena**. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja muut tarpeelliset valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten. Suomen tai ruotsin kielen opetus on valmistavassa opetuksessa alkeis- ja peruskielitaidon opetusta. Opetushallituksen (OPH) verkkosivuilla todetaan, että osa oppilaista saattaa jäädä Suomeen ja jatkaa opiskelua perusopetuksessa valmistavan opetuksen jälkeen, minkä vuoksi kielitietoinen opetuskielen opetus on tärkeää. OPH:n sivuilla todetaan edelleen, että kouluun sosiaalistumisen ja vuorovaikutuksen näkökulmasta se on tärkeää myös niille oppilaille, joiden oleskelu Suomessa on väliaikaista.⁷⁰

Tilapäisen suojelun jatko 4.3.2023 jälkeen

Ukrainan sota ei näyttänyt laantumisen merkkejä vuoden loppua kohti tultaessa, joten Suomessa alettiin pohtia tilapäisen suojelun jatkoa 4.3.2023 jälkeen. EU:n tilapäisen suojelun direktiivin mukaan tilapäinen suojelu myönnetään ensin vuodeksi. Tämän jälkeen tilapäisen suojelun kesto jatkuu automaattisesti vielä toisella vuodella, ellei EU-neuvosto päättä sen lakkaamisesta. Euroopan komissio ilmoitti lokakuussa 2022 **tilapäisen suojelun jatkamisesta maaliskuuhun 2024 saakka**.⁷¹

Suomessa tilapäisen suojelun perusteella vuonna 2022 myönnettyjen oleskelulupien voimassaolo olisi päättynyt 4.3.2023. Suomessa päätettiin 29.12.2022 ulkomaalaislain väliaikaisesta muutoksesta, jonka perusteella tilapäisen suojelun perusteella myönnetty oleskeluluvat ovat voimassa koko sen ajan, kun tilapäinen suojelu EU:ssa jatkuu.⁷² Tilapäistä suojelua saavalla myös oleskelulupakortin voimassaolo jatkuu suoraan lain nojalla koko sen ajan, kun oleskelulupa on voimassa. Halutessaan henkilö voi kuitenkin hakea Maahanmuuttovirastolta uutta oleskelulupakorttia, jossa luvan ja kortin voimassaoloa koskevat merkinnät ovat ajan tasalla.⁷³

Toinen vuoden lopulla pohdituttanut kysymys oli Ukrainasta vuonna 2022 paenneiden siirtymisen vastaanottopalvelujen asiakkaisiksi vuonna 2023. **Ukrainasta paennut voi hakea kotikuntaa, kun hän on asunut Suomessa vuoden**. Viranomaiset alkoivat valmistautua tilanteeseen jo vuoden 2022 lopulla, sillä puhuttiin suurista määristä ihmisiä, jotka ovat

⁷⁰ Opetushallituksen verkkosivut (päivitetty 9.1.2023).

⁷¹ European Commission (2022).

⁷² Laki ulkomaalaislain väliaikaisesta muuttamisesta 1364/2022.

⁷³ Sisäministeriö, tiedote 29.12.2022. Valtioneuvosto, tiedote 3.2.2023.

potentiaalisesti siirtymässä kuntalaisiksi: Suomessa oli vuoden 2022 päättyessä yli 44 000 ukrainalaista, jotka voisivat hakea kotikuntaa vuonna 2023. Lisäksi merkittävä osa heistä olisi oikeutettuja kotikunnan hakemiseen jo maalis-huhtikuussa. Kotikunnan saatuaan Ukrainasta paenneet siirtyvät vastaanottopalveluista kuntien ja hyvinvointialueiden palveluiden asiakkaiksi. Sisäministeriön maaliskuussa 2023 perustama koordinaatioryhmä ratkoi ukrainalaisten kuntiin siirtymisen erityiskysymyksiä vuoden 2022 lopulla useiden viranomaisten, kuntien, kansalaisyhdistyksen ja yrityssektorin voimin. Kotikunnan hakeminen on vapaaehtoista ja Ukrainasta paenneet voivat halutessaan jatkaa elämää myös vastaanottokeskuksen ja vastaanottopalveluiden asiakkaana. Kotikunnasta on kuitenkin hyötyä, jos aikoo toistaiseksi jäädä Suomeen.⁷⁴

Joulukuussa 2022 kotoutumislakiin ja vastaanottolakiin tehtiin muutoksia, joilla turvattiin Ukrainasta paenneiden palvelut myös sen jälkeen, kun he siirtyvät vastaanottojärjestelmästä kuntalaisiksi. Tuolloin voimassa oleva kotoutumislaki ei mahdollistanut valtion korvauksia kunnille ja hyvinvointialueille tilapäistä suojelua saavien palveluista. Kotoutumislain muutoksilla mahdollistettiin korvausten maksaminen kunnille ja hyvinvointialueille tilapäistä suojelua saavien kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä. Vastaanottolain muutokset täsmensivät vastaanottopalvelujen päättymistä tilanteissa, joissa tilapäistä suojelua saava saa kotikunnan.⁷⁵

3.1. Ukrainasta sotaa paenneita koskevaa tutkimusta

Sisäministeriö julkaisi syyskuussa kyselytutkimukseen perustuvan **selvityksen sotaa paenneiden ukrainalaisten tilanteesta Suomessa** *The situation of Ukrainians in Finland who fled the war: Survey results*.⁷⁶ Selvitys perustuu sisäministeriön kesällä tekemään Webropol-kyselytutkimukseen, johon vastaukset saatiin 2 136 ukrainalaiselta. Tutkijat Arseniy Svyrenko ja Anastasiya Koptsyukh analysoivat tuloksia. Noin joka kolmas vastaajista ilmoitti haluavansa jäädä Suomeen ja kolmannes aikoo palata Ukrainaan sodan päätyttyä. Useiden suunnitelmat ovat vielä epävarmoja ja riippuvaisia erityisesti työllistymisestä Suomessa ja sotatilanteen kehittymisestä Ukrainassa.

⁷⁴ Valtioneuvosto, tiedote 3.2.2023.

⁷⁵ Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta 1083/2022; Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta 1084/2022.

⁷⁶ Svyrenko, Arseniy & Koptsyukh, Anastasiya (2022).

4. Laillinen maahanmuutto ja muuttoliike⁷⁷

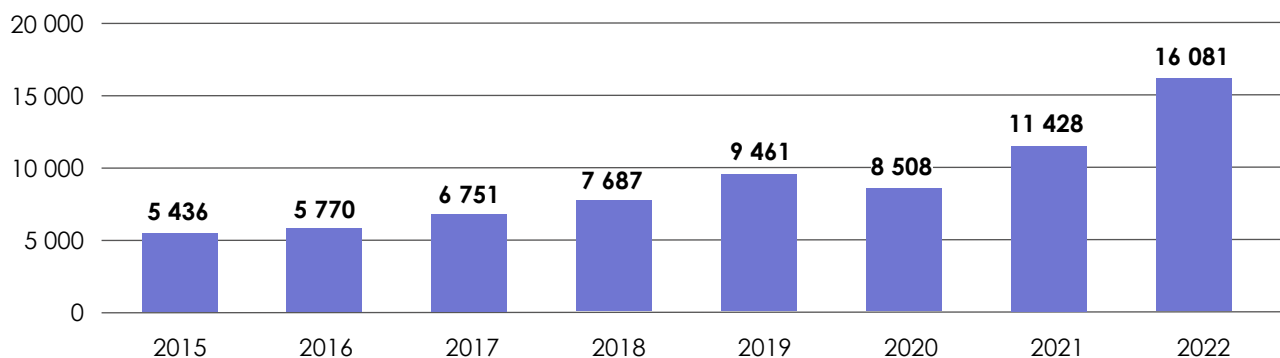
4.1. Työperusteinen maahanmuutto

Päätökset

Vuonna 2022 ensimmäinen oleskelulupa työnteon perusteella myönnettiin Suomessa 16 081 henkilölle. Suomeen myönnettyjen työperusteisten oleskelulupien määrä on ollut pysyvässä kasvusuunnassa jo useita vuosia lukuun ottamatta koronaviruspandemian aiheuttamaa notkahdusta vuonna 2020. Vuonna 2022 **työn perusteella myönnettyjen oleskelulupien kasvu oli ennätysellinen: lupia myönnettiin 41 prosenttia edellisvuotta enemmän.**

Maahanmuuttovirasto ratkaisi kaikkiaan 18 958 ensimmäistä työperusteista oleskelulupahakemusta, joista 81 prosenttiin tehtiin myönteinen päätös ja 14 prosenttiin kielteinen päätös. 5 prosenttia hakemuksista raukesi. Yleisimmät kansalaisuudet pysyivät samoina kuin edellisvuonna, mutta niiden järjestys vaihtui: eniten työperusteisia oleskelulupia myönnettiin Venäjän federaation (2 495 kappaletta), Filippiinien (2 236) ja Ukrainan (1 825) kansalaisille, kun edellisvuonna Ukraina piti vielä karkisijaa.

Työnteon perusteella myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat 2015–2022

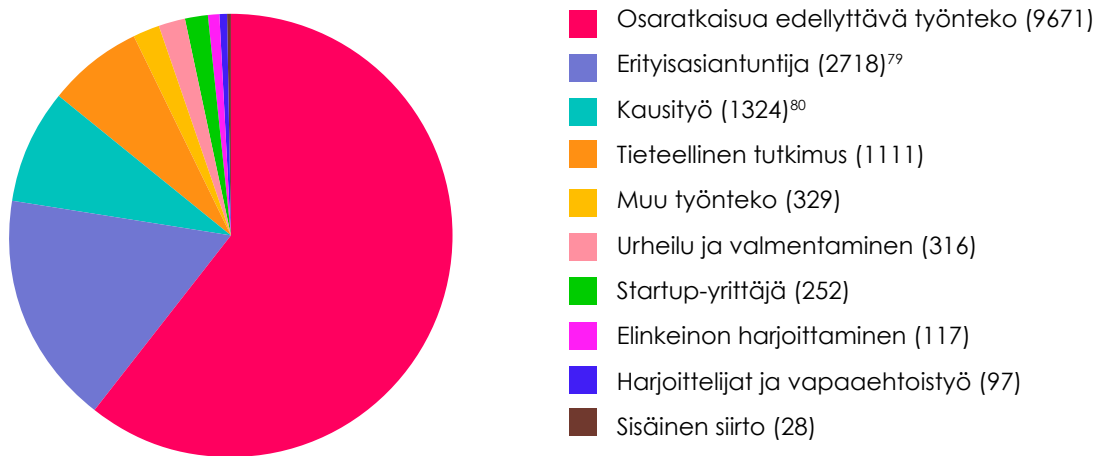

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Työnteon perusteella myönnetyt oleskeluluvat jaotellaan alakategorioihin alla olevan kaavion mukaisesti. Edellisvuosien tapaan yleisimmin ensimmäinen työperusteinen oleskelulupa myönnettiin osaratkaisua edellyttävää työntekoa varten, eli kyseessä oli niin sanottu työntekijän oleskelulupa.⁷⁸ Työntekijän oleskelulupia myönnettiin 9 671 kappaletta, mikä osoitti 63 prosentin kasvua edellisvuoteen verrattuna.

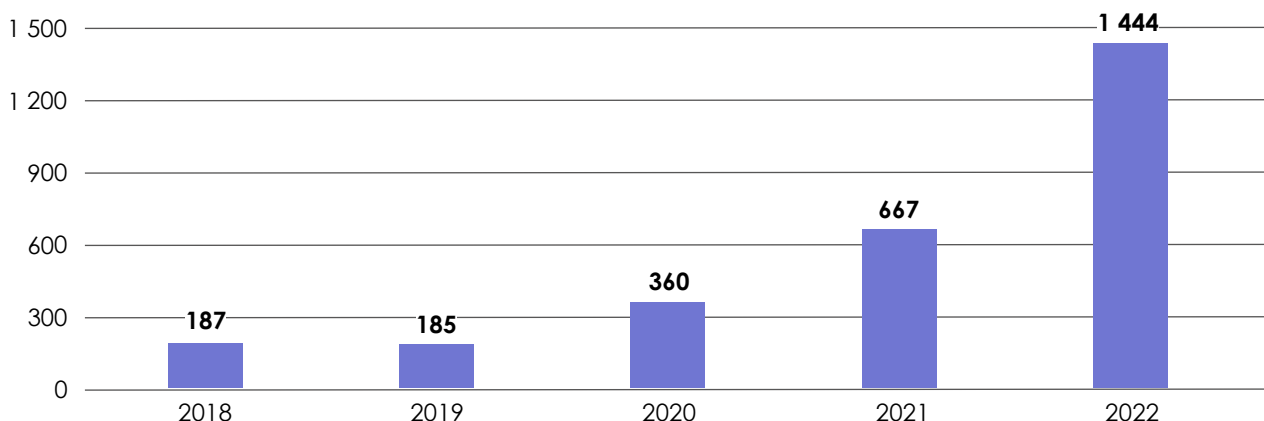
⁷⁷ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta <https://tilastot.migri.fi>, ellei toisin mainittu.

⁷⁸ Työntekijän oleskelulupahakemus ratkaistaan kaksivaiheisessa prosessissa, johon sisältyy TE-toimiston osapäätös. Tämän vuoksi työntekijän oleskeluluvasta käytetään myös nimitystä osaratkaisua edellyttävä työnteko. TE-toimiston osapäätös on kokonaisharkinta, joka sisältää työvoiman saatavuuden, työsuhteen ehtojen ja työnantajan ja työntekijän edellytysten arvioinnin. TE-toimiston osapäätöksen jälkeen oleskelulupahakemuksen lopullinen ratkaisu siirtyy Maahanmuuttovirastolle, joka arvioi, täyttyvätkö oleskeluluvan myöntämisen yleiset edellytykset.

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat työnteon perusteella lupatyypeittäin 2022

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Työntekijän oleskelulupaa hakevat olivat pääasiassa suorittavan työn tekijöitä. Kansalaisuudeltaan he olivat yleisimmin filippiiniläisiä (2 137 oleskelulupaa). Eniten työntekijän oleskelulupia myönnettiin rakennusalaalle: noin kolmannes kaikista myönnetyistä luvista. Myös siivousalalle saapuu paljon työvoimaa ulkomailta. **Ulkomaalaisen työvoiman rekrytointi sosiaali- ja terveydenhoitoalalle oli voimakkaassa kasvussa:** sosiaali- ja terveydenhoitoalalle myönnettiin 1 444 oleskelulupaa vuonna 2022, kun edellisvuonna lukumäärä oli 667. Muita yleisiä aloja olivat ravintola-ala ja maatalous. Kuljetusalaalle oleskelulupia puolestaan myönnettiin aiempaa vähemmän. Perinteisesti oleskelulupia on myönnetty venäläisille rekka-auton kuljettajille, mutta vuonna 2022 tavarankuljetus väheni merkittävästi Venäjään kohdistettujen pakotteiden johdosta.

Myönnetyt ensimmäiset työntekijän oleskeluluvat sosiaali- ja terveysalalle 2018–2022

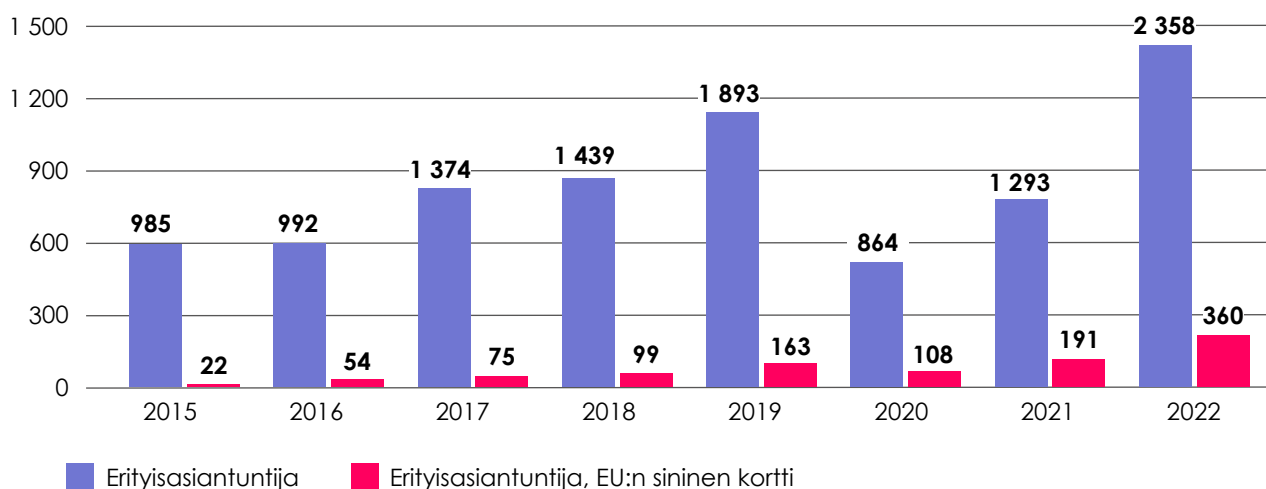
Lähde: Maahanmuuttoviraston tilastopalvelu, sähköposti 22.3.2023. Tilastot haettu toimialakohtaisesti sosiaali- ja terveysalan osalta vuosilta 2018–2022.

⁷⁹ Sisältää sekä Suomen kansalliset erityisasiantuntijan oleskeluluvat (2 358 kpl) sekä EU:n sininen kortti -oleskeluluvat (360 kpl).

⁸⁰ Sisältää 3–6 kk kausityötä varten myönnettyjä oleskelulupia (1 011 kpl) sekä 6–9 kk kausityötä varten myönnettyjä oleskelulupia, jotka edellyttävät osaratkaisun (313 kpl).

Erityisasiantuntijoille myönnettyjen oleskelulupien määrä palasi kasvu-uralle koronapandemian aiheuttaman notkahduksen jälkeen: vuonna 2022 **erityisasiantuntijan oleskelulupia myönnettiin 2 538 kappaletta, mikä oli noin kaksinkertainen määrä edellisvuoteen verrattuna** (1 293 myönnettyä oleskelulupaa vuonna 2021). Kun mukaan lasketaan erityisasiantuntijat, joille myönnettiin Euroopan unionin sininen kortti, erityisasiantuntijoiden määrä nousee 2 718:aan. Vuonna 2022 venäläiset ohittivat intialaiset yleisimpänä kansalaisuutena erityisasiantuntijoille myönnettyissä luvissa.

Erityisasiantuntijoille myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat 2015–2022

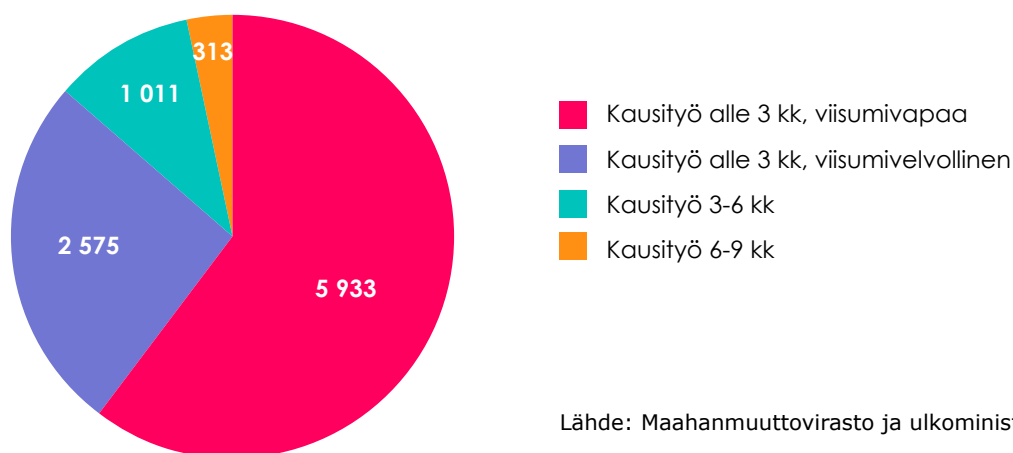
Lähde: Maahanmuuttovirasto

Kausityöhön myönnettyjen oleskelulupien määrä sen sijaan laski merkittävästi edellisvuoteen verrattuna. Kausityöhön myönnettiin oleskelulupia yhteensä 1 324 kappaletta, kun mukaan lasketaan 3–6 kuukautta kestävä kausityö sekä 6–9 kuukautta kestävä kausityö, joka edellyttää osaratkaisua (vuoden 2021 vastaava luku: 2022 myönnettyä oleskelulupaa). Kausityöntekijöitä Suomessa työskentelee erityisesti puutarhoilla, kasvihuoneilla, marjatililla ja metsämarjanpöiminnässä. Ukrainalaiset ovat perinteisesti olleet selvästi suurin kausityöntekijöiden lähtömaa: esimerkiksi vuonna 2021 noin 70 prosenttia kaikista kausityön perusteella myönnettävistä oleskeluluvista myönnettiin Ukrainan kansalaisille. Siten Venäjän helmikuussa 2022 käynnistämä hyökkäyssota Ukrainassa vaikutti voimakkaasti vuonna 2022 kausityötä varten myönnettyjen oleskelulupien määrään: kun vuonna 2021 ukrainalaisille myönnettiin yli 1 400 oleskelulupaa kausityötä varten, vuonna 2022 määrä jäi noin neljään sataan.

Kausityöntekijöitä saapuu Suomeen myös alle 3 kuukaudeksi, jolloin heidän ei tarvitse hakea oleskelulupaa. Mikäli lyhytaikaiseen kausityöhön tulija on lähtöisin viisumivapaasta maasta, hä-

nen tulee hakea Maahanmuuttovirastolta kausityötodistusta. Kausityötodistuksia myönnettiin vuonna 2022 yhteensä 5 264 kappaletta. Yleisimmin kausityötodistus myönnettiin edellisvuosien tavoin Ukrainan kansalaisille, vaikka ukrainalaisille myönnettyjen kausityötodistusten määrä vähenikin noin kolmannekseen edellisvuodesta (2022: 4 474 Ukrainan kansalaisille myönnettyä kausityötodistusta, 2021 vastaava luku 13 287 kpl).⁸¹ Mikäli kausityöntekijä on tulossa Suomeen lyhytaikaiseen työntekoon viisumivollisesta maasta, hänen tulee hakea kausityöviisumia. Kausityöviisumeja myönnettiin vuonna 2022 yhteensä 2 575 kappaletta. Kausityöviisumeja myönnettiin eniten Venäjän federaation kansalaisille (1 415 kpl) ja toiseksi eniten Thaimaan kansalaisille (721 kpl).⁸²

Kausityöhön tulleet 2022

Kasvuyrittäjän oleskelulupien määrä jatkoi edelleen kasvuaan: vuonna 2022 niitä myönnettiin yhteensä 252 kappaletta, kun edellisvuonna määrä oli 150 kappaleen ja aiempina vuosina 50 kappaleen tienoilla.

Jatkolupia työnteon perusteella myönnettiin yhteensä 12 374 kappaletta, joka oli suunnilleen edellisvuoden tasolla (12 992 kpl). Oleskeluoikeuttaan työn perusteella jatkoivat yleisimmin Venäjän federaation, Ukrainan ja Intian kansalaiset.

Työn perusteella oleskeluluvan saaneista 29 prosenttia oli naisia ja 71 prosenttia miehiä. Sukupuolijakauma ei poikennut edellisvuodesta.⁸³

⁸¹ Maahanmuuttoviraston tilastopalvelu, <https://tilastot.migri.fi>. Haettu: Päätökset, oleskeluoikeus muun kuin oleskeluluvan perusteella, oleskelutodistukset ja -ilmoitukset, kausityötodistus.

Kansalaisuus: Ukraina. Aikarajaukset: 1/2022–12/2022 ja 1/2021–12/2021. Viitattu 21.5.2023.

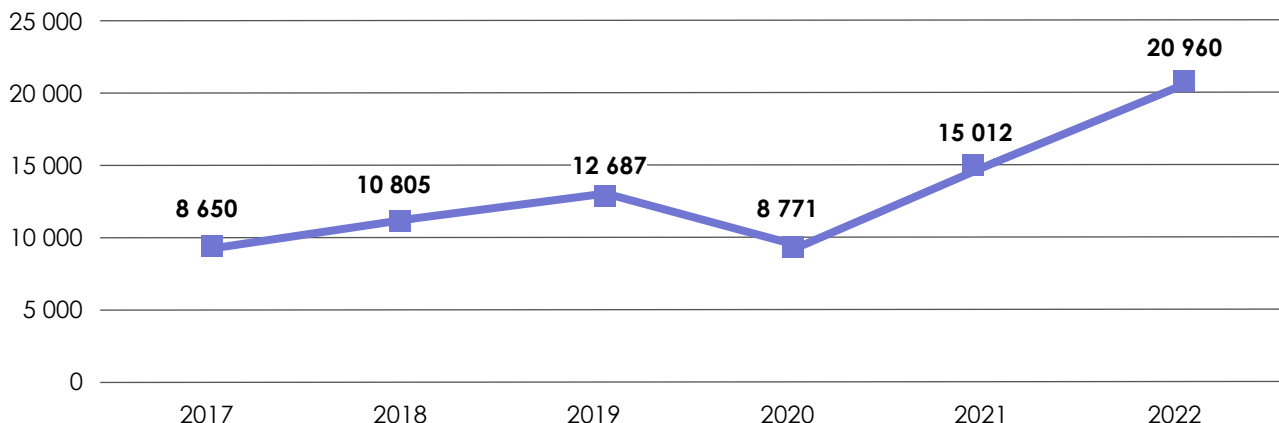
⁸² Lähde: Ulkoministeriön kausityöviisumitilastot 2022. Saatu sähköpostilla 13.3.2023. Mukana luvussa myös luonnonmarjanpoimijat, jotka eivät hae kausityöviisumia, vaan normaalin Schengen-viisumin.

⁸³ Mukaan on laskettu sekä ensimmäiset oleskeluluvat että jatkoluvat.

Hakemukset

Työntekoon perustuvissa ensimmäisissä oleskelulupahakemuksissa yllettiin jälleen kerran uuteen ennätykseen: niitä pantiin vireille yhteensä 20 960 kappaletta. Työ oli siten edellisvuosien tavoin yleisin peruste hakea oleskelulupaa Suomeen.

Ensimmäiset työperusteiset oleskelulupahakemukset 2017–2022

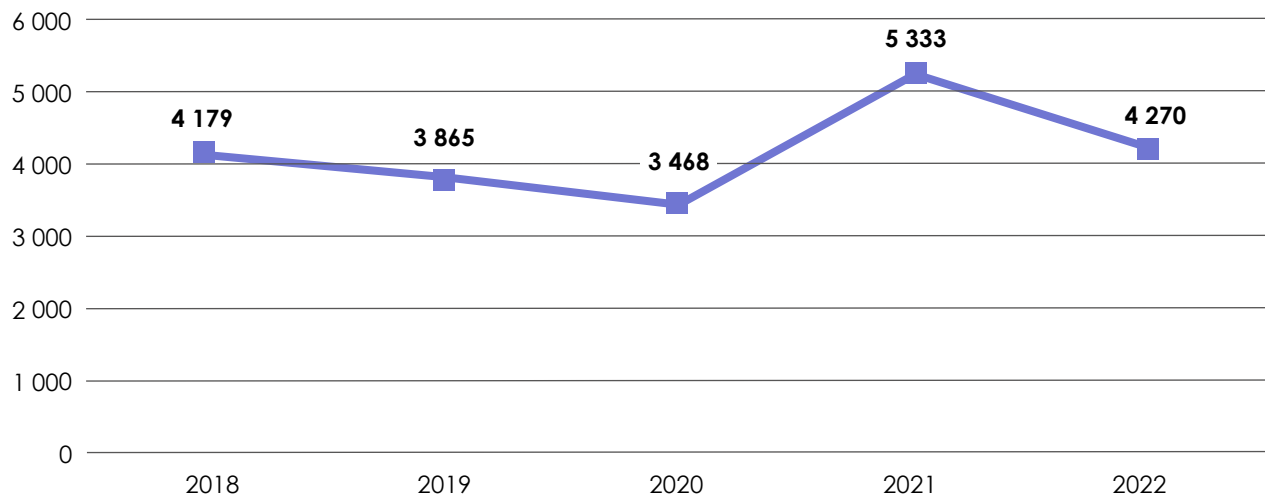
Lähde: Maahanmuuttovirasto

Vapaa liikkuvuus EU- ja ETA-alueelta

Työn perusteella myönnettyjen oleskelulupien määrä ei kuitenkaan anna täysin kattavaa kuvaa ulkomaisesta työvoimasta Suomessa, sillä kaikkien Suomeen töihin tulevien ei tarvitse hankkia oleskelulupaa. Osa ulkomaisesta työvoimasta saapuu Suomeen vapaan liikkuvuuden EU- ja ETA-alueelta. EU-kansalaiset voivat oleskella ja työskennellä Suomessa vapaasti kolmen kuukauden ajan rekisteröimättä oleskeluoikeuttaan. Yli kolme kuukautta Suomessa oleskelevien EU-kansalaisten tulee rekisteröidä oleskeluoikeutensa.

Vuonna 2022 työn perusteella oleskeluoikeutensa rekisteröi 4 270 EU-kansalaista. Luvussa oli pientä pudotusta verrattuna edellisvuoteen (5 333).

Noin neljännes (26 %) työntekoon perusteella oleskeluoikeutensa rekisteröineistä EU-kansalaisista oli kansalaisuudeltaan virolaisia (1 109 henkilöä). Työntekoon perusteella Suomeen tultiin myös mm. Romaniasta ja Latviasta.

Työn perusteella oleskeluoikeutensa rekisteröineet EU-kansalaiset

Lähde: Maahanmuuttovirasto

4.2. Työperusteista maahanmuuttoa koskevia lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Työperusteinen maahanmuutto oli vuonna 2022 jälleen näkyvästi esillä niin julkisessa keskustelussa kuin maahanmuuttopolitiikassakin. Julkisessa keskustelussa nousi entistä useammin esille, että monilla aloilla työnantajat kokevat jo nykyisellään merkittävää työvoimapulaa. Asia tulee entistä akuutimmaksi tulevaisuudessa, jolloin **väestön ikääntymisen ja työvoimapuulan nähdään aiheuttavan haasteita myös Suomen talouden kestävyydelle**. Käsitys työ- ja osaamisperusteisen maahanmuuton kasvattamisesta yhtenä Suomen kohtalon kysymyksistä on vahvistunut viimeksi kuluneiden vuosien aikana. Hallituksen tavoitteena on työperusteisen maahanmuuton kaksinkertaistaminen ja opiskeluperusteisen maahanmuuton kolminkertaistaminen vuoteen 2030 mennessä.⁸⁴

Tätä taustaa vasten Suomessa tehtiin vuonna 2022 useita lainsäädäntömuutoksia ja muita kehittämistoimia työperusteisen maahanmuuton lisäämiseksi. Merkityksellistä on, että useat eri sektorit ovat yhdistäneet voimansa työ- ja opiskeluperusteisen maahanmuuton lisäämiseksi.

Kesäkuussa lanseerattiin **pikakaista erityisasiantuntijoille ja kasvuyrittäjille sekä heidän perheenjäsenilleen**.⁸⁵ 1.6.2022 käyttöön otetun pikakaistan kautta Suomeen muuttavan oleskelulupahakemus käsitellään enintään kahdessa viikossa. Pikakaista **otettiin käyttöön samanaikaisesti pitkäaikaisen viisumin kanssa**.⁸⁶ Pitkäaikainen viisumi eli niin kutsuttu

⁸⁴ Tavoite on asetettu Valtioneuvoston vuonna 2021 julkaisemassa Koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekartassa: Op. cit. Valtioneuvosto (2021a).

⁸⁵ Valtioneuvosto, tiedote 1.6.2022.

⁸⁶ Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 121/2022 ja Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta 122/2022.

⁹¹ EUSA-rahastot (2022).

Vuonna 2022 perustettiin **Work in Finland -toiminto**. Work in Finland on pysyvä rakenne kansainvälisen rekrytoinnin edistämiseksi Suomessa. Pysyvälle rakenteelle oli tarvetta kansainvälisten osaajien houkuttelun oltua aiemmin pitkälti projekti- ja kampanjaluonteista. Work in Finlandin toiminta käynnistyy asteittain ja se on täysin toiminnassa vuoden 2025 alussa samanaikaisesti julkisten työvoimapalvelujen uudistuksen kanssa. Elokuussa 2022 käynnistyi työnantajille tarkoitettu kansainvälisten rekrytointien neuvontapalvelu. Neuvontapalvelu tarjoaa vastauksia kansainvälistä rekrytointia koskeviin kysymyksiin helposti puhelimitse tai sähköpostilla. Marraskuussa 2022 julkaistiin Work in Finland -nettisivut, jotka ovat Suomen virallinen kanava osaajien houkutteluun. Work in Finland -nettisivut yksinkertaistavat työnhakua, työllistymistä ja Suomeen muutttoa. Sama sivusto tarjoaa suomalaisille työnantajille foorumin, johon he voivat laittaa työnhakuilmoituksen. Kansainväliset osaajat puolestaan voivat etsiä sieltä avoimia työpaikkoja sekä löytää tietoa esimerkiksi asumisesta, terveydenhuollosta, työelämästä ja urakehityksestä Suomessa.⁹²

Ulkomaalaislain **työperusteista maahanmuuttoa koskevia säännöksiä uudistettiin** tavoitteena lyhentää työperusteisten oleskelulupien käsittelyaika keskimäärin yhteen kuukauteen. Ehdotetut lakimuutokset eivät koske erityisasiantuntijoita, jotka voivat muuttaa Suomeen pikakaistan kautta. Heidän oleskelulupansa käsitellään enintään kahdessa viikossa. Elokuussa annetussa lakiesityksessä ehdotetut säännökset mahdollistavat automaation hyödyntämistä nykyistä laajemmin ja eri viranomaisrekistereistä saatavien tietojen käyttämisen. Tämä vähentää tarvetta pyytää tietoja hakijalta tai työnantajalta. Nopean lupamenettelyn kannalta on keskeistä, että hakija ja työnantaja asioivat ensisijaisesti verkkopalvelussa. Lupahakemuksen voi silti edelleen jättää myös paperisena. Menettelyä sujuvoittaa myös mahdollisuus hoitaa suulliset kuulemiset etäyhteyden välityksellä. Lakiesityksen mukaan jatkossa ensimmäisen luvan saamiseksi riittää, että matkustusasiakirja on voimassa päätöksentekohetkellä. Tämä on jo aiemmin ollut käytäntönä jatkolupahakemuksissa.

Työnantajat voivat jatkossa myös hakea yritykselleen sertifiointia. Sertifiointin yhteydessä selvitetään työnantajan kyky toimia työnantajana, jolloin tätä ei tarvitse tarkistaa enää yksittäisen työntekijän oleskelulupahakemuksen kohdalla. Sertifiointi myönnetään ensimmäisellä kerralla kahdeksi vuodeksi. Ehdotetut lakimuutokset tukevat tavoitetta kuukauden käsittelyajasta työperusteisiin oleskelulupiin. Samalla kun työvoiman maahanmuuttoa sujuvoitetaan, myös ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttöä pyritään torjumaan aktiivisesti: uudistetussa laissa täsmennetään ulkomaisen työvoiman käytön valvontaa koskevaa sääntelyä. Valtioneuvosto antoi hallituksen esityksen 25.8.2022. Lakimuutos hyväksyttiin ja se tuli voimaan 23.2.2023.⁹³

⁹² Työ- ja elinkeinoministeriö, sähköposti 20.1.2023; Business Finland, sähköposti 29.12.2022.

⁹³ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 114/2022 vp); Valtioneuvosto, tiedote 16.2.2023

⁹⁴ Niemi, Mari K., Pitkänen, Ville; Veijola, Roosa & Välimäki, Matti (2022).

4.3. Työperusteista maahanmuuttoa koskevaa tutkimusta

E2 Tutkimuksen **Kansainvälisten osaajien Suomi -tutkimushankkeessa selvitetään, kuinka saada lisää kansainvälisiä osaajia Suomeen**. Tutkimushanke toteutetaan vuosina 2021–2023. E2 Tutkimus julkaisi vuonna 2022 kaksi tutkimusta osana kyseistä tutkimushanketta:

Tutkimus *Osaajia ulkomailta: Ulkosuomalaisien ja paluumuuttajien käsitykset suomalaisesta yhteiskunnasta, työmarkkinoista ja paluumuutosta* oli hankkeen ensimmäinen osajulkistus.⁹⁴ Tutkimuksessa todetaan, että ulkosuomalaiset ovat osaajapulan näkökulmasta tärkeä osaajareservi, jota ei kaikilta osin osata hyödyntää tai arvostaa. Tutkimus selvittää ulkosuomalaisien ja paluumuuttajien näkemyksiä siitä, mitkä ovat Suomen vetovoimatekijöitä, mitkä asiat estävät tai jarruttavat paluuta ja millaisia haasteita paluumuuttajat kohtaavat palatessaan Suomeen. Tutkimuksen mukaan tärkein tekijä asuinmaan valinnassa ovat työmahdollisuudet. Niissä Suomen on vaikea kilpailla muiden maiden kanssa. Suomella on valttinsa ja ulkosuomalaiset ja paluumuuttajat arvostavat Suomessa erityisesti luonnonläheisyyttä, turvallisuutta ja sosiaaliturvan tasoa. Ne eivät kuitenkaan ole merkittävin kriteeri asuinpaikkaa valitessa.

Tutkimushankkeen toinen osajulkistus oli nimeltään *Ulkomaalaiset osaajat Suomessa: työelämä, arki ja osallisuus*.⁹⁵ Julkaisu perustuu kyselytutkimukseen. Suurin osa kyselyyn vastanneista korkeasti koulutetuista ulkomaalaisista on kotoutunut hyvin ja työskentelee koulutustaan vastaavissa tehtävissä. Kuitenkin lähes viides kertoo kotiutuneensa jokseenkin tai erittäin heikosti. Suomesta pois muuttoa harkitsee lähes 40 prosenttia vastaajista.

Ingrid Biesen ja Jeanette Björkvistin *”Varför förväntas bara vi anpassa oss?” Utländska arbetstagares välmående i Finland – befintliga utmaningar och nya lösningar* pureutuu **työn perusteella Suomeen muuttaneiden kotoutumiseen ja hyvinvointiin**.⁹⁶ Kirjassa kyseenalaistetaan Suomen vastaanottavuus ja pohditaan, kuinka ulkomailta Suomeen saapuneet työntekijät voisivat kokea olonsa tervetulleemmiksi Suomessa.

Siirtolaisuusinstituutin sarjassa julkaistu Merja Paksuniemen ja Elli Heikkilän tutkimus *Kausimuutto ja pendelöinti matkailualalla Lapissa ja Koillismaalla* tarkastelee nimensä mukaisesti **kausimuuton ja pendelöinnin merkitystä matkailualalla**.⁹⁷ Erityistarkastelussa ovat Lappi ja Koillismaa.

⁹⁵ Niemi, Mari K.; Pitkänen, Ville & Välimäki, Matti (2022).

⁹⁶ Biese, Ingrid & Björkvist, Jeanette (2022).

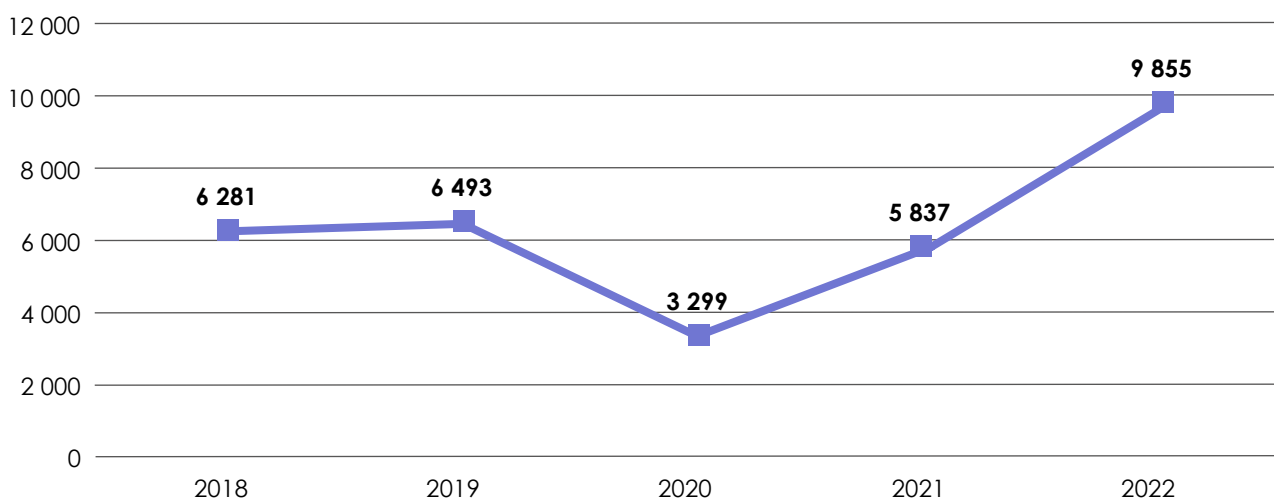
⁹⁷ Paksuniemi, Merja & Heikkilä, Elli (2022).

4.4. Opiskelijat

Vuonna 2022 ensimmäisiä oleskelulupia opiskelun perusteella myönnettiin enemmän kuin koskaan aiemmin: 8 383 kappaletta.

Opiskeluperusteisten oleskelulupahakemusten määrä oli niin ikään korkeampi kuin aikaisempina vuosina: 9 855 kappaletta.

Ensimmäiset oleskelulupahakemukset opiskelun perusteella 2018–2022

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Edellisvuoden tapaan eniten opiskelijoita Suomeen saapui Venäjän federaatiosta (1 096 myönnettyä oleskelulupaa). Lisäksi opiskelijoita saapui muun muassa Kiinasta, Bangladeshista ja Intiasta.

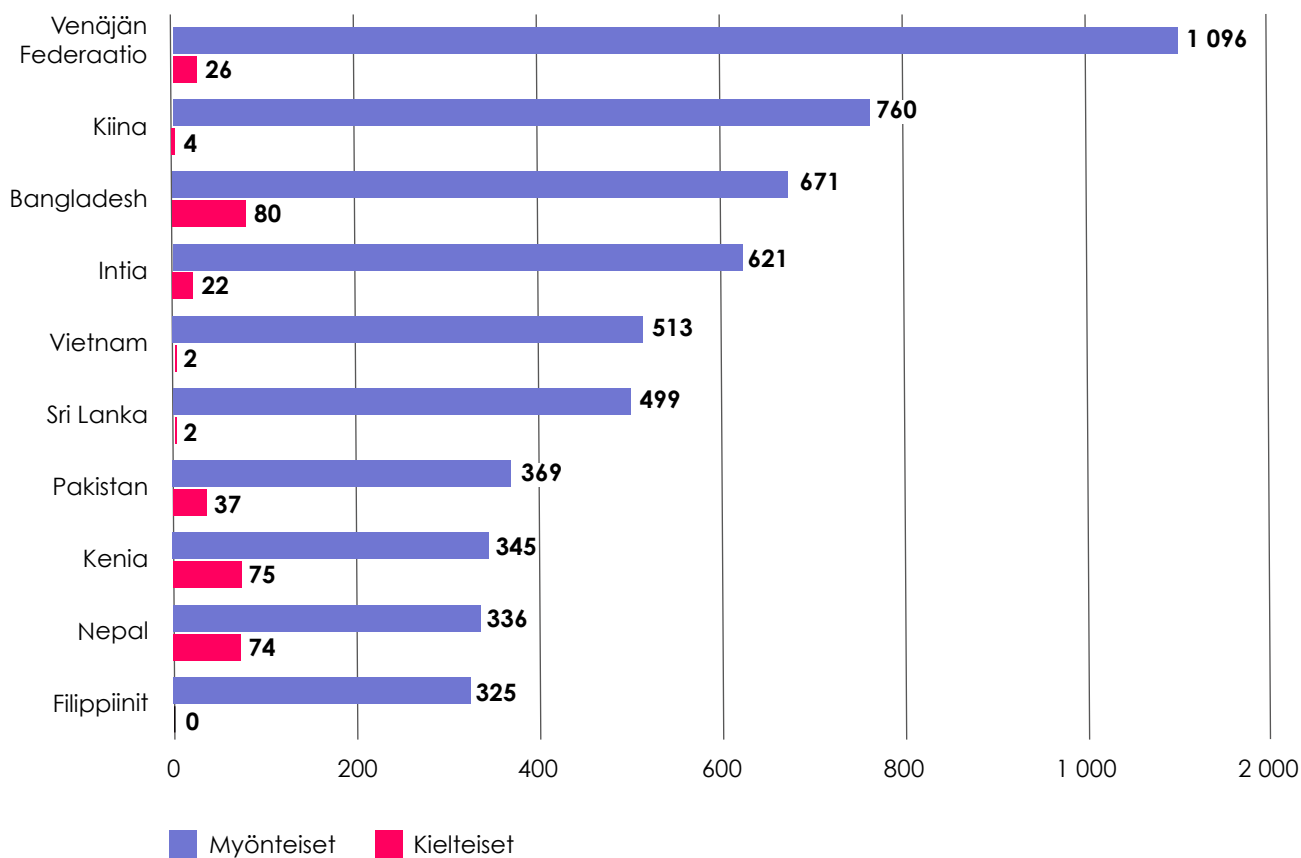
Myönteinen päätös opiskelijan oleskelulupahakemukseen tehtiin 91 prosentissa tapauksista ja kielteinen 5 prosentissa tapauksista. 4 prosenttia hakemuksista raukesi.

Uusia määräaikaista oleskelulupia opiskelun perusteella eli niin sanottuja jatkolupia myönnettiin 3 616 kappaletta. Myös myönnettyjen jatkolupien määrä oli selvästi edellisvuotta korkeampi (2 943). Opiskelun perusteella oleskeluoikeuttaan Suomessa jatkaneiden yleisimmät kansallisuudet olivat Venäjä, Vietnam ja Kiina.

Opiskelun perusteella oleskeluluvan saaneista 48 % oli naisia ja 52% miehiä.⁹⁸

⁹⁸ Sisältää sekä ensimmäiset oleskeluluvat että jatkoluvat opiskelijoille.

**Päätökset ensimmäisiin oleskelulupahakemuksiin opiskelun perusteella 2022
- 10 yleisintä kansalaisuutta**

Lähde: Maahanmuuttovirasto

4.5. Opiskeluperusteista maahanmuuttoa koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja

Kuten työperusteisen maahanmuuton kohdalla, **myös opiskelijoiden maahanmuutto nähtiin Suomessa tärkeäksi työvoimapulan ja huoltosuhteen paikkaamisen kannalta.** Hallituksen tavoitteena on opiskeluperusteisen maahanmuuton kolminkertaistaminen vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi halutaan entisestään lisätä niiden osuutta, jotka jäävät Suomeen ja työllistyvät täällä opintojensa jälkeen.⁹⁹

Opiskelijoiden maahanmuuttoa helpotettiin 15.4.2022 voimaan tulleilla lakimuutoksilla.¹⁰⁰ Uuden lain mukaan ulkomailta Suomeen tulevat opiskelijat saavat oleskeluluvan heti koko opiskeluajakseen. Aiemmin opiskelijoiden on pitänyt hakea jatkolupaa Suomessa, vaikka opinnot ovat jatkuneet. Myös opiskelijan opintojen aikainen työnteko-oikeus nousi 25 tunnista 30 tuntiin. Lisäksi tutkinnon suorittaneet opiskelijat ja tutkimuksensa loppuun saaneet tutkijat voivat jatkossa saada oleskeluluvan työnhakua varten kahdeksi vuodeksi, kun aiemmin työnhakuluvan kesto oli vain vuoden. Työnhakulupaa ei tarvitse käyttää heti, vaan sitä voi hakea viiden vuoden kuluessa oleskeluluvan voimassaolon päättymisestä. Korkeakoulujen tutkinto-opiskelijalle myönnettävä oleskelulupa on jatkossa jatkuva oleskelulupa ja he saavat heti myös kotikunnan. Sama koskee heidän perheenjäseniään. Muutos on merkittävä, koska jatkuvan oleskeluluvan jälkeen opiskelija voi tulevaisuudessa myös helpommin saada pysyvän oleskeluluvan Suomeen. Aiemmin opiskelijan oleskeluluvat olivat tilapäisiä. Opiskelijalta vaaditaan edelleen selvitys turvatusta toimeentulosta, mutta vain yhdeltä vuodelta.¹⁰¹

Jatkona edellä kuvatulle opiskelijoiden maahanmuuton helpottamiselle marraskuussa 2022 annettiin lakiesitys, jossa jatkotutkintoa suorittavalle tutkijalle annettaisiin samat oikeudet kuin opiskelijoille. Hallituksen esityksessä ehdotettiin, että tutkijoiden oleskelulupien voimassaoloaikaa pidennettäisiin ja jatkotutkintoa suorittavien asemaa parannettaisiin. Eduskunta ei ehtinyt käsitellä lakiesitystä ennen vaalikauden loppua, joten lakiesitys raukesi maaliskuussa 2023.¹⁰²

Joulukuussa otettiin käyttöön **pitkäaikainen viisumi nopeuttamaan oleskeluluvan saaneiden opiskelijoiden ja tutkijoiden maahantuloa.**¹⁰³ Jatkossa pitkäaikainen viisumi eli niin kutsuttu kansallinen D-viisumi voidaan myöntää opiskelijoille, tutkijoille, yritysten johtotehtävissä toimiville sekä edellä mainittujen perheenjäsenille. Pitkäaikainen viisumi mahdollistaa

⁹⁹ Tavoite on asetettu Valtioneuvoston vuonna 2021 julkaisemassa Koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekartassa: Op. cit. Valtioneuvosto (2021a).

¹⁰⁰ Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta 277/2022 sekä muut liittyvät lakimuutokset 278/2022, 279/2022 and 280/2022.

¹⁰¹ Valtioneuvosto, tiedote 13.4.2022; Maahanmuuttovirasto, tiedote 14.4.2022.

¹⁰² Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain ja ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 294/2022 vp); Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 17.4.2022; Työ- ja elinkeinoministeriö, uutinen 3.3.2023.

¹⁰³ Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1088/2022.

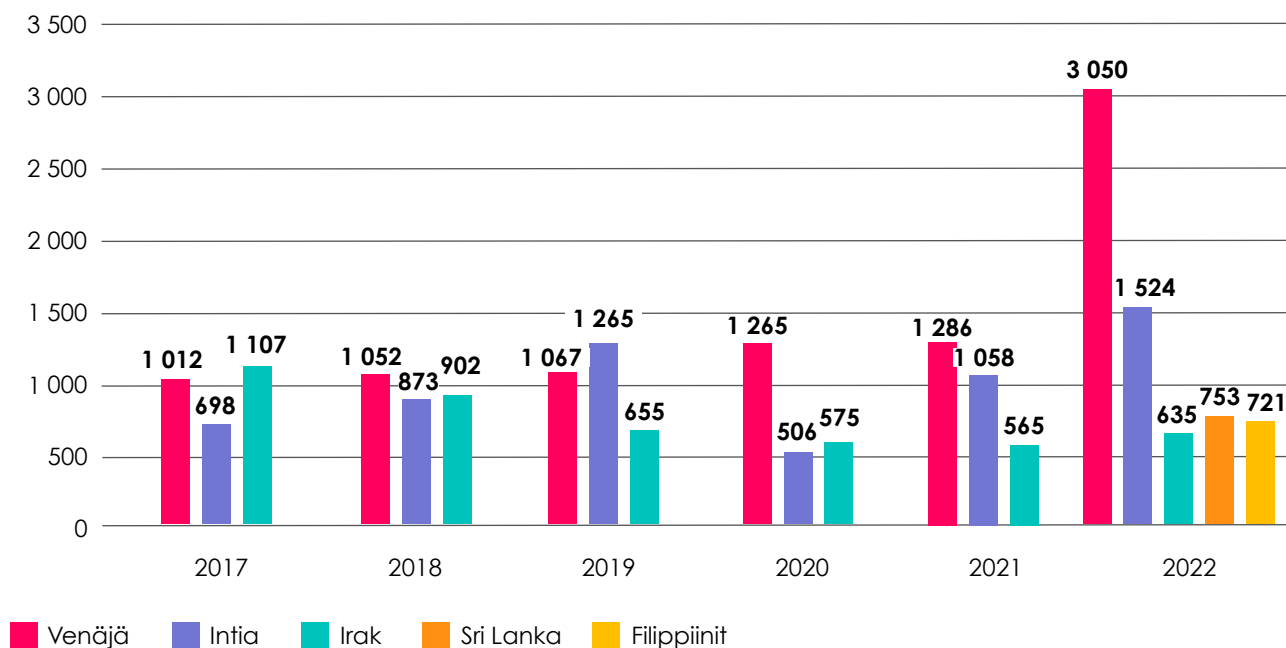
kyseisten ryhmien saapumisen Suomeen heti, kun heille on myönnetty oleskelulupa. Heidän ei siis tarvitse jatkossa odottaa oleskelulupakorttia ulkomailla. D-viisumi otettiin käyttöön ke-
säkuussa 2022, jolloin ensimmäiset ryhmät, joille D-viisumia alettiin myöntää olivat erityisasi-
antuntijat, kasvuyrittäjät sekä heidän perheenjäsenensä. D-viisumi laajennettiin koskemaan
opiskelijoita ja tutkijoita 22.12.2022.¹⁰⁴

4.6. Perheenyhdistäminen

Vuonna 2022 ensimmäisen oleskeluluvan perhesiteen perusteella sai ennätysmäärä, 15 457 ulkomaalaista. Perhesideperusteisten oleskelulupien määrät ovat olleet hienoisessa nousussa pitkällä aikavälillä, mutta lupien määrä on pyörinyt noin 10 000 myönnetyn oleskelu-
luvan tietämissä. Vuonna 2022 kasvu hypähti kuitenkin yli 15 000 myönnetyn luvan rajapyykin.

Viime vuosina kärkisijaa perhesiteen perusteella oleskeluluvan saaneiden kansalaisuuksissa ovat perinteisesti pitäneet Venäjä, Irak ja Intia. Vuonna 2022 Venäjä nousi kirkkaasti muiden edelle. Irak sen sijaan putosi kärkisijoilta Sri Lankan ja Filippiinien ohittaessa sen kolmanneksi ja neljänneksi yleisimpinä kansalaisuuksina.

Perhesiteen perusteella myönnetyt oleskeluluvat, kolme suurinta kansalaisuutta 2017–2022

Lähde: Maahanmuuttovirasto

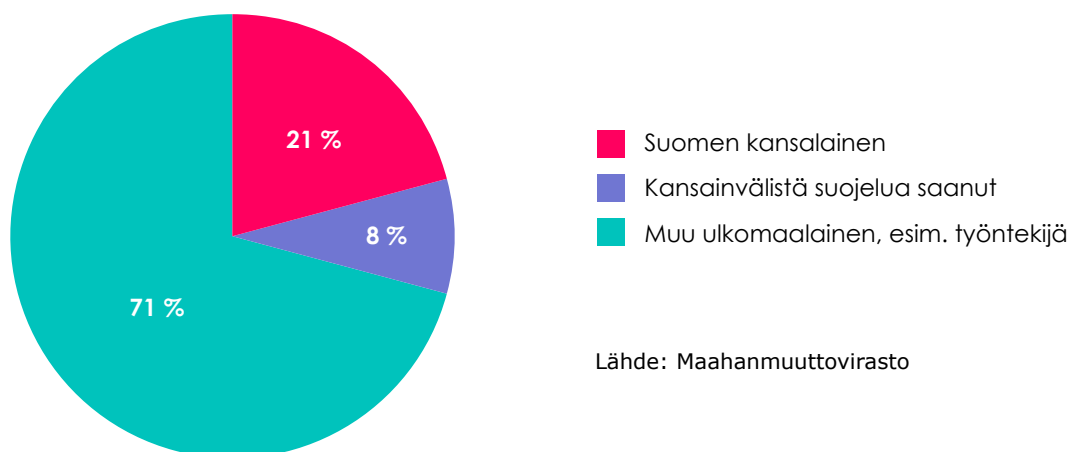
¹⁰⁴ Op. cit. Valtioneuvosto, tiedote 20.12.2022 b.

Maahanmuuttovirasto teki ennätysmäärän päätöksiä ensimmäisiin perhesideperusteisiin hakemuksiin: yhteensä 17 476 kappaletta. Päätöksistä 88 prosenttia oli myönteisiä ja 7 prosenttia kielteisiä. 5 prosenttia hakemuksista raukesi.

Ensimmäisiä oleskelulupahakemuksia perhesiteen perusteella jätettiin 18 981 kappaletta. Edellisvuonna vastaava lukumäärä oli 13 764 hakemusta, joten määrät kasvoivat jälleen merkittävästi. Kuten päätöksissä, myös hakemusten määrässä Venäjä oli yleisin kansalaisuus.

Perhesiteen perusteella myönnettyt oleskeluluvat voidaan jaotella perheenkokoajan mukaan. 21 prosentissa tapauksista perheenkokoaja oli Suomen kansalainen eli perhesideperusteinen oleskelulupa myönnettiin Suomen kansalaisen perheenjäsenelle. Selvästi vähiten oli tilanteita, joissa perheenkokoaja oli Suomesta kansainvälistä suojelua saanut henkilö. Valtaosassa tapauksista perheenkokoaja oli ”muu ulkomaalainen”, eli oleskeluluvan Suomesta saanut henkilö, kuten Suomessa työntekijän oleskeluluvalla oleskeleva henkilö.

Vuonna 2022 myönnetty perhesideperusteiset oleskeluluvat perheenkokoajan perusteella eroteltuna

Jatkolupia perhesiteen perusteella myönnettiin 11 130 kappaletta. Määrä laski jälleen hieman edellisvuodesta, jolloin vastaavia lupia myönnettiin 12 121 kappaletta. Perhesiteen perusteella jatkoluvan saaneiden yleisimmät kansalaisuudet olivat Venäjä, Intia ja Ukraina.

Perhesiteen perusteella oleskeluluvan saaneista 59 prosenttia oli naisia ja 41 prosenttia miehiä.¹⁰⁵

Perhesyiden vuoksi Suomeen saapui kolmansien maiden kansalaisten lisäksi myös EU-kansalaisia. **1 994 EU-kansalaista rekisteröi oleskeluoikeutensa Suomessa perhesiteen pe-**

¹⁰⁵ Mukaan on laskettu sekä ensimmäiset oleskeluluvat että jatkoluvat.

rusteella vuonna 2022. Määrä oli aavistuksen edellisvuotta korkeampi: vuonna 2021 vastaavia rekisteröintejä tehtiin 1 922 kappaletta. Selvästi yleisimmin oleskeluoikeutensa perheen perusteella rekisteröivät virolaiset, kuten aikaisempinakin vuosina.

Lisäksi Maahanmuuttovirasto myönsi perheenjäsenen oleskelukortteja yhteensä 1 068 kappaletta. EU-kansalaisen perheenjäsenen oleskelukortin voi saada EU-kansalaisen perheenjäsen, joka ei ole EU-kansalainen. Eniten EU-kansalaisen perheenjäsenen oleskelukortteja myönnettiin Venäjän federaation kansalaisille.

4.7. Perheenyhdistämistä koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja

Joulukuussa 2022 hyväksyttiin lakimuutos, jonka mukaan **kansainvälistä suojelua saavalta alaikäiseltä perheenkokoajalta ei edellytetä turvattua toimeentuloa hänen perheenjäsenensä hakiessa oleskelulupaa Suomeen.** Lakimuutoksella edistetään perhe-elämän suojaa ja lapsen edun toteutumista. Lisäksi sillä saatetaan lainsäädäntö vastaamaan vakiintunut oikeuskäytäntö: tähänkin asti toimeentuloedellytyksestä on poikettu, jos poikkeuksellisen painavat syyt tai lapsen etu ovat sitä vaatineet.¹⁰⁶ Muutosten taustalla on hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan perheenyhdistämisen ongelmiin puututaan.

Edellä mainitun lakimuutoksen yhteydessä alaikäisen määritelmää täsmennettiin kaikissa perhesideperusteisissa oleskelulupa-asioissa. Jatkossa **lapsen alaikäisyys määrittyy oleskelulupahakemuksen jättämishetken mukaan, eikä enää hakemuksen ratkaisemishetken mukaan.** Näin perheenjäsenen oleskeluluvan saaminen ei riipu hakemuksen käsittelyajan pituudesta. Muutos perustuu Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisuun¹⁰⁷. Lakimuutokset tulivat voimaan 1.2.2023, mutta käytännössä niitä sovellettiin jo vuonna 2022.

Edellä työ- ja opiskeluperusteista maahanmuuttoa koskevissa luvuissa on kerrottu erityisasiantuntijoille ja kasvuyrittäjille perustetusta pikakaistasta. Samat helpotukset, kuten D-viisumi, koskevat myös heidän perheenjäseniään. Samoin opiskelijoiden ja tutkijoiden maahanmuuton helpotukset koskevat myös heidän perheenjäseniään. Tarkoitus on mahdollistaa koko perheen asettuminen Suomeen samanaikaisesti. Tämä koetaan tarpeelliseksi, että Suomi nähtäisiin houkuttelevampana kohteena opintojen ja työn perusteella maahan muuttaville.

Perheenyhdistämistä koskevaa oikeuskäytäntöä

Korkeimman hallinto-oikeuden perheenyhdistämistä koskevissa vuosikirjapäätöksissä käsiteltiin muun muassa **etäyhteyden välityksellä solmittujen avioliittojen pätevyyden arvioinnissa huomioitavia seikkoja.** Eräässä vuosikirjapäätöksessä kyse oli videoyhteydellä solmitus-

¹⁰⁶ Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1167/2022; Valtioneuvosto, tiedote 20.12.2022 a.

¹⁰⁷ European Court of Justice judgment in cases C-133/19, C-136/19 and C-137/19, 16 July 2020.

ta avioliitosta ja toisessa puhelimen välityksellä solmitusta avioliitosta. Korkein hallinto-oikeus totesi molemmissa tapauksissa puolisoilla olevan liityntä avioliiton solmimismaihin, joissa tämän tyyppiset videoyhteydellä tai valtakirjalla solmitut avioliitot ovat laillisia. Siksi avioliittoa oli pidettävä lähtökohtaisesti pätevänä myös Suomessa. Seuraavaksi oli vielä arvioitava, oliko avioliiton päteväksi katsomiseen Suomessa erityistä syytä. Kummassakaan tapauksessa tällaista erityistä syytä ei korkeimman hallinto-oikeuden mukaan ollut, vaan molemmat puoliset olisivat voineet matkustaa avioliiton solmimispaikalle. Erityisen syyn täyttymistä arvioitaessa oli kuitenkin kiinnitettävä vielä huomiota puolisoitten yhteyksiin avioliiton solmimisvaltioon sekä perhe-elämän kestoa osoittaviin seikkoihin. Arvioituaan selvitystä yhteiselämän viettämisestä ja yhteydenpidosta korkein hallinto-oikeus katsoi puolisoitten toiminnallaan osoittaneen, että heidän tarkoituksenaan oli ollut perhe-elämän viettäminen aviopuolisoina. Korkein hallinto-oikeus katsoi molemmissa tapauksissa, että avioliittoa oli pidettävä Suomessa pätevänä.¹⁰⁸

Lisäksi kahdessa korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätöksessä käsiteltiin **perhe-elämän suojan ja lapsen edun punnintaa suhteessa oleskelulupahakemuksen hylkäämistä puoltaviin seikkoihin**. Molemmissa tapauksissa kyse oli tilanteesta, jossa perhesideperusteinen oleskelulupahakemus oli hylätty maahantulosaännösten kiertämisen perusteella. Korkein hallinto-oikeus totesi molemmissa vuosikirjapäätöksissään, että tapauksessa oli kyse maahantulosaännösten kiertämisestä ja siten oleskelulupahakemuksen hylkäämiselle oli ulkomaalaislaissa tarkoitettu peruste. Tapauksissa oli kuitenkin vielä arvioitava, oliko oleskeluluvan epäämistä pidettävä oikeasuhtaisena, kun huomioidaan henkilön perhesiteet Suomeen ja lapsen etu. Korkein hallinto-oikeus päätyi näissä kahdessa tapauksessa erilaiseen lopputulokseen todeten toisen kohdalla, että oleskelulupahakemuksen hylkäämistä puoltavat seikat olivat painavampia kuin perhe-elämän suojasta ja lapsen edusta esitetyt seikat.¹⁰⁹ Toisen kohdalla puolestaan korkein hallinto-oikeus päätyi punninnassa siihen, että perhe-elämän suojasta ja lasten edusta esitetyt seikat olivat painavampia kuin oleskelulupahakemuksen hylkäämistä puoltavat seikat.¹¹⁰

4.8. Perheenyhdistämistä koskevaa tutkimusta

Turvallinen Oulu -hanke julkaisi oppaan, kuinka **pakolaistaustaisia perheitä voidaan tukea perheissä mahdollisesti esiintyvissä sisäisissä haasteissa ja huolissa**. Iida-Maria Bimbergin *Perhe yhtenäiseksi -työskentelymenetelmä: Opas työntekijälle* esittelee voimavarakeskeisen työskentelymenetelmän, joka keskittyy vahvistamaan perheen sisäistä vuorovaikutusta ja vanhemmuutta sekä tukee perheen yhtenäisyyttä.¹¹¹ Työskentelymenetelmän kehittämisen taustalla on Bimbergin työ sosiaaliohjaajana Oulun kaupungin maahanmuuttajapalveluissa. Bimberg näki perheenyhdistämisprosessin kokeneilla perheillä haasteita, joihin ei löytynyt sopivia tukitoimia. Bimberg kehitti Perhe Yhtenäiseksi -työskentelymenetelmän tukemaan erityisesti perheenyhdistämisprosessin kokeneita perheitä. Työskentelymenetelmä on ollut käytössä Oulun

¹⁰⁸ Korkein hallinto-oikeus, 14.1.2022, päätös KHO:2022:8; Kokein hallinto-oikeus, 14.1.2022, päätös KHO: 2022:9.

¹⁰⁹ Korkein hallinto-oikeus, 14.6.2022, päätös KHO:2022:69.

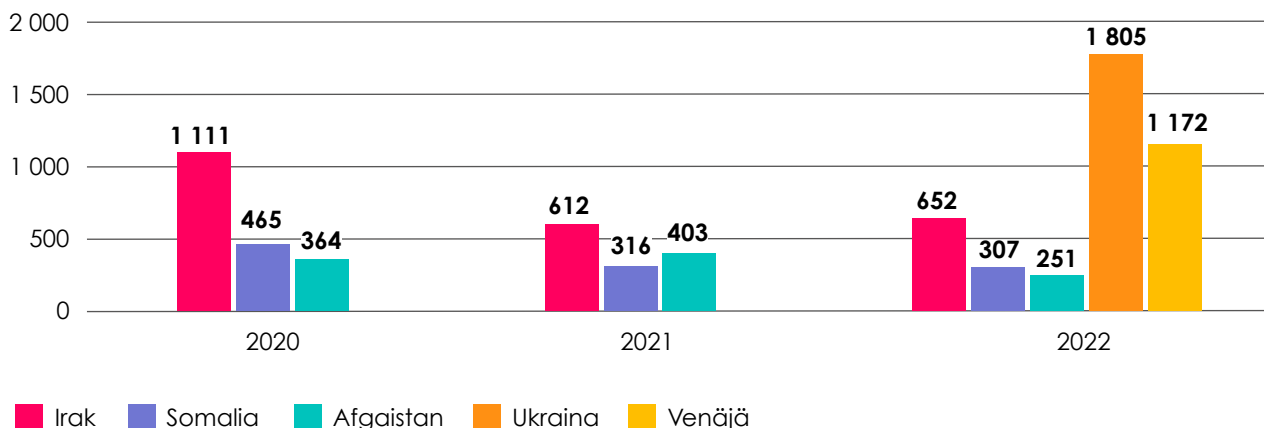
¹¹⁰ Korkein hallinto-oikeus, 14.6.2022, päätös KHO:2022:70.

¹¹¹ Bimberg, Iida-Maria (2022).

kaupungin maahanmuuttajapalveluissa syyskuusta 2019 alkaen ja tuli vuonna 2020 kiinteäksi osaksi Oulun kaupungin toimintaa. Työskentelymenetelmä voitti vuoden yhdenvertaisuusteon Kunteko 2020-kilpailussa. Työskentelymenetelmästä tehtiin yksi PALOMA2-hankkeen pilotti-hankkeista ja menetelmää kehitettiin edelleen. Sittemmin työskentelymenetelmää on kehitetty Turvallinen Oulu -hankkeessa, mikä mahdollisti vuonna 2022 julkaistun oppaan kehittämisen.

¹¹² Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta <https://tilastot.migri.fi>, ellei toisin mainittu.

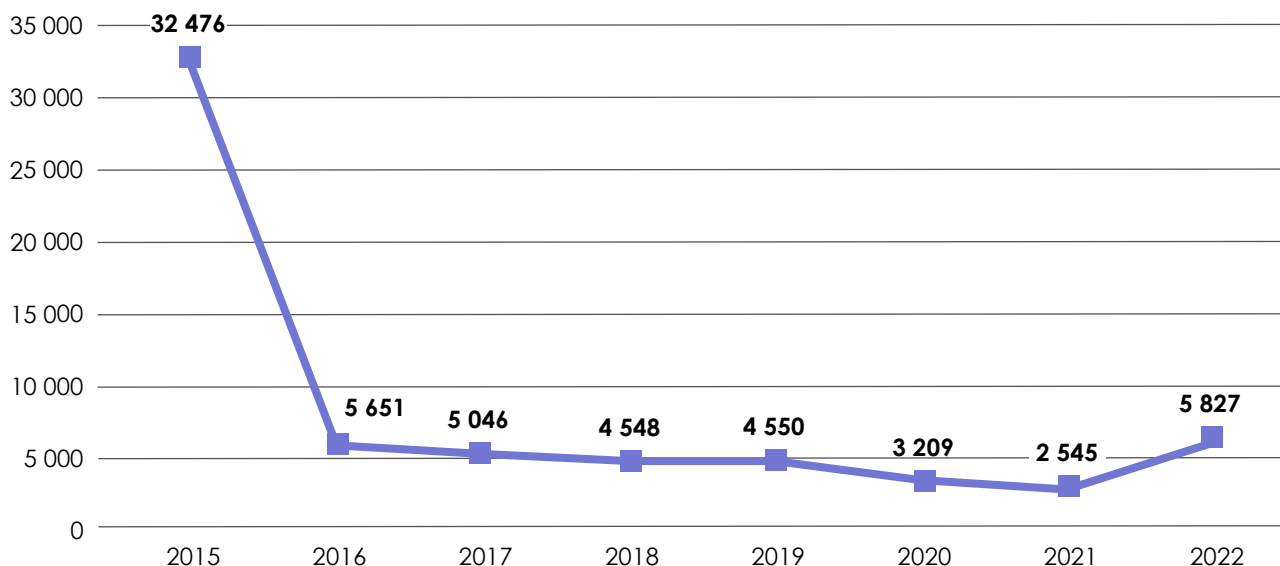
Turvapaikanhakijoiden yleisimmät kansalaisuudet 2020–2022

Lähde: Maahanmuuttovirasto. Huom. kaavio ei sisällä tilapäisen suojelun hakemuksia, joita ukrainalaiset tekivät 47 302 kappaletta.

Uusintahakemusten suhteellinen osuus kaikista turvapaikkahakemuksista oli kasvanut viime vuosina korkeaksi ollen jopa 60 prosenttia kaikista hakemuksista vuonna 2020.¹¹³ Vuonna 2022 uusintahakemusten osuus laski 15 prosenttiin.

Turvapaikkahakemukset 2015–2022

Lähde: Maahanmuuttovirasto

¹¹³ Uusintahakemuksella tarkoitetaan kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta, jonka ulkomaalainen tekee saatuaan lainvoimaisen päätöksen aikaisemmin tekemäänsä hakemukseen (UlkL 102 §).

Suomen evakuointioperaatio Afganistanista täydentyi helmi-maaliskuussa 2022 noin 50 evakuoidun saapuessa Suomeen. Evakuoidut koostuivat Suomen Kabuln suurlähetystön entisistä työntekijöistä perheineen tai pysyvästi Suomessa asuvista ulkomaalaisista, jotka ovat viime elokuusta lähtien pyrkineet pois Afganistanista. Osa evakuoiduista oli konsulipalvelulain piiriin kuuluvia suomalaisia.¹¹⁴ Afganistanin turvallisuustilanne heikentyi voimakkaasti vuonna 2021 Talibanin tultua valtaan. Vuonna 2021 valtioneuvosto päätti, että Suomeen voidaan tuoda Afganistanista yhteensä 298 henkilöä. Afganistanista evakuoiduille, joilla ei ole oleskeluoikeutta Suomessa, myönnettiin oleskelulupa erityisellä humanitaarisella perusteella. Ulkoministeriö koordinoi evakuointeja, Maahanmuuttovirasto puolestaan evakuoitujen vastaanottoa Suomessa.¹¹⁵

Suomi osallistui vuonna 2022 jälleen Euroopan unionin yhteisvastuutoimiin, joilla tuetaan EU:n ulkorajavaltioita Välimeren alueella. Marraskuussa 2022 valtioneuvosto päätti, että Suomi ottaa vastaan kymmenen turvapaikanhakijaa, jotka on pelastettu Ranskaan rantautuneelle Ocean Viking -alukselle.¹¹⁶ Lisäksi valtioneuvosto päätti 15.12.2022, että Suomi helpottaa Välimeren alueen maiden vastaanottojärjestelmien tilannetta ottamalla vastaan enintään 175 näistä maista siirrettävää turvapaikanhakijaa.¹¹⁷

Maahanmuuttovirasto teki vuonna 2022 yhteensä 3 897 päätöstä turvapaikkahakemukseen.

Päätöksistä myönteisiä oli 45 prosenttia. Lukumäärällisesti myönteisiä päätöksiä tehtiin 1 760 kappaletta, joista valtaosa oli turvapaikkoja. Kielteinen päätös tehtiin 23 prosenttiin hakemuksista. Tutkimatta jätettiin samoin 23 prosenttia hakemuksista, joko siksi että kyseessä oli uusintahakemus, jossa ei esitetty uusia perusteita, taikka toinen EU:n jäsenvaltio oli vastuussa hakemuksen käsittelystä tai hakijalla oli jo oleskeluoikeus toisessa jäsenvaltiossa. 9 prosentissa tapauksista hakemus raukesi.

Maahanmuuttovirasto arvioi, että turvapaikkapäätösten pysyvyys muutoksenhaussa oli edelleen hyvä niissä kategorioissa, jotka kertovat päätöksenteon laadusta eli joissa palautuksen syy on katsottava Maahanmuuttoviraston päätöksenteosta johtuvaksi.¹¹⁸ Laintulkinta- ja menettelyvirheiden johdosta palautui hakemuksia noin 1,5 prosenttia ja erilaisen tosiasiaharkinnan johdosta noin 3 %.

5.2. Kansainvälistä suojelua koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja

Useilla vuonna 2022 tehdyillä lakimuutoksilla varauduttiin **muuttoliikettä hyväksikäyttävään hybridivaikuttamiseen sekä laajamittaiseen maahantuloon.**

¹¹⁴ Ulkoministeriö, tiedote 11.2.2022

¹¹⁵ Valtioneuvosto, tiedote 24.8.2021; Maahanmuuttovirasto, tiedote 25.8.2021.

¹¹⁶ Valtioneuvosto, tiedote 17.11.2022.

¹¹⁷ Sisäministeriö, tiedote 15.12.2022.

¹¹⁸ Maahanmuuttovirasto (2022).

Heinäkuussa voimaan tulleet rajavartiolain muutokset täsmensivät, milloin **rajanylityspaikka voidaan sulkea tai rajaliikennettä rajoittaa**. Lakiin lisättiin myös säännös, joka mahdollistaa **turvapaikkahakemusten keskittämisen** yhdelle tai useammalle rajanylityspaikalle. Valtioneuvosto voi päättää turvapaikkahakemusten keskittämisestä, jos se on välttämätöntä. Välttämättömäksi tilanne voi muodostua lyhyessä ajassa tapahtuvan poikkeuksellisen suuren maahantulijoiden määrän vuoksi tai mikäli muuttoliikkeen välineellistämisestä aiheutuu uhka yleiselle järjestykselle, kansalliselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle.¹¹⁹ Samana päivänä voimaan tulleilla valmiuslain ja siihen liittyvien lakien muutoksilla varauduttiin muuhun hybridivaikuttamiseen.¹²⁰

Lisäksi kesäkuussa tehtiin **rajamenettelyä koskeva lakiesitys**. Rajamenettelyssä todennäköisesti perusteettomia turvapaikkahakemuksia voitaisiin käsitellä nopeasti heti rajalla tai sen läheisyydessä. Näin ehkäistäisiin hakijoiden liikkumista Suomen alueella tai edelleen muihin EU-maihin. Rajamenettelyn mahdollistavalla lainsäädännöllä varaudutaan torjumaan hybridivaikuttamista, jossa vieras valtio pyrkisi laajamittaista maahanmuuttoa välineellistämällä painostamaan Suomea. Eduskunta ei ehtinyt käsitellä lakiesitystä ennen vaalikauden loppua, joten lakiesitys raukesi maaliskuussa 2023.¹²¹

Syyskuussa voimaan tulleilla lakimuutoksilla mahdollistettiin myös **avun vastaanottaminen EU:n turvapaikkavirastolta (EUAA)** laajamittaisen maahantulon tilanteessa. EUAA korvasi aiemman Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston (EASO) tammikuussa 2022. EUAA:ta koskeva asetus on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä. Jotta sen soveltaminen olisi mahdollisimman sujuvaa ja tehokasta, tukipyynnön esittämisen ja koordinoimisen vastuutahoista oli tarpeen säätää kansallisesti.¹²²

Vastuu **valmiussuunnittelusta laajamittaisen maahantulon tilanteessa** keskitettiin Maahanmuuttovirastolle 1.1.2022 lähtien. Maahanmuuttovirastolla on jatkossa laajamittaisen maahantulon tilanteessa operatiivinen johtovastuu. Aiemmin ELY-keskukset ovat ylläpitäneet alueellisia yhteistyöryhmiä, joissa on ollut jäsenenä viranomaisten lisäksi kuntia, järjestöjä ja seurakuntia. Vastaanoton valmiussuunnittelun jakautuminen usealle toimijalle koettiin kuitenkin hankalaksi. Muutos paransi varautumista suuriin maahantulijamääriin ja selkeytti viranomaisten työnjakoa.¹²³

Turvapaikanhakijoiden ja muiden oleskeluluvan hakijoiden asemaa pyrittiin parantamaan nopeuttamalla heidän rekisteröintiään. Syyskuussa annetussa hallituksen esityksessä esitettiin,

¹¹⁹ Laki rajavartiolain muuttamisesta 698/2022; Sisäministeriö, tiedote 9.6.2022.

¹²⁰ Laki valmiuslain muuttamisesta 706/2022; Laki asevelvollisuuslain 70 §:n muuttamisesta; Laki valmiuslain 109 §:n muuttamisesta annetun lain muuttamisesta 708/2022.

¹²¹ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 103/2022 vp); Sisäministeriö, tiedote 22.6.2022.

¹²² Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 816/2022; Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta 817/2022; Sisäministeriö, tiedote 8.9.2022.

¹²³ Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta 1165/2021; Valtioneuvosto, tiedote 16.12.2021.

että **turvapaikanhakijoiden ja oleskeluluvan hakijoiden rekisteröintiä aikaistettaisiin ja rekisteröinnin vaatimuksia helpotettaisiin**. Esitettyjen muutosten oli määrä helpottaa ulkomaalaisten toimintaa Suomessa ja helpottaa heidän kotoutumistaan. Eduskunta ei ehtinyt käsitellä lakiesitystä ennen vaalikauden loppua, joten lakiesitys raukesi maaliskuussa 2023.¹²⁴

Turvapaikanhakijoiden työnteke-oikeustodistus on jatkossa maksuton. Uusi käytäntö perustuu apulaisoikeuskanslerin ratkaisuun Maahanmuuttoviraston turvapaikanhakijalle myöntämästä työnteke-oikeustodistuksesta. Apulaisoikeuskansleri katsoi ratkaisussaan, että maksun periminen todistuksesta ei ole kohtuullista eikä hallintolain palveluperiaatteen mukaista. Hän katsoi, että maksun periminen kyseisenlaisesta todistuksesta ei ollut myöskään suhteellisuusperiaatteen mukaista itse turvapaikkahakemuksen maksuttomuuteen tai turvapaikanhakijan käytettävissä oleviin tuloihin nähden.¹²⁵ Jatkossa tiedon turvapaikanhakijan työnteke-oikeudesta saa maksutta. Hakija tai työnantaja voi kysyä tietoa työnteke-oikeudesta sähköpostilla.¹²⁶

5.3. Kansainvälistä suojelua koskevaa oikeuskäytäntöä

Korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) kansainvälistä suojelua koskevissa vuosikirjapäätöksissä käsiteltiin vuonna 2022 muun muassa poissulkemislauseketta. Useammasta tapauksesta kävi ilmi myös turvapaikanhakijan uskonnollisen vakaumuksen arvioinnin vaikeus.

Korkeimman hallinto-oikeuden tammikuussa antamassa vuosikirjapäätöksessä käsiteltiin **poissulkemislauseketta**. Maahanmuuttovirasto oli hyväksynyt tosiseikkana sen, että turvapaikanhakijalle oli määrätty kuolemantuomio hänen kotimaassaan. Maahanmuuttovirasto katsoi siten, että henkilö oli toissijaisen suojeluaseman tarpeessa. Maahanmuuttovirasto katsoi kuitenkin, että koska asiassa oli ollut perusteltua syytä epäillä turvapaikanhakijan syyllistyneen ulkomaalaislaissa tarkoitettuun törkeään rikokseen, häneen voitiin soveltaa poissulkemislauseketta. Hakijalle oli siten jätetty myöntämättä oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella ja myönnetty tilapäinen oleskelulupa. Muutoksenhakija oli tuonut esiin, että hän oli syytön siihen tekoon, josta hänelle oli määrätty kuolemantuomio, ja että asiassa oli perusteltu syy epäillä hänen saamansa tuomion oikeellisuutta. Muutoksenhakija vetosi siihen, että hänellä ei ollut ollut oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Korkein hallinto-oikeus totesi, että Maahanmuuttovirasto ei ollut asettanut kyseenalaiseksi eikä selvittänyt muutoksenhakijan väitettä siitä, että hänellä ei ollut ollut oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin kotimaassaan. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että Maahanmuuttovirasto ei ollut voinut soveltaa muutoksenhakijaan poissulkemislauseketta, koska asiassa ei ollut selvitetty muutoksenhakijan väitettä siitä, että hänellä ei ollut ollut oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Tämän vuoksi korkein hallinto-oikeus kumosi Maahanmuuttoviraston ja hallinto-oikeuden päätökset toissijaista suojelua ja poissuljenta koskevilta osin ja palautti asian Maahanmuuttovirastolle uudelleen käsiteltäväksi.¹²⁷

¹²⁴ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 132/2022 vp).

¹²⁵ Apulaisoikeuskansleri, 29.11.2022.

¹²⁶ Maahanmuuttoviraston verkkosivut (päiväämätön), Tieto työnteke-oikeudesta.

¹²⁷ Korkein hallinto-oikeus, 20.1.2022.

Eräässä korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätöksessä kyse oli hallinto-oikeuden **virheellisestä muutoksenhakuohjauksesta** afganistanilaiselle muutoksenhakijalle, jonka asia palautettiin Maahanmuuttovirastolle ajantasaisen maatiedon huomioimiseksi.¹²⁸

Oikeusprosessiin liittyviä kysymyksiä käsiteltiin myös esimerkiksi vuosikirjapäätöksessä, jossa kysymys oli **avustajan palkkion määräytymisestä avustajan vaihduttua**.¹²⁹ Samoin tapauksessa, jossa korkein hallinto-oikeus otti kantaa siihen, **oliko hallinto-oikeuden päätös syntynyt lainmukaisessa järjestyksessä** ja vastasiko päätöksen lopputulos tuomarien kokoonpanon jäsenten kantaa.¹³⁰ Eräässä vuosikirjapäätöksessä korkein hallinto-oikeus puolestaan otti kantaa **uuden suullisen käsittelyn järjestämiseen**. Asia oli määrätty hallinto-oikeudessa uuteen suulliseen käsittelyyn kolmijäsenisessä kokoonpanossa sen jälkeen, kun ensimmäinen suullinen käsittely oli toimitettu kahden tuomarin kokoonpanossa ja kyseiset tuomarit olivat olleet eri mieltä ratkaisusta. Tapauksessa oli arvioitavana hakijan kristillinen vakaumus. Korkeimman hallinto-oikeuden mukaan uuden suullisen käsittelyn määrääminen oli ollut omiaan horjuttamaan hakijan luottamusta asiansa käsittelyn asianmukaisuuteen ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Korkein hallinto-oikeus purki hallinto-oikeuden päätöksen ja palautti asian hallinto-oikeudelle uudelleen käsiteltäväksi.¹³¹

Eräässä tapauksessa oli ratkaistavana, oliko kansainvälistä suojelua koskeva hakemus voitu **jättää tutkimatta tilanteessa, jossa muutoksenhakija oli saanut toissijaista suojelua Saksassa, mutta hänen oleskelulupansa Saksaan oli umpeutunut** ja hänen perheensä oli saanut Suomessa toissijaista suojelua. Korkein hallinto-oikeus totesi, että kansainvälisen suojelun asema ja sen perusteella myönnettävä oleskelulupa olivat kaksi erillistä asiaa. Toissijaisen suojeluaseman voimassaolo ei ollut välittömästi riippuvainen suojeluaseman perusteella myönnetyn oleskeluluvan voimassaolosta. Suojeluaseman poistaminen tapahtuu erityisessä menettelyssä, josta on säädetty menettelydirektiivissä. Saksan järjestelmässä ei myöskään ollut sellaisia Unionin tuomioistuimen tuomiossa tarkoitettuja puutteita, jotka altistaisivat muutoksenhakijan epäinhimilliselle kohtelulle ja siten olisivat edellyttäneet hänen hakemuksensa tutkittavaksi ottamista Suomessa. Saksaa oli siten pidettävä ulkomaalaislain 103 §:n 3 kohdassa tarkoitettuna jäsenvaltiona, jonne muutoksenhakija voidaan lähettää. Korkeimman hallinto-oikeuden mukaan muutoksenhakijan kansainvälistä suojelua koskeva hakemus oli voitu jättää Suomessa tutkimatta.¹³²

Viranomaisen selvittämisvelvollisuutta käsiteltiin tapauksessa, jossa Iranista kotoisin oleva turvapaikanhakija oli ilmoittanut kääntyneensä kristinuskoon. Asiassa oli kysymys siitä, oliko turvapaikanhakijan uskonnollista vakaumusta ja uskonnon harjoittamista selvitetty riittävästi, jotta voitaisiin arvioida asianmukaisesti häneen mahdollisesti kohdistuvaa tulevaisuuden uhkaa Iranissa. Turvapaikanhakijan kristinuskoon kääntymisen aitouden selvittäminen on olennaista, jos kääntyminen voi johtaa vainon vaaraan hänen kotimaassaan. Arvioinnissa on otettava

¹²⁸ Korkein hallinto-oikeus, 23.5.2022.

¹²⁹ Korkein hallinto-oikeus, 28.6.2022.

¹³⁰ Korkein hallinto-oikeus, 14.9.2022.

¹³¹ Korkein hallinto-oikeus, 24.10.2022.

¹³² Korkein hallinto-oikeus, 22.8.2022.

huomioon, ettei turvapaikanhakijalta voida edellyttää uskonnollisesta vakaumuksesta tai toiminnasta luopumista tai vakaumuksen peittämistä vainotuksi joutumisen pelossa. Korkeimman hallinto-oikeuden mukaan asiassa oli jäänyt epäselväksi, olivatko Maahanmuuttovirasto ja hallinto-oikeudet pitäneet muutoksenhakijan kristillistä vakaumusta aitona. Korkein hallinto-oikeus totesi, että mikäli vakaumusta oli pidetty aitona, Maahanmuuttovirasto ja hallinto-oikeus eivät olleet yksilöidyn kysymyksiin tai muulla tavoin pyrkineet selvittämään, aikoiko muutoksenhakija ja millä tavalla mahdollisesti harjoittaa kristinuskoa kotimaassaan Iranissa. Korkeimman hallinto-oikeuden mukaan Maahanmuuttoviraston ja hallinto-oikeuden arviot turvapaikanhakijan uskonnollisesta vakaumuksesta ja hänen uskonnon harjoittamisestaan eivät olleet perustuneet riittäviin selvityksiin. Tämän vuoksi KHO kumosi Maahanmuuttoviraston ja hallinto-oikeuden päätökset ja palautti asian Maahanmuuttovirastolle uudelleen käsiteltäväksi.¹³³

5.4. Kansainvälistä suojelua koskevaa tutkimusta

Kuntaliiton julkaisema *Laajamittaisen maahantulon varautumissuunnitelma: Varautumismallin kunnille* valmisteltiin Kuntaliiton, Maahanmuuttoviraston ja sisäministeriön välisenä yhteistyönä.¹³⁴ Valmiussuunnittelumallissa on kuvattu **varautuminen turvapaikanhakijoiden määrän äkilliseen kasvuun**. Varautumismalli pyrkii erityisesti antamaan tarvittavia pohjatietoja kuntien varautumisen tukemiseksi ja tarjoamaan pohjamallin valmiussuunnittelulle.

Ilona Blumgrundin, Hillkka Lydénin ja Alina Lemisen tutkimus selvittää, kuinka Maahanmuuttoviraston teologiset **tulkinnat kristityksi kääntymisestä vaikuttavat turvapaikkapäätöksiin**. Artikkelin *Migrin teologia turvapaikkapäätösten valossa* on julkaistu Diakonian tutkimus -julkaisussa.¹³⁵ Tutkimuksessa pohditaan muun muassa, millaista kääntymistä kristityksi pidetään uskottavana, ja mihin tämä käsitys perustuu.

Päivi Pirkkalaisen ja Reetta Pöyhtärin artikkeli *Paikallisten ja turvapaikanhakijoiden kohtaamiset pienessä maaseutukunnassa ja mediassa: tapaus Kyyjärvi* tarkastelee tapaustutkimuksena pientä maaseutupaikkakuntaa, Kyyjärveä, jonne saapui vuonna 2015 ensimmäistä kertaa turvapaikanhakijoita.¹³⁶ Tapaustutkimus kuvaa maaseutupaikkakuntien mahdollisuuksia vastaanottaa turvapaikanhakijoita laajemmissa maahanmuutto- ja paikallispolitiikan rakenteissa.

¹³³ Korkein hallinto-oikeus, 8.12.2022.

¹³⁴ Kuntaliitto (2022).

¹³⁵ Blumgrund, Ilona; Lydén Hilikka & Leminen, Alina (2023).

¹³⁶ Pirkkalainen, Päivi & Pöyhtäri, Reetta (2022).

5.5. Kiintiöpakolaiset

Suomeen uudelleen sijoitetaan kiintiöpakolaisina YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) pakolaisiksi katsomia henkilöitä tai muita kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia ulkomaalaisia. UNHCR esittää uudelleensijoitettaviksi henkilöitä, jotka ovat paenneet kotimaastaan toiseen maahan, yleensä kotimaan lähialueille, mutta eivät kuitenkaan voi asettua sinne asumaan pysyvästi. Kiintiöpakolaiset asuvat esimerkiksi pakolaisleireillä. Eduskunta vahvistaa vuosittain valtion talousarviossa, kuinka monta kiintiöpakolaista Suomi vastaanottaa tulevana vuonna. Maahanmuuton ministerityöryhmä laatii hallitukselle esityksen pakolaiskiintiön alueellisesta kohdentamisesta, jonka sisäministeri vahvistaa.

Vuonna 2022 Suomi sitoutui vastaanottamaan 1 500 kiintiöpakolaista. Kyseessä on kaikkien aikojen korkein kiintiöpakolaisten määrä. Pakolaiskiintiötä nostettiin syksyllä 2021 alkuperäisestä 1050 henkilöstä 1 500 henkilöön ottaen huomioon Afganistanin tilanteen. Pakolaiskiintiöön tehtiin tällöin lisäys 450 afganistanilaiselle. Eduskunta päätti pakolaiskiintiöstä lopullisesti valtion vuoden 2022 talousarvion vahvistamisen yhteydessä. Vuoden 2022 pakolaiskiintiö muodostuu kokonaisuudessaan seuraavasti: 600 afganistanilaispakolaista Iranista, 500 syyrialaista Libanonista ja Turkista, 200 kongolaista Sambiesta sekä 70 libyalaista, jotka on evakuoitu Ruandaan tai johonkin muuhun maahan hätäsiirtomekanismin (Emergency Transit Mechanism) kautta. Suomi varautui myös 130 pakolaisen vastaanottoon ilman kansalaisuus- ja aluerajausta, mukaan lukien hätätapaukset.

Vuoden 2022 aikana Suomeen valittiin yhteensä 1 275 kiintiöpakolaista, joista osa kuului vuoden 2021 kiintiöön. Valintojen aikataulu on riippuvainen YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n esityksistä. Vuonna 2022 koronapandemian vuoksi pääosa valinnoista tehtiin vielä etähaastatteluin. Syksyllä 2022 toteutettiin kaksi valintamatkaa Iraniin.¹³⁷

Vuoden 2022 aikana Suomeen saapui yhteensä 1 098 kiintiöpakolaista. Pakolaiset muuttavat yleensä Suomeen valintavuonna tai sitä seuraavana vuonna. Kaikki Suomeen valitut kiintiöpakolaiset eivät aina saavu lainkaan tai saapuminen viivästyy eri syistä. Suomi myönsi valitsemilleen henkilöille oleskeluluvan ja tarvittavat matkustusasiakirjat ennen heidän saapumistaan Suomeen.¹³⁸

¹³⁷ Lähde: Maahanmuuttovirasto, turvapaikkayksikkö, kiintiötulosalue, sähköposti 6.4.2023.

¹³⁸ Lähde: Maahanmuuttovirasto, turvapaikkayksikkö, kiintiötulosalue, sähköposti 6.4.2023.

5.6. Kiintiöpakolaisia koskeva kehittämistyö

Vuonna 2022 toteutettiin jälleen AMIF-rahoitteisia kiintiöpakolaisten uudelleensijoittamiseen liittyviä kehityshankkeita. Monet vuonna 2021 käynnistyneet hankkeet jatkuivat vuoden 2022 loppuun saakka. Vuonna 2021 käynnistyneet hankkeet on esitelty vuoden 2021 Maahanmuutto- ja turvapaikkaraaportissa.¹³⁹

Vuonna 2022 käynnistyi työ- ja elinkeinoministeriön hanke Sylvia 6 - Pakolaisten kuntiin sijoittamisen tehostaminen. Hanke edisti kuntapaikkojen saamista pakolaisille tukemalla kuntia lisätuin ja lisäämällä osaamista kansainväliseen suojeluun ja pakolaisten vastaanottoon sekä kotoutumiseen. Hanke oli jatkoa TEM:n aiemmille Sylvia-hankkeille. Lisätuilla tuettiin vastaanoton ja pakolaisten kotoutumisen tuen kehittämistä ja jatkuvuutta kunnissa sekä ylläpidettiin hätätapauksia vastaanottavien kuntien verkostoa. Hankkeen viestinnällä tuettiin vastaanoton tietopohjaisuutta, levitettiin hyviä käytäntöjä ja annettiin ajankohtaista tietoa vastaanoton parissa toimivien ammattilaisten työn tueksi. Hankkeen toiminnoilla tuettiin myös pakolaisten vastaanottoa edistävää monialaista yhteistyötä ja kumppanuuksia osana TEM:n kotoutumisen kumppanuusohjelmaa. Hanke toteutettiin 1.1.2022–31.12.2022.¹⁴⁰

5.7. Vastaanotto¹⁴¹

Ukrainan sodan vuoksi Suomeen paenneiden ukrainalaisten majoitustarve työllisti Suomen vastaanottojärjestelmää vuonna 2022. Vastaanottojärjestelmän piirissä olevien asiakkaiden määrä lähes yhdeksänkertaistui vuoden aikana. Vuoden 2022 päättyessä **vastaanottojärjestelmän piirissä oli enemmän asiakkaita kuin koskaan aikaisemmin: 43 513 henkilöä**. Tätä edeltänyt korkein vastaanottojärjestelmän piirissä olleiden asiakkaiden määrä on vuodelta 2015, jolloin Suomeen saapui 32 000 turvapaikanhakijaa.

Vastaanottokeskusten paikkamääriä nostettiin vauhdilla. Heti maaliskuussa vastaanottokeskusten kapasiteettia lisättiin noin 7 000 paikalla ja sen jälkeen keskimääri 1 000–2 000 paikalla kuukausittain. Vuoden lopussa vastaanottokeskusten paikkamäärä oli yli kahdeksankertainen vuoden alkuun verrattuna, noin 28 000 paikkaa. Uusien keskusten avautumisvauhti riitti vastaamaan majoitustarpeeseen hyvin.

Keväällä noin 70 prosenttia saapuneista ukrainalaisista majoittui yksityismajoitukseen ystävien, tuttavien tai sukulaisten luo. Yksityismajoittujien osuus asiakkaiden kokonaismäärästä lähti laskuun toukokuussa, ja vuoden lopussa heidän osuutensa vastaanottojärjestelmän piirissä olleista oli 41 prosenttia.

¹³⁹ Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN Suomi) (2022b).

¹⁴⁰ EUSA-rahastot (2021).

¹⁴¹ Lähde: Maahanmuuttovirasto, vastaanottoyksikkö, sähköposti 5.4.2023 ja haastattelu 11.4.2023.

¹⁴² Kuntamallia on käsitelty tarkemmin luvussa 3. Ukrainasta sotaa pakenevat.

¹⁴³ Maahanmuuttoviraston verkkosivut (päiväämätön), Maahanmuuttoviraston ohje kuntamallin mukaisesta majoituksesta ja ohjauksesta.

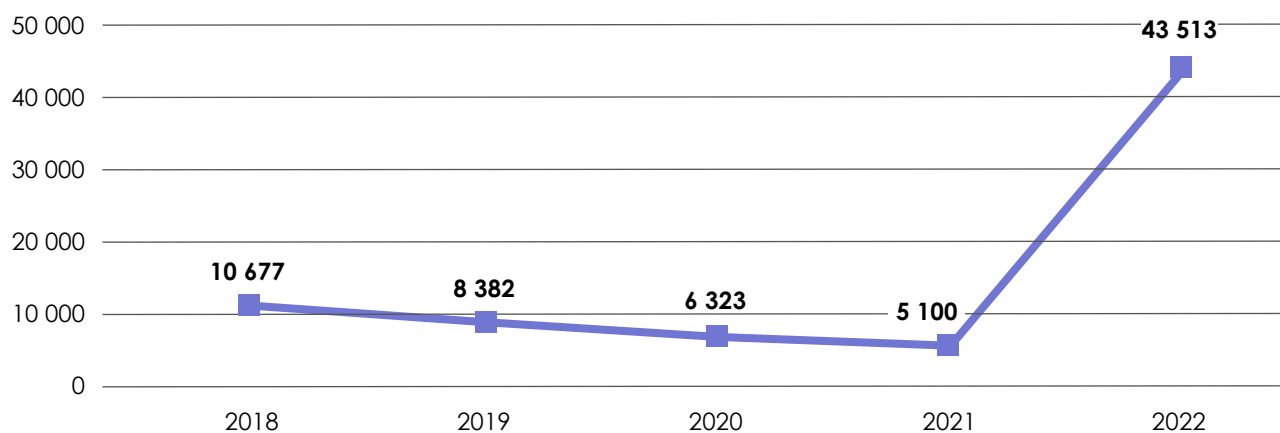
Toukokuussa **ukrainalaispakolaisten majoittamiseksi kehitettiin niin sanottu kuntamalli**.¹⁴² Kuntamallissa henkilöt majoitetaan kunnan omistamissa tai vuokraamissa asunnoissa, mihin kunta saa korvauksen alueen vastaanottokeskukselta.¹⁴³ Vuoden lopussa mukana oli 128 kuntaa ja kuntamallissa oli majoittuneena noin 5 600 henkilöä, 13 prosenttia vastaanoton piirissä olleista henkilöistä.

Ukrainan sotaa pakenevien saapuminen Suomeen toi vastaanottosektorille uusia kysymyksiä. Suomeen saapui vuoden mittaan noin tuhat ilman huoltajaa olevaa alaikäistä Ukrainasta. **Monet ilman huoltajaa olevat alaikäiset saapuivat Suomeen kuitenkin sukulaisten tai perheenjäsenten kanssa**, mikä ei aiemmin ollut samalla tavalla tyypillistä ilman huoltajaa olevien alaikäisten turvapaikanhakijoiden kohdalla. Lisäksi monen ilman huoltajaa olevan alaikäisen tilanne muuttui myöhemmin vuoden kuluessa, kun huoltaja saapui Suomeen. Vastaanottosektori joutui siten pohtimaan alaikäisen huoltajuuteen liittyviä kysymyksiä uudella tavalla ja aivan eri mittakaavassa kuin aikaisemmin.

Vastaanottosektori oli uuden edessä myös, kun **maahan alkoi saapua ukrainalaisten mukana heidän lemmikkejään**. Perinteisesti turvapaikanhakijoilla ei ole ollut mukanaan lemmikkieläimiä eikä lemmikkejä ole saanut tuoda vastaanottokeskuksiin. Lemmikkien karanteenijärjestelyt rokotus- ja lääkitysjärjestelyineen aiheuttivat alussa ongelmia. Huhtikuussa avattiin Riihimäelle niin sanottu lemmikkivastaanottokeskus, joka otti hoitaakseen juuri maahan saapuneet lemmikit. Riihimäen keskus toimii transit-periaatteella, eli heti kun karanteenijakso päättyi, asiakkaat ja lemmikit siirrettiin eteenpäin toiseen keskukseen.

Suomen vastaanottosektori selvisi erittäin poikkeuksellisesta ja haastavasta vuodesta hyvin. Nopea asiakasmäärän kasvu aiheutti luonnollisesti haasteita palvelujen tuottamiseen. Esimer-

Vastaanottopalveluiden piirissä olevat henkilöt 2018–2022

Lähde: Maahanmuuttovirasto, vastaanottoyksikkö

kiksi vastaanottorahan maksamisessa oli viiveitä ja terveydentilan alkukartoitukset viivästyivät jokin verran. Kuitenkin kokonaisuutena vuosi sujui vastaanottotoiminnan näkökulmasta hämmästyttävän hyvin.

5.8. Vastaanottoa koskeva kehittämistyö

Maahanmuuttoviraston hallinnoimassa PLANE-hankkeessa kehitettiin vastaanottojärjestelmän, säilöönottajärjestelmän ja Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän asiakastyön sähköistä dokumentointia. Hanke sai rahoitusta AMIF-rahastosta. Hanke toteutettiin 1.1.2022–31.12.2022.¹⁴⁴

Elokuussa 2022 käynnistyneessä Maahanmuuttoviraston VOK-valmius-hankkeessa kehitetään Maahanmuuttoviraston vastaanottokeskuksia. Vastaanottokeskusten tiloja, varustusta sekä infrastruktuuria päivitetään vastaamaan nykypäivän tarpeita. Lisäksi kehitetään varautumisvalmiutta vastaamaan äkillisiin muutoksiin turvapaikkahakijoiden määrissä. Hanke saa rahoitusta AMIF-rahastosta. Hanke käynnistyi 1.8.2022 ja se jatkuu 31.7.2023 saakka.¹⁴⁵

¹⁴⁴ EUSA-rahastot (2021).

¹⁴⁵ EUSA-rahastot (2022).

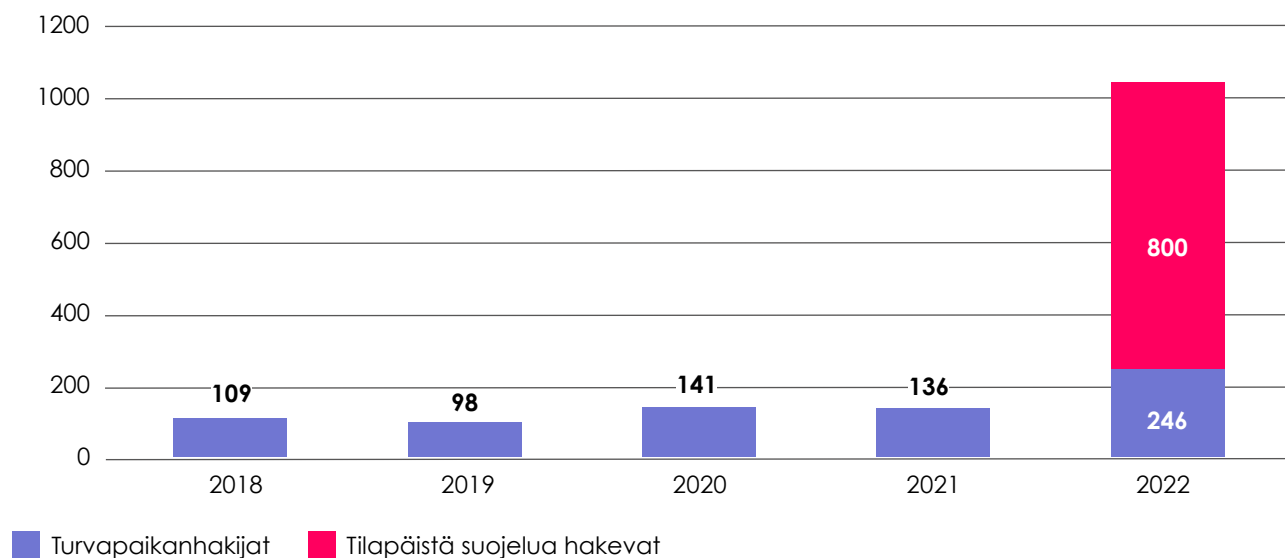
6. Alaikäiset ja muut haavoittuvassa asemassa olevat

6.1. Ilman huoltajaa olevat alaikäiset¹⁴⁶

Ilman huoltajaa olevia alaikäisiä saapui Suomeen vuonna 2022 yli tuhat. Heistä suurin osa, lähes 800, tuli Ukrainasta ja haki tilapäistä suojelua.¹⁴⁷ Turvapaikkaa puolestaan haki 246 ilman huoltajaa olevaa alaikäistä.¹⁴⁸

Ukrainan lisäksi ilman huoltajaa olevia alaikäisiä saapui Suomeen lisäksi muun muassa Somaliasta (73 turvapaikkahakemusta) ja Afganistanista (53 turvapaikkahakemusta).

Ilman huoltajaa Suomeen tulleet alaikäiset 2018–2022

Lähde: Maahanmuuttovirasto

¹⁴⁶ Termin englanninkielinen vastine on "unaccompanied minor". Suomessa käytetään sekä termiä "ilman huoltajaa oleva alaikäinen" että "yksin tullut alaikäinen". Uusimmassa EMN:n sanastossa (2021) on esitetty molemmat termit. Termejä käytetään synonyymeinä. Termin "ilman huoltajaa oleva alaikäinen" valinnalla voidaan myös korostaa sitä, että alaikäinen on kyseisellä hetkellä Suomessa ilman huoltajaa ja termillä "yksin tullut alaikäinen" sitä, että alaikäinen on tullut Suomeen yksin ja hänen turvapaikkahakemuksensa käsitellään siten erillisenä kenenkään aikuisen hakemuksesta. Viime aikoina käytössä on yleistynyt ensiksi mainittu termi, jota käytetään myös tässä raportissa. Lähde: EMN (2021), Asylum and Migration Glossary 8.0.

¹⁴⁷ Lähde: Maahanmuuttovirasto, vastaanottoyksikkö, sähköposti 5.4.2023. Huom. luvut poikkeavat Maahanmuuttoviraston tilastopalvelun luvuista, sillä ilman huoltajaa olevien alaikäisten tilapäisen suojelun hakijoiden tilastot eivät ole päivittyneet oikein tilastopalveluun.

¹⁴⁸ Lähde: Maahanmuuttoviraston tilastopalvelu <https://tilastot.migri.fi>.

Ukrainasta ilman huoltajaa Suomeen paenneet alaikäiset olivat uusi ryhmä Suomessa, ja vaikka käytännöt ja menettelyt heidän kohdallaan ovat pääasiassa samat kuin muidenkin ilman huoltajaa Suomessa olevien alaikäisten kohdalla, joitakin uusia tilanteita tuli esille. Maahanmuuttoviraston vastaanottoyksikössä kiinnitettiin huomiota esimerkiksi siihen, että Ukrainasta Suomeen paenneiden aikuisten ja lasten kohdalla oli aiempaa yleisempää, että tilapäistä suojelua saavat henkilöt poistuivat välillä maasta ja saattoivat sitten palata takaisin. Siten alaikäisen status oli välillä haastava määrittää: oliko lapsen huoltaja poistunut maasta vain tilapäisesti, vai oliko hän kenties poistunut Suomesta pysyvästi, jolloin Suomessa oleva lapsi tuli määrittää ilman huoltajaa olevaksi alaikäiseksi ja käynnistää tarvittavat menettelyt, kuten edustajan määrääminen? Lisäksi huoltajuusasioiden määrittely oli Maahanmuuttovirastossa esillä uudella tavalla Suomeen saapuneiden ukrainalaislasten kohdalla. Suomeen saapui Ukrainasta alaikäisiä, jotka matkustivat muun aikuisen kuin oman huoltajansa kanssa. Aiemmista tilanteista poiketen, lapsen kanssa matkustaneella muulla aikuisella saattoi olla valtakirja, jonka lapsen huoltaja oli laittanut hänen mukaansa, että kyseinen aikuinen voisi huolehtia lapsesta. Joissain tapauksissa kyse oli jopa Ukrainan viranomaisessa tehdystä huoltajuuden siirrosta, joiden käsittelyssä Suomessa oli haasteita vuonna 2022. Maahanmuuttovirastosta todettiin, että huoltajuuskysymyksiin on tarkoitus keskittyä poikkihallinnollisessa yhteistyössä, jotta lapsen huoltaja voidaan tunnustaa ilman vahvaa laillistamisen vaadetta, mikä olisi Haagin sopimuksen mukaista.¹⁴⁹

Yksin tulleeille alaikäisille turvapaikanhakijoille tehtiin yhteensä 124 päätöstä vuoden aikana. Tehtyistä päätöksistä 90 prosenttia oli myönteisiä. Lukumäärällisesti tämä tarkoittaa 112 päätöstä. Valtaosa myönteisistä päätöksistä oli turvapaikkoja (99 myönnettyä turvapaikkaa). Lisäksi neljässä tapauksessa myönnettiin toissijaista suojelua ja yhdeksässä tapauksessa oleskelulupa jollakin muulla perusteella.¹⁵⁰ Kielteisiä päätöksiä ei tehty lainkaan, mutta 12 tapauksessa turvapaikkahakemukseen tehtiin raukeamispäätös.

6.2. Ilman huoltajaa oleviin alaikäisiin ja muihin haavoittuvassa asemassa oleviin liittyviä lakimuutoksia ja kehityskulkuja

Perheenyhdistämistä koskevassa luvussa 4 on kerrottu kahdesta lakimuutoksesta, joilla parannettiin lapsen oikeutta perheeseen ja lapsen etua. Joulukuussa 2022 hyväksyttiin lakimuutos, jonka mukaan **kansainvälistä suojelua saavalta alaikäiseltä perheenkokoajalta ei edellytetä turvattua toimeentuloa hänen perheenjäsenensä hakiessa oleskelulupaa Suomeen**. Lakimuutoksella edistetään perhe-elämän suojaa ja lapsen edun toteutumista. Lisäksi sillä saatetaan lainsäädäntö vastaamaan vakiintunutta oikeuskäytäntöä: tähänkin asti

¹⁴⁹ Maahanmuuttovirasto, vastaanottoyksikkö, sähköposti 22.2.2023.

¹⁵⁰ Muulla kuin kansainvälisen suojelun perusteella myönnettävä oleskelulupa tarkoittaa yksin tulleen alaikäisen kohdalla yleensä yksilöllisestä inhimillisestä syystä myönnettävää oleskelulupaa. Yksilöllisen inhimillisen syyn perusteella oleskelulupa myönnetään silloin, kun perusteita kansainvälisen suojelun myöntämiselle ei ole, mutta palauttaminen kotimaahan olisi muusta syystä inhimillisesti katsottuna kohtuutonta. Ilman huoltajaa olevien alaikäisten kohdalla kyse on usein tilanteesta, jossa alaikäisen asianmukaisesta vastaanotosta ei ole varmuutta, koska ei ole pystytty selvittämään, kuka huolehtisi alaikäisestä hänen palatessaan kotimaahansa.

toimeentuloedellytyksestä on poikettu, jos poikkeuksellisen painavat syyt tai lapsen etu ovat sitä vaatineet.¹⁵¹ Muutosten taustalla on hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan perheen yhdistämisen ongelmiin puututaan.

Edellä mainitun lakimuutoksen yhteydessä alaikäisen määritelmää täsmennettiin kaikissa perhesideperusteisissa oleskelulupa-asioissa. Jatkossa **lapsen alaikäisyys määrittyy oleskelulupahakemuksen jättämishetken mukaan**, ei enää hakemuksen ratkaisemishetken mukaan. Näin perheenjäsenen oleskeluluvan saaminen ei riipu hakemuksen käsittelyajan pituudesta. Muutos perustuu Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisuun¹⁵². Lakimuutokset tulivat voimaan 1.2.2023, mutta käytännössä niitä sovellettiin jo vuonna 2022.¹⁵³

Vuonna 2022 valmistauduttiin uusien hyvinvointialueiden voimaantuloon vuoden 2023 alusta alkaen. Lakimuutoksella säädettiin ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten tai nuorten asumisen ja tuen järjestämisvastuun siirrosta kunnalta hyvinvointialueelle.¹⁵⁴ Lakimuutoksen tavoitteena ei ollut muuttaa tai tarkentaa ilman huoltajaa maassa olevien lasten ja nuorten palveluiden sisältöä tai niiden järjestämisen juridisia perusteita. Hallituksen esityksen mukaan laajempia muutostarpeita selvitetään osana kotoutumislain kokonaisuudistusta.¹⁵⁵

YK:n pakolaisjärjestö **UNHCR:n selvitys lapsen edun huomioimisesta turvapaikkapäätöksenteossa** valmistui. UNHCR teki selvityksen Maahanmuuttoviraston pyynnöstä. Selvitys tehtiin vuosina 2021–2022. Selvitystä varten analysoitiin 50 Maahanmuuttoviraston päätöstä, jotka koskivat yhteensä 87 lasta. Maahanmuuttovirasto sai selvityksessä enimmäkseen kiitosta lapsen edun asettamisesta etusijalle turvapaikkapäätöksenteossa. Lisäksi UNHCR antoi Maahanmuuttovirastolle useita suosituksia lasten turvapaikkahakemuksen käsittelystä ja sen kehittämisestä. Maahanmuuttovirasto on työstänyt ohjeita ja koulutusta UNHCR:n suositusten pohjalta. Ohjeistus ja koulutus jalkautetaan turvapaikkayksikköön vuoden 2023 alkupuoliskolla. Maahanmuuttovirasto tekee tiivistä yhteistyötä UNHCR:n kanssa kansainvälisen suojelun asioissa ja kehittää näin turvapaikkapäätöksentekoaan.¹⁵⁶

Helsingin Diakonissalaitoksen Psykotraumatologian keskuksen **kidutettujen lasten ja nuorten kuntoutus** hoitaa kidutettuja ja vaikeasti traumatisoituneita lapsia ja nuoria, jotka ovat saapuneet Suomeen kiintiöpakolaisina. Moniammatillinen työryhmä tarjoaa hoidon tarpeen arviointia, kuntoutusta, perhe- ja verkostotyötä sekä palveluohjausta. Kliinisen hoitotyön lisäksi

¹⁵¹ Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1167/2022. Op. cit. Valtioneuvosto, tiedote 20.12.2022a

¹⁵² European Court of Justice judgment in cases C-133/19, C-136/19 and C-137/19, 16 July 2020.

¹⁵³ Op. cit. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1167/2022.

¹⁵⁴ Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta 935/2022. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta 936/2022. Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta 937/2022. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvun 7 §:n muuttamisesta 938/2022.

¹⁵⁵ Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta (HE 84/2022 vp).

¹⁵⁶ Maahanmuuttovirasto, tiedote 6.9.2022.

yksikkö tarjoaa koulutusta, konsultaatiota ja työnohjausta pakolaisten kanssa työskenteleville ammattilaisille. Kidutettujen lasten ja nuorten kuntoutuksen toimintaa rahoitti vuonna 2022 Euroopan unionin Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto (AMIF).¹⁵⁷ Kidutettujen lasten ja nuorten kuntoutus sai vuonna 2022 Suomen UNICEFin jakaman lapsen oikeuksien vaikuttaja -tunnustuksen. Tunnustus myönnetään vuosittain lapsen oikeuksien puolesta työtä tehneelle henkilölle tai taholle.¹⁵⁸

6.3. Ilman huoltajaa olevia alaikäisiä koskevaa tutkimusta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisu käsittelee **lastensuojelun jälkihuollon ja ilman huoltajaa maahan tulleiden aikuistuvien nuorten palveluiden kehittämistarvetta**. Tanja Hirschovits-Gerzin, Niina Weckrothin ja Tarja Heinon toimittama julkaisu *Ikkuna aikuistumiseen: Selvitys lastensuojelun jälkihuollon ja ilman huoltajaa maahan alaikäisenä tulleiden nuorten tuesta ja palveluista* kuvaa aikuistumisen tuen nykytilaa Suomessa molempien nuorten ryhmien osalta.¹⁵⁹ Selvityksen perusteella katsotaan tulevaisuuteen ja esitetään kehittämis ehdotuksia. Julkaisu on kohdennettu johdolle ja päätöksentekijöille valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Se antaa eväitä palveluiden ja palvelujärjestelmän kehittämiseksi ja lainsäädännön uudistamiseksi. Raportti on osa Euroopan sosiaalirahaston rahoituksella vuosina 2020-2023 toteutettavaa Yhdessä aikuisuuteen Elämässä Eteenpäin (YEE) -hanketta.

¹⁵⁷ Helsingin Diakonissalaitoksen verkkosivut (päiväämätön).

¹⁵⁸ Suomen Unicefin verkkosivut (päiväämätön).

¹⁵⁹ Hirschovits-Gerz, Tanja; Weckroth, Niina & Heino, Tarja (toim.) (2022).

7. Kotoutuminen

7.1. Kotoutumista koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja

Kotoutumislainsäädäntö oli uudistettavana vuonna 2022. Voimassa oleva kotoutumislaki¹⁶⁰ on vuodelta 2010. **Lokakuussa 2022 valtioneuvosto antoi eduskunnalle hallituksen esityksen uudesta kotoutumislaiista.**¹⁶¹ Uuden lain on määrä nopeuttaa maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä. Uuden lain tavoitteena on lisäksi edistää maahanmuuttajien osallisuutta, tasa-arvoa ja hyvinvointia sekä hyviä väestösuhteita. Lakiesitys hyväksyttiin ja uusi kotoutumislaki tulee voimaan vuoden 2025 alusta alkaen.

Kotoutumislain uudistaminen on ollut valmisteilla jo useampia vuosia. Uuden lain valmistelu sovitettiin yhteen muiden keskeisten uudistusten, kuten työvoimapalvelu-uudistuksen kanssa. Vuonna 2022 annetun lakiesityksen taustalla on useiden vuosien selvitystyö, viimeisimpänä valtioneuvoston vuonna 2021 antama selonteko kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista.¹⁶²

Uusi kotoutumislaki **lisää kunnan vastuuta** kotoutumisen edistämisestä. Kotoutumista edistävät palvelut järjestettäisiin lakiesityksen mukaan osana uutta kunnan kotoutumisohjelmaa sekä muina palveluina, joita tarjoavat kunnan lisäksi hyvinvointialueet, Kela, järjestöt ja yhdistykset. Kunnan kotoutumisohjelma **tehostaa siirtymiä töihin ja koulutukseen** tarjoamalla kaikille maahanmuuttajille matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelua sekä perustietoa suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta. Maahanmuuttaneen yksilöllisiin palvelutarpeisiin vastataan hänelle laadittavalla kotoutumissuunnitelmalla, jossa sovitaan, mihin kunnan kotoutumisohjelman mukaisiin palveluihin hän osallistuu.

Uusi kotoutumislaki pyrkii myös **tavoittamaan aiempaa useampia maahanmuuttaneita kotoutumispalveluihin**, huomioiden myös työvoiman ulkopuolella olevat ryhmät. Uuden kotoutumislain mukaan palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma tehdään niin työttömänä työnhakijoina kuin työvoiman ulkopuolellakin oleville maahanmuuttajille. Kotoutumispalvelujen on määrä tavoittaa muun muassa kansainvälistä suojelua saavat, kotihoidon tukea saavat ja ihmiskaupan uhrin. Kotoutumisohjelmaan sisältyvään kotoutumiskoulutukseen liitetään **suomen tai ruotsin kielen taidon päättötestaus**. Uudessa kotoutumislaiissa säädetään myös viranomaisten tehtävistä ja yhteistyöstä.¹⁶³

¹⁶⁰ Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010.

¹⁶¹ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 208/2022 vp).

¹⁶² Valtioneuvosto (2021b).

¹⁶³ Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 13.4.2023.

Vuonna 2022 valmistauduttiin uusien hyvinvointialueiden voimaantumiseen vuoden 2023 alusta alkaen. Lakimuutoksella säädettiin **hyvinvointialueiden roolista** kotoutumislaisissa.¹⁶⁴ Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023. Lakimuutoksen tavoitteena oli päivittää lainsäädäntö vastaamaan uutta toimintakenttää ja järjestämisvastuuta. Tavoitteena ei ollut puuttua lainsäädäntöön sisällöllisesti.¹⁶⁵

Vapaan sivistystyön rahoitus muuttui 1.1.2022 alkaen.¹⁶⁶ Maahanmuuttajien **kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyn koulutuksen valtionosuusrahoitus erotettiin omaksi kokonaisuudekseen vapaan sivistystyön rahoitusjärjestelmässä**. Koulutus rahoitetaan jatkossa vastaavalla tavalla kuin muukin pysyväisluonteinen koulutus koulutusjärjestelmässä. Muutosten myötä oppilaitosten ei jatkossa tarvitse tehdä vuosittain toistuvia avustushakemuksia. Hallitus lisäsi tämän koulutusmuodon rahoitusta 5 miljoonalla eurolla vuodessa. Lakimuutoksen tavoitteena on estää maahanmuuttajakoulutuksen ja muun vapaan sivistystyön koulutuksen rahoituksen riittämättömyydestä aiheutuvan vastakkainasettelun syntymistä ja turvata maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen hyväksytyn koulutuksen asemaa.¹⁶⁷

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) alkoi 1.8.2022. TUVA-koulutuksen yleisenä tavoitteena on saavuttaa sellaiset opiskeluvalmiudet, joiden avulla opiskelija voi hakeutua lukiokoulutukseen tai ammatilliseen koulutukseen ja suoriutua näistä opinnoista. Koulutus on suunnattu sekä oppivelvollisille että aikuisille, joiden opiskeluvalmiudet kaipaavat vahvistusta. TUVA opintoja ei ole suunnattu erityisesti maahanmuuttajille, mutta maahanmuuttajat ovat eräs pääkohderyhmistä, koska heillä voi olla vaikeuksia kielitaitoedellytyksissä, joita toisella asteella vaaditaan.¹⁶⁸

Opetushallituksessa siirryttiin maaliskuussa 2022 ulkomailla suoritettujen **tutkintojen tunnustamiseen täysin digitaalisesti**. Ulkomailla tutkinnon suorittaneet tarvitsevat usein tutkinnon tunnustamispäätöksen voidakseen työskennellä tai opiskella Suomessa. Tutkintojen tunnustamisen digitalisoinnilla pyritään pätevien ammattilaisten nopeampaan siirtymään suomalaisille työmarkkinoille.¹⁶⁹

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisi **Työelämän monimuotoisuusoppaan**. Hallitusohjelmaan kuuluva Työelämän monimuotoisuusohjelma tuo esiin monimuotoisuuden hyötyjä ja tarjoaa

¹⁶⁴ Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta 935/2022; Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta 936/2022; Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta 937/2022; Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvun 7 §:n muuttamisesta 938/2022.

¹⁶⁵ Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta (HE 84/2022 vp).

¹⁶⁶ Laki vapaasta sivistystyöstä annetun lain 10 §:n muuttamisesta 912/2021.

¹⁶⁷ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain 10 §:n muuttamisesta (HE 113/2021 vp).

¹⁶⁸ Opetus- ja kulttuuriministeriö, sähköposti 20.1.2023; Opetushallituksen verkkosivut (päiväämätön).

¹⁶⁹ Opetushallitus, sähköposti 18.1.2023.

käytännön työkaluja nykyistä monimuotoisempien työyhteisöjen johtamiseen. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisema Työelämän monimuotoisuusopas kokoaa neuvot yhteen ja antaa tietoa, konkreettisia malleja ja työkaluja siihen, miten monimuotoisuutta ja inklusiivisuutta voi edistää työpaikoilla.¹⁷⁰

7.2. Kotoutumista koskeva kehittämistyö

Vuonna 2022 toteutettiin jälleen AMIF-rahoitteisia kotoutumisen edistämiseen tähtääviä kehityshankkeita. Monet vuonna 2021 käynnistyneet hankkeet jatkuivat edelleen vuonna 2022. Vuonna 2021 käynnistyneet hankkeet on esitelty vuoden 2021 Maahanmuutto- ja turvapaikkaraportissa.¹⁷¹

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos julkaisi **rasismin vastaisen verkkokoulutuksen ammattilaisille**. Koulutus on suunniteltu erityisesti sosiaali- ja terveysalan, kasvatusta ja opetusalan, sekä turvallisuusalan ammattilaisille ja opiskelijoille. Koulutusta voi kuitenkin hyödyntää jokainen, joka pyrkii vahvistamaan yhdenvertaisempaa ja syrjimätöntä työotetta. Verkkokoulutus tehtiin hankkeessa, joka sai rahoitusta Euroopan unionin Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta (AMIF).¹⁷²

LAB Ammattikorkeakoulun hankkeessa kehitettiin **simulaatiomenetelmä, joka tarjoaa työnantajille ja maahanmuuttajataustaisille työntekijöille tasa-arvoisen keskustelualueen**. Monikulttuurisuussimulaatio yhteiskunnan vastaanottavuuden edistämiseksi -hankkeen tavoitteena oli lisätä ymmärrystä monikulttuurisuuden mahdollisuuksista ja haasteista. Hankkeessa keskityttiin työllistymisen ja työllistämisen kysymyksiin. Hankkeessa käytiin keskusteluja muun muassa hoitoalan, henkilökuljetuksen ja varastoalan yrittäjien sekä maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden kanssa. Keskustelut käytiin simulaatiomenetelmällä. Hankkeen päätteeksi toteutettiin viestintäkampanja, johon kuuluu videosarja Murra myytit maahanmuuttaneista duunissa sekä podcast-keskusteluja.¹⁷³

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen PALOMA 3-hanke kehitti edelleen pakolaisten mielenterveystyötä Suomessa. **PALOMA-osaamiskeskus edistää pakolaistaustaisten ja muista vastaavista lähtökohdista Suomeen muuttaneiden ihmisten mielenterveyttä**. PALOMA-osaamiskeskuksen perustamista pohjustaneessa ensimmäisessä PALOMA-hankkeessa (2016–2018) kirjoitettiin PALOMA-käsikirja päättäjille, esihenkilöille ja ammattilaisille pakolaistaustaisten asiakkaiden mielenterveyden edistämiseksi. Yksi käsikirjan keskeisistä suosituksista oli valtakunnallisen tukirakenteen perustaminen pakolaistaustaisten ihmisten mielenterveytyön vahvistamiseksi. Tarpeeseen vastattiin perustamalla PALOMA-osaamiskeskus osana toisessa

¹⁷⁰ Työ- ja elinkeinoministeriö, lehdistötiedote 7.4.2022.

¹⁷¹ Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN Suomi) (2022a).

¹⁷² Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivut (päiväämätön).

¹⁷³ LAB Ammattikorkeakoulun verkkosivut (päiväämätön).

PALOMA-hankkeessa (2019–2022). Vuoden 2022 aikana kolmannessa PALOMA-hankkeessa vahvistettiin ja laajennettiin osaamiskeskuksen toimintaa. Osaamiskeskus jatkaa toimintaansa myös vuonna 2023, vaikka rahoitus Euroopan unionin sisäasioiden Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta (AMIF) päättyy vuoden 2022 lopussa. PALOMA-osaamiskeskus on nyt pysyvä, THL:n koordinoima rakenne.¹⁷⁴

7.3. Kotoutumista koskevaa tutkimusta

Monimuotoisesta Suomesta julkaistiin useampia tutkimuksia vuonna 2022

Esimerkiksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL:n julkaisema Mercédesz Czimbalmosin ja Shadia Raskin tutkimus *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt ulkomaalaistaustaisessa väestössä Suomessa: intersektionaalinen analyysi* tarkastelee nimensä mukaisesti **queer-siirtolaistausta**.¹⁷⁵ Tutkimuksessa tarkastellaan Suomessa asuvien ulkomaalaistaustaisten seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen kokemuksia. Raportti sisältää myös suosituksia heidän tilanteensa parantamiseksi.

Helsingin kaupungin tutkimus *Ulkomaalaistaustaiset pääkaupunkiseudulla: asuminen, työllisyys ja tulot vuonna 2020* käsittelee **maahanmuuttajien kotoutumista Espooseen, Helsinkiin ja Vantaalle**.¹⁷⁶ Tutkimuksen on laatinut erikoistutkija Pasi Saukkonen. Tutkimuksessa todetaan maahanmuuttajien olevan heterogeeninen ryhmä. Pääkaupunkiseudulla on tutkimuksen mukaan paljon menestyneitä maahanmuuttajia ja useilla toimialoilla Suomeen muuttaneiden työpanos on korvaamaton. Monilla on kuitenkin vaikeuksia ja joissain taustamaaryhmissä kotoutuminen on osoittautunut hitaaksi. Myös ulkomaalaistaustaisten alueellinen eriytyminen on tutkimuksen mukaan lisääntynyt pääkaupunkiseudulla. Maahanmuuttajien onnistunut kotoutuminen sekä se, että heidän lapsensa löytävät paikkansa kotikaupungissaan, on tärkeää pääkaupunkiseudulle ja koko Suomelle. Tehokkaat toimet kotoutumisen edistämiseksi ja yhdenvertaisuuden lisäämiseksi edellyttävät jatkossakin tarkkaa ja ajantasaista tietoa kotoutumisen kehityksestä ja sen taustatekijöistä, jota tämä tutkimus edustaa.

Teemu Pauhan ja Johanna Konttorin toimittama *Suomalaiset muslimit on katsaus islaminuskoon Suomessa*.¹⁷⁷ Kokoelmateos pohjautuu yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Teos käsittelee eri elämäntilanteita koulunkäynnistä työelämään ja internetin käytöstä liikuntaharrastuksiin. Useimmat kirjan luvuista perustuvat muslimien parissa tehtyihin haastatteluihin ja osa kirjoittajista on itsekin muslimeja.

Monimuotoisuutta tutkittiin myös kaupunkisuunnittelun näkökulmasta. Hossam Hewidyn väitöskirjatutkimus tarkastelee **kaupunkisuunnittelun kykyä suunnitella monimuotoisuutta**.

¹⁷⁴ Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivut (päivitetty 23.3.2023).

¹⁷⁵ Czimbalmos, Mercédesz & Rask, Shadia (2022).

¹⁷⁶ Saukkonen, Pasi (2022).

¹⁷⁷ Pauha, Teemu & Konttori, Johanna (2022).

¹⁸¹ Ndukwe, Thaddeus Chijioke (2022).

käsittelee **maahanmuuttajien työllistymisen edistämiseen tarkoitettuja kotouttamisohjelmia ja aktiivista työmarkkinapolitiikkaa**.¹⁸² Mukana katsauksessa on Suomen kansa samankaltaisia maita, kuten Saksa, Ruotsi ja Tanska. Katsauksen keskeisin havainto on se, että onnistuneesti toteutetuilla kotouttamistoimilla voidaan parantaa maahanmuuttajien kiinnittymistä työmarkkinoille, nopeuttaa heidän työllistymistään ja auttaa heitä saamaan parempia työpaikkoja. Olosuhteet ja tekijät ovat kuitenkin erilaisia Pohjoismaidenkin sisällä, ja siksi tulokset eivät ole suoraan sovellettavissa Suomeen. Julkaisussa esitetään, että Suomen hallitus hyödyntää satunnaiskokeiluja aktiivisen työmarkkinapolitiikan suunnittelussa ja toimeenpanee uudet lait tavalla, joka mahdollistaa luotettavan syy-seuraus-analyysin politiikan vaikutuksista – näin saadaan kausaalitutkimusta Suomen oloista.

Golaleh Makroonin väitöskirja *First-Generation Migrant Family Students in Higher Education on Their Educational Journey in Finland* tutkii ensimmäisen sukupolven siirtolaisperheiden korkeakouluopiskelijoita.¹⁸³ Kvalitatiivisen tutkimuksen kohteena ovat yliopisto-opiskelijat maahanmuuttajaperheistä, joiden vanhemmilla ei ole korkeakoulututkintoa. Makroonin väitöskirja tutkii niitä tekijöitä ja strategioita, jotka tukevat ja kannustavat kyseisiä opiskelijoita heidän opintopoluillaan.

Erityisesti maahanmuuttajien kielenopetus oli merkittävä kotoutumista koskevan tutkimuksen aihe

Esimerkkinä tällaisesta tutkimuksesta on Niina Liljan, Laura Eilolan, Anna-Kaisa Jokipohjan ja Terhi Tapanisen *Aikuiset maahanmuuttajat arjen vuorovaikutustilanteissa: suomen kielen oppimisen mahdollisuudet ja mahdottomuudet*.¹⁸⁴

Kielenopetuksesta valmistui myös useampia väitöskirjoja, esimerkiksi Raisa Harju-Autin *Kielellisesti tuettu opetus: yläkouluikäiset maahanmuuttajaoppilaat opetuskieltä ja oppiainesisältöjä oppimassa*.¹⁸⁵ Autti tarkastelee väitöskirjassaan vastasaapuneille maahanmuuttajaoppilaille suunnattua kielipedagogista tukea perusopetuksen vuosiluokilla 7–9. Sari Ahola puolestaan tutkii kielitutkintoja väitöskirjassaan *Rimaa hipoen selviää tilanteesta: yleisten kielitutkintojen suomen kielen arvioijien käsityksiä kielitaidon arvioinnista ja suullisesta kielitaidosta*.¹⁸⁶

Nina Reimanin ja Marja Seilosen artikkeli *Mitä kielitaidon arvioinnin pilottitesti paljastaa kotoutumisvaiheessa olevien korkeakoulutettujen suomenoppijoiden kirjoittamistaidosta?* tarkastelee suomea toisena kielenä (S2) käyttävien kirjoittamisen taitoja.¹⁸⁷ Artikkelissa keskitytään S2 oppijoihin, jotka ovat muuttaneet Suomeen aikuisiällä ja jotka ovat suorittaneet tutkintonsa ulkomailla tai ovat päteviä korkeakouluopintoihin. Oppijat aikovat jatkaa keskeytyneitä tutkinto-opiskelujaan tai täydentää aiempaa tutkintoaan. Siksi heidän on tärkeää saavuttaa akatee-

¹⁸² Kiviholma, Sanni & Karhunen, Hannu (2022).

¹⁸³ Makrooni, Golaleh (2022).

¹⁸⁴ Lilja, Niina; Eilola, Laura; Jokipohja, Anna-Kaisa & Tapaninen, Terhi (toim.) (2022).

¹⁸⁵ Harju-Autti, Raisa (2022).

¹⁸⁶ Ahola, Sari (2022).

¹⁸⁷ Reiman, Nina & Seilonen, Marja (2022).

misiin opiskeluihin tarvittava kirjoitustaito. Tutkimus esittelee joitakin tuloksia kielitaidon arvioinnin pilottitestin perusteella.

Samassa julkaisussa Katharina Ruuskan ja Minna Sunin artikkeli keskittyy suomea toisena kielenään puhuvien kokemukseen kieliopinnoissa edistymisestään.¹⁸⁸

Kielikellossa julkaistussa Minna Intke-Hernandezin artikkelissa *Mikä on riittävän hyvää suomea?* todetaan, että arjen kohtaamiset ovat kielenoppijalle tärkeitä.¹⁸⁹ Artikkelissa pohditaan, kuinka voisimme madaltaa maahanmuuttajien kynnystä tulla ja päästä mukaan kohtaamisiin. Artikkelin mukaan kysymys osallisuudesta on tärkeä, sillä joukkoon kuulumisen kokemus voi olla ratkaisevaa kotoutumisen ja kielitaidon kehittymisen kannalta.

Toisessa Kielikellon artikkelissa Jeodongdo Kim kysyy *Saisinko puhua Suomea?*¹⁹⁰ Artikkelin mukaan monilla suomen kielen oppijoilla on kokemuksia siitä, että omaa kielitaitoa on vaikea päästä kokeilemaan ja kehittämään, koska äidinkielenään suomea puhuvat vaihtavat usein keskustelun kielen englanniksi.

Naisten kotoutumisesta julkaistiin vuonna 2022 jonkin verran tutkimus- ja tietokirjallisuutta

EMN Suomi julkaisi kansallisen raportin EMN tutkimuksesta *Maahanmuuttajanaisten kotoutuminen*.¹⁹¹ Raportissa tarkastellaan, missä määrin **maahanmuuttajanaisten kotoutumiseen liittyviä erityispiirteitä** on huomioitu suomalaisessa kotoutumispolitiikassa. Tarkastelun kohteena ovat kolmansista maista kotoisin olevat Suomeen muuttaneet naiset. Raportissa tarkastellaan tilastojen valossa, keitä Suomeen muuttaneet naiset ovat, ja mitkä ovat heidän merkittävimmät kotoutumismahdollisuutensa ja kotoutumisen haasteensa. Keinoja edistää maahanmuuttajanaisten kotoutumista etsitään kotoutumispolitiikasta. Käytännön kotoutumistoimista on poimittu neljä ”hyvän käytännön” esimerkkiä, jotka myös esitellään raportissa.

Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten Liitto FARO Ry julkaisi tutkimuksen *Suomessa asuvien venäjänkielisten naisten kotoutumiseen liittyvien ongelmien ja tarpeiden analysointi*.¹⁹² Tutkimus toteutettiin verkkokyselynä, johon osallistui 332 naista. Tutkimuksen mukaan Suomessa asuvat venäjänkieliset naiset kokevat erilaisia sosiaalisia ongelmia ja venäjänkielisille neuvonta- ja tukipalveluille olisi tarvetta.

Sabira Ståhlbergin *Visible and invisible Tatar women in Finland* dokumentoi ensimmäistä kertaa tataarinaisten roolia Suomessa.¹⁹³ Ståhlberg esittää kirjassaan, että Suomen tataarinaiset ovat itsenäisiä, vapaita, vahvoja ja aktiivisia yhteiskunnassa. Kirjallaan Ståhlberg haluaa tar-

¹⁸⁸ Ruuska, Katharina & Suni, Minna (2022).

¹⁸⁹ Intke-Hernandez, Minna (2022).

¹⁹⁰ Kim, Jeodongdo; Toivola, Minnaleena; Heikkola, Leena Maria & Saloranta, Antti (2022).

¹⁹¹ EMN Suomi (2022c).

¹⁹² Kulyabkina, Victoria, Hulik, Darya; Kalaziy Ekaterina; Anikushina, Alena (2022).

jota taustatietoa ja vastata muun muassa siihen kysymykseen, kuinka tataarinaiset ovat saavuttaneet asemansa.

Lisäksi vuonna 2022 julkaistiin useampia kaunokirjallisia teoksia ja elämäkertoja erityisesti maahan muuttaneiden tyttöjen ja naisten kokemuksista

Esimerkkinä tällaisesta kirjallisuudesta on Nimco Noorin omakohtainen tarina *Paratiisin tyttö: Juuret Mogadishussa, koti Helsingissä*.¹⁹⁴ Kirjaa markkinoidaan silmiä avaavana tarinana pakolaistytön hätkähdyttävästä tiestä itsenäiseksi suomalaiseksi naiseksi.

Tytöille, jotka ajattelevat olevansa yksin puolestaan kertoo Ujuni Ahmedin tarinan.¹⁹⁵ Ujuni Ahmed on kirjoittanut teoksen yhdessä Elina Hirvosen kanssa. Kirjan kuvailutekstissä kerrotaan kyseessä olevan henkilökohtainen puheenvuoro vapaudesta, omaksi itseksi tulemisesta ja odotusten ylittämisestä. Teoksessa käsitellään teemoja, joista on maahanmuuttajataustaisena naisena suomalaisessa yhteiskunnassa vaikea puhua.

Liz Lindvallin ja Mercedes Urbano Winqvistin kirja *Med doft av 100 kryddor* puolestaan kertoo sadan Ahvenanmaalle muuttaneen naisen tarinat.¹⁹⁶ Kirja julkaistiin Ahvenanmaan itsehallinnon 100-vuotisjuhlan kunniaksi.

Myös maahanmuuttajien mielenterveyttä ja osallisuutta käsittelevää tutkimusta julkaistiin

Esimerkkinä tällaisesta tutkimuksesta on Valentina Kieseppän väitöskirja *Mental health service use among immigrants living in Finland*.¹⁹⁷

Lisäksi julkaistiin erityisesti maahanmuuttajalasten ja -nuorten mielenterveyteen keskittyvää tutkimuskirjallisuutta. Esimerkiksi Psykologia-lehden pakolaisuuteen keskittyvässä teemanumerossa on useampia maahanmuuttotäustaisten lasten ja nuorten mielenterveyttä koskevia artikkeleja.¹⁹⁸

Kelan julkaisema *Maahanmuuttajataustaisten lasten, nuorten ja perheiden kuntoutus* tarkastelee haasteita ja kehittämistarpeita Kelan järjestämän kuntoutuksen toteutumisessa.¹⁹⁹ Maahan muuttaneet käyttävät mielenterveys- ja kuntoutuspalveluja Suomessa harvemmin kuin muu väestö. Kelan julkaisussa arvioidaan, että kuntoutuspalveluiden vähäisempään käyttöön voivat vaikuttaa esimerkiksi kielivaikeudet, kulttuurierot tai palvelujärjestelmään liittyvät tekijät. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa siitä, millaiseen Kelan järjestämään kuntoutukseen maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret ovat osallistuneet sekä millaisia haasteita ja kehit-

¹⁹³ Ståhlberg, Sabira (2022).

¹⁹⁴ Luukinen, Maippi & Noor, Nimco (2022).

¹⁹⁵ Ahmed, Ujuni & Hirvonen, Elina (2022).

¹⁹⁶ Lindvall, Liz & Urbano-Winqvist, Mercedes (toim.) (2022).

¹⁹⁷ Kieseppä, Valentina (2022).

¹⁹⁸ Psykologia 2022:3.

¹⁹⁹ Paavonen, Anna-Marie; Partanen, Tuija (2022).

tämistarpeita kuntoutuksen toteutumisessa on ollut, kun asiakkaat ovat olleet maahanmuuttajataustaisia lapsia, nuoria ja perheitä. Tutkimuksen perusteella maahanmuuttajataustaisille perheille olisi hyvä antaa nykyistä enemmän tietoa Kelan järjestämästä kuntoutuksesta ennen kuntoutuksen aloittamista sekä tukea kuntoutusasioiden hoitamiseen. Palvelujärjestelmässä tarvitaan toimijoiden välistä yhteistyötä, jotta lasten ja nuorten kuntoutustarpeet tunnistetaan nykyistä paremmin ja jotta perheet voivat saada nykyistä enemmän tukea muihin kuin kuntoutukseen liittyviin tuen tarpeisiin.

Vuonna 2022 tutkimuskirjallisuudessa käsiteltiin myös syrjintää ja vihapuhetta

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimussarjassa julkaistiin *Tavoitteena syrjimätön työelämä: Työsyrjinnän nykytila ja keinoja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi*.²⁰⁰ Ohto Kanninen, Tuomo Virkolan, Eero Liljan ja Shadia Raskin raportti tarkastelee **työsyrjinnän yleisyyttä ja rekrytointisyrjinnän ehkäisyä**. Raportin mukaan tutkimuksista ei löydy yksittäistä interventiota, joka systemaattisesti toimisi rekrytointisyrjinnän vähentämiseksi. Julkaisussa esitellään myös alustavia tuloksia Helsingin kaupungin vuoden 2020 anonyymin rekrytointin kokeilusta.

Samoin Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimussarjassa julkaistiin *Verkkoviha: Vihapuheen tuottajien ja levittäjien verkostot, toimintamuodot ja motiivit*.²⁰¹ Raportin mukaan **viharikosten määrä on laskenut ja vihapuherikosten määrä kasvanut**. Rangaistavasta vihapuheesta suurin osa on yksittäisten ihmisten tekemää, mutta pieni osa vihapuhetta tuottavista on keskenään verkostoituneita äärioikeistolaisessa liikehdinnässä toimivia avainhenkilöitä. Toimenpiteinä vihapuheen kitkemiseen esitetään tutkimustiedon tuottamista, verkkovihan tuottajien ja levittäjien tukimuotoja, tietoisuuden lisäämistä verkkovihan levittämisestä, verkkokeskustelujen seuranta, some-alustojen vastuunkantoa, poliisin lisäresursseja ja vuoropuhelun edistämistä.

²⁰⁰ Kanninen, Ohto; Virkola, Tuomo; Lilja, Eero & Rask, Shadia (2022).

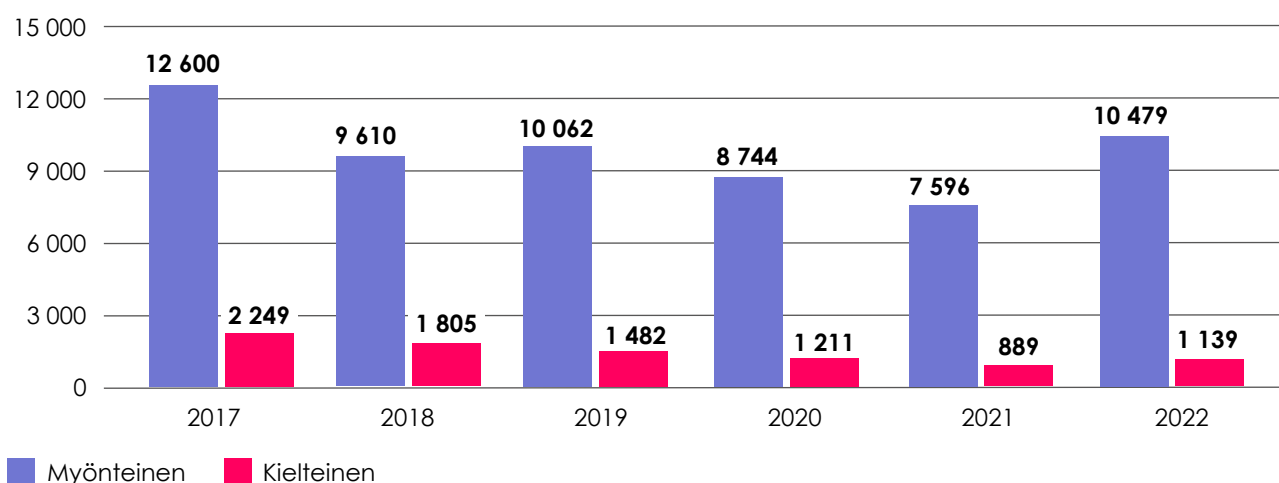
²⁰¹ Saresma, Tuija; Pöyhtäri, Reeta; Knuutila, Aleks; Kosonen, Heidi; Juutinen, Marko; Haara, Paula; Tulonen, Urho; Nikunen, Kaarina & Rauta, Jenita (2022).

8. Kansalaisuus ja kansalaisuudettomuus²⁰²

Vuonna 2022 Suomen kansalaisuuden sai 10 479 henkilöä, mikä oli enemmän kuin vuonna 2021 (7 569). Kansalaisuushakemuksiin ja -ilmoituksiin tehtiin yhteensä 11 837 päätöstä. Päätöksistä 89 prosenttia oli myönteisiä ja 10 prosenttia kielteisiä.

Suomen kansalaisuuden saaneista 54 prosenttia oli naisia ja 46 prosenttia miehiä.

Päätökset kansalaisuushakemuksiin ja -ilmoituksiin 2017–2022

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Vuonna 2022 kansalaisuuden saaneista 91 prosenttia sai kansalaisuuden hakemusmenettelyn kautta.

Tietyt ryhmät voivat kuitenkin saada kansalaisuuden myös ilmoitusmenettelyn kautta. Näitä ryhmiä ovat entiset Suomen kansalaiset, 18–22-vuotiaat nuoret, Pohjoismaan kansalaiset, ulkomaalaiset, joiden isä on Suomen kansalainen, sekä Suomen kansalaisen yli 12-vuotiaat adoptiolapset.

Kansalaisuusilmoituksiin tehtiin yhteensä 1 041 päätöstä, joista 93 prosenttia oli myönteisiä. Yleisimmin Suomen kansalaisuuden myöntämisen perusteena ilmoitusmenettelyssä oli entinen Suomen kansalaisuus (44 prosenttia tapauksista).

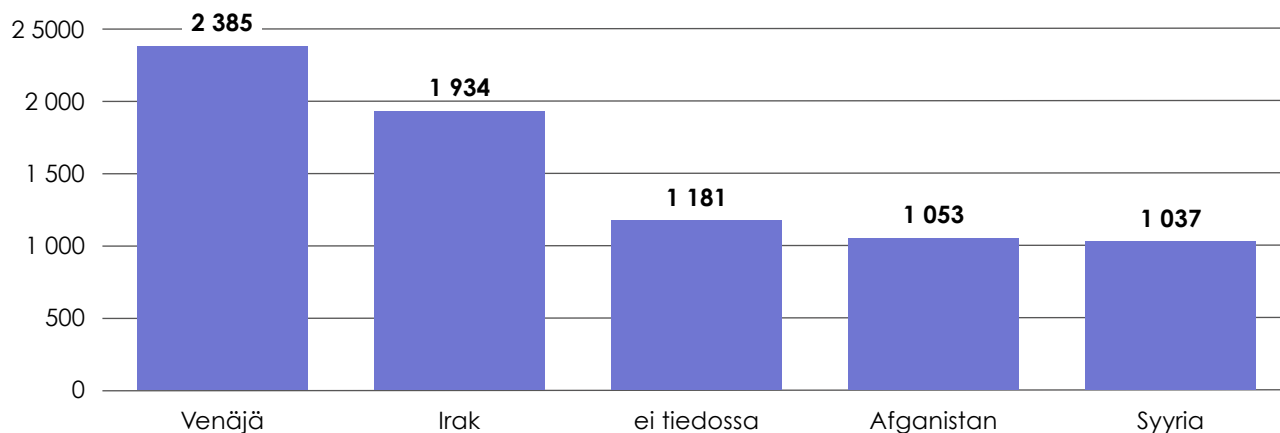
²⁰² Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta <https://tilastot.migri.fi>, ellei toisin mainittu.

Ilmoitusmenettelyssä kansalaisuuden saaneista suurin osa (41 prosenttia) oli edellisvuosien tapaan entiseltä kansalaisuudeltaan ruotsalaisia. Ilmoituksella kansalaisuuden saaneiden ruotsalaisten määrä kuitenkin laski vuonna 2022 selvästi edellisvuoteen verrattuna. Maahanmuuttoviraston vuoden 2022 tilinpäätöksessä tämän arvioitiin johtuvan koronapandemian aiheuttamien matkustusrajoitusten poistumisesta, Suomen kansalaisuutta kun ei enää ollut tarpeen hakea Suomeen matkustamisen helpottamiseksi.²⁰³

Maahanmuuttovirasto raportoi vuoden 2022 tilinpäätöksessään, että edellisvuonna tapahtunut vireille tulneiden kansalaisuusasioiden jyrkkä nousu taittui vuoden 2022 aikana.²⁰⁴ Vireille tuli vuoden aikana 14 093 kansalaisuushakemusta ja -ilmoitusta, mikä tarkoittaa 13 prosentin laskua suhteessa vuoteen 2021.²⁰⁵ Kansalaisuushakemusten määrän edellisten vuosien kasvua selittää osittain vuosina 2015–2016 Suomesta turvapaikan saaneiden määrä, mikä ei heijastunut enää merkittävästi vuoden 2022 hakemusmääriin. Kansalaisuusilmoitusten määrään puolestaan vaikutti koronapandemian aiheuttamien matkustusrajoitusten poistuminen.²⁰⁶

Vuonna 2022 Venäjän kansalaiset palasivat jälleen suurimmaksi hakijaryhmäksi Irakin kansalaisten noustua heidän edelleen vuosina 2020 ja 2021. Suomen kansalaisuutta hakivat edellisvuosien tapaan myös Irakin, Afganistanin ja Syyrian kansalaiset.

Vireille tulleet kansalaisuushakemukset top-5 kansalaisuudet 2022

Lähde: Maahanmuuttovirasto

²⁰³ Op. cit. Maahanmuuttovirasto (2022).

²⁰⁴ Op. cit. Maahanmuuttovirasto (2022).

²⁰⁵ Lähde: Maahanmuuttoviraston tilastopalvelu, <https://tilastot.migri.fi>. Haettu: Hakemukset, Kansalaisuus 1/2021-12/2021 ja 1/2022-2/2022.

²⁰⁶ Op. cit. Maahanmuuttovirasto (2022).

8.1. Kansalaisuutta koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja

Valtioneuvosto antoi 28.4.2022 eduskunnalle hallituksen esityksen kansalaisuuslain muuttamiseksi.²⁰⁷ Ehdotettujen muutosten tavoitteena oli ajantasaistaa ja selkeyttää lakia. Kansalaisuuslaissa olevia lapsen ja kansalaisuudettoman määritelmiä oli tarkoitus ajantasais-
taa siten, että ne vastaisivat Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa olevia määritel-
miä. Lisäksi lakimuutoksilla olisi selkiytetty vaadittavan asumisajan laskentaa sekä kielitaidon
osoittamista koskevia säännöksiä. Eduskunta ei ehtinyt käsitellä lakiesitystä ennen vaalikauden
loppua, joten lakiesitys raukesi maaliskuussa 2023.²⁰⁸

²⁰⁷ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta (HE 64/2022 vp).

²⁰⁸ Sisäministeriö, tiedote 28.4.2022.

9. Rajavalvonta, Schengen ja viisumipolitiikka

9.1. Rajavalvonta vuonna 2022

Rajavartiolaitos totesi vuoden 2022 toimintakertomuksessaan, että **Venäjän hyökkäys Ukrainaan muutti Suomen turvallisuusympäristöä perusteellisesti ja pitkäaikaisesti**. Rajavartiolaitoksen mukaan muutos vaikutti sen toimintaan kaikilla sen tehtäväaloilla rajaturvallisuudessa, meriturvallisuudessa ja sotilaallisessa maanpuolustuksessa. Toimintakertomuksen mukaan muutos oli suuri, mutta sen kohtaamista helpotti merkittävästi se, että siihen oli päätäväisesti ja johdonmukaisesti varauduttu jo Venäjän miehitettyä Krimin alueen.

Toimintaympäristön vaikeutumisesta huolimatta tilanne itärajalla ja merialueella kyettiin pitämään hyvin Rajavartiolaitoksen hallinnassa. Vuonna 2022 ulkorajan rajanylitysliikenne oli edelleen rajoitettua, mutta se kasvoi selvästi vuoteen 2021 verrattuna: vuonna 2022 ulkorajan ylityksiä tehtiin 5,1 miljoonaa kappaletta, kun edellisvuonna niitä oli tehty 2,4 miljoonaa kappaletta.²⁰⁹

Alkuvuonna 2022 rajaliikenteen rajoitukset johtuivat vielä pandemiasta. Vuoden 2021 lopulla Suomen ja kaikkien Schengen-maiden väliseen liikenteeseen palautettu sisäraajavalvonta oli edelleen voimassa vuoden 2022 käynnistyessä. **Sisäraajavalvonta päättyi 31.1.2022.**²¹⁰ Ulkorajaliikenteen rajoituksiin tuli pieniä helpotuksia alkuvuonna, mutta **ulkorajaliikenteen rajoitukset poistuivat kokonaan vasta 1.7.2022.**²¹¹

Syyskuun lopulla valtioneuvosto päätti venäläisten maahantulorajoituksista Ukrainan sodan seurauksena. Maahantulorajoitukset tulivat voimaan 30.9.2022.²¹²

9.2. Rajavalvontaan liittyviä lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Rajavartiolakiin tehtiin muutoksia vuonna 2022.²¹³ Muutokset tehtiin kiireellisesti Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan aiheuttaman turvallisuustilanteen muutoksen johdosta.

15.7.2022 voimaan tulleilla lakimuutoksilla täsmennettiin, milloin **rajanylityspaikka voidaan sulkea tai rajaliikennettä rajoittaa**. Lakiin lisättiin myös uusi säännös, joka mahdollistaa **turvapaikkahakemusten keskittämisen** yhdelle tai useammalle rajanylityspaikalle. Valtioneuvosto voi päättää keskittämisestä, jos se on välttämätöntä yleiselle järjestykselle, kansalliselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle aiheutuvan vakavan uhan torjumiseksi. Tällaisia tilanteita voivat olla lyhyessä ajassa poikkeuksellisen suuri maahantulijoiden määrä tai muutoliikkeen välineellistäminen valtion tai muun tahon toimesta.

²⁰⁹ Rajavartiolaitos (2023).

²¹⁰ Sisäministeriö, tiedote 27.1.2022.

²¹¹ Rajavartiolaitos, tiedote 20.6.2022.

²¹² Valtioneuvosto, tiedote 29.9.2022.

²¹³ Op. cit. Laki rajavartiolain muuttamisesta 698/2022.

Rajavartiolakiin lisättiin myös säännökset **esteiden rakentamisesta rajavyöhykkeelle**. Esteitä, kuten aitoja, rakentamalla pyritään varautumaan paremmin erilaisiin rajaturvallisuutta vaarantaviin uhkiin.

Edellä mainituilla lakimuutoksilla varaudutaan poikkeuksellisiin tilanteisiin, muun muassa muuttoliikettä hyväksikäyttävään hybridivaikuttamiseen.²¹⁴ Suomi vahvisti vuonna 2022 rajaturvallisuuttaan myös muilla lakimuutoksilla, kuten oikeusministeriössä valmistellulla valmiuslain päivittämisellä.²¹⁵

30.9.2022 **Suomi rajoitti voimakkaasti venäläisten matkustamista** turismitarkoituksessa Suomeen valtioneuvoston periaatepäätöksellä.²¹⁶ Rajoitukset perustuvat Schengenin rajasäännösten 6 artiklan 1 kohdan e alakohtaan, jonka mukaan kolmannen maan kansalaisen maahan-tulo edellyttää, että hänen ei katsota voivan vaarantaa minkään jäsenvaltion yleistä järjestystä, sisäistä turvallisuutta, kansanterveyttä tai minkään jäsenvaltion kansainvälisiä suhteita. Venäjän käynnistämä hyökkäyssota Ukrainaa vastaan ja Venäjän julistama liikekannallepano ovat johtaneet Euroopan turvallisuustilanteen muuttumiseen. Valtioneuvosto katsoi, että Venäjän liikekannallepano sekä nopeasti lisääntyvä Suomeen ja Suomen kautta tapahtuva matkailu Venäjältä vaarantaa Suomen kansainvälistä asemaa ja kansainvälisiä suhteita. Periaatepäätöksellä pyrittiin lopettamaan turismi ja siihen liittyvä kauttakulku kokonaan. Viisumihakemusten vastaanottoa rajoitettiin voimakkaasti. Periaatepäätöksen perusteella ei estetä matkustusta, joka on humanitaarisista syistä, kansallisen edun tai kansainvälisten velvoitteiden vuoksi tarpeen.²¹⁷

Rajavartiolaitoksen toimintakykyä häiriötilanteessa parannettiin asetusmuutoksella

8.12.2022. Rajavartiolaitoksen virkamies voidaan jatkossa määrätä tietyissä erityistilanteissa määräaikaaisesti rajavartiomieheksi, vaikka hän ei vielä olisi osoittanut osaavansa toista kotimaista kieltä vähintään tyydyttävästi. Asetusmuutoksella parannetaan Rajavartiolaitoksen toimintakykyä rajaturvallisuuden häiriötilanteissa. Muutoksen yhtenä tavoitteena on, että tilanteen sitä vaatiessa rajaturvallisuuden perustehtäviin saadaan helpommin lisäresursseja, jolloin kokeneet rajavartijat voivat keskittyä vaativiin rajaturvallisuustehtäviin. Rajaturvallisuuden häiriötilanteilla tarkoitetaan Suomen turvallisuusympäristössä ilmeneviä poikkeuksellisia tilanteita, joiden seurauksena Rajavartiolaitos välttämättä tarvitsee lisähenkilöstöä rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi. Nämä tilanteet voivat liittyä esimerkiksi sotilaalliseen kriisitilanteeseen, laajamittaiseen maahantuloon tai laajalle levinneeseen tartuntatautiepidemiaan.²¹⁸

Älykkäät rajat -kokonaisuuteen liittyvien lakien valmistelu eteni suunnitellusti. Tasavallan presidentti vahvisti Rajanylitystietojärjestelmää (EES) ja Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmää (ETIAS) koskevan täydentävän lainsäädännön 20.12.2022. EES- ja ETIAS-järjestelmät otetaan käyttöön Euroopan komission päättämänä ajankohtana, kun kaikki ase-

²¹⁴ Sisäministeriö, tiedote 8.7.2022.

²¹⁵ Laki valmiuslain muuttamisesta 706/2022; Laki asevelvollisuuslain 79 §:n muuttamisesta 707/2022; Laki valmiuslain 109 §:n muuttamisesta annetun lain muuttamisesta 708/2022.

²¹⁶ Valtioneuvosto (2022).

²¹⁷ Op. cit. valtioneuvosto, tiedote 29.9.2022.

²¹⁸ Sisäministeriö, tiedote 8.12.2022.

tuksissa säädetyt käyttöönoton edellytykset täyttyvät. Lainsäädännöllä molemmista järjestelmistä annetut Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten edellyttämät muutokset tuodaan kansalliseen lainsäädäntöön. EES- ja ETIAS-järjestelmiin liittyvien lakimuutosten voimaantuloa säädetään erikseen valtioneuvoston asetuksella.

Lakiin lisättiin myös säännökset liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämisoikeuden ja täytäntöönpanon vanhentumisesta sekä täsmennettiin tilanteita, joissa seuraamusmaksua ei määrätä. Lisäksi ulkomaalaislakiin tehtiin Schengenin yleissopimuksen ja Schengenin rajasäännösten päivittämisestä johtuvat tekniset muutokset. Nämä muutokset tulivat voimaan 1.1.2023.²¹⁹

9.3. Viisumit vuonna 2022

Vuonna 2022 COVID-19 pandemian aiheuttamien matkustusrajoitusten purkaminen näkyi viisumihakemusten ja myönnettyjen viisumien määrän asteittaisena kasvuna. Suomeen myönnettiin 146 463 Schengen-viisumia vuonna 2022.²²⁰ Määrä oli huomattavasti edellistä vuotta korkeampi, jolloin viisumeja myönnettiin alle 60 000 kappaletta, mutta ei kuitenkaan yltänyt lähellekään aiempaa huippuvuotta 2019, jolloin viisumeja myönnettiin lähes 900 000 kappaletta.

Kuten aikaisempinakin vuosina, **Venäjä oli edelleen ylivoimaisesti suurin viisumien hakumaa**: 68 prosenttia Schengen-viisumihakemuksista tehtiin Venäjällä ja 72 prosenttia kaikista Schengen-viisumeista myönnettiin Venäjällä vuonna 2022.²²¹ Tämä siitä huolimatta, että **Suomi rajoitti syksyllä voimakkaasti venäläisten matkustamista Suomeen turismitarkoituksessa**.

Syyskuun alusta lähtien ulkoministeriö rajoitti Venäjällä varattavissa olevien viisumihakemusaikojen päivittäisen määrän puoleen. Lisäksi ulkoministeriö määrittä viisumihakemusten jättämiseen varattaville ajoille kiintiöt. Kaikista ajoista 20 prosenttia varattiin turisteille ja 80 prosenttia muista kuin turismisyistä matkustaville. Muita syitä ovat esimerkiksi perhesiteet, työ ja opiskelu. Turismitarkoituksessa viisumia hakeville avattiin siis syyskuun alusta alkaen keskimäärin 100 aikaa päivässä, mikä oli vain 10 prosenttia aikaisemmasta määrästä.²²²

30.9.2022 Suomi rajoitti venäläisten matkustamista Suomeen entistä voimakkaammin valtioneuvoston periaatepäätöksellä.²²³ Periaatepäätöksellä pyrittiin lopettamaan turismi ja siihen liittyvä kauttakulku kokonaan. Viisumihakemusten vastaanottoa rajoitettiin entisestäänkin voimakkaasti. Rajoitukset perustuvat Schengenin rajasäännösten 6 artiklan 1 kohdan e alakohtaan, jonka mukaan kolmannen maan kansalaisen maahantulo edellyttää, että hänen ei katsota voivan vaarantaa minkään jäsenvaltion yleistä järjestystä, sisäistä turvallisuutta, kansanterveyttä tai minkään jäsenvaltion kansainvälisiä suhteita. Venäjän käynnistämä hyök-

²¹⁹ Sisäministeriö, tiedote 20.12.2022.

²²⁰ Lähde: Ulkoministeriön viisumitilasto 2022, saatu sähköpostilla 13.3.2023.

²²¹ Ibid.

²²² Ulkoministeriö, tiedote 16.8.2022.

²²³ Op. cit. Valtioneuvosto (2022).

käyssota Ukrainaa vastaan ja Venäjän julistama liikekannallepano ovat johtaneet Euroopan turvallisuustilanteen muuttumiseen. Valtioneuvosto katsoi, että Venäjän liikekannallepano sekä nopeasti lisääntyvä Suomeen ja Suomen kautta tapahtuva matkailu Venäjältä vaarantaa Suomen kansainvälistä asemaa ja kansainvälisiä suhteita. Viisumihakemusten vastaanottoa rajoitettiin voimakkaasti. Periaatepäätöksen perusteella ei kuitenkaan estetä matkustusta, joka on humanitaarisista syistä, kansallisen edun tai kansainvälisten velvoitteiden vuoksi tarpeen.²²⁴

9.4. Viisumipolitiikkaan liittyvä lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Suomi otti vuonna 2022 käyttöön pitkäaikaisen viisumin eli niin kutsutun kansallisen D-viisumin. D-viisumin käyttöönotto liittyy työ- ja opiskeluperusteisen maahanmuuton sujuvoittamiseen: samanaikaisesti D-viisumin kanssa lanseerattiin pikakaista erityisasiantuntijoille, kasvuyrittäjille ja heidän perheenjäsenilleen. D-viisumi mahdollistaa oleskeluluvan hakijoiden saapumisen Suomeen heti, kun heille on myönnetty oleskelulupa. Heidän ei siis tarvitse jatkossa odottaa oleskelulupakorttia ulkomailla.

D-viisumin käyttöönotto tapahtui vaiheittain: ensivaiheessa 1.6. kansallisia D-viisumeita alettiin myöntää erityisasiantuntijoille ja kasvuyrittäjille sekä heidän perheenjäsenilleen.²²⁵ 22.12. D-viisumi laajennettiin koskemaan myös yrityksen johtotehtävissä toimivia henkilöitä sekä heidän perheenjäseniään. Samalla lakimuutoksella D-viisumi laajennettiin koskemaan myös opiskelijoita, tutkijoita ja heidän perheenjäseniään sekä oleskelulupakortin kadottaneita.²²⁶ Osa D-viisumin käytön edellyttämistä tietojärjestelmämuutoksista valmistui kuitenkin vasta keväällä 2023. Siksi opiskelijoille, tutkijoille sekä heidän perheenjäsenilleen sekä oleskelulupakortin menettäneille D-viisumi alettiin myöntää vasta 1.4.2023 alkaen.²²⁷

²²⁴ Op. cit. valtioneuvosto, tiedote 29.9.2022.

²²⁵ Op. cit. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 121/2022 ja Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta 122/2022; Op. cit. Valtioneuvosto, tiedote 1.6.2022.

²²⁶ Op. cit. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1088/2022.

²²⁷ Op. cit. Valtioneuvosto, tiedote 20.12.2022 b.

10. Säännösten vastainen maahanmuutto²²⁸ ja ihmissalakuljetus

Vuonna 2022 Suomessa tavattiin 1 190 säännösten vastaisesti maassa oleskellutta henkilöä, mikä osoitti yhdeksän prosentin lisäystä edellisvuoteen (1 090 henkilöä).²²⁹

Säännösten vastaisen oleskelun tilastointi ei ole yksiselitteistä. Edellä mainittu luku on peräisin Eurostatista ja se perustuu Keskusrikospoliisin säännösten vastaisen oleskelun tilastoihin. Lukuun on laskettu mukaan kolmansien maiden kansalaiset, joiden on havaittu oleskelevan maassa laittomasti tai työskentelevän ilman työlupaa. Luku sisältää myös turvapaikanhakijat, jotka eivät ole itse hakeutuneet viranomaiseen hakeakseen turvapaikkaa, vaan jotka ovat hakeneet turvapaikkaa sen jälkeen, kun viranomainen on havainnut henkilön oleskelevan maassa säännösten vastaisesti. Lisäksi tilasto sisältää maahantulokiellon rikkomiseen syylistyneet henkilöt.

Luvattomasti työskennelleet viittaa henkilöihin, jotka ovat työskennelleet ilman työntekoon oikeuttavaa lupaa, vaikka heidän oleskelunsa sinänsä olisi laillista. Mukana eivät ole henkilöt, jotka ovat työskennelleet lupaehtojen vastaisesti tai yli sallitun tuntimäärän. Tilastoon kuuluvat tapaukset, jotka on havaittu sisämaassa tai sisärajoilla tai ulkorajoilla henkilön poistuessaa maasta.

Tilasto on henkilöperusteinen, eli sama henkilö esiintyy tilastoissa vain kerran. Lisäksi tilastoinnissa ovat mukana vain tapaukset, jotka on havaittu viranomaisen toimesta joko lupaprosessissa, valvontatoiminnassa tai rikostutkinnassa. Lupaprosessissa havaitut tapaukset tarkoittavat esimerkiksi tilannetta, jossa henkilö hakee oleskelulupaa Suomesta käsin eikä hänen edellinen oleskelulupansa ole enää voimassa. Näissä Eurostatille toimitetuissa tilastoissa mukaan ei kuitenkaan ole laskettu tapauksia, joissa turvapaikanhakija on itse lähestynyt viranomasta hakessaan turvapaikkaa.²³⁰

Keskusrikospoliisi (KRP) tilastoi säännösten vastaista maassa oleskelua ja luvattonta työtä koskevat tapaukset lisäksi eri tilastointikriteerein kuin edellä mainittu Eurostatille ilmoitettu tilasto. Toisin kuin Eurostatille ilmoitetuissa tilastoissa, näissä KRP:n tilastoissa ovat mukana myös maan sisällä tavatut turvapaikanhakijat, jotka ovat itse ilmoittautuneet viranomaisille hakessaan turvapaikkaa, mutta joilla ei turvapaikanhakuhetkellä ollut oleskeluoikeutta Suomessa. Lisäksi tapaukset on tilastoitu nimikeperusteisesti, jolloin sama henkilö voi esiintyä tilastossa useita kertoja.

²²⁸ Termin englanninkielinen vastine on "irregular migration". Suomenkielinen käännös "säännösten vastainen maahanmuutto" perustuu EMN:n uusimpaan sanastoon (2021). Suomen lainsäädäntö sekä viranomaiset käyttävät edelleen myös termiä "laiton maahantulo" tai "laiton maassa oleskelu". Lähde: EMN (2021), Asylum and Migration Glossary 8.0.

²²⁹ Eurostat, Third country nationals found to be illegally present - annual data (rounded).

²³⁰ Tilaston määritelmät Keskusrikospoliisilta, sähköposti 20.4.2023.

Tämän tilastoinnin mukaan vuonna 2022 sisämaassa ja sisärajoilla havaittiin kaikkiaan 2 132 kolmansien maiden kansalaisten laittomaan oleskeluun liittyvää tapausta, mikä oli kahdeksan prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Vuonna 2022 turvapaikanhakijoiden määrä nousi koronatilannetta edeltävälle tasolle (1 069 ensikertaista turvapaikanhakijaa, jotka tämän tilastointitavan mukaan oleskelivat laittomasti maassa). Korona-ajan erityispiirteenä näkynyt matkustusasiakirjoja ja oleskelulupia koskevien rikkomusten määrän kasvu sen sijaan kääntyi laskuun: molempien määrä laski noin neljänneksellä edellisvuoteen verrattuna (524 matkustusasiakirjoja koskevaa rikkomusta ja 441 oleskelulupia ja viisumia koskevaa rikkomusta). Maahantulokiellon rikkomusten määrä oli kokonaisuudessaan 319 kappaletta, joista 98 koski kolmansien maiden kansalaisia.

KRP toteaa tilastokatsauksensa johdannossa, että käytännössä **merkittävä osa luvattomana oleskeluna tilastoiduista tapauksista on vähäisiä rikkomuksia, esimerkiksi lyhyitä lupakatkoja, jotka havaitaan asiakirjan tai luvan viireyttämisprosessissa**. Lisäksi on huomionarvoista, että merkittävä osuus säännösten vastaisesta oleskelusta tulee ilmi lupaproessin aikana, ei viranomaisten aktiivisen valvontatoiminnan myötä.²³¹

Luvaton työnteke

Poliisi tilastoi erikseen myös luvatonta työntekeä. **Vuonna 2022 Suomessa tavattiin 300 kokonaan ilman työlupaa työskennellyttä kolmannen maan kansalaista.**

Luvaton työnteke on harmaata taloutta. Se kytkeytyy säännösten vastaiseen maassa oleskeluun, sillä pimeä työ on useimmille säännösten vastaisesti maassa oleskeleville varteenotettavin keino hankkia elantoa. Läheskään kaikki luvatta työskentelevät ulkomaalaiset eivät kuitenkaan oleskele maassa laittomasti.

Oheisessa tilastossa on esitetty kokonaan ilman työlupaa työskennelleet riippumatta siitä, oliko heidän oleskelunsa maassa sinänsä luvallista vai ei.

Kokonaan ilman työlupaa työskennelleet 2022

Venäjä	36
Ukraina	35
Irak	29
Nigeria	24
Serbia	19
Top 5 yhteensä	143
Kaikki yhteensä	300

Lähde: KRP²³²

²³¹ Keskusrikospoliisi (2023).

²³² Op. cit. Keskusrikospoliisi (2023).

10.1. Säännösten vastaista maahanmuuttoa ja ihmissalakuljetusta koskevia lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Sisäministeriön edellisvuonna käynnistämä **selvitys ilman oleskeluoikeutta maassa olevien tilanteesta** valmistui. Sisäministeriö teki selvityksen lakimuutoksesta, joka mahdollistaisi oleskeluluvan ja muukalaispassin myöntämisen hakijalle, jolta puuttuu luvan edellytyksistä ainoastaan matkustusasiakirja.²³³ Samassa hankkeessa selvitettiin myös muita mahdollisia ratkaisuja pitkään Suomessa ilman oleskeluoikeutta olleiden henkilöiden tilanteeseen.²³⁴ Selvitykset olivat osa laajaa kokonaisuutta, jolla pyrittiin ehkäisemään syrjäytymistä ja varjolyhteiskunnan syntymistä. Taustalla oli laittoman maahantulon ja maassa oleskelun vastainen toimintaohjelma, joka päivitettiin hallitusohjelman mukaisesti vuosille 2021–2024. Selvitykset tehtiin sisäministeriössä virkatyönä. Niiden valmistelussa kuultiin keskeisiä viranomaisia sekä muita asiantuntijoita ja toimijoita, kuten kansalaisjärjestöjä.²³⁵ Selvitykset eivät vuonna 2022 johtaneet jatkotoimenpiteisiin.

10.2. Säännösten vastaista maahanmuuttoa koskevaa tutkimusta

Mervi Leppäkorven väitöskirja *In search of a normal life: an ethnography of migrant irregularity in Northern Europe* käsittelee ilman oleskelulupaa elävien siirtolaisten ja heitä tukevien kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kohtaamisia.²³⁶ Empiirinen tutkimus ajoittuu vuosille 2014–2016. Väitöskirjassaan Leppäkorpi keskittyy jännitteeseen tavallisen elämän ja haavoittuvuusolettaman välillä.

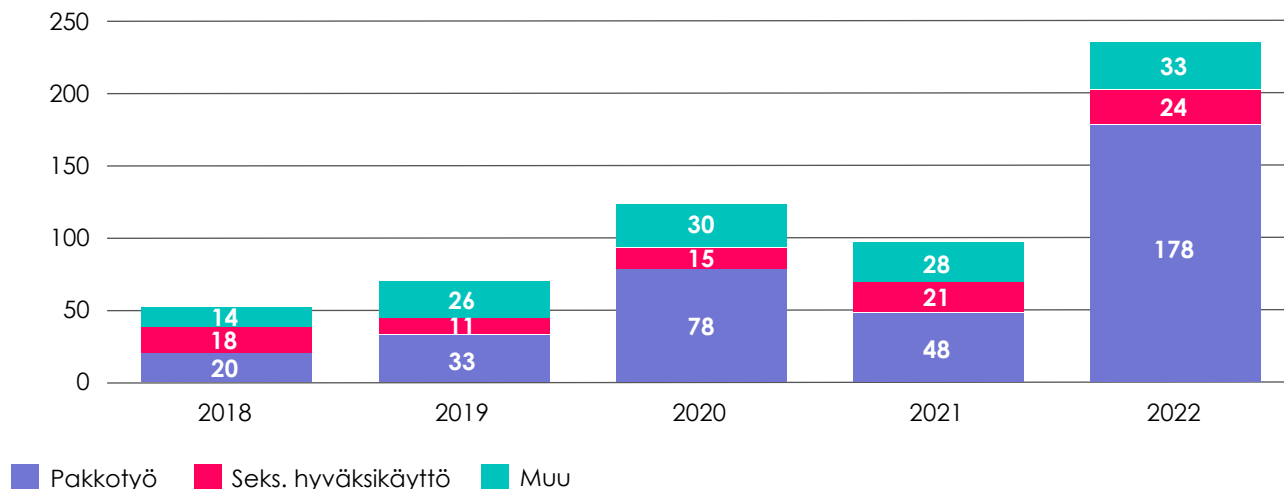
²³³ Sisäministeriö (2022b).

²³⁴ Sisäministeriö (2022c).

²³⁵ Sisäministeriö, tiedote 10.2.2022.

²³⁶ Leppäkorpi, Mervi (2022).

²³⁸ Tilastot Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmästä: Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä (2023a).

Auttamisjärjestelmään otetut henkilöt, jotka ovat joutuneet ihmiskaupan uhriksi Suomessa

Lähde: Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä²³⁹

Henkilöitä, jotka ovat voineet joutua ihmiskaupan uhriksi Suomessa on ohjautunut ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän asiakkaaksi vuosi vuodelta enemmän. Aikaisempina vuosina ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään ohjautuneista henkilöistä valtaosan on katsottu joutuneen ihmiskaupan uhreiksi ulkomailla. Vuonna 2022 auttamisjärjestelmään otetuista uusista asiakkaista kuitenkin jo yli 64 prosentin kohdalla heidän epäillään joutuneen ihmiskaupan uhreiksi Suomessa (236 henkilöä). Yleisimmin Suomessa ihmiskaupan uhriksi joutuneen kohdalla kyse on ollut pakkotyöhön viittaavista olosuhteista (178 henkilöä). Nämä henkilöt olivat tavallisesti työskennelleet siivousalalla, luonnonmarjojen poimijana, kasvihuonetyössä, ravintola-alalla, kauneudenhoitoalalla, varasto- tai muuttotyössä sekä autokorjaamoissa ja -pesuloissa. Yksittäisiä tapauksia havaittiin myös joiltakin muilta aloilta. Seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvän ihmiskaupan uhriksi joutuneita ohjautui auttamisjärjestelmään hieman enemmän (24) kuin edellisvuonna (21). Suomessa pakkoavioliitossa eläneitä tuli asiakkaiksi 25.

Kun mukaan luetaan myös aiempina vuosina järjestelmään ohjautuneet, yhteensä ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmässä oli vuoden viimeisenä päivänä 1 314 asiakasta. Heistä 263 oli varsinaisten asiakkaiden huollettavana olevia lapsia, jotka ovat tarvinneet apua huoltajansa ihmiskauppaan liittyvien kokemusten vuoksi. Auttamisjärjestelmän asiakkaiden yleisimmät kansalaisuudet olivat Irak, Somalia, Afganistan, Nigeria ja viidentenä Suomi.

²³⁹ Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä (2023b)

11.3. Ihmiskaupan torjumiseen liittyviä lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Vuonna 2022 jatkettiin edellisvuonna hyväksytyn **Ihmiskaupan vastaisen toimintaohjelman toimeenpanoa**.²⁴⁰ Kyseessä on kunnianhimoinen ohjelma, joka sisältää 55 toimenpidettä viiden eri strategisen tavoitteen sisällä. Toimintaohjelman täytäntöönpano sujui aiotulla tavalla vuonna 2022. Vain muutama toimenpiteistä on myöhässä tai jätetään tekemättä.

Ihmiskaupan uhrien asemaa parannettiin lakimuutoksilla. 29.12. hyväksytyjen lakimuutosten myötä uhrien asema paranee ja heidän oikeutensa palveluihin vahvistuu siten, että auttamisjärjestelmän kautta saatavan avun jatkuminen ei enää riipu heitä koskevan ihmiskaupparikosprosessin etenemisestä. Auttaminen perustuu ensisijaisesti uhrin yksilöllisen tilanteen arviointiin.

Lakimuutosten yhteydessä myös ihmiskaupan uhrin tunnistamista koskeva sääntely yksinkertaistui vastaanottolaissa siten, että tunnistamisella tarkoitetaan jatkossa yksinomaan uhrin ottamista ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään, jolla on uhrin oikeuksien toteutumisen kannalta keskeisin merkitys. Lisäksi ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän rooli kansallisena asiantuntijaviranomaisena ihmiskaupan vastaisessa työssä vahvistettiin lain tasolla. Lakimuutokset tulevat voimaan 1.1.2023.

Sisäministeriö tilasi kesäkuussa **selvityksen ihmiskaupan uhreille annettavista harkinta-ajoina**, joiden aikana uhrin voivat päättää yhteistyöstä viranomaisien kanssa ihmiskaupasta epäiltyjen kiinni saamiseksi. Samalla selvitetään, miten epäilyä seksuaalipalvelujen myynnistä sovelletaan perusteena sille, että henkilö käännytetään maasta. Selvityksen tekee Euroopan kriminaalipoliittikan instituutti HEUNI. Selvityksellä tuotetaan objektiivista ja kattavaa aineistoanalyysiin perustuvaa tietoa ihmiskaupan vastaiseen työhön ja sen kehittämiseen.²⁴¹

Work Help Finland mobiiliapplikaatio otettiin käyttöön heinäkuussa. Work Help Finland applikaatio on tarkoitettu ulkomaalaisille työntekijöille Suomessa. Applikaatio tarjoaa tietoa työntekijöiden oikeuksista ja velvollisuuksista Suomessa. Applikaation kautta avulla voi myös löytää auttavia tahoja, jos epäilee joutuneensa hyväksikäytetyksi. Applikaatio on käännetty 26 kielelle. Applikaatio tuotettiin Poliisiammattikorkeakoulun vuosina 2021–2022 toteuttamassa hankkeessa *Moniviranomaistoiminnan suunnitelmallista johtamista tukevien toimintamallien luominen poliisille*.²⁴²

²⁴⁰ Roth, Venla & Luhtasaari, Mia (2021).

²⁴¹ Sisäministeriö, tiedote 7.6.2022.

²⁴² Sisäministeriön verkkosivut (päiväämätön).

²⁴⁶ EMN Suomi (2022d).

12.1. Maastapoistamispäätökset

Karkotettavaksi määrätään henkilö, jolla on ollut oleskelulupa Suomeen, mutta joka ei enää täytä maassa oleskelun edellytyksiä.

Maahanmuuttoviraston käännetyksluvut muodostuvat sekä kielteisten turvapaikkapäätösten että muiden oleskelulupapäätösten yhteydessä tehdyistä käännetykspäätöksistä. Lisäksi luvus-

²⁵² Rajavartiolaityos (2023).

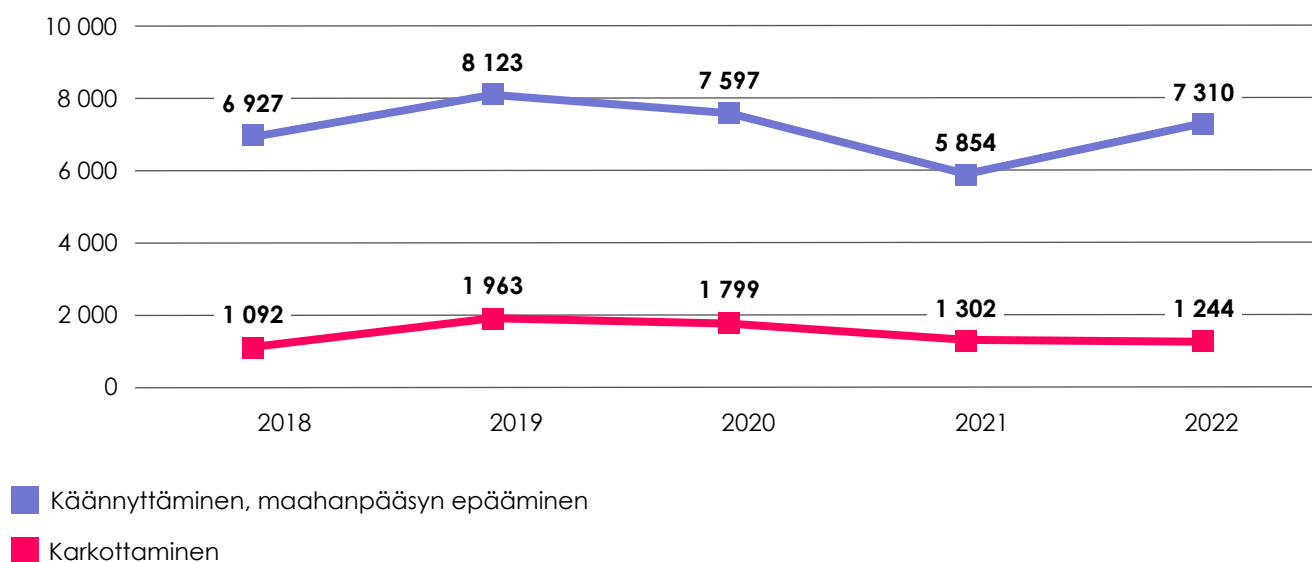
sa on mukana käännetyt päätökset, jotka Maahanmuuttovirasto on tehnyt poliisin tai rajatarkastusviranomaisen tekemästä esityksestä. Tyypillisesti suurin kategoria näistä ovat kielteisen turvapaikkapäätöksen yhteydessä tehdyt käännetyt päätökset. Siten maastapoistamispäätösten määrä korreloi jonkin verran maahan saapuneiden turvapaikanhakijoiden määrän kanssa. Vuonna 2022 Suomeen saapui suhteellisen vähän turvapaikanhakijoita, ja heistäkin merkittävä osa oli sotaa käyvää Ukrainasta. Tämän johdosta Maahanmuuttoviraston tekemien käännetyt päätösten määrä oli edellisvuoden tavoin suhteellisen alhainen verrattuna suuriin turvapaikanhakijavuosiin.

Karkottamispäätöksiä vuonna 2021 tehtiin 1 244 kappaletta, mikä oli hieman vähemmän kuin edellisvuonna, jolloin vastaavia päätöksiä tehtiin 1 302 kappaletta.²⁵³

Karkottamispäätöksistä 1 161 eli suurin osa liittyi luvattomaan oleskeluun maassa.

Rikosperusteisia karkottamispäätöksiä tehtiin 83 kappaletta. Ulkomaalainen voidaan karkottaa maasta rikosten perusteella, jos hän on syylistynyt rikokseen, josta on säädetty enimmäisrangaistuksena vähintään yksi vuosi vankeutta tai hän on syylistynyt toistuvasti rikoksiin. Päätökset perustuvat kokonaisharkintaan, jossa huomioidaan esimerkiksi teon vakavuus, siteet Suomeen, terveydentilaa koskevat selvitykset sekä non-refoulement -periaate eli ehdoton palautuskielto, jonka mukaan ketään ei voida palauttaa sellaiseen maahan, jossa kyseistä henkilöä uhkaa vaino, muu epäinhimillinen kohtelu, kidutus, ihmisarvoa loukkaava kohtelu tai kuolemanrangaistus.

Maastapoistamispäätökset 2018-2022

Lähde: Maahanmuuttovirasto, poliisi ja Rajavartiolaitos

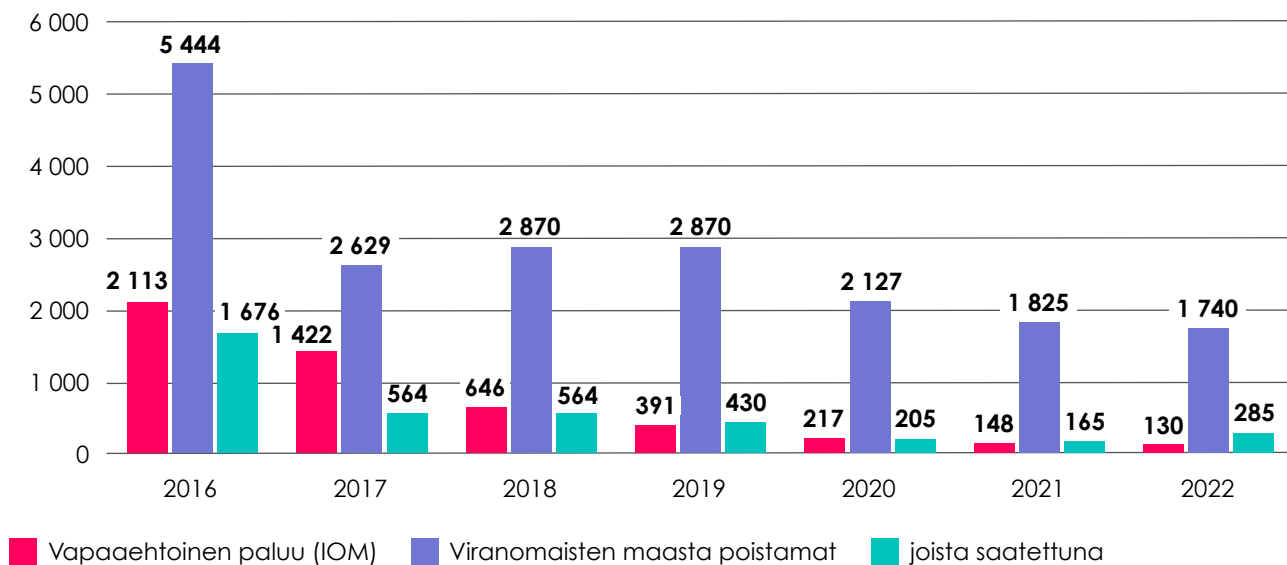
²⁵³ Lähde: Maahanmuuttoviraston tilastopalvelu <https://tilastot.migri.fi>.

12.2. Vapaaehtoinen paluu

Vuonna 2022 Suomesta **palasi lähtömaahansa vapaaehtoisen paluun ohjelman kautta 130 henkilöä, mikä oli jälleen edellisvuotta pienempi lukumäärä**. Palaajia oli yhteensä 31 maahan. Yksittäisistä maista eniten palaajia oli Georgiaan ja Irakiin (29 henkilöä kumpaankin). Vapaaehtoisesti palaavista aikuisista oli 68 prosenttia miehiä ja 32 prosenttia naisia. Iältään palaajat olivat useimmiten nuoria aikuisia, jotka matkustivat ilman perhettä. 15 prosenttia palaajista oli alaikäisiä, jotka matkustivat perheensä kanssa. Palaajien joukossa ei ollut ilman huoltajaa olevia alaikäisiä, mutta sen sijaan kolme palaajista oli alaikäisinä ilman huoltajaa Suomeen saapuneita, jotka olivat täysi-ikäistyneet.²⁵⁴

Vapaaehtoisesti palaavien määrä on tasaisesti laskenut vuosi vuodelta ennätysvuoden 2016 jälkeen. Vuonna 2022 sama trendi jatkui. Osaltaan kyse on laskeneista turvapaikanhakijamääristä, johon aivan viimeisimpinä vuosina on vaikuttanut myös COVID-19 pandemian aiheuttamat matkustusrajoitukset.

Vapaaehtoisen paluun ohjelman kautta palanneet ja Suomesta viranomaistoimin poistetut henkilöt 2016–2022

Lähde: IOM ja Poliisihallitus

²⁵⁴ IOM Finland, Assisted Voluntary Return and Reintegration (Finland).

12.3. Paluuseen liittyviä kehityskulkuja

Vuonna 2022 ei tehty paluuseen liittyviä lakimuutoksia. Sen sijaan käytänteissä tapahtui joitakin muutoksia. Korkein hallinto-oikeus otti vuosikirjapäätöksessään kantaa tilanteeseen, jossa käännytettäväksi määrätyn henkilön puoliso ja alaikäinen lapsi valittivat hallinto-oikeuteen heidän perheenjäsenensä käännättämisestä, mutta hallinto-oikeus jätti valituksen tutkimatta. Korkeimman hallinto-oikeus totesi päätöksessään, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan turvaama perhe-elämän suoja oli otettava huomioon arvioitaessa, voitiinko käännättämisspäättöksen katsoa vaikuttavan välittömästi hakijan puolison ja lapsen oikeuteen tai etuun. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että lapsen edun ja perhe-elämän suojan huomioon ottaminen tarkoitti myös sitä, että kolmannen valtion kansalaisen alaikäisellä lapsella ja puolisoilla oli oikeus hakea muutosta kyseistä perheenjäsentään koskevaan Maahanmuuttoviraston päätökseen siltä osin kuin päätös koski tämän maasta poistamista. Kyseinen KHO:n päätös vaikutti ennakkotapauksena tuleviin vastaaviin tilanteisiin. Maahanmuuttovirasto totesi, että jatkossa jos perheenjäsen poistetaan maasta, syyt maasta poistamiselle annetaan perheenjäsenille (puoliso, lapsi) ja kyseessä on valituskelpoinen päätös. Tällä mahdollistetaan valitusoikeus kaikille niille, joita päätös koskee.²⁵⁵

Vapaaehtoisen paluun kohderyhmän laajentamista ryhdyttiin selvittämään. Taustana selvitystyölle on vuosille 2021–2024 päivitetty laittoman maahantulon ja maassa oleskelun vastainen ohjelma, jossa todetaan, että vapaaehtoisen paluun kohderyhmää on perusteltua laajentaa varjoyhteiskunnan ehkäisemiseksi. Sisäministeriö tilasi selvityksen Owal Groupilta. Selvityksessä arvioidaan, mitä uusia asiakasryhmiä olisi hyvä sisällyttää vapaaehtoisen paluun kohderyhmään. Selvitys valmistui maaliskuussa 2023.²⁵⁶

Maahanmuuttoviraston REX2-hanke kehitti paluuta ja uudelleenkotoutumista tukevia toimenpiteitä lähettämällä paluuasiantuntijan Suomen suurlähetystyön Irakiin. Maahanmuuttoviraston lähettämä asiantuntija osallistui paluuta koskeviin neuvotteluihin muiden EU-maiden kanssa ja oli kokoamassa samanmielisistä maista koostuvaa Paluuryhmää. Asiantuntija tapasi erilaisia toimijoita kuten järjestöjä ja palanneita henkilöitä kattavan kokonaiskuvan saamiseksi. Lisäksi asiantuntija keräsi ja välitti Suomen viranomaisille tietoa paluuseen ja uudelleenkotoutumiseen liittyen. Hankkeen tavoitteena oli toimia yhteistyössä erilaisten irakilaiden toimijoiden kanssa ja siten edesauttaa paluun ja uudelleenkotoutumisen tuen kehittämistä nykyistä kestävämmäksi ja kehittää ja tukea paikallista omistajuutta. Hanke jatkoi myös poliisien toiminnan tukemista muun muassa palaajien tunnistamisen ja yhteistyön rakentamisen keinoin. Hanke sai rahoitusta AMIF-rahastosta. Hankkeen toimikausi oli 1.1.2022–31.12.2022.²⁵⁷

²⁵⁵ Maahanmuuttovirasto, turvapaikkayksikkö, sähköposti 11.1.2023; Korkein hallinto-oikeus, 26.10.2022.

²⁵⁶ Sisäministeriö, tiedote 22.12.2022.

²⁵⁷ Maahanmuuttovirasto, REX2-hankkeen paluuasiantuntija, sähköposti 18.4.2023.

12.4. Paluuta koskevaa tutkimusta

Päivi Pirkkalaisen, Eveliina Lyytisen ja Saara Pellanderin toimittama *Suomesta poistetut: Näkökulmia karkotuksiin ja käännetyksiin* avaa monitieteisesti karkotuksiin ja muihin maastapoistamisiin liittyviä ilmiöitä Suomessa. Teoksessa karkotuksia ja muita maastapoistamisia tarkastellaan sekä historia-, yhteiskunta- että oikeustieteiden näkökulmasta. Teoksen johdannossa todetaan teoksen haastavan vallalla olevaa kapeaa julkista keskustelua, jossa karkotusilmiö typistyy usein historiattomaksi ja vain tiettyjä ihmisryhmiä koskevaksi, vaikka tosiasiasa karkotukset koskettavat laajasti koko yhteiskuntaa. Toiseksi teos kritisoi karkotusten ja käännetysten normalisointia. Johdantotekstin mukaan julkisessa keskustelussa ja viranomaisistaholta karkotukset pyritään esittämään neutraalina toimintana, vaikka karkotuksia ja käännetyksiä kokeville ihmisille toimenpiteet ovat raju puuttuminen jokapäiväiseen turvallisuuteen, vapau- teen ja ihmissuhteisiin.²⁵⁸

²⁵⁸ Pirkkalainen, Päivi; Lyytinen, Eveliina & Pellander, Saara (toim.) (2022).

13. Muuttoliike ja kehitys

Suomen kehityspolitiikan tavoitteena on köyhyyden ja eriarvoisuuden poistaminen sekä kestävä kehitys. Kehityspolitiikallaan Suomi edistää kestävää maailmanlaajuista köyhyyden vähentämistä ja perusoikeuksien toteutumista, sääntöpohjaista monenkeskistä järjestelmää sekä YK:ssa sovittuja kestävä kehityksen tavoitteita.²⁵⁹ Kehityspolitiikallaan Suomi vaikuttaa myös muuttoliikkeen juurisyihin ja taustatekijöihin.²⁶⁰

Vuonna 2022 ulkoministeriö jatkoi edellisvuosien tapaan säännösten vastaisten muuttoliikkeiden perimmäisiin syihin vaikuttamista Irakissa ja Somaliassa.²⁶¹ Esimerkiksi Irakin Erbilissä järjestettiin neljättä kertaa nuorten työpaja, joka oli osa ulkoministeriön vuonna 2019 käynnistämää Salam-rauhanhanketta. Rauhantyötä ja mediavaikuttamista edistävässä työpajassa keskusteltiin yhteiskuntien ongelmista ja niiden ratkaisuksista. Työpajaan valittiin 10 irakilaisnuorta 1 065 hakemuksen joukosta. Salam-rauhanhankkeella tuetaan muun muassa konfliktin estoa, rauhanhävilyä ja -rakennusta, jotka ovat Suomen ulkopolitiikan yhä vahvistuvia painopisteitä.²⁶²

²⁵⁹ Ulkoministeriön verkkosivut (päiväämätön).

²⁶⁰ Ulkoministeriö (2021).

²⁶¹ Ulkoministeriö, sähköposti 5.1.2023.

²⁶² Ulkoministeriön verkkosivut, uutiset 19.12.2022.

Lähteet

Ahmed, Ujuni & Hirvonen, Elina (2022), *Tytöille, jotka ajattelevat olevansa yksin*, Helsinki: WSOY.

Ahola, Sari (2022), *Rimaa hipoen selviää tilanteesta: yleisten kielitutkintojen suomen kielen arvioijien käsityksiä kielitaidon arvioinnista & suullisesta kielitaidosta*, Jyväskylän yliopisto, JYU Dissertations 489, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-9005-3>. Viitattu 16.5.2023.

Alho, Juha & Lassila, Jukka (2022), *Assessing Components of Uncertainty in Demographic Forecasts with an Application to Fiscal Sustainability*, ETLA Working Papers 92, <https://www.etla.fi/julkaisut/working-papers/assessing-components-of-uncertainty-in-demographic-forecasts-with-an-application-to-fiscal-sustainability-1/>. Viitattu 10.5.2023.

Apulaisoikeuskansleri, 29.11.2022, Maahanmuuttoviraston turvapaikanhakijalle myöntämä työnteko-oikeustodistus, OKV/3210/10/2021, <https://oikeuskansleri.fi/-/maahanmuuttoviraston-turvapaikanhakijalle-myontama-tyonteko-oikeustodistus>. Viitattu 20.3.2023.

Blumgrund, Ilona; Lydén Hilikka & Leminen, Alina (2023), *Migrin teologia turvapaikkapäätösten valossa*, Diakonian tutkimus 2:2022, <https://doi.org/10.37448/dt.112493>. Viitattu 16.5.2023.

Czimbalmos, Mercédesz & Rask, Shadia (2022), *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt ulkomailaistaisessa väestössä Suomessa: intersektionaalinen analyysi*, THL Raportti 9/2022, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-908-5>. Viitattu 15.5.2023.

Biese, Ingrid & Björkqvist, Jeanette (2022), *”Varför förväntas bara vi anpassa oss?” Utländska arbetstagares välmående i Finland – befintliga utmaningar och nya lösningar*, Tankesmedjan Agenda, <https://agenda.fi/publikation/varfor-forvantas-bara-vi-anpassa-oss/>. Viitattu 5.5.2023.

Bimberg, Iida-Maria (2022), *Perhe yhtenäiseksi -työskentelymenetelmä: Opas työntekijälle*, Turvallinen Oulu -hanke, Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut, <https://www.ouka.fi/documents/23152206/0/Perhe+Yhten%C3%A4iseksi+-+opas+ty%C3%B6ntekij%C3%A4lle.pdf/bdf09d37-fd1b-4632-b0db-ed5106149b65>. Viitattu 10.5.2023.

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN Suomi) (2019), *Maahanmuuton tunnusluvut 2018*, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-5920-84-0>. Viitattu 7.6.2023.

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN Suomi) (2020), *Maahanmuuton tunnusluvut 2019*, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-5920-94-9>. Viitattu 7.6.2023.

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN Suomi) (2021), *Maahanmuuton tunnusluvut 2020*, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-16-3>. Viitattu

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN Suomi) (2022a), *Maahanmuuton tunnusluvut 2021*, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-27-9>. Viitattu 7.6.2023.

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN Suomi) (2022b), *Vuosittainen maahanmuutto- ja turvapaikkaraaportti: Suomi 2021*, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-23-1>. Viitattu 7.6.2023.

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN Suomi) (2022c), *Maahanmuuttajanaisten kotoutuminen: Suomen kansallinen raportti*, https://emn.fi/wp-content/uploads/2023/04/EMN_Maahanmuuttajanaisten-kotoutuminen_2022_EN_FI_NETTI_.pdf. Viitattu 7.6.2023.

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN Suomi) (2022d), *Kolmansista maista tulleiden ihmiskaupan uhrien havaitseminen, tunnistaminen ja suojeleminen: Suomen kansallinen raportti*, https://emn.fi/wp-content/uploads/2022/05/EMN_Ihmiskaupan-uhrien-havaitseminen-tunnistaminen-ja-suojeleminen_2022_EN_FI_FINAL.pdf. Viitattu 7.6.2023.

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN Suomi) (2023), *Maahanmuuton tunnusluvut 2022*, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-38-5>. Viitattu 7.6.2023.

Euroopan unionin neuvosto, lehdistötiedote 4.3.2022, Ukraina: neuvosto otti yksimielisesti käyttöön sotaa pakenevien henkilöiden tilapäisen suojelun, <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2022/03/04/ukraine-council-introduces-temporary-protection-for-persons-fleeing-the-war/>. Viitattu 29.3.2023.

European Commission (2022), Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on the Report on Migration and Asylum, 6.10.2022, COM(2022) 740 final, <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=26146&langId=en>. Viitattu 31.3.2023.

European Migration Network (EMN) (2021), *Asylum and Migration Glossary 8.0*, https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary_en. Viitattu 4.5.2023.

Eurostat, Third country nationals found to be illegally present - annual data (rounded), MIGR_EIPRE, last update 12/05/2023, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/migr_eipre/default/table?lang=en. Viitattu 19.5.2023.

EUSA-rahastot (2021), Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston hankkeet, päivitetty 1.11.2021, <https://eusa-rahastot.fi/documents/3488306/3943718/Turvapaikka-,+maahanmuutto-+ja+kotouttamisrahaston+hankkeet,+p%C3%A4ivitetty+1.11.2021.pdf/e5d236f4-49d8-6a00-c65d-6aced93fd4fe/Turvapaikka-,+maahanmuutto-+ja+kotouttamisrahaston+hankkeet,+p%C3%A4ivitetty+1.11.2021.pdf?t=1636101601515>. Viitattu 22.3.2023.

EUSA-rahastot (2022), Maahanmuutto- ja kotoutumisrahastosta (AMIF) rahoitetut hankkeet, lista päivitetty 25.11.2022, <https://eusa-rahastot2021.fi/documents/96414315/142767238/Rahoitetut+AMIF-hankkeet+25.11.2022.pdf/701e783f-4b9c-0d81-7767-ad9630ce9317/Rahoitetut+AMIF-hankkeet+25.11.2022.pdf?t=1670493045611>. Viitattu 22.3.2023.

Harju-Autti, Raisa (2022), *Kielellisesti tuettu opetus: Yläkouluikäiset maahanmuuttajaoppilaat opetuskieltä ja oppiainesisältöjä oppimassa*, Tampereen yliopisto, Tampereen yliopiston väitöskirjat 711, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-2666-1>. Viitattu 16.5.2023.

Helsingin Diakonissalaitoksen verkkosivut (päiväämätön), *Kidutettujen lasten ja nuorten kuntoutukselle UNICEFin Lasten oikeuksien vaikuttaja 2022 -tunnustus*, <https://www.hdl.fi/blog/kidutettujen-lasten-ja-nuorten-kuntoutus-on-lasten-oikeuksien-vaikuttaja-2022/>. Viitattu 28.3.2023.

Hewidy, Hossam (2022), *The hidden city of immigrants in Helsinki's urban leftovers - The homogenization of the city and the lost diversity*, Aalto University publication series, Doctoral theses 85/2022, <https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/114986>. Viitattu 10.5.2023.

Hirschovits-Gerz, Tanja; Weckroth, Niina & Heino, Tarja (toim.) (2022), *Ikkuna aikuistumiseen: Selvitys lastensuojelun jälkihuollon ja ilman huoltajaa maahan alaikäisenä tulleiden nuorten tuesta ja palveluista*, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL), raportti 2/2022, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-815-6>. Viitattu 10.5.2023.

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä (2023a), Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän vuosikatsaus 2022. Tilastot: Uudet asiakkaat 2022, https://www.ihmiskauppa.fi/materiaalipankki/tilastot_ja_tilannekatsaukset/ihmiskaupan_uhrien_auttamisjarjestelman_vuosikatsaus_2022/tilastot_uudet_asiakkaat_2022. Viitattu 21.5.2023.

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä (2023b), Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän vuosikatsaus 2022. Tilastot: Suomessa ihmiskaupan uhriksi joutuneet uudet asiakkaat, https://www.ihmiskauppa.fi/materiaalipankki/tilastot_ja_tilannekatsaukset/ihmiskaupan_uhrien_auttamisjarjestelman_vuosikatsaus_2022/tilastot_suomessa_ihmiskaupan_uhriksi_joutuneet_uudet_asiakkaat. Viitattu 21.5.2023.

Kiviholma, Sanni & Karhunen, Hannu (2022), *Systematic Review of Active Labour Market Policies' Effects on Immigrants' Employment*, Publications of the Ministry of Economic Affairs and Employment 2022:27, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-638-3>. Viitattu 10.5.2023.

Koivukari, Kristiina; Korkka-Knuts, Heli; Mahmood, Venus & Melander, Sakari (2022), *Ihmiskauppa ja sen lähirikokset: Säännösten soveltamiskäytäntö*, Valtioneuvoston kanslia, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:18, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-330-2>. Viitattu 16.5.2023.

Kulyabkina, Victoria, Hulik, Darya; Kalaziy Ekaterina; Anikushina, Alena (2022), *Suomessa asuvien venäjänkielisten naisten kotoutumiseen liittyvien ongelmien ja tarpeiden analysointi*, Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten Liitto FARO Ry, <https://www.faro.fi/post/tutkimus-jouluku-2021?lang=fi>. Viitattu 15.5.2023.

Kuntaliitto (2022), *Laajamittaisen maahantulon valmiussuunnitelma: Varautumismalli kunnille*, <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2022/2142-laajamittaisen-maahantulon-valmiussuunnitelma>. Viitattu 4.5.2023.

Kuukasjärvi, Kimmo M.; Rikkilä, Saana & Kankaanranta, Terhi (2022), *”Matalat kynnykset on helpointa ylittää”: Työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjunta moniviranomaistoiminnassa*, Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 142, Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu, <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022061045567>. Viitattu 16.5.2023.

Kotoutuminen.fi, uutinen 29.12.2022, *Maahanmuuttohallinnon rakenteista teetetään selvityksiä sisäministeriössä ja työ- ja elinkeinoministeriössä*, <https://kotoutuminen.fi/-/maahanmuutto-hallinnon-rakenteista-teetetään-selvityksia-sisaministeriossa-ja-tyo-ja-elinkeinoministeriossa>. Viitattu 13.4.2023.

LAB Ammattikorkeakoulun verkkosivut (päiväämätön), *Monikulttuurisuussimulaatio yhteiskunnan vastaanottavuuden edistämiseksi*, <https://lab.fi/fi/projekti/monikulttuurisuussimulaatio-yhteiskunnan-vastaanottavuuden-edistamisessa>. Viitattu 28.3.2023.

Leppäkorpi, Mervi (2022), *In search of a normal life: an ethnography of migrant irregularity in Northern Europe*, University of Eastern Finland, Academic dissertation N:o 264, <https://erepo.uef.fi/handle/123456789/26879?show=full>. Viitattu 10.5.2023.

Lilja, Niina; Eilola, Laura; Jokipohja, Anna-Kaisa & Tapaninen, Terhi (toim.) (2022), *Aikuiset maahanmuuttajat arjen vuorovaikutustilanteissa: suomen kielen oppimisen mahdollisuudet ja mahdollisuudet*. Vastapaino.

Lindvall, Liz & Urbano-Winquist, Mercedes (toim.) (2022), *Med doft av 100 kryddor: 100 berättelser från kvinnor som har flyttat till Åland*, Maarianhamina: Åland 100-projekt.

Luukinen, Maippi & Noor, Nimco (2022), *Paratiisin tyttö: Juuret Mogadishussa, koti Helsingissä*, Helsinki: Like.

Maahanmuuttovirasto (2022), *Maahanmuuttoviraston tilinpäätös 2022*, <https://migri.fi/-/maahanmuuttoviraston-toimintakertomus-2021-on-julkaistu> (Viitattu 6.4.2022)

Maahanmuuttovirasto, tiedote 25.8.2021, Maahanmuuttovirastolla on valmius vastaanottaa valtioneuvoston päättämät lisäevakuoinnit Afganistanista, <https://migri.fi/-/maahanmuuttovirastolla-on-valmius-vastaanottaa-valtioneuvoston-paattamat-lisaevakuoinnit-afganistanista>. Viitattu 20.3.2023.

Maahanmuuttovirasto, tiedote 14.4.2022, Kansainvälisten opiskelijoiden muutto Suomeen helpottuu, <https://migri.fi/-/kansainvalisten-opiskelijoiden-muutto-suomeen-helpottuu>. Viitattu 18.3.2023.

Maahanmuuttovirasto, tiedote 1.6.2022, Erityisasiantuntijoiden ja startup-yrittäjien maahan-tulo nopeutuu – pikakaista käyttöön 1.6., <https://migri.fi/-/erityisasiantuntijoiden-ja-startup-yrittajien-maahantulo-nopeutuu-pikakaista-kayttoon-1.6>. Viitattu 17.3.2023.

Maahanmuuttovirasto, tiedote 6.9.2022, YK:n pakolaisjärjestön selvitys: Lapsen etu on etusijalla Maahanmuuttoviraston turvapaikkapäätöksissä, <https://migri.fi/-/yk-n-pakolaisjarjeston-selvitys-lapsen-etu-on-etusijalla-maahanmuuttoviraston-turvapaikkapaatoksissa>. Viitattu 28.3.2023.

Maahanmuuttovirasto, tiedote 4.10.2022, Ukrainalaiset ja venäläiset eivät jatkossa asu samoissa asuintiloissa vastaanottokeskuksissa, <https://migri.fi/-/ukrainalaiset-ja-venalaiset-eivat-jatkossa-asu-samoissa-asuintiloissa-vastaanottokeskuksissa>. Viitattu 16.5.2023.

Maahanmuuttoviraston tilastopalvelu, <https://tilastot.migri.fi>.

Maahanmuuttoviraston tilastopalvelu, sähköposti 22.3.2023.

Maahanmuuttoviraston verkkosivut (päiväämätön), Kuntamalli, <https://migri.fi/kuntamalli>. Viitattu 30.3.2023.

Maahanmuuttoviraston verkkosivut (päiväämätön), Maahanmuuttoviraston ohje kuntamallin mukaisesta majoituksesta ja ohjauksesta, https://migri.fi/documents/5202425/120309289/Ohje+kunnille+kuntamallista_27.5.2022.pdf/048ebfb8-8325-e3df-97f7-16b9906c3d4e/Ohje+kunnille+kuntamallista_27.5.2022.pdf?t=1654254861965. Viitattu 27.3.2023.

Opetushallituksen verkkosivut (päiväämätön), Mitä on tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA)?, <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-tutkintokoulutukseen-valmentava-koulutus-tuva>. Viitattu 28.3.2023.

Paavonen, Anna-Marie; Partanen, Tuija (2022), *Maahanmuuttajataustaisten lasten, nuorten ja perheiden kuntoutus: Haasteita ja kehittämistarpeita Kelan järjestämän kuntoutuksen toteutumisessa*, Kelan työpapereita 171, <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022053139888>. Viitattu 10.5.2023.

Paksuniemi, Merja & Heikkilä, Elli (2022), *Kausimuutto ja pendelöinti matkailualalla Lapissa ja Koillismaalla*, Siirtolaisuusinstituutti 12/2022, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7399-28-6>. Viitattu 10.5.2023.

Pauha, Teemu & Konttori, Johanna (2022), *Suomalaiset muslimit*, Helsinki: Gaudeamus.

Pirkkalainen, Päivi; Lyytinen, Eveliina & Pellander, Saara (toim.) (2022), *Suomesta poistetut: Näkökulmia karkotuksiin ja käännetyksiin*, Tampere: Vastapaino. Saatavilla Open Access -versiona osoitteesta: <http://doi.org/10.58181/VP9789517689960>. Viitattu 4.5.2023.

Pirkkalainen, Päivi & Pöyhtäri, Reetta (2022), *Paikallisten ja turvapaikanhakijoiden kohtaamiset pienessä maaseutukunnassa ja mediassa: tapaus Kyyjärvi*. Julkaisussa *Sosiologia*, Vol. 59(3), s. 226-246, <https://journal.fi/sosiologia/article/view/125586>. Viitattu 10.5.2023.

Pikänen, Sari; Mayer, Minna & Valtakari, Mikko (2022), *Selvitys alueellisista maahanmuuttostrategioista*, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2022:14, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-768-7>. Viitattu 16.5.2023.

Rajavartiolaitos (2023), Rajavartiolaitoksen tilinpäätös 2022, <https://raja.fi/documents/44957406/64377821/Rajavartiolaitoksen-tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s-2022.pdf/a5f81f37-febf-3050-1ff3-365a10cc390e/Rajavartiolaitoksen-tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s-2022.pdf?t=1676624583512>. Viitattu 3.4.2023.

Rajavartiolaitos, tiedote 20.6.2022, Ulkorajaliikenteessä ei ole koronarajoituksia 1.7. alkaen, <https://raja.fi/-/koronarajoitukset-ulkorajaliikenteessa-paattuvat-30.6>. Viitattu 3.4.2023.

Reiman, Nina & Seilonen, Marja (2022), *Mitä kielitaidon arvioinnin pilottitestit paljastaa kotoutumisvaiheessa olevien korkeakoulutettujen suomenoppijoiden kirjoittamistaidosta?* Julkaisussa Aarikka, L., K. Priiki & I. Ivaska (toim.) 2022, *Soveltavan kielitieteilijän sormenjälkiä etsimässä: Kielen rakenteet ja niiden käyttäjät* Kirsti Siitosen tutkimuksellisina kiintopisteinä, Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA, AFinLA-teema n:o 14, s. 40–61, <https://journal.fi/afin-la/article/view/111517>. Viitattu 10.5.2023.

Roth, Venla & Luhtasaari, Mia (2021), *Suomi torjuu ihmiskauppaa: Ihmiskaupan vastainen toimintaohjelma*, Oikeusministeriön julkaisuja 2021:15, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-901-8>. Viitattu 12.4.2023.

Ruuska, Katharina & Suni, Minna (2022), *Omaa paikkaa etsimässä: edistyneisyys suomea toisena kielenään puhuvien kokema*. Julkaisussa L. Aarikka, K. Priiki, & I. Ivaska (toim.), Soveltavan kielitieteilijän sormenjälkiä etsimässä: kielen rakenteet ja niiden käyttäjät Kirsti Siitosen tutkimuksellisia kiintopisteinä, Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA, AFinLA-teema n:o 14, s. 19-39, <https://doi.org/10.30660/afinla.111374>. Viitattu 10.5.2023.

Saresma, Tuija; Pöyhtäri, Reeta; Knuutila, Aleksi; Kosonen, Heidi; Juutinen, Marko; Haara, Paula; Tulonen, Urho; Nikunen, Kaarina & Rauta, Jenita (2022), *Verkkoviha: Vihapuheen tuottajien ja levittäjien verkostot, toimintamuodot ja motiivit*, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:48, Valtioneuvoston kanslia, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-298-5>. Viitattu 16.5.2023.

Saukkonen, Pasi (2022), *Ulkomaalaistaustaiset pääkaupunkiseudulla: asuminen, työllisyys ja tulot vuonna 2020*, Helsingin kaupunginkanslian tutkimuksia 2022:3, https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/22_12_15_Tutkimuksia_3_Saukkonen.pdf. Viitattu 5.5.2023.

Sisäministeriö (2021), Vaikuttavan ja kokonaisvaltaisen maahanmuuttopolitiikan pitkän aikavälin tavoitteita koskeva hanke, hankenumero SM013:00/2021, toimikausi 30.6.2021–30.6.2023, <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=SM013:00/2021>. Viitattu 12.4.2023.

Sisäministeriö (2022a), Varautuminen muuttoliikettä hyväksikäyttävään hybridivaikuttamiseen: Selvitys lainsäädännön muutostarpeista, Sisäministeriön julkaisuja 2022:20, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-577-8>. Viitattu 15.5.2023.

Sisäministeriö (2022b), *Matkustusasiakirjavaatimusta ja muukalaispassin myöntämistä koskeva selvitys*, Sisäministeriön julkaisuja 2022:15, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-513-6>. Viitattu 17.4.2023.

Sisäministeriö (2022c), *Selvitys mahdollisista kansallisista ratkaisuista maassa ilman oleskeluoikeutta olevien tilanteeseen*, Sisäministeriön julkaisuja 2022:16, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-545-7>. Viitattu 17.4.2023.

Sisäministeriön verkkosivut (päiväämätön), Work Help Finland mobile application, <https://intermin.fi/en/work-help-finland>. Viitattu 12.4.2023.

Sisäministeriö, tiedote 27.1.2022, Sisärajavalvonta päättyy, ulkorajaliikenteen rajoituksia jatketaan 14.2. asti, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/sisarajavalvonta-paattyy-ulkorajaliikenteen-rajoituksia-jatketaan-14.2.-asti?languageId=fi_FI. Viitattu 3.4.2023.

Sisäministeriö, tiedote 10.2.2022, Ilman oleskeluoikeutta maassa olevien tilanteeseen selvitetiin mahdollisia ratkaisuja, https://intermin.fi/-/ilman-oleskeluoikeutta-maassa-olevien-tilanteeseen-selvitettiin-mahdollisia-ratkaisuja?languageId=fi_FI. Viitattu 17.4.2023.

Sisäministeriö, tiedote 2.3.2022, Koordinaatioryhmä käsittelemään Venäjän hyökkäyksestä johtuvaa muuttoliiketilannetta Suomessa, <https://intermin.fi/-/koordinaatioryhma-kasittelemaan-venajan-hyokkayksesta-johtuvaa-muuttoliiketilannetta-suomessa>. Viitattu 29.3.2023.

Sisäministeriö, tiedote 7.3.2022, Valtioneuvosto päätti Ukrainasta paenneiden tilapäisen suojelun kohderyhmästä, https://intermin.fi/-/valtioneuvosto-paatti-ukrainasta-paenneiden-tilapaisen-suojelun-kohderyhmasta?languageId=fi_FI. Viitattu 29.3.2023.

Sisäministeriö, tiedote 28.4.2022, Kansalaisuuslakiin ehdotetaan selkeyttäviä muutoksia, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/kansalaisuuslakiin-ehdotetaan-selkeyttavia-muutoksia>. Viitattu 3.4.2023.

Sisäministeriö, tiedote 7.6.2022, Uudella selvityksellä halutaan edistää ihmiskaupan ilmituloa, <https://intermin.fi/-/uudella-selvityksella-halutaan-edistaa-ihmiskaupan-ilmituloa>. Viitattu 12.4.2023.

Sisäministeriö, tiedote 9.6.2022, Rajavartiolain muutoksilla varaudutaan muuttoliikettä hyväksikäyttävään hybridivaikuttamiseen, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/rajavartiolain-muutoksilla-varaudutaan-muuttoliiketta-hyvak-sikayttavaan-hybridivaikuttamiseen>. Viitattu 20.3.2023.

Sisäministeriö, tiedote 22.6.2022, Rajamenettely voitaisiin ottaa käyttöön Suomen rajalla laajamittaisen maahantulon ja muuttoliikkeen välineellistämisen tilanteissa, https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410869/border-procedure-could-be-introduced-at-the-finnish-border-in-situations-of-mass-influx-of-migrants-or-instrumentalisation-of-migration?languageId=fi_FI. Viitattu 20.3.2023.

Sisäministeriö, tiedote 8.7.2022, Rajavartiolain muutoksilla parannetaan häiriötilanteisiin varautumista, https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410869/amendments-to-border-guard-act-help-prepare-for-incidents?languageId=fi_FI. Viitattu 3.4.2023.

Sisäministeriö, tiedote 8.9.2022, Laajamittaisen maahantulon tilanteessa Suomi voi pyytää tukea EU:n turvapaikkavirastolta, https://intermin.fi/-/laajamittaisen-maahantulon-tilanteessa-suomi-voi-pyytaa-tukea-eu-n-turvapaikkavirastolta?languageId=fi_FI. Viitattu 20.3.2023.

Sisäministeriö, tiedote 8.12.2022, Rajavartiolaitoksen toimintakykyä parannetaan rajaturvallisuuden häiriötilanteissa, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/rajavartiolaitoksen-toimintakyky-parannetaan-rajaturvallisuuden-hairiotilanteissa>. Viitattu 3.4.2023.

Sisäministeriö, tiedote 15.12.2022, Suomi ottaa vastaan Välimeren maista siirrettäviä turvapaikanhakijoita, <https://intermin.fi/-/suomi-ottaa-vastaan-valimeren-maista-siirrettavia-turvapaikanhakijoita>. Viitattu 20.3.2023.

Sisäministeriö, tiedote 20.12.2022, Älykkäät rajat -kokonaisuuteen liittyvät lait voimaan ensi vuonna, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/alykkaat-rajat-kokonaisuuteen-liittyvat-lait-voimaan-ensi-vuonna>. Viitattu 3.4.2023.

Sisäministeriö, tiedote 22.12.2022, Vapaaehtoisen paluun kohderyhmän laajentamista selvitetään, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/vapaaehtoisen-paluun-kohderyhman-laajentamista-selvitetaan>. Viitattu 5.4.2023.

Sisäministeriö, tiedote 29.12.2022, Ukrainalaisten tilapäistä suojelua saavien oleskelulupia jatketaan ilman erillistä hakua, <https://intermin.fi/-/ukrainalaisten-tilapaista-suojelua-saavien-oleskelulupia-jatketaan-ilman-erillista-hakua>. Viitattu 31.3.2023.

Sisäministeriö, tiedote 23.1.2023, Ulkomaalaislain kokonaisuudistukseen on varattava riittävästi aikaa ja voimavaroja, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/ulkomaalaislain-kokonaisuudistukseen-on-varattava-riittavasti-aikaa-ja-voimavaroja?languageId=fi_FI. Viitattu 13.4.2023.

Ståhlberg, Sabira (2022), *Visible and invisible Tatar women in Finland*, Aybagar, <https://aybagar.eu/visible-and-invisible-tatar-women-in-finland/>. Viitattu 15.5.2023.

Suomen Unicefin verkkosivut (päiväämätön), Lapsen oikeuksien vaikuttaja -tunnustus kidutettujen lasten ja nuorten kuntoutustyölle, <https://www.unicef.fi/tyomme/ajankohtaista/uutiset-ja-nakokulmat/2022/lapsen-oikeuksien-vaikuttaja-tunnustus-kidutettujen-lasten-ja-nuorten-kuntoutustyolle/>. Viitattu 28.3.2023.

Suomi.fi verkkosivut (päiväämätön), Harkinnanvarainen kulukorvaus, <https://www.suomi.fi/palvelut/harkinnanvarainen-kulukorvaus-tyo-ja-elinkeinotoimisto/dc135738-f15c-40be-a956-4f9bfeb73a74>. Viitattu 31.3.2023.

Svynarenko, Arseniy & Koptsyukh, Anastasiya (2022), *The situation of Ukrainians in Finland who fled the war: Survey results*, Publications of the Ministry of the Interior 2022:34, Ministry of the Interior, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-562-4>. Viitattu 16.3.2023.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivut (päivitetty 23.3.2023), Mikä on PALOMA-osaamiskeskus?, <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/yhteystiedot/paloma-osaamiskeskus/mika-on-paloma-osaamiskeskus->. Viitattu 28.3.2023.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivut (päiväämätön), Verkkokoulutus antirasismista ammattilaisille, <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/verkkokoulutus-antirasismista-ammattilaisille>. Viitattu 28.3.2023.

Tuomola, Salla (2022), *Hyvä, katata vastajulkisuus: Populistisen vastamedian julkisen puhutelmien tavat maahanmuutto- ja pakolaistutkimuksessa*, Tampereen yliopiston väitöskirjat 734. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-2724-8>. Viitattu 10.5.2023.

Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 7.4.2022, Työelämän monimuotoisuusopas ja yritysvalmennukset helpottavat monimuotoisten työyhteisöjen rakentamista, <https://tem.fi/-/tyoelaman-monimuotoisuusopas-ja-yritysvalmennukset-helpottavat-monimuotoisten-tyoyhteisojen-rakentamista->. Viitattu 28.3.2023.

Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 17.4.2022, Hallituksen esitys helpottaisi tutkijoiden jäämistä Suomeen ja parantaisi Suomen veto- ja pitovoimaa, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/hallituksen-esitys-helpottaisi-tutkijoiden-jaamista-suomeen-ja-parantaisi-suomen-veto-ja-pitovoimaa>. Viitattu 18.3.2023.

Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 6.10.2022, Kotoutumislain kokonaisuudistuksen tärkein tavoite on maahanmuuttaneiden kotoutumisen ja työllistymisen nopeutuminen, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/kotoutumislain-kokonaisuudistuksen-tarkein-tavoite-on-maahanmuuttaneiden-kotoutumisen-ja-tyollistymisen-nopeutuminen-->. Viitattu 28.3.2023.

Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 13.4.2023, Kotoutumislain kokonaisuudistus nopeuttaa maahanmuuttaneiden kotoutumista ja työllistymistä, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/kotoutumislain-kokonaisuudistus-nopeuttaa-maahanmuuttaneiden-kotoutumista-ja-tyollistymista>. Viitattu 12.6.2023.

Työ- ja elinkeinoministeriö, uutinen 3.3.2023, Kuusi TEM:n valmistelemaa esitystä raukeaa vaalikauden vaihtuessa, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/kuusi-tem-n-valmistelemaa-hallituksen-esitysta-raukeaa-vaalikauden-vaihtuessa>. Viitattu 2.6.2023.

Ulkoministeriö (2021), Kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko, Valtioneuvoston julkaisuja 2021:23, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-606-8>. Viitattu 4.4.2023.

Ulkoministeriön verkkosivut, uutiset 19.12.2022, Irakilaisnuoret kantavat huolta ilmastokriisistä ja syrjäytymisestä, https://um.fi/ajankohtaista/-/asset_publisher/gc654PySnjTX/content/irakilaisnuoret-kantavat-huolta-ilmastokriisista-ja-syrjaytymisesta/35732?fbclid=IwAR25bIcy_TtnhmsA6W045Ip8upHDzzB2Mk4Dc9QvQoGX81d58S0PMNNEP5w. Viitattu 5.4.2023.

Ulkoministeriön verkkosivut (päiväämätön), Suomen kehityspolitiikan tavoitteet ja periaatteet, <https://um.fi/suomen-kehityspolitiikan-tavoitteet-ja-periaatteet>. Viitattu 4.4.2023.

Ulkoministeriö, tiedote 11.2.2022, Ulkoministeriö jatkaa edelleen evakuinteja Afganistanista Suomeen, https://um.fi/tiedotteet/-/asset_publisher/ued5t2wDmr1C/content/ulkoministerio-jatkaa-edelleen-evakuointeja-afganistanista-suomeen/35732. Viitattu 14.3.2023.

Ulkoministeriö, tiedote 27.5.2022, Suomi avaa uudelleen suurlähetystön Islamabadiin ja perustaa pääkonsulaatin Mumbaihin, https://valtioneuvosto.fi/en/-/finland-s-embassy-in-islamabad-to-be-reopened-and-a-new-consulate-general-in-mumbai?languageId=fi_FI. Viitattu 16.5.2023.

Ulkoministeriö, tiedote 16.8.2022, Ulkoministeriö rajoittaa viisumihakemusaikojen päivittäisen määrän puoleen Venäjällä, https://um.fi/tiedotteet/-/asset_publisher/ued5t2wDmr1C/content/ulkoministerio-rajoittaa-viisumihakemusaikojen-paivittaisen-maaran-puoleen-venajalla/35732. Viitattu 14.3.2023.

Ulkoministeriö, tiedote 26.8.2022, Suomi avaa suurlähetystön Islamabadiin ja pääkonsulaatin Mumbaihin, <https://valtioneuvosto.fi/-/suomi-avaa-suurlahetyston-islamabadiin-ja-paakonsulaatin-mumbaihin>. Viitattu 16.5.2023.

Valtioneuvosto (2021a), *Koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekartta 2035*, Valtioneuvoston julkaisuja 2021:74, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-666-2>. Viitattu 12.4.2023.

Valtioneuvosto (2021b), *Valtioneuvoston selonteko kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista*, valtioneuvoston julkaisuja 2021:62, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-856-7> (Viitattu 03.03.2022)

Valtioneuvosto (2022), Valtioneuvoston periaatepäätös suuntaviivoista Venäjän federaation kansalaisten maahantulon rajoittamisesta Suomen kansainvälisten suhteiden turvaamiseksi UM/2022/199, annettu 29.9.2022, <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f807e2ad3>. Viitattu 3.4.2023.

Valtioneuvosto, tiedote 24.8.2021, Valtioneuvosto täydensi Afganistan-päätöksiään 128 henkilöllä, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/valtioneuvosto-taydensi-afganistan-paatoksiaan-128-henkilolla>. Viitattu 20.3.2023

Valtioneuvosto, tiedote 16.12.2021, Vastaanottolain muutos selkeyttää vastuita laajamittaiseen maahantuloon varautumisessa, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/vastaanottolain-muutos-selkeyttaa-vastuita-laajamittaiseen-maahantuloon-varautumisessa?languageId=fi_FI. Viitattu 20.3.2023.

Valtioneuvosto, tiedote 13.4.2022, Lakimuutos helpottaa kansainvälisten opiskelijoiden maahantuloa ja Suomeen jäämistä, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/lakimuutos-helpottaa-kansainvalisten-opiskelijoiden-maahantuloa-ja-suomeen-jaamista>. Viitattu 18.3.2023

Valtioneuvosto, tiedote 1.6.2022, Erityisosaaajien ja kasvuyrittäjien maahanmuuttoa nopeuttava pikakaista käynnistyy, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/erityisosaaajien-ja-kasvuyrittajien-maahanmuuttoa-nopeuttava-pikakaista-kaynnistyy>. Viitattu 17.3.2023.

Valtioneuvosto, tiedote 29.9.2022, Suomi rajoittaa voimakkaasti venäläisten matkustamista turismitarkoituksessa Suomeen valtioneuvoston periaatepäätöksellä, <https://valtioneuvosto.fi/-/suomi-rajoittaa-voimakkaasti-venalaisten-matkustamista-turismitarkoituksessa-suomeen-valtioneuvoston-periaatepaatoksella>. Viitattu 3.4.2023.

Valtioneuvosto, tiedote 17.11.2022, Suomi ottaa vastaan kymmenen Ranskaan pelastettua turvapaikanhakijaa, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/suomi-ottaa-vastaan-kymmenen-ranskaan-pelastettua-turvapaikanhakijaa>. Viitattu 20.3.2023.

Valtioneuvosto, tiedote 20.12.2022 a, Kansainvälistä suojelua saava lapsi voi jatkossa nykyistä useammin elää vanhempiensa kanssa, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/kansainvalista-suojelua-saava-lapsi-voi-jatkossa-nykyista-useammin-elaa-vanhempiensa-kanssa>. Viitattu 18.3.2023

Valtioneuvosto, tiedote 20.12.2022 b, Pitkäaikaisen D-viisumin avulla nopeutetaan oleskeluluvan saaneiden opiskelijoiden ja tutkijoiden maahantuloa, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/pitkaaikaisen-d-viisumin-avulla-nopeutetaan-oleskeluluvan-saaneiden-opiskelijoiden-ja-tutkijoiden-maahantuloa>. Viitattu 18.3.2023.

Valtioneuvosto, tiedote 3.2.2023, Tuhannet Ukrainasta paenneet voivat siirtyä kuntalaisiksi maaliskuusta alkaen, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/tuhannet-ukrainasta-paenneet-voivat-siirtya-kuntalaisiksi-maaliskuusta-alkaen>. Viitattu 31.3.2023.

Valtioneuvosto, tiedote 16.2.2023, Työperusteista maahanmuuttoa sujuvoittavat lait tulevat voimaan, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/tyoperusteista-maahanmuuttoa-sujuvoittavat-lait-tulevat-voimaan>. Viitattu 18.3.2023.

Väistö, Janne; Sipinen, Josefina; Ruohonen, Sini (2022), *Katsomosta kentälle: maahanmuuttaneet mukaan politiikkaan*, Helsinki: Kansallinen kulttuurisäätiö, Ajatuspaja Toivo https://toivoajatuspaja.fi/wp-content/uploads/2022/04/Katsomosta-kentalle_valmis_verkko.pdf. Viitattu 4.5.2023.

Haastattelut ja sähköpostit

Business Finland, sähköposti 29.12.2022.

Helsingin poliisilaitos, sähköposti 26.4.2023.

Keskusrikospoliisi, sähköposti 20.4.2023.

Maahanmuuttovirasto, REX2-hankkeen paluuasiantuntija, sähköposti 18.4.2023.

Maahanmuuttovirasto, suunnittelu- ja talousyksikkö, sähköposti 21.3.2023.

Maahanmuuttovirasto, turvapaikkayksikkö, kiintiötulosalue, sähköposti 6.4.2023.

Maahanmuuttovirasto, turvapaikkayksikkö, sähköposti 11.1.2023.

Maahanmuuttovirasto, vastaanottoyksikkö, haastattelu 11.4.2023.

Maahanmuuttovirasto, vastaanottoyksikkö, sähköposti 22.2.2023.

Maahanmuuttovirasto, vastaanottoyksikkö, sähköposti 5.4.2023.

Opetushallitus, sähköposti 18.1.2023.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, sähköposti 20.1.2023.

Työ- ja elinkeinoministeriö, sähköposti 20.1.2023.

Ulkoministeriö, sähköposti 5.1.2023.

Ulkoministeriö, sähköposti 13.3.2023.

Media

Apu, 14.6.2022, Ukrainalaisten työllistymisen yksi kompastuskivi kielitaito – joko työntekijän tai esimiehen: Ratkaisuna tiimimalli, parityöskentely ja kuvakortit, <https://www.apu.fi/artikkelit/ukrainalaisten-tyollistyminen-kielitaito-haasteena-ratkaisut>. Accessed 6 April 2023

Demokraatti, 3.3.2023, EU sopi tilapäisestä suojelusta Ukrainasta pakeneville – päätös on historiallinen, <https://demokraatti.fi/eu-sopi-tilapaisesta-suojelusta-ukrainasta-pakeneville-paatos-on-historiallinen/>. Viitattu 6.4.2023.

Etelä-Suomen Sanomat, 30.11.2022, Yli puolet neuvoloiden työntekijöistä sanoo kyselyssä tarvitsevänsä lisää tukea maahanmuuttajien kanssa työskentelyyn, <https://www.ess.fi/uutissuomalainen/5562208>. Viitattu 6.4.2023.

Helsingin Sanomat, 23.3.2022, Helsingin kouluissa opiskelee jo kymmeniä sodan keskeltä Ukrainasta paenneita lapsia, <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000008701667.html>. Viitattu 11.4.2023.

Helsingin Sanomat, 6.5.2022, Migri perustaa uusia vastaanottokeskuksia Ukrainasta paenneille, <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008798611.html>. Viitattu 6.4.2023.

Helsingin Sanomat, 1.6.2022, 17-vuotias afganistanilainen Ali Khavari vaelsi yksin halki Euroopan ja päätyi kielitaidottomana kylmään ja pimeään maahan – Näin hän kouli itsensä valmiiksi Suomen työelämään, <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008837011.html>. Viitattu 11.4.2023.

Helsingin Sanomat, 22.8.2022, Koronapandemia romahdutti opiskelijavaihtojen määrän alle kolmannekseen – Ilmastokriisi ja Euroopassa käytävä sota vaikeuttavat paluuta entiseen, <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009019051.html>. Viitattu 6.4.2023.

Helsingin Sanomat, 25.8.2022, Hallitus pyrkii nopeuttamaan työperäisten oleskelulupien käsittelyä, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009025927.html>. Viitattu 6.4.2023.

Helsingin Sanomat, 9.9.2022, Suomeen paenneet ukrainalaiset haluavat kotoutua, <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000009056961.html>. Viitattu 6.4.2023.

Helsingin Sanomat, 20.9.2022, Suomeen pyritty itärajalta poikkeuksellisen useasti väärennetyillä papereilla – ”Maksaneet tuhansia euroja”, <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009081847.html>. Viitattu 11.4.2023.

Helsingin Sanomat, 8.10.2022, Keskusta haluaisi nykyistä enemmän työperäistä maahanmuuttoa, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009121824.html>. Viitattu 6.4.2023.

Helsingin Sanomat, 29.10.2022, Korkeaa virkamiestä ja marjamogulia epäillään ihmiskauppatutussa – Tämä vyyhdistä tiedetään, <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009165613.html>. Viitattu 11.4.2023.

Helsingin Uutiset, 27.9.2022, Uutissuomalainen: Rajavartiolaitos aitaasi itäraajasta viidenneksen – estäisi laitonta maahantuloa, <https://www.helsinginuutiset.fi/paikalliset/5369427>. Viitattu 11.4.2023.

Iltaalehti, 19.3.2022, Suomi antoi kansalaisuuden superrikkaalle venäläiselle KGB-kytkennöistä huolimatta, <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/d6270606-c82d-44f1-ae66-9378da3851bd>. Viitattu 11.4.2023.

Ilta-Sanomat, 17.1.2022, Korona vähensi nuorten vaihto-opiskeluuntoa rajusti – osassa kohteista määrät ”lähes olemattomia”, <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000008545844.html>. Viitattu 11.4.2023.

Ilta-Sanomat, 23.1.2022, HBL: Kymmenien vietnamilaisten epäillään joutuneen kiskonnin uhreiksi Pohjanmaalla, <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000008559820.html>. Viitattu 11.4.2023.

Ilta-Sanomat, 11.2.2022, Kokoomukselta 10 toimenpidettä katujengirikollisuuden torjuntaan – ”Yhtä viisasten kiveä ei ole”, <https://www.is.fi/politiikka/art-2000008606863.html>. Viitattu 6.4.2023.

Karjalainen, 8.3.2022, Suomessa venäjänkieliset ovat kohdanneet rajuakin vihapuhetta Ukrainan sodan syttymisen jälkeen – ”Ei me voida olla piilossa tai olla puhumatta”, <https://www.karjalainen.fi/kotimaa/suomessa-venajankieliset-ovat-kohdanneet-rajuakin-vihapuhetta-ukrainan-sodan-syttymisen-jalkeen-ei-me-voida-olla-piilossa-tai-olla-puhumatta>. Viitattu 6.4.2023.

Karjalainen, 16.3.2022, Venäjän mahdollinen hybrdivaikuttaminen huolestuttaa kansanedustajia – sisäministeri Mikkosen mukaan kaikki itärajan rajanylityspaikat voidaan tarvittaessa sulkea, <https://www.karjalainen.fi/kotimaa/venajan-mahdollinen-hybrdivaikuttaminen-huolestuttaa-kansanedustajia-sisaministeri-mikkosen-mukaan-kaikki-itarajan-rajanylityspaikat-voidaan-tarvittaessa-sulkea>. Viitattu 15.5.2023.

Karjalainen, 22.3.2022, Seksityötä tai kuvitteellinen työpaikka suomalaisesta yrityksestä – näin ukrainalaispakolaisia huijataan työmarkkinoilla, <https://www.karjalainen.fi/kotimaa/seksityota-tai-kuvitteellinen-tyopaikka-suomalaisesta-yrityksesta-nain-ukrainalaispakolaisia-huijataan-tyomarkkinoilla>. Viitattu 11.4.2023.

Karjalainen, 13.4.2022, Ulkomaisten opiskelijoiden maahantuloa ja jäämistä Suomeen helpotetaan, <https://www.karjalainen.fi/kotimaa/ulkomaisten-opiskelijoiden-maahantuloa-ja-jaamista-suomeen-helpotetaan>. Viitattu 6.4.2023.

Kauppalehti 31.5.2022, Kielitaidon puute ei saa olla este työllistymiselle, <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/kielitaidon-puute-ei-saa-olla-este-tyollistymiselle/15b1cb66-8f54-4a16-b777-11deffa991f2>. Viitattu 6.4.2023.

Keskisuomalainen, 31.8.2022, Amnesty: Turkin ja Iranin viranomaiset ampuvat ja käännättävät turvaa hakevia afganistanilaisia, <https://www.ksml.fi/uutissuomalainen/4818298>. Viitattu 11.4.2023.

Keskisuomalainen, 7.10.2022, Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa opiskelee jo yli 1200 ukrainalaista – määrä viisinkertaistunut alkukesään verrattuna, <https://www.ksml.fi/uutissuomalainen/5394780>. Viitattu 6.4.2023.

Keskisuomalainen, 20.10.2022, Raja-aidoilla estetään yhä useammin ei-toivottua maahanmuuttoa – tutkijan mukaan aidoilla vahvistetaan myös ihmisten välisiä symbolisia rajoja, <https://www.ksml.fi/uutissuomalainen/5445928>. Viitattu 11.4.2023.

Keskisuomalainen, 12.11.2022, Karjalainen varatuomari puolsi kirjeellään sitä, että venäläisliikemies Timtshenko saisi Suomen kansalaisuuden – supon lausunnoista ei löytynyt Maahanmuuttovirastossa jälkeäkään, <https://www.ksml.fi/uutissuomalainen/5497115>. Viitattu 11.4.2023.

Maaseudun Tulevaisuus 19.12.2022, Osaajapula koettelee myös maaseutua, <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/paakirjoitus/d286fc8f-768b-4ccb-8e4e-0c9426e92524>. Viitattu 6.4.2023.

MTV Uutiset, 5.1.2022, USU: Sadat haluavat yhdistää perheensä – Suomi lähettää Iraniin konsuleita purkamaan hakemusjonoja, https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/usu-sadat-haluavat-yhdistaa-perheensa-suomi-lahettaa-iraniin-konsuleita-purkamaan-hakemusjonoja/8326500#gs_uze9fl. Viitattu 11.4.2023.

MTV Uutiset, 26.1.2022, Korkein oikeus tuomitsi marjayrittäjän 26 ihmiskaupparikoksesta – toi thaimaalaisia Suomeen pakkotyöhön ja valehteli palkasta, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/korkein-oikeus-tuomitsi-marjayrittajan-26-ihmiskaupparikoksesta-toi-thaimaalaisia-suomeen-pakkotyohon-ja-valehteli-palkasta/8340820#gs.pbnbv7>. Viitattu 11.4.2023.

MTV Uutiset, 8.8.2022, Yli 35 000 Ukrainasta paennutta on hakenut tilapäistä suojelua Suomesta – vastaanottojärjestelmän piirissä ennätysmäärä ihmisiä, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/yli-35-000-ukrainasta-paennutta-on-hakenut-tilapaista-suojelua-suomesta-vastaanottojarjestelman-piirissa-ennatysmaara-ihmisia/8484072>. Viitattu 6.4.2023.

MTV Uutiset, 5.9.2022, Erityisasiantuntijoiden oleskelulupahakemusten määrä Suomeen nous-
sut hurjasti – tulijoita etenkin Venäjältä, Intiasta ja Kiinasta, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkel/erityisasiantuntijoiden-oleskelulupahakemusten-maara-suomeen-noussut-hurjasti-tulijoita-etenkin-venajalta-intiasta-ja-kiinasta/8502564#gs.uznd2q>. Viitattu 11.4.2023.

MTV Uutiset 7.9.2022, Kielitaito ja byrokratia estävät ukrainalaisten työllistymistä – vain mur-
to-osa tahtoo jäädä Suomeen, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/kielitaito-ja-byrokratia-estavat-ukrainalaisten-tyollistymista-vain-murto-osa-tahtoo-jaada-suomeen/8507574#gs.u22gp0>. Viitattu 6.4.2023.

MTV Uutiset, 8.12.2022, Oppositio jätti välikysymyksen katuväkivallasta – edellyttää tiuken-
nuksia maahanmuutto- ja kriminaalipolitiikkaan, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/oppositio-jatti-valikysymyksen-katuvakivallasta-edellyttaa-tiukennuksia-maahanmuutto-ja-kriminaalipo-litiikkaan/8587718#gs.u20p2g>. Viitattu 6.4.2023.

Psykologia 2022:3, Pakolaisuus, trauma ja psykososiaaliset interventiot, Suomen Psykologinen Seura, s. 182-284.

Talouselämä 10.6.2022, Tänä kesänä ukrainalaisia kausityöntekijöitä on tuhansia aiempaa vä-
hemmän – Nyt mukana tulevat myös lapset, <https://www.talouselama.fi/uutiset/tana-kesana-ukrainalaisia-kausityontekijoita-on-tuhansia-aiempaa-vahemman-nyt-mukana-mukana-tulevat-mynos-lapset/39f10d4a-fc6f-406c-bf09-f43b62c531dd>. Viitattu 6.4.2023.

Uusimaa, 20.2.2022, Marjatiiloja huolettua, pääsevätkö odotetut kausityöntekijät Ukrainasta Suomeen – ”Jos heitä ei saataisi ollenkaan, hätä olisi suuri”, <https://www.uusimaa.fi/uutissuomalainen/4485932>. Viitattu 6.4.2023.

Uusimaa, 23.3.2023, Suomeen voi tulla vuoden aikana 40 000–80 000 pakolaista Ukrainasta – ”Tilanne on hyvin epävarma tällä hetkellä”, <https://www.uusimaa.fi/uutissuomalainen/4523941>. Viitattu 6.4.2023.

Vantaan Sanomat, 11.11.2022, Suomeen tulvii nyt kansainvälisiä opiskelijoita – ja näistä mais-
ta he saapuvat, <https://www.vantaansanomat.fi/paikalliset/5494596>. Viitattu 6.4.2023.

Yle Uutiset, 1.4.2022, Uusi vangitsemispäätös Närpiön kiskontavyyhdistä - kasvihuoneyrittä-
jää epäillään ihmiskaupan yrityksestä sekä törkeästä kiskonnasta, <https://yle.fi/a/3-12386292>. Viitattu 11.4.2023.

Yle Uutiset, 27.9.2022, Kymmenet venäläiset hakenet Suomesta turvapaikkaa, <https://yle.fi/a/3-12043017/64-3-110591>. Viitattu 15.5.2023.

Yle Uutiset, 8.10.2022, Keskusta lisääi työperäistä maahanmuuttoa selvästi enemmän kuin hallitus linjannut, <https://yle.fi/a/3-12043017/64-3-113203>. Viitattu 11.4.2023.

Yle Uutiset 11.10.2022, Varsinaissuomalaiset yritykset ovat kiinnostuneita palkkaamaan ukrainalaisia, mutta vain harva on toistaiseksi tehnyt niin, <https://yle.fi/a/74-20001065>. Viitattu 6.4.2023.

Yle Uutiset 12.12.2022, Ministerit odottavat Migriltä selvitystä ulkomaalaisten työlupien epäkohdista, <https://yle.fi/a/3-12043017/64-3-127584>. Viitattu 6.4.2023.

Yle Uutiset, 16.12.2022, Toinenkin suomalainen marja-alan yritys epäiltynä törkeästä ihmis-kaupasta, <https://yle.fi/a/74-20009132>. Viitattu 11.4.2023.

Yle Uutiset, 23.12.2022, Maahanmuuttovirasto avasi pikakaistan ulkomaisille johtajille: Suomeen voi päästä jo kahdessa viikossa perheen kanssa, <https://yle.fi/a/74-20010234>. Viitattu 11.4.2023.

Viitattu lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö

European Court of Justice judgment in cases C-133/19, C-136/19 and C-137/19, 16 July 2022, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&jur=C,T,F&num=c-133/19>. Viitattu 17.5.2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain ja ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 294/2022 vp), https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_294+2022.aspx. Viitattu 17.2.2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta (HE 84/2022 vp), https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_84+2022.aspx. Viitattu 27.3.2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta (HE 64/2022 vp), https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_64+2022.aspx. Viitattu 3.4.2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 208/2022 vp), https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/HE_208+2022.aspx. Viitattu 28.3.2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 103/2022 vp), https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_103+2022.aspx. Viitattu 20.3.2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 114/2022 vp), <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2022/20220114>. Viitattu 18.3.2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain 10 §:n muuttamisesta (HE 113/2021 vp), https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_113+2021.aspx. Viitattu 28.3.2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 132/2022 vp), https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_132+2022.aspx. Viitattu 20.3.2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle Maahanmuuttoviraston automaattisen päätöksenteon oikaisuvaatimusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 276/2022 vp), https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_276+2022.aspx. Viitattu 17.3.2023.

Korkein hallinto-oikeus, 14.1.2022, päätös KHO:2022:8, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1641976388901.html>. Viitattu 12.4.2023.

Kokein hallinto-oikeus, 14.1.2022, päätös KHO: 2022:9, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1641977266460.html>. Viitattu 12.4.2023.

Korkein hallinto-oikeus, 20.1.2022, päätös KHO:2022:15, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1642512658604.html#>. Viitattu 21.3.2023.

Korkein hallinto-oikeus, 23.5.2022, päätös KHO:2022:57, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1652943405330.html>. Viitattu 22.3.2023.

Korkein hallinto-oikeus, 14.6.2022, päätös KHO:2022:69, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1654852820556.html>. Viitattu 12.4.2023.

Korkein hallinto-oikeus, 14.6.2022, päätös KHO:2022:70, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1654856249648.html>. Viitattu 12.4.2023.

Korkein hallinto-oikeus, 28.6.2022, päätös KHO:2022:82, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1655974301380.html>. Viitattu 22.3.2023.

Korkein hallinto-oikeus, 22.8.2022, päätös KHO:2022:97, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1660812857562.html>. Viitattu 22.3.2023.

Korkein hallinto-oikeus, 14.9.2022, päätös KHO:2022:111, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1662954356043.html#>. Viitattu 22.3.2023.

Korkein hallinto-oikeus, 24.10.2022, päätös KHO:2022:120, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1666247898095.html#>. Viitattu 21.3.2023.

Korkein hallinto-oikeus, 26.10.2022, päätös KHO:2022:121, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1666607195685.html>. Viitattu 5.4.2023.

Korkein hallinto-oikeus, 8.12.2022, päätös KHO:2022:136, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1670234149720.html#>. Viitattu 21.3.2023.

Laki asevelvollisuuslain 70 §:n muuttamisesta, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220707>. Viitattu 20.3.2023.

Laki asevelvollisuuslain 79 §:n muuttamisesta 707/2022;

Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta 122/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220122>. Viitattu 16.5.2023.

Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta 817/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220817>. Viitattu 7.6.2023.

Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvun 7 §:n muuttamisesta 938/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220938>. Viitattu 28.3.2023.

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 746/2011, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110746>. Viitattu 11.4.2023.

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta 1165/2021, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20211165>. Viitattu 7.6.2023.

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta 1084/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221084>. Viitattu 31.3.2023.

Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta 277/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220277>. Viitattu 17.5.2023.

Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010, <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>. Viitattu 28.3.2023.

Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta 936/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220936>. Viitattu 28.3.2023.

Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta 1083/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221083>. Viitattu 31.3.2023.

Laki rajavartiolaitoksen muuttamisesta 698/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220698>. Viitattu 20.3.2023.

Laki työllistymistä edistävistä monialaisista yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta 935/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220935>. Viitattu 28.3.2023.

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta 937/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220937>. Viitattu 28.3.2023.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 121/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220121>. Viitattu 16.5.2023.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 816/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220816>. Viitattu 20.3.2023;

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1088/2022, <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221088>. Viitattu 28.4.2023.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1167/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221167>. Viitattu 17.2.2023

Laki ulkomaalaislain väliaikaisesta muuttamisesta 1364/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221364>. Viitattu 31.3.2023.

Laki valmiuslain 109 §:n muuttamisesta annetun lain muuttamisesta 708/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220708>. Viitattu 20.3.2023.

Laki valmiuslain muuttamisesta 706/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220706>. Viitattu 20.3.2023.

Laki vapaasta sivistystyöstä annetun lain 10 §:n muuttamisesta 912/2021, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210912>. Viitattu 28.3.2023.

Neuvoston direktiivi 2001/55/EY vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi siirtymään joutuneiden henkilöiden joukottaisen maahantulon tilanteissa, ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisen ja vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakautumisen edistämiseksi, annettu 20.7.2001, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=celex:32001L0055>. Viitattu 7.6.2023.

Neuvoston päätös, tehty 14 päivänä toukokuuta 2008, Euroopan muuttoliikeverkoston perustamisesta (2008/381/EY), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX%3A32008D0381>. Viitattu 7.6.2023.

Annual Report on Migration and Asylum

FINLAND 2022

Annual Report on Migration and Asylum – Finland 2022

Published by:

European Migration Network 2023

Overall responsibility:

Senior Specialist Jutta Saastamoinen

Head of EMN Finland Rafael Bärlund

The report has been published and printed in Finnish and English under the following ISBN codes:

ISBN 978-952-7427-36-1 (Printed volume)

ISBN 978-952-7427-37-8 (PDF)

Permanent link: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-37-8>

Layout: OSG Communications

© cover picture: Kirijaki

Contents

Executive summary	6
1. Introduction	9
1.1. Structure of the immigration administration	10
2. Overview of migration and asylum policy developments in 2022.....	18
2.1. Immigration policy	18
2.2. Migration in public dialogue and the media	19
2.3. Research on migration	24
2.4. Other general developments related to migration	26
3. Persons fleeing the war in Ukraine	28
3.1. Research on persons fleeing the war in Ukraine.....	34
4. Legal migration	35
4.1. Labour migration	35
4.2. Legislative amendments and other developments related to labour migration.....	41
4.3. Research on labour migration	43
4.4. Students.....	44
4.5. Legislative amendments and other developments related to migration on the grounds of studies	47
4.6. Family reunification	48
4.7. Legislative amendments and other developments related to family reunification	50
4.8. Research on family reunification.....	52
5. International protection	53
5.1. Asylum seekers	53
5.2. Legislative amendments and other developments related to international protection	56
5.3. Case law related to international protection	57
5.4. Research on international protection.....	59
5.5. Quota (resettled) refugees	60
5.6. Developments related to quota refugees	61

5.7. Reception.....	62
5.8. Developments related to reception	63
6. Minors and other vulnerable groups	64
6.1. Unaccompanied minors.....	64
6.2. Legislative amendments and other developments related to unaccompanied minors and other vulnerable groups	65
6.3. Research on unaccompanied minors	67
7. Integration	68
7.1. Legislative amendments and other developments related to integration.....	68
7.2. Developments related to integration	70
7.3. Research on integration	71
8. Citizenship and statelessness	78
8.1. Legislative amendments and other developments related to citizenship	80
9. Borders, Schengen and visas	81
9.1. Border control in 2022	81
9.2. Legislative amendments and other developments related to border control	81
9.3. Visas in 2022.....	83
9.4. Legislative amendments and other developments related to visa policy	84
10. Irregular migration and migrant smuggling	85
10.1. Legislative amendments and other developments related to irregular migration and smuggling in human beings	87
10.2. Research on irregular migration.....	87
11. Actions addressing trafficking in human beings	88
11.1. Residence permits issued to victims of trafficking in human beings.....	88
11.2. Victims of trafficking in human beings included in the Assistance System	88
11.3. Legislative amendments and other developments related to the prevention of trafficking in human beings	90
11.4. Research on trafficking in human beings.....	91

12. Return and readmissions	92
12.1. Removal decisions	92
12.2. Voluntary return	94
12.3. Developments related to return and readmissions	95
12.4. Research on returns	96
13. Migration and development	97
Sources	98

Executive summary

The war in Ukraine dominated news headlines and kept the migration sector busy

Russia's invasion of Ukraine led to millions of people fleeing Ukraine in 2022. The war in Ukraine caused the largest humanitarian crisis in Europe since World War II. The impacts were also felt in Finland, with more than 47 000 people fleeing the war entering Finland over the course of the year. The issue dominated immigration policy in Finland to a significant extent in 2022.

Refugees from Ukraine began entering Finland immediately after the Russian invasion began on 24 February 2022. In March alone, some 15 000 people migrated from Ukraine to Finland. The EU quickly activated the Temporary Protection Directive, according to which persons fleeing the war in Ukraine are granted temporary protection status throughout the European Union. The activation of the temporary protection went smoothly in Finland. Accommodation and services for those fleeing the war in Ukraine were organised effectively in spite of the fact that the number of persons in need of protection entering Finland in a short span of time was greater than ever before. The protection of the persons fleeing the war in Ukraine and the provision of the necessary services created work at all levels of the administration. In addition to politicians and public officials, non-governmental organisations and private individuals were actively involved in the effort.

While temporary protection represented a significant share of immigration to Finland in 2022, the number of conventional asylum applications remained moderate. The total number of asylum applications was 5 827. However, it should be noted that Ukrainians were the largest group of applicants also in the category of asylum applications. Russians were the second-largest group of applicants, as the number of asylum applications lodged by Russian nationals multiplied when compared to the preceding years, particularly after Russia declared a mobilisation of reservists in the autumn. Combined, the asylum applications lodged by Ukrainians and Russians accounted for over half of all asylum applications lodged in 2022. This meant that the war in Ukraine genuinely dominated the field of international protection in 2022 also with regard to asylum applications, even though the protection needs of Ukrainians were mainly addressed through the temporary protection process.

In addition to creating the need for concrete protection, the war in Ukraine also had indirect impacts on Finland. Russia's military invasion of its neighbouring country changed Finland's security environment. Legislation concerning hybrid operations was already subject to assessment before Russia's war of aggression. However, Russia's invasion of Ukraine accelerated the assessment and the legislative amendments aimed at preparing for the instrumentalisation of migration in hybrid operations, for example. Travel from Russia to Finland was heavily

restricted in September, as travelling from Russia to Finland and onward to other EU countries was deemed to compromise Finland's international position and international relations.

Increased emphasis on promoting labour and student migration

A number of measures were taken in 2022 to promote labour migration and student migration in Finland. Labour shortages and the ageing of the population pose challenges to financial sustainability of the Finnish economy. Work-related and competence-based immigration can contribute to relieving the situation. The Finnish Government aims to increase labour migration twofold and student migration threefold by 2030. Against this backdrop, several legislative amendments and other development measures were introduced in Finland in 2022 to increase labour and student migration.

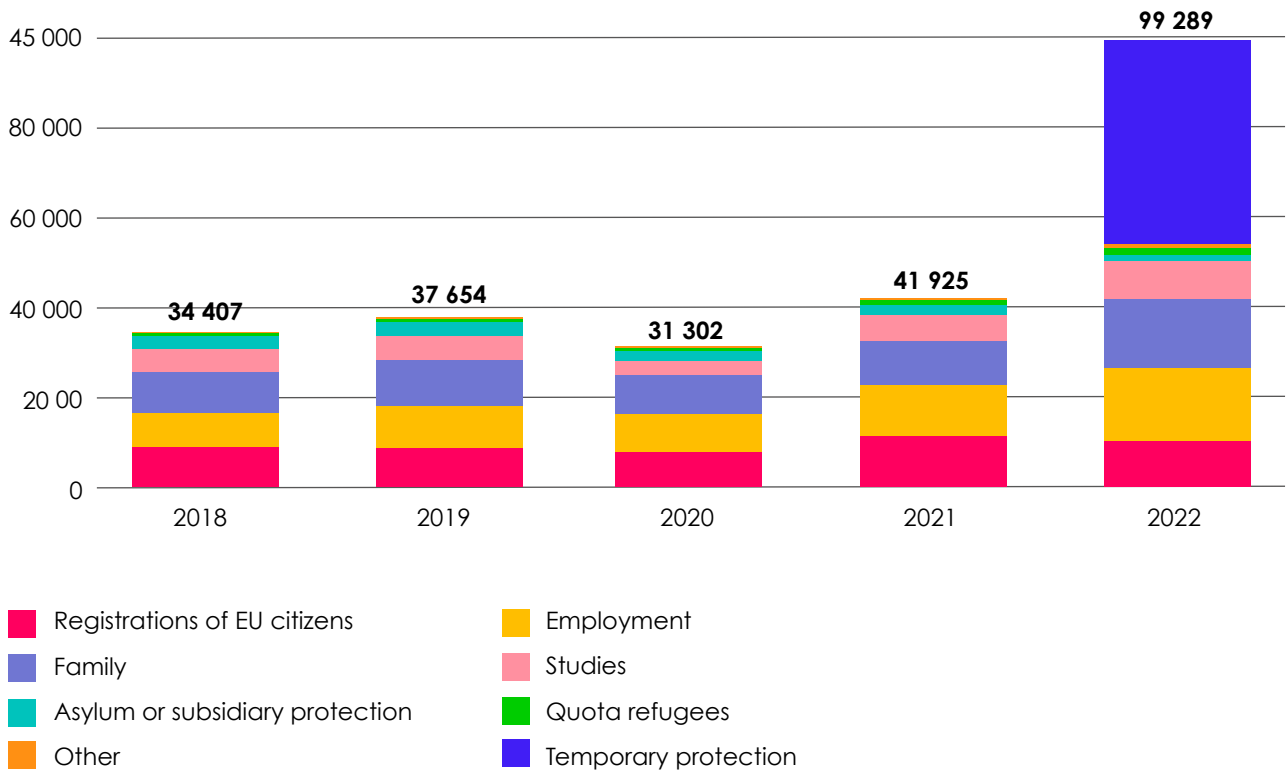
For example, a fast track option was launched in 2022 to enable quick migration to Finland for the purpose of employment. Fast-tracked residence permit applications are processed within 14 days. The fast track was introduced over several stages: it was first made available to specialists, startup entrepreneurs and their family members. Late in the year, the fast track service was extended to persons in managerial positions and their family members. In connection with the fast track, a long-term D visa was introduced to allow eligible persons to enter Finland immediately after the residence permit is issued, without having to wait for a residence permit card abroad.

A record-high number of residence permits issued

In terms of the big picture of immigration, 2022 can be characterised as a record-breaking year: the number of first residence permits issued for Finland was higher than ever before. In the statistics for 2022, the residence permits issued on the grounds of temporary protection to persons fleeing the war in Ukraine are a particularly prominent category. This is an entirely new type of permit.

There were also increases in permits issued on other grounds. While the number of registrations of EU citizens decreased slightly from the previous year, the number of first residence permits issued on the grounds of employment in Finland reached an all-time high in 2022. The number of residence permits issued on the grounds of employment has been growing steadily for many years now, except for the dip caused by the COVID-19 pandemic in 2020. The rate of increase in the number of residence permits issued on the grounds of employment was record-breaking in 2022. A total of 16 081 such permits were issued, representing an increase of 41 per cent when compared to the previous year. Immigration on the grounds of family ties and studies also increased.

Overview of immigration 2018–2022

Source: EMN annual publications, Key figures on immigration 2018–2022¹

¹ EMN Finland (2019), EMN Finland (2020), EMN Finland (2021), EMN Finland (2022a), EMN Finland (2023).

1. Introduction

The 2022 Annual Report of the Finnish National Contact Point for the European Migration Network (EMN Finland) presents the key developments in migration in 2022. The reference period of this report is from 1 January to 31 December 2022.

The National Contact Points for the European Migration Network produce Annual Reports on Migration and Asylum that describe the development of migration and asylum policy and present annual statistics.² The reporting process has two stages. In the first stage of reporting, the National Contact Points collect monitoring information on migration and asylum matters for the European Commission. The Commission uses the data in compiling an EU-level Annual Report on Migration and Asylum which summarises the most important legal and policy developments in the areas of migration and asylum in EMN Member Countries and Observer Countries. EMN Finland collected the monitoring information from official resources and by allocating the responsibility for reporting to the relevant authorities responsible for each area. The participants in the reporting included the Finnish Immigration Service, the Ministry of the Interior, the Ministry of Economic Affairs and Employment, the Ministry of Education and Culture, the Ministry for Foreign Affairs, the Ministry of Social Affairs and Health, the Ministry of Justice, the National Police Board, the Finnish National Agency for Education, the National Bureau of Investigation, the Finnish Border Guard and the Office of the Non-Discrimination Ombudsman. EMN Finland was responsible for collecting statistical information.

This Annual Report on Migration and Asylum is the second part of reporting. It is primarily aimed at the national audience. It is the only document that annually reports compiled information on developments and trends in migration in Finland. The key findings of the first part of the reporting process are included in this report. In addition, the report describes public debate on immigration in 2022 and presents key trends in immigration and asylum statistics. The media analysis concerning public debate in 2022 was conducted by Retriever in cooperation with EMN Finland. EMN Finland also publishes a separate statistical review, *Key figures on immigration 2022*.

The sources used in the report include various Internet-based reports by authorities in the field of migration, studies, statements and press releases. Pending legislative projects have been monitored using the Government Project Register and Parliamentary documents. In 2022, EMN Finland also participated in seminars and other events related to migration in Finland and in other EMN member countries in order to network with various producers of immigration research and to gather information on current national projects and international trends.

² The reporting duty is stipulated by Council Regulation 2008/381/EC, which was also the basis for establishing the European Migration Network.

EMN Finland produced this report in accordance with the network's general research guidelines. The terminology used in the report is based on the EMN Glossary published and maintained by the European Migration Network, which was last updated in December 2021.³ The structure and headings of the report are based on a model jointly agreed on by the European Migration Network. The division into topics follows the structure used by the European Commission, which has also been adopted by the European Migration Network.

1.1. Structure of the immigration administration

The Finnish Government directs migration policy and its administration following the targets set in the Government Programme and the policies approved by the Government. The Prime Minister's Office is in charge of the coordination of EU issues in general.

The Ministerial Working Group on Internal Security and Strengthening the Rule of Law discusses matters relating to the development of judicial administration, prevention of exclusion, prevention of over-indebtedness, and realisation of fundamental rights. It also discusses matters of internal security and asylum and refugee policy. In 2022, the ministerial working group was chaired by Minister of Justice Anna-Maja Henriksson. The other members of the working group were Minister of Education Li Andersson, Minister of Agriculture and Forestry Antti Kurvinen, Minister of the Interior Krista Mikkonen and Minister of Local Government Sirpa Paatero.

The Ministerial Working Group on Promoting Employment guides and directs the implementation of the Government Programme in the areas of employment promotion, labour market issues and employment legislation. The ministerial working group's agenda also includes labour migration and integration. The working group was chaired by Minister of Employment Tuula Haatainen. The other members were Minister for Nordic Cooperation and Equality Thomas Blomqvist, Minister of Economic Affairs Mika Lintilä, Minister of the Interior Krista Mikkonen, Minister of Finance Annika Saarikko, Minister of Social Affairs and Health Hanna Sarkkinen and Minister for European Affairs and Ownership Steering Tytti Tuppurainen.

The Ministry of the Interior, through its **Migration Department**, is in charge of immigration issues. Its tasks include the formulation of migration policy and the drafting of legislation on immigration and Finnish citizenship. The Ministry of the Interior is responsible for the performance guidance of the Finnish Immigration Service. Appropriations for the immigration administration are included in the Ministry of the Interior's budget proposal. In addition, the Ministry of the Interior coordinates activities related to migration between various branches of administration and represents Finland in migration issues in the European Union and on other international forums.

³ European Migration Network (EMN) (2021).

The Ministry of Economic Affairs and Employment is responsible for promoting integration. In addition, effective from 2020, the Ministry of Economic Affairs and Employment has also been responsible for policy, legislation and the development of permit processes related to the migration of workers, students and researchers. Legislative drafting processes are carried out in cooperation with the Ministry of the Interior. The Ministry of Economic Affairs and Employment is responsible for performance guidance pertaining to labour migration in cooperation with the Ministry of the Interior.

The Finnish Immigration Service (Migri) processes applications for residence permits, asylum and citizenship. The Finnish Immigration Service also guides the operations of reception centres, decides on refusals of entry and deportation, and is in charge of the granting of alien's passports. The Finnish Immigration Service operates under the Ministry of the Interior and the Ministry of Economic Affairs and Employment.

The Centre of Expertise in Immigrant Integration under the Ministry of Economic Affairs and Employment supports the efforts to promote integration. The Centre of Expertise produces and disseminates information on integration to decision-makers, authorities and experts involved in integration.

The Centres for Economic Development, Transport and the Environment (ELY Centres) handle tasks related to immigration, integration and good ethnic relations on a regional basis.

The work permit units of **Employment and Economic Development Offices (TE Offices)** make preliminary decisions on applications for a residence permit for an employed person before the Finnish Immigration Service processes and makes decisions on the applications. In addition, the immigrant services of TE Offices provide customers with integration services and support for finding employment.

The Police monitor compliance with the Aliens Act, receive asylum applications and serve decisions. The Police also enforce decisions on deportation and refusal of entry.

The Ministry of the Interior's Police Department is in charge of the strategic guidance and supervision of the police sector. **The National Police Board** plans, leads, develops and supervises practical police operations carried out at **police departments**.

The Finnish Border Guard monitors entry into and departure from the country and carries out passport control. The Border Guard makes visa decisions at the border, if necessary, and receives applications for asylum. **The Headquarters of the Finnish Border Guard** operates under the Chief of the Finnish Border Guard and also acts as the **Ministry of the Interior's Border Guard Department**.

The Ministry for Foreign Affairs is responsible for visa policy. Finnish missions abroad grant visas and accept citizenship declarations and residence permit applications.

Municipalities have the responsibility for promoting integration at the local level. Municipalities are responsible for the development, planning and monitoring of integration promotion locally. Municipalities provide basic services to immigrants living there permanently, in the same manner as to other residents of the municipality. In addition, municipalities decide independently on the reception of quota refugees and asylum seekers who have been granted a residence permit.

The Regional State Administrative Agencies (AVI) are responsible for the planning, steering and supervision of the services promoting immigrant integration in matters coming under their authority. AVIs ensure that the needs of immigrants are taken into account when other measures and services falling within the remit of AVIs are planned and organised. In the activities of AVIs, the specific needs of immigrants should mainly be considered in health and social services, in education, training and cultural services, and when the accessibility and quality of services provided by municipalities are assessed. The Regional State Administrative Agencies operate under the steering of eight different ministries. Administratively, the operations of the Agencies are steered by the Ministry of Finance.

The Ministry of Education and Culture is tasked with the development of education provided to immigrants at different levels. The ministry's field of operation also includes matters related to immigrants' culture, sports activities, youth work and religion. **The Finnish National Agency for Education**, operating under the Ministry of Education and Culture, is responsible for immigrants' education issues and the recognition of foreign degrees.

The Ministry of Social Affairs and Health is tasked with the promotion of immigrants' health and well-being. Issues related to immigrants' means of support fall within the responsibilities of the Ministry of Social Affairs and Health. The Ministry of Social Affairs and Health supports the integration of immigrants into Finnish society e.g. by developing social and health services so that the needs of immigrants are taken into account.

The duties of the Unit for Democracy, Language Affairs and Fundamental Rights, operating under **the Ministry of Justice**, include the promotion of equality and non-discrimination, among other things. Organisationally, **the Advisory Board for Ethnic Relations (ETNO)** has been placed under this unit. ETNO is a broad-based expert body established by the government whose goal is to develop interaction between different groups and to assist ministries in developing a pluralistic society with ethnic equality.

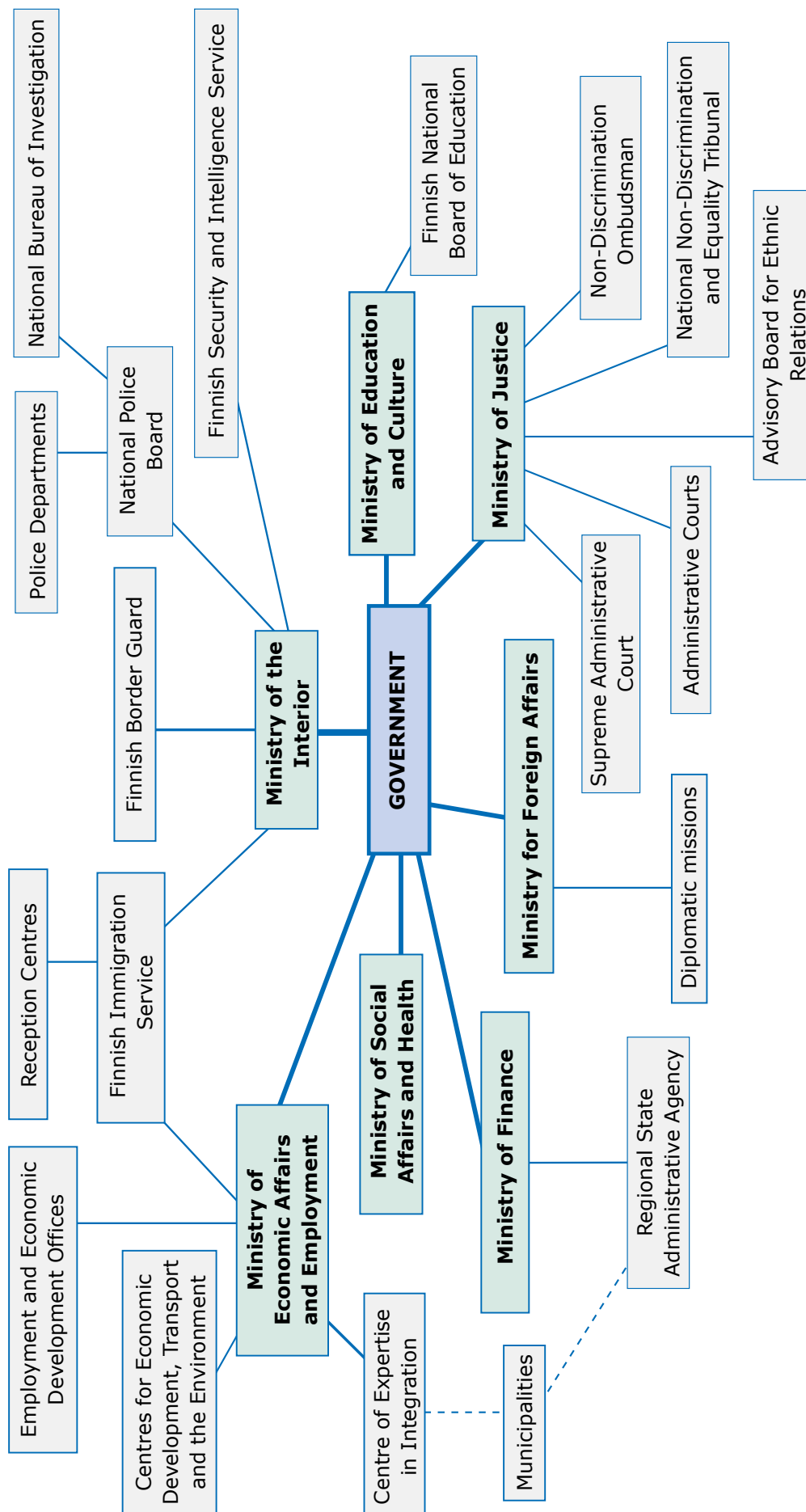
The Non-Discrimination Ombudsman, operating under the Ministry of Justice, promotes equal treatment and intervenes in cases of discrimination. The Non-Discrimination Ombudsman is also responsible for promoting the rights and position of foreign nationals. In addition, the Non-Discrimination Ombudsman has a special task of monitoring the enforcement of removal decisions concerning foreign nationals and acting as the national rapporteur on trafficking in human beings.

The administrative sector of the Ministry of Justice also includes **the administrative courts**, which are responsible for processing appeals against the Finnish Immigration Service's decisions. The processing of asylum-related appeals has been concentrated in the Administrative Court of Helsinki and the Administrative Courts of Eastern Finland, Northern Finland and Turku. In asylum-related matters, the competent Administrative Court is determined on the basis of the Finnish Immigration Service's operating area (Southern, Northern, Western or Eastern). In other appeals against the Finnish Immigration Service's decisions, the competent Administrative Court is the one in whose judicial district the person concerned lives. A decision of an Administrative Court may be appealed to the Supreme Administrative Court, provided that the Supreme Administrative Court gives leave to appeal.

The National Non-Discrimination and Equality Tribunal is an autonomous and independent legal protection body appointed by the Government. It monitors compliance with the Non-Discrimination Act and the Act on Equality both in private activities and in public administrative and business operations.

Non-governmental organisations produce various services, offer help and counselling to asylum seekers and contribute to integration activities. The immigration expertise of non-governmental organisations is needed in the development of legislative drafting and immigration policy.

Structure of the migration administration in Finland

Key acts and decrees concerning immigration in Finland

- [Aliens Act \(301/2004\)](#)
 - [Nationality Act \(359/2003\)](#)
 - [Act on the Reception of Persons Applying for International Protection and on the Identification of and Assistance to Victims of Trafficking in Human Beings \(746/2011\)](#)
 - [Act on the Treatment of Aliens Placed in Detention and Detention Units \(116/2002\)](#)
 - [Act on the Register of Aliens \(1270/1997\)](#)
 - [Administrative Procedure Act \(434/2003\)](#)
 - [Act on the Promotion of Immigrant Integration \(1386/2010\)](#)
 - [Act on the Finnish Immigration Service \(156/1995\)](#)
 - [Act on Security Measures in the Finnish Immigration Service \(717/2018\)](#)
 - [Act on the Conditions of Entry and Stay of Third-country Nationals on the Grounds of Research, Studies, Training and Voluntary Service \(719/2018\)](#)
 - [Act on the Conditions of Entry and Stay of Third-country Nationals for the Purpose of Employment as Seasonal Workers \(907/2017\)](#)
 - [Act on the Conditions of Entry and Residence of Third-country Nationals in the Framework of an Intra-corporate Transfer \(908/2017\)](#)
 - [Non-Discrimination Act \(1325/2014\)](#)
 - [Act on the Non-Discrimination Ombudsman \(1326/2014\)](#)
 - [Act on the National Non-Discrimination and Equality Tribunal \(1327/2014\)](#)
 - [Act on Home Affairs Funds for the Programme Period 2021–2027 \(1125/2021\)](#)
 - [Government Decree on Nationality \(293/2013\)](#)
 - [Government Decree on the Finnish Immigration Service \(193/2002\)](#)
 - [Government Decree on Fees and Compensations for the Representatives of Unaccompanied Children \(1394/2014\)](#)
 - [Ministry of the Interior Decree on Fees for Services Provided by the Finnish Immigration Service in 2022 \(1175/2021\)](#)
-

Key international legislation and international treaties

- [Dublin III Regulation \(EU No 604/2013\)](#)
- [Schengen Agreement and Convention \(23/2001\)](#)
- [European Convention on Human Rights](#)
- [Convention on the Rights of the Child](#)
- [The Refugee Convention](#)
- [Convention against Torture](#)

Websites of the key immigration administration authorities

- Prime Minister's Office
www.vnk.fi/en
 - Ministry of the Interior
www.intermin.fi/en
 - Finnish Immigration Service
www.migri.fi/en
 - The Police
www.poliisi.fi/en
 - The Finnish Border Guard
www.raja.fi/en
 - Ministry of Economic Affairs and Employment
www.tem.fi/en
 - Centre of Expertise in Integration
kotoutuminen.fi/en/frontpage
 - Ministry for Foreign Affairs
www.formin.fi/english
 - Ministry of Education and Culture
www.minedu.fi/en
 - Finnish National Agency for Education
www.oph.fi/english
 - Ministry of Social Affairs and Health
www.stm.fi/en
-

- Ministry of Justice
www.om.fi/en
 - Advisory Board for Ethnic Relations
<https://oikeusministerio.fi/en/the-advisory-board-for-ethnic-relations>
 - Non-Discrimination Ombudsman
www.syrjinta.fi/web/EN/frontpage
 - National Non-Discrimination and Equality Tribunal
www.yvtltk.fi/en
 - Supreme Administrative Court
www.kho.fi/en
-

2. Overview of migration and asylum policy developments in 2022

2.1. Immigration policy

Due to Russia's war of aggression against Ukraine, over 47 000 persons fled Ukraine to Finland in 2022. The Temporary Protection Directive of the EU meant that there was no need to seek national solutions to Ukrainians' need for protection. The EU's unanimous decision on the activation of **temporary protection** demonstrated the unity of the EU Member States and their desire to support Ukrainians displaced by the war of aggression. The issues that were left to be solved at the national level were of a practical nature and were related to the provision of accommodation and services for beneficiaries of temporary protection, for example.

The development of a comprehensive migration policy continued in Finland in 2022.⁴ As part of the development effort, Ministry of the Interior and the Ministry of Economic Affairs and Employment carried out studies on the structures of the immigration administration.⁵

The preliminary study launched by the Ministry of the Interior on the **comprehensive reform of the Aliens Act** in 2021 was also still ongoing. In terms of its scope of application, the Aliens Act is the broadest piece of legislation relating to immigration. Having first entered into force in 2004, the Aliens Act has been amended approximately 90 times, with 85 per cent of the original provisions having been amended. The structure of the Aliens Act has suffered from the large number of separate amendments, which have made it confusing and difficult to understand. The actual work on reforming the Aliens Act is set to take place under a separate project during the next government term.⁶

As in the preceding years, Finnish immigration policy was marked by the **aim of increasing work-related and competence-based immigration**. However, there were no significant new initiatives in that area. Instead, the implementation of the Roadmap for Education-based and Work-based Immigration⁷ continued. Labour and student migration was streamlined and accelerated by a number of legislative amendments and other measures.

A significant step was taken in the area of integration policy in October when the government proposal for a **new Act on the Promotion of Immigrant Integration** was submitted to the Parliament.⁸ The Integration Act has been in the process of being reformed for several years now. The Integration Act that is currently in force dates back to 2010. The new Act aims to speed up the integration and employment of immigrants. The objectives of the legislative proposal

⁴ Sisäministeriö (2021).

⁵ Kotoutuminen.fi, uutinen 29 December 2022.

⁶ Ministry of the Interior, press release 23 January 2023.

⁷ Finnish Government (2021).

⁸ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 208/2022 vp).

also include promoting social inclusion, equality and wellbeing of immigrants, and strengthening good relations between population groups.

Towards the end of the year, the parliamentary elections of spring 2023 began to loom on the horizon, and political parties became more active in the immigration policy debate. With the exception of the Finns Party, the political parties shared the view that the Finnish population is ageing and there are labour shortages to which immigration can be part of the solution.

2.2. Migration in public dialogue and the media⁹

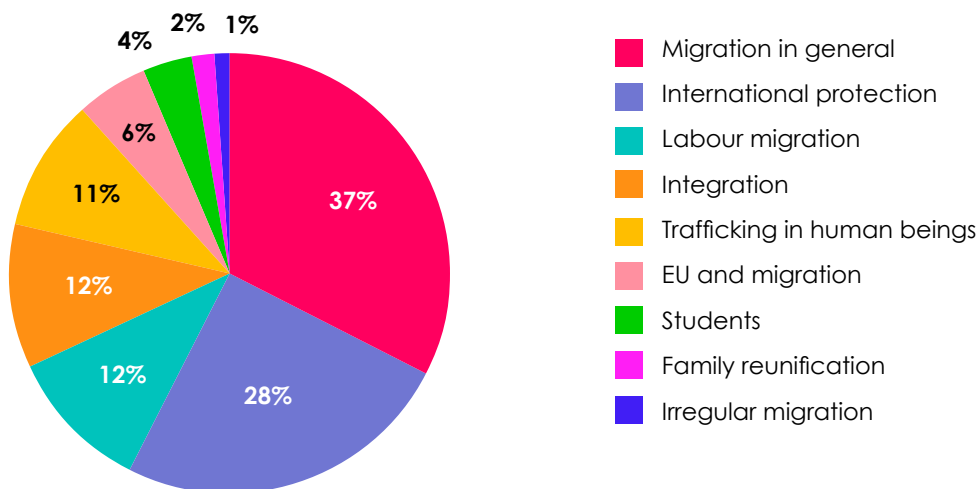
The most prominent topic in the media coverage related to migration in 2022 was international protection. This was largely due to the protection of persons fleeing the war in Ukraine. Ukraine was mentioned in approximately one-third of all immigration-related news articles that were included in media monitoring. The hybrid operation by Belarus, which received attention in the preceding year and had been reflected in an increase in the number of migrants at the borders of Latvia and Poland, was featured in political discussion in Finnish media in 2022 when the unstable security situation in Europe elevated concerns of Finland being targeted by hybrid operations. In the autumn, there was a peak in news coverage when a large number of Russians crossed the border, but most of them were in transit and continued on to other countries. In the latter part of the year, extradition requests by Turkey were highlighted in the news.

The general discussion around migration was influenced by statements made by political parties, particularly the alternative budgets published by the National Coalition Party and the Finns Party in the latter part of the year. Due to a highly publicised court case involving street gangs, concerns about the phenomenon were expressed throughout the year. The increase in hate speech against Russian-speaking people in Finland was also a feature of the general discussion.

The amount of news coverage related to labour migration was high, as was the case in 2021. The important role that labour migration will play in the future was highlighted by many, including various political parties and public officials. There were also discussions in the media on how to make Finland more attractive for migrants.

The amount of news coverage concerning trafficking in human beings increased when compared to 2021, as the media actively published articles on suspected cases. Charges were pressed against an official of the Ministry of Economic Affairs and Employment in a case of suspected human trafficking by a berry picking company, and this was the subject of particularly significant media coverage. News stories on Ukrainians fleeing the war mentioned that special efforts are made to prevent them from becoming victims of trafficking in human beings.

⁹ The media analysis concerning public debate was conducted by Retriever in cooperation with EMN Finland.

Migration in public dialogue in 2022¹⁰

Source: Retriever.

Persons fleeing the war in Ukraine

The protection of persons fleeing the war in Ukraine was a very common theme in the public dialogue on migration in 2022. The highest peak in news coverage was seen in March, following the EU's historic decision to grant temporary protection to persons fleeing the war in Ukraine.¹¹

During the spring, media articles were written on related topics, such as estimates of the number of persons needing protection who might enter Finland.¹² The projections were updated throughout the year whenever new milestones were passed in the number of applicants for temporary protection.¹³ During the year, there was also repeated media coverage of the record-high number of customers within the scope of reception services and the establishment of new reception centres.¹⁴

The topics in the news also included the challenges encountered when Ukrainians and Russians were accommodated in the same reception centres. The Finnish Immigration Service solved the problem by deciding that Ukrainians and Russians will not share the same living quarters.¹⁵

Labour migration

The amount of news coverage of labour migration was high, as was the case in the previous year. Labour shortages and the need for labour migration were repeatedly highlighted in public

¹⁰ The chart shows the percentage shares of all media hits concerning immigration (36,435 in total). One article may fall under multiple topics.

¹¹ Demokraatti, 3 March 2023.

¹² Uusimaa, 23 March 2023.

¹³ MTV Uutiset, 8 August 2022.

¹⁴ Helsingin Sanomat, 6 May 2022.

¹⁵ Finnish Immigration Service, press release 4 October 2022.

discussion during the year, both by employers and political parties.¹⁶ The statements made by political parties – with the exception of the Finns Party – expressed a desire to increase labour migration in Finland.¹⁷

The availability of seasonal labour was highlighted as a concern in relation to the war in Ukraine, as Ukraine has traditionally been the most significant country of origin of seasonal workers in Finland.¹⁸ The Government's measures to streamline labour migration were also covered in the news.¹⁹

Right at the end of the year, news broke of an erroneous decision made by the Finnish Immigration Service. The Finnish Immigration Service had rejected the residence permit application of a Mongolian nurse who had graduated from Finland and was working in Finland.²⁰ The topic raised a lot of discussion in the media regarding the working culture of the Finnish Immigration Service. The director-general of the Finnish Immigration Service apologised and promised that the matter will undergo thorough investigation to ensure that similar errors will not happen in the future.

Studies

Media articles were published in April 2022 on a legislative amendment that makes student migration easier.²¹ It was also noted in the public discussion in 2022 that the number of exchange students coming to Finland fell sharply during the COVID-19 pandemic, and the situation had yet to return to normal in 2022.²² At the same time, however, the media took note of the strong growth in the number of international students pursuing degree studies in Finland.²³ Headlines were also made during the year by the topic of study opportunities for persons fleeing the war in Ukraine.²⁴

Family reunification

In 2022, there was less news coverage of family reunification than labour or student migration. Right at the beginning of the year, it was noted in the media that the number of family reunification applications by Afghans had increased after the Taliban took power. It was mentioned in the news that there were about 850 applications in the queue at the Ministry for Foreign Affairs in January 2022.²⁵ Also in relation to the situation in Afghanistan, Amnesty issued a press release in August 2022 calling on Finland to make family reunification easier for Afghans.²⁶

¹⁶ Kauppalehti 31 May 2022; Talouselämä 10 June 2022.

¹⁷ Helsingin Sanomat, 8 October 2022; Maaseudun Tulevaisuus 19 December 2022.

¹⁸ Uusimaa, 20 February 2022; Talouselämä, 10 June 2022.

¹⁹ Helsingin Sanomat, 25 August 2022.

²⁰ Yle uutiset 12 December 2022.

²¹ Karjalainen, 13 April 2022.

²² Ilta-Sanomat, 17 January 2022; Helsingin Sanomat, 22 August 2022.

²³ Vantaan Sanomat, 11 November 2022.

²⁴ Keskisuomalainen, 7 October 2022.

²⁵ MTV Uutiset, 5 January 2022.

²⁶ Keskisuomalainen, 31 August 2022.

News articles pertaining to family migration also noted the legislative amendment that entered into force in April, according to which students entering Finland – and their family members – are issued a residence permit that covers the entire duration of their studies.²⁷ Also noted in the media was the legislative amendment in June that made it possible for specialists, start-up entrepreneurs and their family members to apply for a residence permit using a fast track service.²⁸ In December, a corresponding fast track option was introduced for foreign persons in managerial positions and their family members.²⁹

Public dialogue during the year frequently touched on the impacts of the entry of family members on competence-based and work-related migration. In October, for example, news broke of a statement by the Centre Party, according to which the entry of family members should be made easier in order to increase labour migration.³⁰

International protection

As previously stated, the public discussion on international protection in 2022 was heavily focused on people displaced by the war in Ukraine. The media coverage of Ukrainians fleeing the war was particularly active in March.

Another clear peak in news coverage related to international protection was seen in late September when Russia declared a mobilisation of reservists, and traffic increased at the border crossings between Russia and Finland. Concerns were expressed about whether Russians fleeing military service and participation in the war might apply for asylum in Finland in large numbers.³¹ However, news soon followed that a considerable proportion of the Russians who crossed the eastern border were merely transiting through Finland.

Issues relating to international protection were also highlighted in the public discussion in connection with the legislative amendments enacted to prepare for hybrid operations involving the instrumentalisation of migration.³²

Minors

There was not much news coverage of migration involving minors in 2022. In March, it was mentioned in the news that there were dozens of Ukrainian children in schools in Helsinki.³³ In addition, there were some articles in the media on unaccompanied minors in Finland.³⁴

²⁷ Karjalainen, 13 April 2022.

²⁸ MTV Uutiset, 5 September 2022.

²⁹ Yle Uutiset, 23 December 2022.

³⁰ Yle Uutiset, 8 October 2022.

³¹ Yle Uutiset, 27.9.2022.

³² Karjalainen, 16.3.2022.

³³ Helsingin Sanomat, 23 March 2022.

³⁴ Helsingin Sanomat, 1 June 2022.

Integration

Criminal activity by street gangs was one theme in media coverage pertaining to integration. The opposition parties called for better integration policy and other immigration policy measures to prevent street gang crime.³⁵

The integration in Finland of persons fleeing the war in Ukraine was discussed in the media.³⁶ Issues related to the employment of Ukrainians were also a topic of public debate.³⁷ In addition, the public discussion around integration highlighted hate speech experienced by Russians in Finland after Russia started its war of aggression in Ukraine.³⁸

There was also discussion about the support required by the public authorities in promoting the integration of immigrants in a broad sense, after a survey by the Finnish Institute for Health and Welfare found that the employees of maternity and child health clinics need more support for working with families with migrant backgrounds in Finland.³⁹

Citizenship

The amount of news coverage on the topic of citizenship was minimal in 2022. The only major subject in this category was the granting of Finnish citizenship to the billionaire Gennady Timchenko, who is close to Putin, back in 1999. This emerged as a topic of discussion due to Russia's war of aggression against Ukraine. The topic was first mentioned in the news in March, and again in November.⁴⁰

Irregular migration and border control

The amount of news coverage relating to irregular migration was generally very low in 2022, but there was a brief uptick in coverage in the autumn. In late September, news articles were published on the increased number of attempts to enter Finland via the eastern border using falsified documents.⁴¹ Later in September and in October, there was public debate on the topic of border fences. This came in response to a Finnish Border Guard report suggesting that a fence should be built along part of Finland's eastern border to prevent irregular entry. Legislation that entered into force in the summer makes it possible to build a border fence. The public debate focused on the necessity of the border fence and its benefits relative to its costs.⁴²

Trafficking in human beings

The conditions of forest berry pickers were a topic of discussion in 2022. In January, news broke of a precedent handed down by the Supreme Court, according to which a berry entrepreneur

³⁵ Ilta-Sanomat, 11 February 2022; MTV Uutiset, 8 December 2022.

³⁶ Helsingin Sanomat, 9 September 2022; MTV Uutiset 7 September 2022.

³⁷ Apu, 14 June 2022; Yle Uutiset 11 October 2022.

³⁸ Karjalainen, 8 March 2022.

³⁹ Etelä-Suomen Sanomat, 30 November 2022.

⁴⁰ Iltalehti, 19 March 2022; Keski-suomalainen, 12 November 2022.

⁴¹ Helsingin Sanomat, 20 September 2022.

⁴² Helsingin Uutiset, 27 September 2022; Keski-suomalainen, 20 October 2022.

was guilty of 26 offences of trafficking in human beings, having brought 26 Thai berry pickers to Finland for forced labour and giving them false information regarding pay, amongst other things. One significant aspect of the precedent was that the cases involving the berry pickers, which had taken place in 2016, were viewed as several separate criminal offences instead of combining them into one offence.⁴³

In October, news broke that the Police suspected a well-known berry entrepreneur of aggravated trafficking in human beings. In connection with this, it emerged that a senior official at the Ministry of Economic Affairs and Employment, one who had been involved in drafting Finnish anti-trafficking legislation, was suspected of the acceptance of a bribe and aggravated abuse of public office.⁴⁴ In December, the scope of the case was expanded to include another Finnish berry company.⁴⁵

The actions of greenhouse entrepreneurs in Ostrobothnia were also investigated in 2022. News broke in January that dozens of Vietnamese nationals were suspected to have been victims of extortion in Närpiö.⁴⁶ Arrests related to the Närpiö extortion case made news throughout the spring.⁴⁷

There was also media coverage of the vulnerable position of persons fleeing the war in Ukraine and their susceptibility to exploitation. As soon as in March, news broke that people fleeing the war had been targeted by scams involving fake offers of work in Finnish companies, for example. It was also reported that attempts had been made to lure women into sex work.⁴⁸

Return

Return-related issues did not receive media coverage in 2022.

2.3. Research on migration

In 2022, a number of studies were published on the subject of demographic trends in Finland and the sustainability of the economy, and the significance of immigration was highlighted in these studies. One example of such a study is the book *Puuttuvat puoli miljoonaa: Väestökato ja Suomen talouden tulevaisuus* ('The missing half million: population decline and the future of the Finnish economy') by Risto Murto, the CEO of Varma Mutual Pension Insurance Company.⁴⁹ As the title of the book suggests, Murto argues that Finland is missing half a million people if the country is to match the growth rate of the Swedish economy in the

⁴³ MTV Uutiset, 26 January 2022.

⁴⁴ Helsingin Sanomat, 29 October 2022.

⁴⁵ Yle, 16 December 2022.

⁴⁶ Ilta-Sanomat, 23 January 2022.

⁴⁷ Yle uutiset, 1 April 2022.

⁴⁸ Karjalainen, 22 March 2022.

⁴⁹ Murto, Risto (2022).

coming decades. Murto proposes immigration as the solution. The book argues that increasing labour migration – and the multiculturalism it involves – is essential. Increasing the employment rate is also highlighted as a crucial issue.

The Research Institute of the Finnish Economy (ETLA Economic Research) sought to bring clarity to demographic forecasts concerning Finland. In their article *Assessing Components of Uncertainty in Demographic Forecasts with an Application to Fiscal Sustainability*, Juha Alho and Jukka Lassila present a model for assessing the effects on population forecasts of the uncertainty associated with future fertility, mortality and migration.⁵⁰

Policy at the regional level was studied in research on immigration policy in 2022. Published by the Ministry of Economic Affairs and Employment, *Selvitys alueellisista maahanmuuttostrategioista* ('Report on regional immigration strategies') sheds light on regional immigration policy guidelines.⁵¹ According to the report, about half of Finland's regions have created – or are in the process of creating – a regional immigration programme. All of the regional programmes include the objective of supporting the integration of immigrants and promoting education-based and work-based immigration. Due to the Talent Boost programme, the regions are paying more attention to attracting immigrants and settling them. However, the regional strategies and plans reflect the Talent Boost activities and the projects funded under them to a varying degree.

General research on immigration published in 2022 addressed **the impacts of climate change and the environment on migration** to some extent. One example of such a study is Venla Niva's doctoral dissertation *The interplay of environmental and social drivers of migration - A global synthesis*.⁵² Niva's dissertation looks at how human migration has developed over recent decades in different geospatial units. The dissertation also investigates what the key drivers of human migration are, and how these drivers have interplayed over time. In addition, the dissertation examines the implications of human migration at both the sending and the receiving areas. Niva argues that the significance of migration as a method of human adaptation will increase in the coming decades as humankind faces unforeseen changes. Consequently, understanding the complexities and causalities behind human migration and its environmental and social dimensions is key in managing migration.

The Ministry of the Interior published a report on **preparedness for the use of migration as a form of hybrid influence activities**.⁵³ The report assesses the legislation of the Ministry of the Interior's branch of government and needs to amend the legislation. Published in February 2022, the Report presents a preliminary assessment of the needs for legislative amendments that should be examined without delay and in detail, taking into account fundamental and human rights impacts. The report went on to be used as background material for the legislative amendments enacted and promoted in 2022.

⁵⁰ Alho, Juha & Lassila, Jukka (2022).

⁵¹ Pikänen, Sari; Mayer, Minna & Valtakari, Mikko (2022)

⁵² Niva, Venla (2022).

⁵³ Sisäministeriö (2022a).

The book *Maahanmuuton vaikutuksista perusoikeuksiin* ('On the impacts of immigration on fundamental rights'), written by Petter Kavonius and published by the Suomen Perusta Foundation, argues that immigration has **negative impacts** on the fundamental rights of Finns. According to Kavonius, this is due to the fact that benefits and income transfers cannot be increased simultaneously for everyone.⁵⁴ The author argues that immigration undermines general government finances, social cohesion, general security and the functionality of democracy. The publication by the Suomen Perusta Foundation is a political statement. In the foreword, Suomen Perusta's Executive Director Simo Grönroos notes that Suomen Perusta's wish is for the study to help the reader assume a more realistic approach to immigration.

Salla Tuomola's doctoral dissertation focuses on **the public discussion on immigration**. *Hyvä, katala vastajulkisuus: populistisen vastamedian julkisen puhuttelun tavat maahanmuutto- ja pakolaisheskustelussa* ('The Good and Mean Publicity: a case study on refugee crisis with its consequences in anti-immigrant alternative media in Finland') examines the public debate on refugees and immigration in alternative media, which began in 2015.⁵⁵ The topic is approached using the Finnish MV-lehti media as the case example. Based on the analysis of the content published by MV-lehti, Tuomola's dissertation argues that the public discourse in populist alternative media creates polarisation in the population and its values are in conflict with the ideals of the constitutional state.

2.4. Other general developments related to migration

The network of Finnish missions abroad

Finland continued to expand and strengthen its network of diplomatic missions in accordance with the Government Programme. The Finnish Embassy in Islamabad, Pakistan, was reopened on 1 September 2022, having been previously closed in 2012 due to the reduction of the network of diplomatic missions. Pakistan is an emerging and growing market with a population of 220 million. Minister for Development Cooperation and Foreign Trade Ville Skinnari noted that Finland is a country that depends on exports, and it is vital for Finland to be present in emerging and promising markets.⁵⁶ Initially, the Finnish Embassy in Islamabad will only provide services to people in distress and other urgent services. In the longer term, the plan is for the Embassy to also provide comprehensive consular and entry permit services, which will contribute to the availability of labour in Finland.⁵⁷

On the same day, a new Consulate General was opened in Mumbai, India. Mumbai, the capital of Maharashtra State with more than 100 million inhabitants, is India's financial and business centre. Goa, located in the vicinity of Mumbai, is an important tourist destination. Minister

⁵⁴ Kavonius, Petter (2022).

⁵⁵ Tuomola, Salla (2022).

⁵⁶ Ministry for Foreign Affairs, press release 27 May 2022.

⁵⁷ Ministry for Foreign Affairs, press release 26 August 2022.

for Foreign Affairs Pekka Haavisto noted that the opening a Consulate General in Mumbai complements Finland's representation in South Asia.⁵⁸

Foresight work by the Finnish Immigration Service

The Finnish Immigration Service of the Future project, which was mentioned in the Annual Report on Migration and Asylum 2021, was completed at the end of 2021. The project's recommendations began to be implemented in the Finnish Immigration Service at the beginning of 2022. One of the recommendations was that the Finnish Immigration Service should develop and expand its foresight work to cover its various processes more comprehensively. The practical implementation of this recommendation began with forming foresight specialist networks in 2022, consisting of the Finnish Immigration Service's in-house specialists as well as specialists representing stakeholders. The specialist networks produce quantitative and qualitative projections of future trends in the number of applications.

The Finnish Immigration Service's SEER project, launched in 2021, also focused on foresight. The goal of the project was to produce a concrete forecasting model to project the development of the number of applications and support resource planning. The project was completed at the end of 2022. The outcome of the project was a Power BI report for resource planning. It brings together the Finnish Immigration Service's forecasts concerning the number of applications, the number of decisions and the application fees collected. The projections are based on statistics and the quantitative and qualitative estimates of the expert foresight networks established in 2022. The aim is for the reports to help the Finnish Immigration Service exercise operational foresight and allocate its resources proactively to ensure a smooth customer experience in the changing operating environment.

The Finnish Immigration Service also began to develop its situational awareness and analysis activities, as it was recognised that high-quality foresight work should be based on up-to-date and high-quality situational awareness and analysis thereof. The planning of the situational awareness and analysis function began in autumn 2022 with the aim of starting the operations of the situational awareness and analysis network at the beginning of 2023.⁵⁹

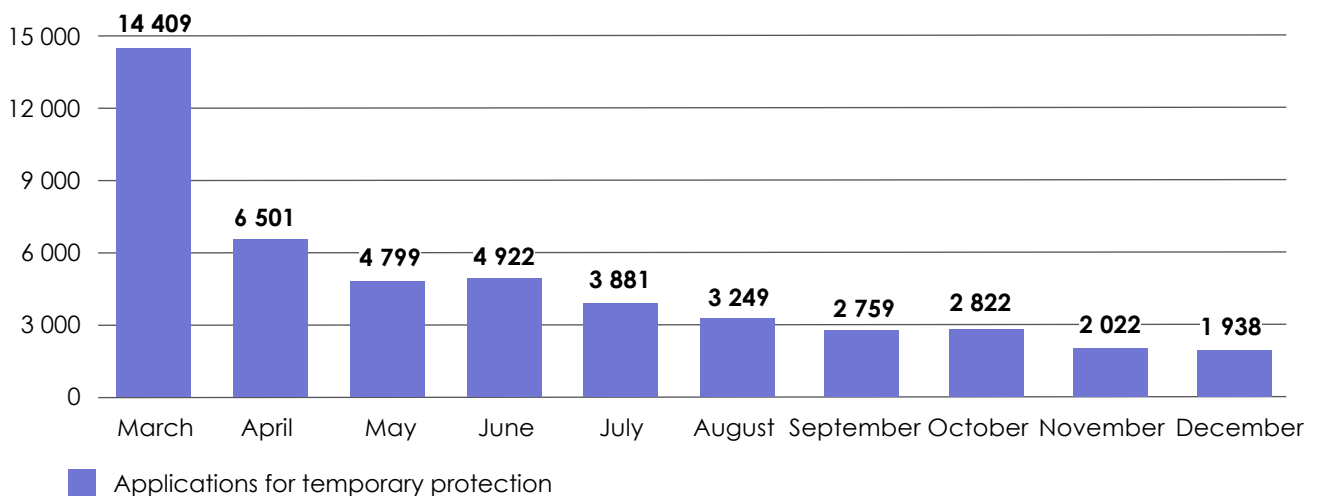
⁵⁸ Op. cit. Ministry for Foreign Affairs, press release 27 May 2022 and Ministry for Foreign Affairs, press release 26 August 2022.

⁵⁹ Finnish Immigration Service, Planning and Finance Unit, e-mail 21 March 2023.

3. Persons fleeing the war in Ukraine

Russia's invasion of Ukraine had a significant impact on the immigration situation in Finland in 2022. During the year, over 47 000 people fled the war from Ukraine to Finland, a third of whom were children.

Persons who fled from Ukraine to Finland in 2022

Source: Finnish Immigration Service

Russia launched a full-scale invasion of Ukraine on 24 February 2022. The Finnish Government kept a close eye on the developments and the overall picture. On 2 March, the Ministry of the Interior established a cross-sectoral group to coordinate migration to Finland caused by Russia's invasion of Ukraine. The group was tasked with ensuring the effective exchange of information and maintaining shared situational awareness of the necessary measures.⁶⁰

Activation of temporary protection

On 4 March, the European Union decided to introduce temporary protection for persons fleeing the war in Ukraine. To accomplish this, the EU activated the Temporary Protection Directive for the first time.⁶¹ The unanimous decision on the activation of temporary protection demonstrated the unity of the EU Member States and their desire to support Ukrainians displaced by the war of aggression.

Temporary protection is an emergency mechanism which can be applied in cases of mass influx of persons. The Temporary Protection Directive was adopted in 2001 in the aftermath of the

⁶⁰ Ministry of the Interior, press release 2 March 2022.

⁶¹ Council Directive 2001/55/EC of 20 July 2001 on minimum standards for giving temporary protection in the event of a mass influx of displaced persons and on measures promoting a balance of efforts between Member States in receiving such persons and bearing the consequences thereof, 20 July 2001.

large-scale forced migration that occurred in Europe in the 1990s due to the armed conflicts in the Western Balkans, in particular in Bosnia and Herzegovina and Kosovo. The objective of temporary protection is to alleviate pressure on national asylum systems and to provide displaced persons with the same rights throughout the EU. Examples of these rights include the right of residence, access to the labour market, housing, medical assistance and access to education for children.⁶²

According to the EU's joint implementing decision, temporary protection is granted to the following persons and their family members if they resided in Ukraine before or on 24 February 2022:

- Ukrainian citizens
- Third-country nationals who are beneficiaries of international protection in Ukraine
- Stateless persons.

For citizens of countries outside the EU who have resided in Ukraine permanently and who cannot safely return to their home country, the Commission urged the Member States to choose between temporary protection and a national permit category. In other respects, the implementing decision left the exact target group of protection to the discretion of the Member States.

Finland expanded the target group of temporary protection by a Government decision on 7 March 2023. **In Finland, temporary protection is granted, in addition, to the following categories of persons:**

- Third-country nationals who have resided in Ukraine permanently and who cannot safely return to their home country (the decision was made to apply temporary protection in their case, with the alternative having been a national permit category)
- Ukrainian citizens and their family members who fled Ukraine shortly before 24 February and cannot return due to the conflict (the Commission urged the Member States to apply flexibility with regard to such persons)
- Other Ukrainian citizens and their family members already residing in Finland or who have entered Finland
- Third-country nationals who have resided in Ukraine legally, even if not permanently, and who cannot return to their home country (this group is mentioned as an optional group for Member States in the EU-level decision).⁶³

⁶² Council of the European Union, press release 4 March 2022.

⁶³ Ministry of the Interior, press release 7 March 2022.

Temporary protection was initially activated for a period of one year, until 4 March 2023. The implementation of temporary protection did not require legislative changes in Finland. Pursuant to section 110 of the Aliens Act, beneficiaries of temporary protection are issued a residence permit for one year at a time. On the grounds of that legal provision, the Finnish Immigration Service began, in March 2022, to issue residence permits valid until 4 March 2023.

Information and service points for Ukrainians arriving in Finland

Ukrainians began to arrive in Finland by sea from Tallinn in March. On 16 March, a service point for Ukrainians was established in Länsisatama. The aim was to provide guidance to newly arrived Ukrainians on matters related to applying for temporary protection and to direct those in need of accommodation to a reception centre. Initially, it was also possible to lodge an application for temporary protection in Länsisatama. The registration of applications for temporary protection in Länsisatama was discontinued in June, and the registration of applications was moved to the Helsinki Police Station in Pasila. However, a service point continued to operate in Länsisatama to provide guidance to Ukrainians arriving in the country.

In April, a second service point was established at Helsinki Airport. The opening hours of the service point at the airport were determined by the arrival of flights from Poland, the Czech Republic and Hungary in particular. After Finnair discontinued its discount campaign aimed at Ukrainians in August, the customer volumes began to decrease. The service point at the airport was closed on 31 August.⁶⁴

Accommodation and other services for displaced Ukrainians

Initially, there was no need for legislative amendments to provide accommodation for Ukrainians applying for temporary protection. Pursuant to the Act on the Reception of Persons Applying for International Protection⁶⁵, applicants and beneficiaries of temporary protection have the **right to the same kind of accommodation as asylum seekers**. Each customer is registered at a reception centre, but their concrete housing arrangements can take various forms, either at the reception centre in question or in private accommodation.

With a large number of persons in need of protection entering Finland from Ukraine over a short period of time, it was necessary to develop a new operating practice for the provision of accommodation. The Finnish Immigration Service developed a **municipal model** for the provision of reception services to Ukrainians. Many Ukrainians had made their way to various parts of Finland on their own initiative, to municipalities in which they had been employed as seasonal workers in previous years, or where they otherwise had acquaintances or relatives. The municipal model made it possible for the beneficiaries of temporary protection to stay in the municipalities in which they had settled during the spring. Under the municipal model, the

⁶⁴ Lähde: Maahanmuuttovirasto.

⁶⁵ Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 746/2011.

municipalities receive compensation for providing accommodation to Ukrainians. Accommodation is provided in furnished residences and the starting point is to provide housing of the same quality that the municipality would provide for its own residents. In addition to accommodation, the municipality provides the customer with guidance on routine affairs, such as issues concerning housing or referrals to services. In the municipal model, each customer remains registered with a reception centre, which provides the customer with other reception services.⁶⁶

As regards health care, beneficiaries of temporary protection are, pursuant to the Reception Act, **entitled to the same health services as persons permanently residing in Finland**. Applicants for temporary protection, in turn, are entitled to the same health services as applicants for international protection. However, for persons applying for temporary protection, it only takes a very short time from the registration of the application to receiving a decision, as residence permits issued on the grounds of temporary protection are based directly on the Council Decision, and the process does not require an in-person meeting with the applicant.

Beneficiaries of temporary protection have **the same right to social security as applicants for international protection**. The reception centre pays a reception allowance to beneficiaries of temporary protection. While beneficiaries of temporary protection are not entitled to labour market support, they may be entitled to a discretionary expense allowance.⁶⁷ Granting discretionary expense allowance is part of the local government pilot related to TE services and can be granted and paid for a fixed term between 1 March 2021 and 31 July 2025. The KEHA Centre (the Development and Administration Centre for ELY Centres and TE Offices) pays the allowance to individual customers to whom the TE Office or local government pilot unit decides to grant the right to discretionary expense allowance.⁶⁸

The employment of persons fleeing the war in Ukraine

Ukraine has been one of Finland's most significant countries of origin for labour migration for a long time now. Each year, thousands of Ukrainian seasonal workers have come to work in the agriculture and forestry sectors in particular.

Employment is a key source of wellbeing, a source of financial security and a significant factor in integration into society. There is also high demand for workers in Finland due to labour shortages.

Beneficiaries of temporary protection have **the right to work** pursuant to the Temporary Protection Directive and also according to the Aliens Act. The right to work commences immediately when a person lodges an application for temporary protection. The Police and the border authorities issue applicants for temporary protection with a certificate of lodging an application, which simultaneously serves as a certificate of the right to work.

⁶⁶ Maahanmuuttoviraston verkkosivut (päiväämätön), Kuntamalli.

⁶⁷ Ministry of Employment and Economy, email 20 January 2023.

⁶⁸ Suomi.fi website (undated).

Beneficiaries of temporary protection have **the right to the full range of services provided by Employment and Economic Development Offices (TE Offices)**, including work try-outs, career counselling, integration training, language training and wage-subsidised employment. Ukrainians can also participate in all of the available low-threshold employment services, such as recruitment events, the services of employment agencies and the Ohjaamo services aimed at young people. Jobseekers can be referred to become customers of competence centres for immigrants in seven cities. To facilitate Ukrainians' use of the services of TE Offices, the customer registration form was translated to Ukrainian and Ukrainian-speaking customer service personnel were recruited to work in TE Offices.⁶⁹

Access to education for Ukrainian children

Children and young people who are beneficiaries of temporary protection have **the right to attend school in Finland**. Pursuant to the Basic Education Act, municipalities have an obligation to provide basic education for children of compulsory school age, as well as pre-primary education for the year preceding the start of compulsory education. In addition to having the right to instruction, children and young people who are beneficiaries of temporary protection have the right to pupil counselling and adequate support for learning and school attendance as soon as the need for support arises, on the same basis as other pupils.

Schooling for Ukrainian children and young people who enter Finland is provided as **pre-primary education or basic education in accordance with the Basic Education Act, or as instruction preparing for basic education organised for immigrants**. The aim of instruction preparing for basic education is to provide pupils with the necessary skills in the Finnish or Swedish language and any other necessary skills for making the transition to pre-primary education or basic education. Finnish/Swedish language teaching in preparatory education involves teaching of introductory and basic-level language skills. The website of the Finnish National Agency for Education notes that some pupils may stay in Finland and continue their studies in basic education after preparatory education, which is why it is important to have language-aware teaching in the language of instruction. The website of the Finnish National Agency for Education further states that, from the perspective of socialisation and interaction at school, this is also important for those pupils who will only stay in Finland temporarily.⁷⁰

Extension of temporary protection after 4 March 2023

As the war in Ukraine showed no signs of abating towards the end of the year, the Finnish authorities began considering the extension of temporary protection after 4 March 2023. According to the EU's Temporary Protection Directive, temporary protection is initially granted for a period of one year. The duration of temporary protection automatically continues thereafter with a one-year extension unless the European Council decides on its discontinuation. In October 2022, the European Commission announced that **temporary protection will be extended until March 2024**.⁷¹

⁶⁹ Ministry of Employment and Economy, email 20 January 2023.

⁷⁰ Finnish National Agency for Education website (undated), Supporting learning in basic education for children and young people who have fled Ukraine.

⁷¹ European Commission (2022).

The validity of the residence permits issued in Finland on the grounds of temporary protection in 2022 would have ended on 4 March 2023. The decision was made in Finland on 29 December 2022 to temporarily amend the Aliens Act so that residence permits issued to beneficiaries of temporary protection will remain valid for as long as temporary protection is in effect in the EU.⁷² Under the legislative amendment, the validity of the residence permit cards of beneficiaries of temporary protection is also extended for the duration of the residence permit. However, if they so wish, holders of residence permits can apply for a new residence permit card from the Finnish Immigration Service with updated information on the validity of the permit and card.⁷³

Another issue that needed to be considered towards the end of the year was the transfer of persons who fled Ukraine in 2022 from being customers of reception services to being registered residents of a municipality in 2023. **People who have fled Ukraine may request a municipality of residence after residing in Finland for one year.** The authorities began to prepare for this situation in late 2022 due to the large number of people who could potentially become residents of municipalities: at the end of 2022, there were over 44 000 Ukrainians in Finland who could apply for a municipality of residence in 2023. In addition, a significant proportion of these people could do so in March–April. Upon registering a municipality of residence, people who have fled Ukraine will leave the reception services system and become clients of municipalities and wellbeing services counties. In late 2022, the coordination group set up by the Ministry of the Interior in March 2022 worked on settling issues related to the transfer of Ukrainians to municipalities through cooperation between various authorities, municipalities, civil society and the business sector. Requesting a municipality of residence is a voluntary process, and people who have fled Ukraine can also choose to continue living in Finland as clients of the reception services system. A municipality of residence will nevertheless be useful to those who intend to remain in Finland for the foreseeable future.⁷⁴

In December 2022, amendments were made to the Act on the Promotion of Immigrant Integration and the Act on the Reception of Persons Applying for International Protection to ensure access to services for people who have fled Ukraine even after they are transferred from the reception system to a municipality. Prior to the amendments, the Integration Act did not enable central government compensation to municipalities and wellbeing services counties for services provided to beneficiaries of temporary protection. The amendments to the Integration Act made it possible to pay compensation to municipalities and wellbeing services counties for the provision of integration services to beneficiaries of temporary protection. The amendments to the Reception Act provided more specific provisions on the cessation of reception services in situations where a municipality of residence is registered for a beneficiary of temporary protection.⁷⁵

⁷² Laki ulkomaalaislain väliaikaisesta muuttamisesta 1364/2022.

⁷³ Ministry of the Interior, press release 29 December 2022.

⁷⁴ Finnish Government, press release 3 February 2023.

⁷⁵ Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta 1083/2022; Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta 1084/2022.

3.1. Research on persons fleeing the war in Ukraine

In September, the Ministry of the Interior published a survey-based report entitled **The situation of Ukrainians in Finland who fled the war: Survey results**.⁷⁶ The report is based on an online Webropol survey conducted by the Ministry of the Interior in the summer. Responses were received from 2,136 Ukrainians. The results were analysed by the researchers Arseniy Svynarenko and Anastasiya Koptsyukh. Approximately one-third of the respondents said they wish to stay in Finland, and one-third indicated they intend to return to Ukraine after the war. For many of the respondents, their plans were still uncertain and dependent particularly on their employment in Finland and the development of the security situation in Ukraine.

⁷⁶ Svynarenko, Arseniy & Koptsyukh, Anastasiya (2022).

4. Legal migration⁷⁷

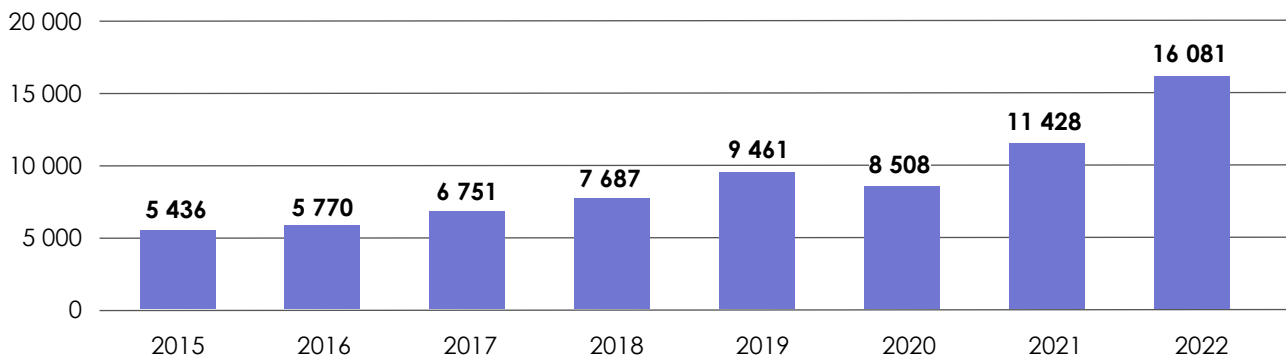
4.1. Labour migration

Decisions

In 2022, a first residence permit for Finland on the grounds of employment was issued to 16 081 individuals. The number of residence permits for Finland issued on the grounds of employment has been growing steadily for many years now, except for the dip caused by the COVID-19 pandemic in 2020. In 2022, **the growth of the number of residence permits issued on the grounds of employment was record-breaking: the number of permits issued increased by of 41 per cent when compared to the previous year.**

The Finnish Immigration Service issued decisions on a total of 18 958 applications for a first residence permit on the grounds of employment. Of the decisions given, 81 per cent were positive and 14 per cent were negative. Five per cent of the applications expired. The top nationalities were the same as the previous year, but their order changed: the largest number of residence permits on the grounds of employment was issued to citizens of the Russian Federation (2 495), followed by the Philippines (2 236) and Ukraine (1 825). Ukraine was at the top of the list in the preceding year.

Residence permits issued on the grounds of employment 2015–2022

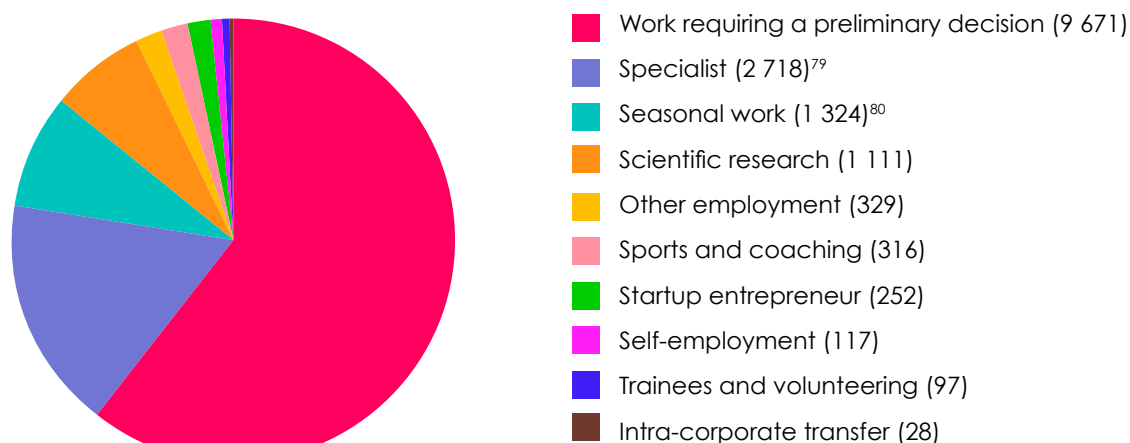
Source: Finnish Immigration Service

Residence permits issued on the grounds of employment are divided into subcategories according to the chart below. As in the previous years, the most common case was that a first residence permit on the grounds of employment was issued for employment requiring a

⁷⁷ Statistics on residence permits from the Finnish Immigration Service statistical service <https://statistics.migri.fi> unless otherwise mentioned.

preliminary decision, that is: it was a so-called residence permit for an employed person.⁷⁸ A total of 9 671 residence permits for employed persons were issued, representing an increase of 63 per cent when compared to the previous year.

First residence permits issued on the grounds of employment, by type of permit, 2022

Lähde: Maahanmuuttovirasto

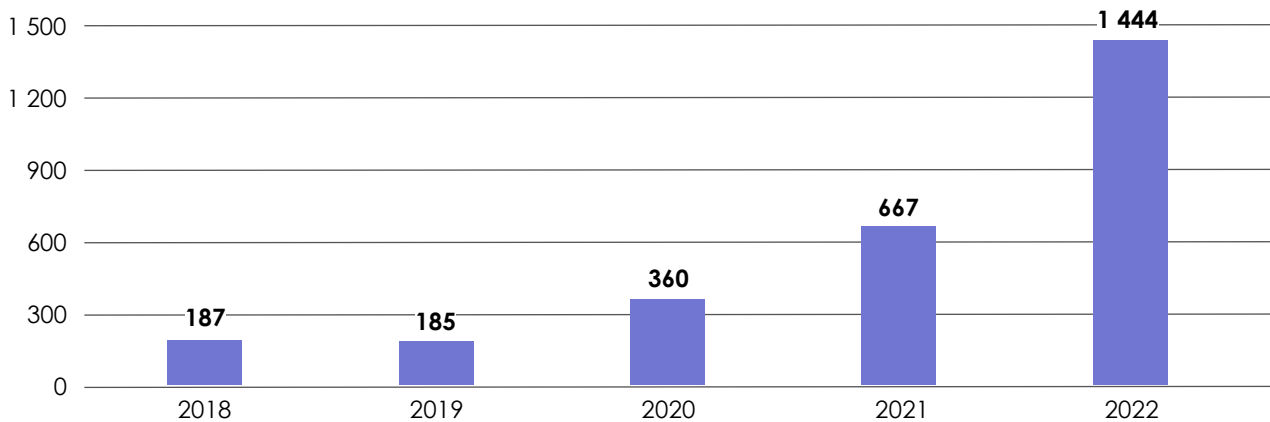
Most of the applicants for a residence permit for an employed person are manual labourers. The largest group by nationality was citizens of the Philippines (2 137 residence permits). The construction sector was the largest industry for which residence permits for an employed person were issued, representing approximately one-third of all permits issued. The cleaning industry also receives large numbers of foreign workers. **There was strong growth in the recruitment of foreign workers in the field of social services and health care:** a total of 1 444 residence permits were issued for workers in social services and health care in 2022, up from 667 in the previous year. The restaurant industry and the agricultural sector were other common sectors. In the transport sector, the number of residence permits issued was lower than before. Residence permits have previously been issued to Russian lorry drivers, but the transport of goods declined significantly in 2022 due to the sanctions against Russia.

⁷⁸ A decision on an application for a residence permit for an employed person is made in a two-step process that includes a preliminary decision by an Employment and Economic Development Office. For this reason, a residence permit for an employed person is also called employment requiring a preliminary decision. The preliminary decision by the Employment and Economic Development Office is an overall consideration that takes into account labour availability and an assessment of the conditions of employment as well as the employer's and employee's conditions. After the preliminary decision by the Employment and Economic Development Office, the final decision on the residence permit application is made by the Finnish Immigration Service, which determines whether the general requirements for issuing a residence permit are met.

⁷⁹ Includes Finland's national residence permits for a person employed as a specialist (2 358) and EU Blue Card residence permits (360).

⁸⁰ Includes residence permits issued for seasonal work of 3–6 months (1 011) and residence permits issued for seasonal work of 6–9 months, which require a preliminary decision (313).

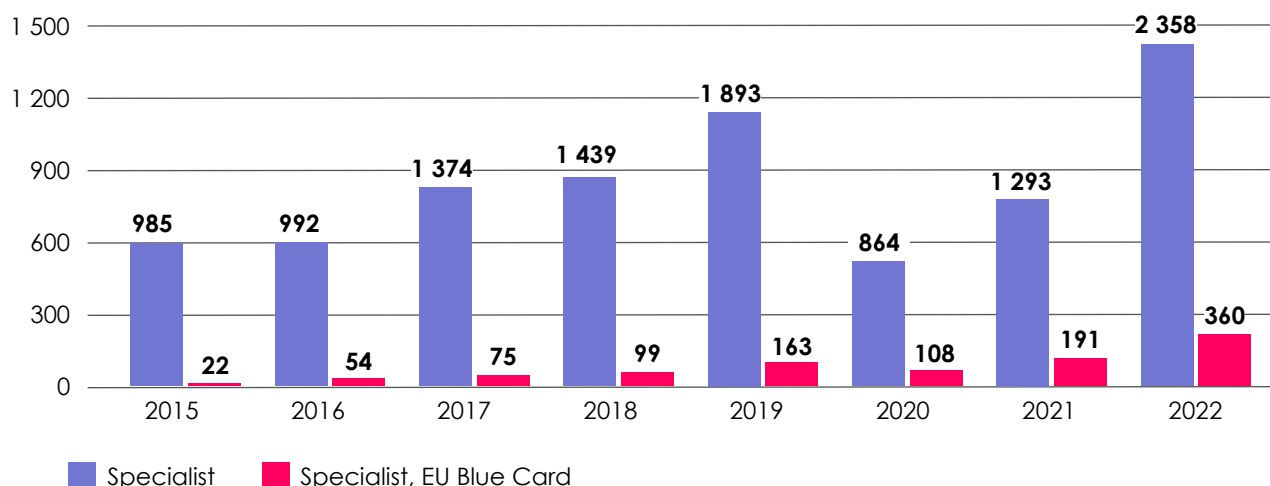
First residence permits for an employed person issued for workers in social services and health care 2018–2022

Source: Statistical services of the Finnish Immigration Service. For the social services and health care sector, the statistics have been retrieved on a sector-specific basis for the period 2018–2022. E-mail 22 March 2023.

The number of residence permits issued to specialists returned to growth after the dip caused by the COVID-19 pandemic: in 2022, **a total of 2 538 residence permits for a person employed as a specialist were issued, representing an approximately twofold increase from the previous year** (1 293 residence permits issued in 2021). When specialists issued with an EU Blue Card are also included, the number of specialists was 2 718. In 2022, Russians surpassed Indians as the top nationality for permits issued to specialists.

Residence permits issued to specialists 2015–2022

Source: Finnish Immigration Service

⁷⁹ Sisältää sekä Suomen kansalliset erityisasiantuntijan oleskeluluvat (2 358 kpl) sekä EU:n sininen kortti -oleskeluluvat (360 kpl).

⁸⁰ Sisältää 3–6 kk kausityötä varten myönnettyt oleskeluluvat (1 011 kpl) sekä 6–9 kk kausityötä varten myönnettyt oleskeluluvat, jotka edellyttävät osaratkaisun (313 kpl).

The number of residence permits issued for seasonal work decreased significantly from the previous year: a total of 1 324 permits were issued, including seasonal work of 3–6 months and seasonal work of 6–9 months, which requires a preliminary decision (the corresponding figure for 2021 was 2 022 residence permits issued). Seasonal workers in Finland are particularly employed by gardens, greenhouses, berry farms and forest berry picking companies. Ukrainians have traditionally been the largest country of origin of seasonal workers by a significant margin: for example, in 2021, approximately 70 per cent of all residence permits issued on the grounds of seasonal work were issued to citizens of Ukraine. Consequently, the war of aggression started by Russia in Ukraine in February 2022 had a considerable effect on the number of residence permits issued for seasonal work in 2022: the number of residence permits issued to Ukrainians for seasonal work in 2021 was over 1 400 but, in 2022, the corresponding figure was only about 400.

Seasonal workers also enter Finland for periods of less than three months, in which case they are not required to apply for a residence permit. People who enter Finland for short-term seasonal work and come from a visa-exempt country are required to apply for a seasonal work certificate from the Finnish Immigration Service. A total of 5 264 seasonal work certificates were issued in 2022. As in the previous years, Ukrainian citizens were the largest group in terms of the number of seasonal work certificates issued, although the number of seasonal work certificates issued to Ukrainians fell to approximately one-third of the previous year's total (2022: 4 474 seasonal work certificates issued to Ukrainian citizens, while the corresponding figure in 2021 was 13 287).⁸¹ Seasonal workers who enter Finland for the purpose of short-term work from a non-visa-exempt country are required to apply for a seasonal work visa. A total of 2 575 seasonal work visas were issued in 2022. The largest nationalities for seasonal work visas were the Russian Federation (1 415), followed by Thailand (721).⁸²

Persons entering Finland for seasonal work in 2022

Source: Finnish Immigration Service, Ministry for Foreign Affairs

⁸¹ Source: Finnish Immigration Service statistical service <https://statistics.migri.fi>. Kausityötodistus: Päätökset 1/2022–12/2022 ja Päätökset 1/2021–12/2021.

⁸² Source: Ministry for Foreign Affairs statistics for seasonal work visas 2022. Received by email on 13 March 2022. The figures include forest berry pickers who do not apply for a seasonal work visas but instead a normal Schengen visa.

The number of residence permits issued to startup entrepreneurs continued to grow: in 2022, a total of 252 such permits were issued, compared to approximately 150 in the previous year and about 50 in the preceding years.

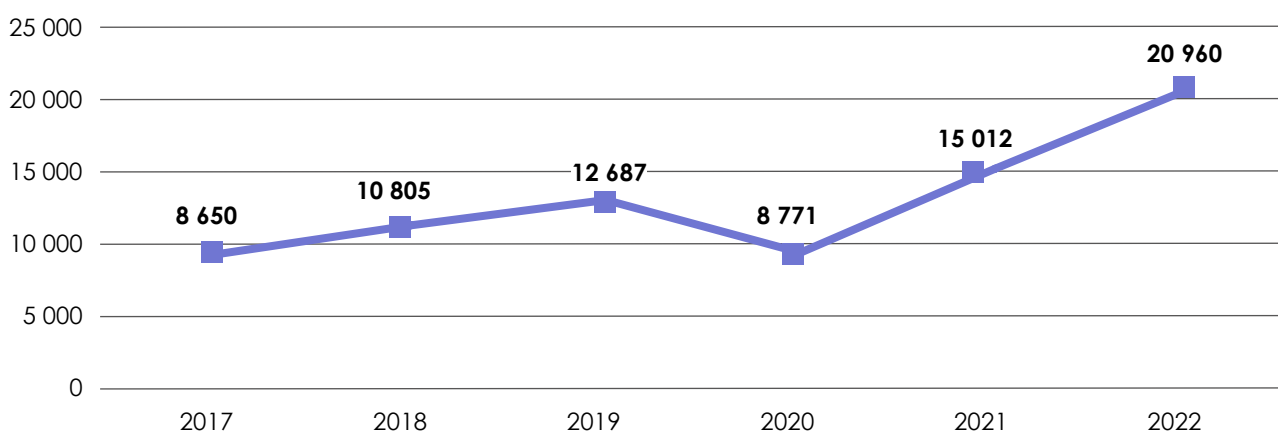
A total of 12 374 extended permits were issued on the grounds of employment, which was roughly on a par with the previous year (12 992). Extending the right of residence on the grounds of employment was the most common among citizens of the Russian Federation, Ukraine and India.

Of those who were issued a residence permit on the grounds of employment, 29 per cent were women and 71 per cent were men.⁸³ The gender distribution did not deviate from the previous year.

Applications

The number of first applications for a residence permit on the grounds of employment reached another all-time high, with a total of 20 960 applications lodged. As in the previous years, employment was the most common grounds for applying for a residence permit for Finland.

First applications for a residence permit on the grounds of employment 2017–2022

Source: Finnish Immigration Service

⁸³ This includes both first residence permits and extended permits.

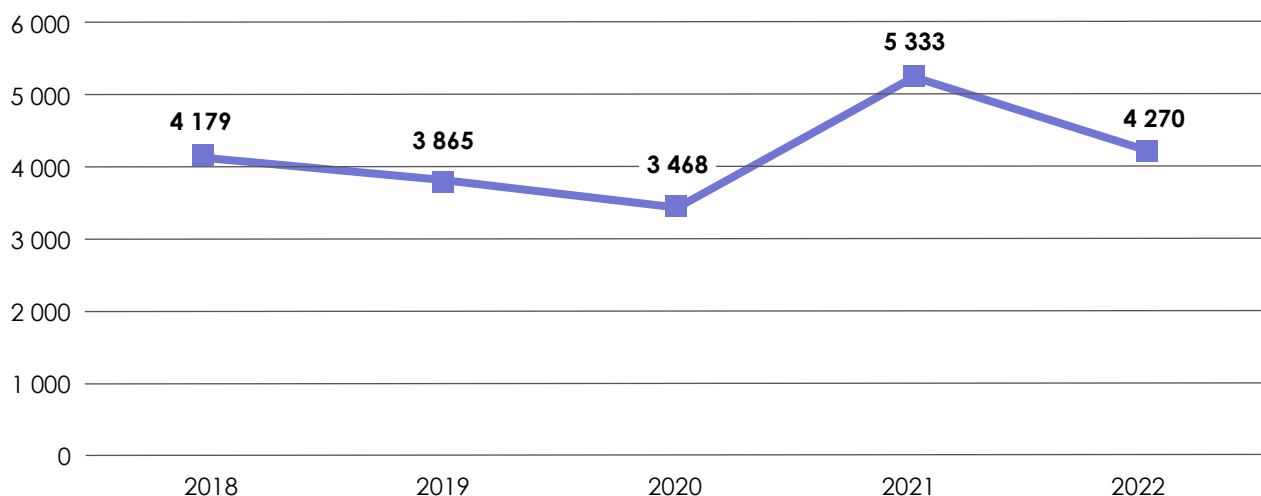
EU and EEA citizens

The number of residence permits issued on the grounds of employment does not, however, give a complete picture of foreign labour in Finland, as not all foreign nationals coming to work in Finland need to obtain residence permits. Some foreign employees enter Finland from the EU and EEA under the principle of free movement. EU citizens may freely reside and work in Finland for three months without registering their right of residence. Those EU citizens who stay in Finland for more than three months are required to register their right of residence.

In 2022, a total of 4 270 EU citizens registered their right of residence on the grounds of employment. This represents a slight decrease from the previous year (5 333).

Approximately a quarter (26%) of the EU citizens who registered their right of residence on the grounds of employment were Estonians (1 109). Other nationalities of employment-based EU migration included citizens of Romania and Latvia, for example.

EU citizens who registered their right of residence on the grounds of employment

Source: Finnish Immigration Service

4.2. Legislative amendments and other developments related to labour migration

Labour migration was again a prominent topic in 2022 in both the public debate and immigration policy. The public discussion increasingly highlighted the fact that employers in many sectors are already experiencing significant labour shortages. This problem will become even more acute in the future, when the **ageing of the population and labour shortages are anticipated to pose challenges to the sustainability of the Finnish economy**. The view that increasing work-related and competence-based migration is a crucial issue for Finland has been strengthened over the past few years. The Finnish Government has set a target of increasing labour migration twofold and student migration threefold by 2030.⁸⁴

Against this backdrop, several legislative amendments and other development measures were introduced in Finland in 2022 to increase labour migration. It is noteworthy that a number of different sectors have joined forces to increase labour and student migration.

In June, **a fast track was introduced for specialists, startup entrepreneurs and their family members**.⁸⁵ Residence permit applications lodged through the fast track service introduced on 1 June 2022 are processed within two weeks. The fast track service **was introduced concurrently with a new long-term visa**.⁸⁶ The long-term visa, known as the national D visa, makes it possible for people in the groups in question to enter Finland immediately after their residence permit has been issued. This means that they will not need to wait for a residence permit card abroad. The fast track and the related D visa were developed through extensive and close cooperation. The participants in the preparatory effort included the Finnish Immigration Service, the Ministry of Economic Affairs and Employment, the Ministry for Foreign Affairs, the Ministry of the Interior, Business Finland, the Centre for Economic Development, Transport and the Environment, and the Digital and Population Data Services Agency.⁸⁷

The D visa was introduced in stages: On 22 December 2022, **the scope of the D visa was extended to include persons in managerial positions in companies and their family members**. The same legislative amendment also extended the D visa to cover students and researchers and their family members.⁸⁸ However, some of the changes to information systems necessitated by the use of the D visa will only be completed in spring 2023. For this reason, D visas can only be issued to students, researchers, their family members and persons who have lost their residence permit card from 1 April 2023 onwards. For persons in managerial positions in companies, the D visa can be issued from the date the legislation entered into force.⁸⁹

⁸⁴ The goal has been set in the Roadmap for Education-based and Work-based Immigration 2035: Op. cit. Finnish Government (2021).

⁸⁵ Finnish Government, press release 1 June 2022.

⁸⁶ Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 121/2022 and Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta 122/2022.

⁸⁷ Finnish Immigration Service, press release 1 June 2022.

⁸⁸ Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1088/2022.

⁸⁹ Finnish Government, press release 20 December 2022 b.

Increasing labour migration and speeding up the entry of workers were also pursued through a legislative project set up by the Ministry of the Interior in June with the aim of enabling **automated decision-making in the Finnish Immigration Service**. Automation would make it possible to resolve simpler matters as efficiently as possible. The Ministry of Justice prepared general legislation on automated decision-making within the public administration in 2022. The legislative project of the Ministry of the Interior was set up to examine what kinds of amendments should be made to the special legislation on migration to enable the Finnish Immigration Service to introduce automated decision-making in accordance with the general legislation. In 2022, the legislation did not yet enable fully automated decision-making, but the Finnish Immigration Service has good experiences of the use of semi-automation in the processing of certain types of applications. The government proposal on the matter was submitted to the Parliament on 17 November 2022. The Parliament did not manage to process the legislative proposal before the end of the parliamentary term and the legislative proposal expired in March 2023.⁹⁰

The Finnish Immigration Service also launched **AURA, a project on expanding the use of automation**. The project involves implementing changes to information systems to enable the automation of the subsequent monitoring of work-based and study-based residence permits at the Finnish Immigration Service, and creating processes for the deployment of automation. The actions taken under the project promote the transition to risk-based processing in residence permit processes related to working and studying by taking advantage of the automation of subsequent monitoring. Automatic decision-making on residence permit applications lodged on the grounds of employment and studying will also become possible. The project will improve the smoothness, speed and efficiency of legal migration processes as a whole. The project started on 1 November 2022 and will continue until 30 April 2025.⁹¹

The **Work in Finland function** was established in 2022. Work in Finland is a permanent structure for promoting international recruitment in Finland. There was a need for a permanent structure, as the efforts to attract international skilled professionals have previously taken place largely in the form of projects and campaigns. Work in Finland will start its operations over several stages, and it will become fully functional at the beginning of 2025, coinciding with the reform of public employment services. An international recruitment advisory service for employers was launched in August 2022. The advisory service provides answers to questions concerning international recruitment and can be reached conveniently by phone or e-mail. In November 2022, the Work in Finland website was published as Finland's official channel for attracting international talent. The website simplifies processes related to job seeking, employment and moving to Finland. The same website also provides Finnish employers with a forum for posting job adverts. International skilled professionals can use the website to browse vacancies and find information on topics such as housing, health care, working life and career development in Finland.⁹²

⁹⁰ Hallituksen esitys eduskunnalle Maahanmuuttoviraston automaattisen päätöksenteon oikaisuvaatimusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 276/2022 vp).

⁹¹ EUSA-rahastot (2022).

⁹² Ministry of Employment and Economy, email 20 January 2023; Business Finland, email 29 December 2022.

The Aliens Act **provisions pertaining to labour migration were amended** with the aim of shortening the processing time of residence permits issued on the grounds of employment to approximately one month. The proposed legislative amendments do not apply to specialists who are eligible to use the fast track option for migrating to Finland. Their residence permits are processed in a maximum of two weeks. The provisions proposed in the legislative proposal issued in August enable the more extensive use of automation and the use of information obtained from various registers maintained by the public authorities. This reduces the need to request information from applicants and employers. To facilitate a quick permit procedure, it is essential that the applicant and the employer primarily use the online service. However, permit applications can still also be lodged on paper. The procedure is also streamlined by the option of conducting oral interviews remotely. According to the legislative proposal, to obtain a first permit it is sufficient that the travel document is valid at the time the decision is made. This has previously been the practice applied to applications for extended permits.

In the future, employers will also be able to apply for certification for their company. The certification includes an assessment of the employer's ability to act as an employer, which means that this will no longer be checked when lodging a residence permit application for an individual employee. The first certification is valid for two years. The proposed legislative amendments support the goal of processing employment-based residence permits within one month. The efforts to streamline labour migration are paired with the active prevention of the exploitation of foreign labour: the amended provisions include further specifications to monitoring activities concerning the use of foreign workers. The government proposal was submitted to the Parliament on 25 August 2022. The legislative amendment was enacted and it entered into force on 23 February 2023.⁹³

4.3. Research on labour migration

The International Talent Finland research project by E2 Research investigates ways to attract more international talent to Finland. The term of the research project is from 2021 to 2023. In 2022, E2 Research published two studies under the research project:

The study *Osaajia ulkomailta: Ulkosuomalaisten ja paluumuuttajien käsitykset suomalaisesta yhteiskunnasta, työmarkkinoista ja paluumuutosta* ('Talent from abroad: expatriate Finns' and returnees' perceptions of Finnish society, job market and return migration') was the project's first publication.⁹⁴ The study notes that, from the perspective of the shortage of skilled professionals, expatriate Finns represent an important reserve of talent that is not being fully utilised or appreciated. The study explores the views of expatriate Finns and returnees regarding Finland's pull factors, as well as the obstacles or hindrances to return, and the challenges faced by returnees upon returning to Finland. According to the study, the most important factor in

⁹³ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 114/2022 vp.); Finnish Government, press release 16 February 2023.

⁹⁴ Niemi, Mari K., Pitkänen, Ville; Veijola, Roosa & Välimäki, Matti (2022).

choosing a country of residence is employment opportunities, and it is difficult for Finland to compete with other countries in that respect. Finland does have its competitive advantages, and expatriate Finns and returnees particularly value the proximity to nature, safety and social security that Finland offers. However, these are not the most significant criteria in choosing where to live.

The second publication under the research project was entitled *Ulkomaalaiset osaajat Suomessa: työelämä, arki ja osallisuus* ("Foreign talents in Finland: working life, everyday life, and inclusion").⁹⁵ The publication is based on a survey. Most of the highly educated foreign nationals who responded to the survey have integrated well and found work that matches their academic background. At the same time, almost one-fifth of the respondents characterise their integration into Finnish society as somewhat poor or very poor. Nearly 40 per cent of the respondents are considering leaving Finland.

'Varför förväntas bara vi anpassa oss?' Utländska arbetstagares välmående i Finland – befintliga utmaningar och nya lösningar ('Why are we the only ones expected to adapt? The well-being of foreign workers in Finland – existing challenges and new solutions') by Ingrid Biese and Jeanette Björkqvist investigates **the integration and well-being of immigrants who have moved to Finland for the purpose of work**.⁹⁶ The book calls into question Finland's receptivity and discusses solutions for making workers who have moved to Finland from abroad feel more welcome in Finland.

Kausimuutto ja pendelöinti matkailualalla Lapissa ja Koillismaalla ('Seasonal Migration and Commuting in the Tourism Sector in Lapland and Koillismaa'), a study by Merja Paksuniemi and Elli Heikkilä published in a series of the Migration Institute of Finland, examines **the significance of seasonal migration and commuting in the tourism sector**. Ingrid Biese & Jeanette Björkqvist (2022).⁹⁷ The study focuses particularly on the regions of Lapland and Koillismaa.

4.4. Students

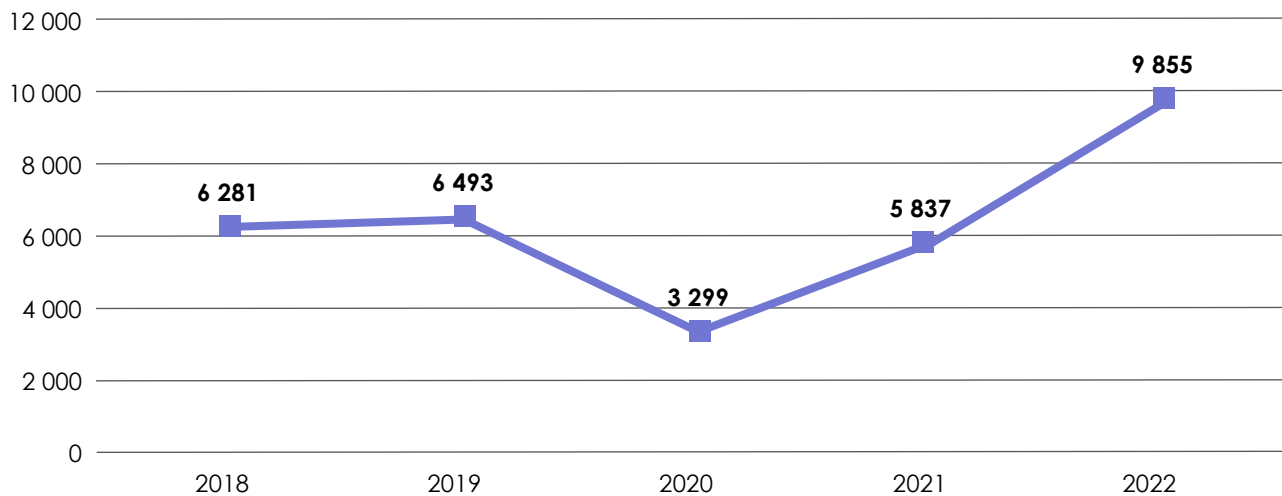
In 2022, the number of first residence permits issued on the grounds of studies was higher than ever before: 8 383 permits.

The number of residence permit applications on the grounds of studies was also higher than in past years at 9 855.

⁹⁵ Niemi, Mari K.; Pitkänen, Ville & Välimäki, Matti (2022).

⁹⁶ Ingrid Biese & Jeanette Björkqvist (2022).

⁹⁷ Paksuniemi, Merja & Heikkilä, Elli (2022).

First residence permit applications on the grounds of studies 2018–2022

Source: Finnish Immigration Service

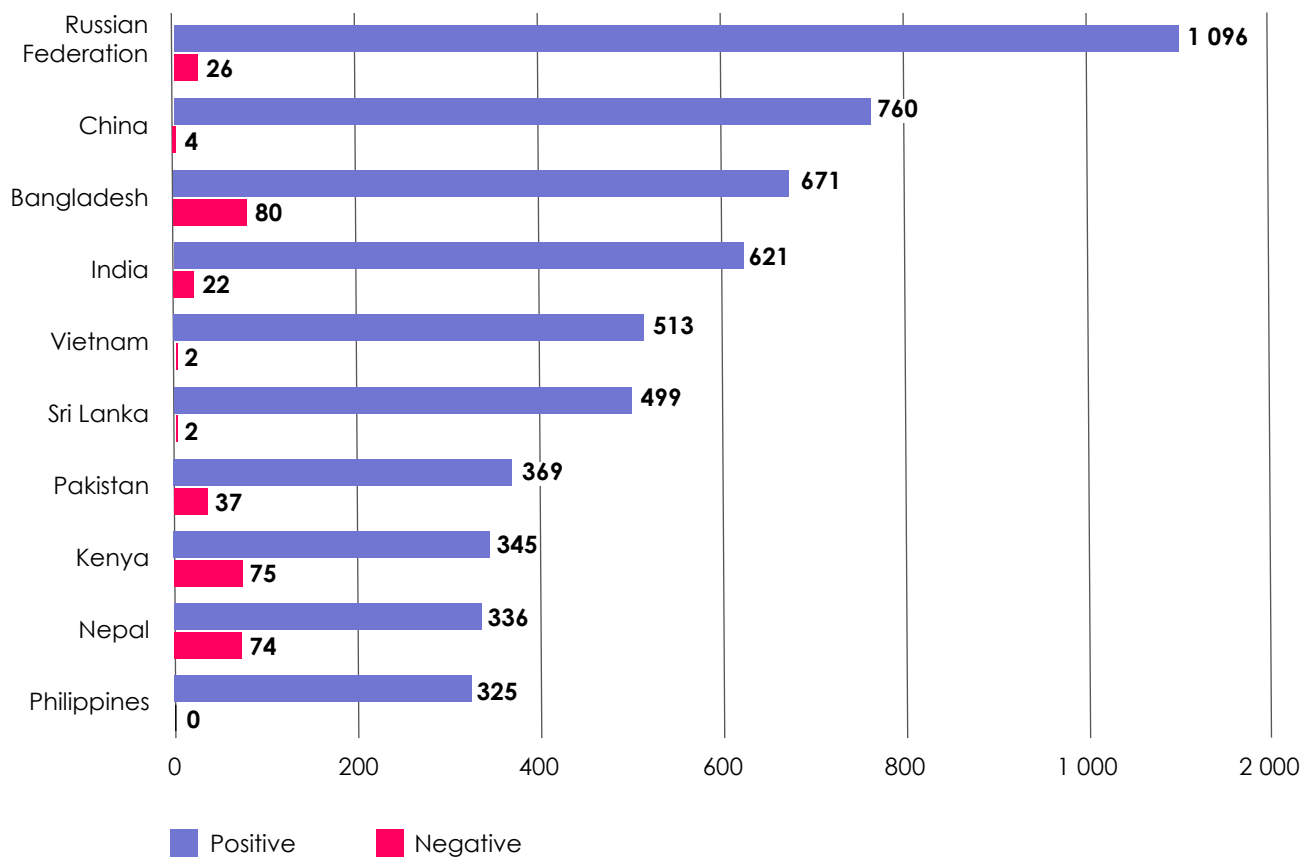
As in the previous year, the largest nationality group among students entering Finland was the Russian Federation (1 096 residence permits issued). Students also entered Finland from China, Bangladesh and India, for example.

A positive decision on a student's residence permit application was made in 91 per cent of the cases, and a negative decision was made in 5 per cent of the cases. Four per cent of the applications expired.

The number of new fixed-term residence permits, i.e. extended permits, issued on the grounds of studies was 3 616. The number extended permits issued was also substantially higher than in the previous year (2 943). The most common nationalities among people who extended their right of residence in Finland on the grounds of studies were the Russian Federation, Vietnam and China.

Of those who were issued with a residence permit on the grounds of studies, 48% were women and 52% were men.⁹⁸

⁹⁸ This includes both first residence permits and extended permits for students.

Decisions on first residence permit applications based on studies in 2022 – top 10 nationalities

Source: Finnish Immigration Service

4.5. Legislative amendments and other developments related to migration on the grounds of studies

As in the case of labour migration, **student migration was considered important in Finland with regard to addressing labour shortages and improving the dependency ratio**. The Finnish Government has set a target of increasing student migration threefold by 2030. A further goal is to increase the proportion of students who remain in Finland and become employed in Finland after graduating.⁹⁹

Student migration was facilitated by legislative amendments that entered into force on 15 April 2022.¹⁰⁰ Under the new legal provisions, students arriving in Finland from abroad will obtain a residence permit for the entire duration of their studies. Previously, students have needed to apply for an extended permit in Finland even if their studies have continued. Foreign students' right to work during their studies was also increased from 25 hours to 30 hours per week. In addition, students who have completed a degree and researchers who have completed their research will be able to get a residence permit for seeking work for two years. Previously, such permits were valid for just one year. The permit does not need to be used immediately. Instead, it can be applied for within five years of the expiration of the residence permit. Degree students at higher education institutions will also be granted a continuous residence permit and given a municipality of residence straight away. The same applies to their family members. This marks a significant change, as holding a continuous residence permit makes it easier for students to obtain a permanent residence permit later. Previously, students could only be granted temporary residence permits. Students are still required to provide proof of a secure means of subsistence, but only for one year.¹⁰¹

The aforementioned moves to make student migration easier were followed in November 2022 by a legislative proposal that would provide postgraduate researchers with the same rights as students. Under the government proposal, the validity of researchers' residence permits would be extended and the position of postgraduate students would be improved. The Parliament did not manage to process the legislative proposal before the end of the parliamentary term and the legislative proposal expired in March 2023.¹⁰²

⁹⁹ The goal has been set in the Roadmap for Education-based and Work-based Immigration 2035: Op. cit. Finnish Government (2021).

¹⁰⁰ Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta 277/2022 and other related legislative amendments 278/2022, 279/2022 and 280/2022.

¹⁰¹ Finnish Government, press release 13 April 2022; Finnish Immigration Service, press release 14 April 2022.

¹⁰² Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain ja ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 294/2022 vp); Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 17.4.2022; Työ- ja elinkeinoministeriö, uutinen 3.3.2023.

In December, **a long-term visa was introduced to speed up the entry of students and researchers who have been issued a residence permit.**¹⁰³ In the future, the long-term visa, known as the national D visa, can be issued to students, researchers, persons in managerial positions in companies, and family members of persons in the aforementioned categories. The long-term visa makes it possible for people in the groups in question to enter Finland immediately after their residence permit has been issued. This means that they will not need to wait for a residence permit card abroad. The D visa was introduced in June 2022 for the first groups, namely specialists and startup entrepreneurs and their family members. On 22 December 2022, the scope of the D visa was expanded to include students and researchers.¹⁰⁴

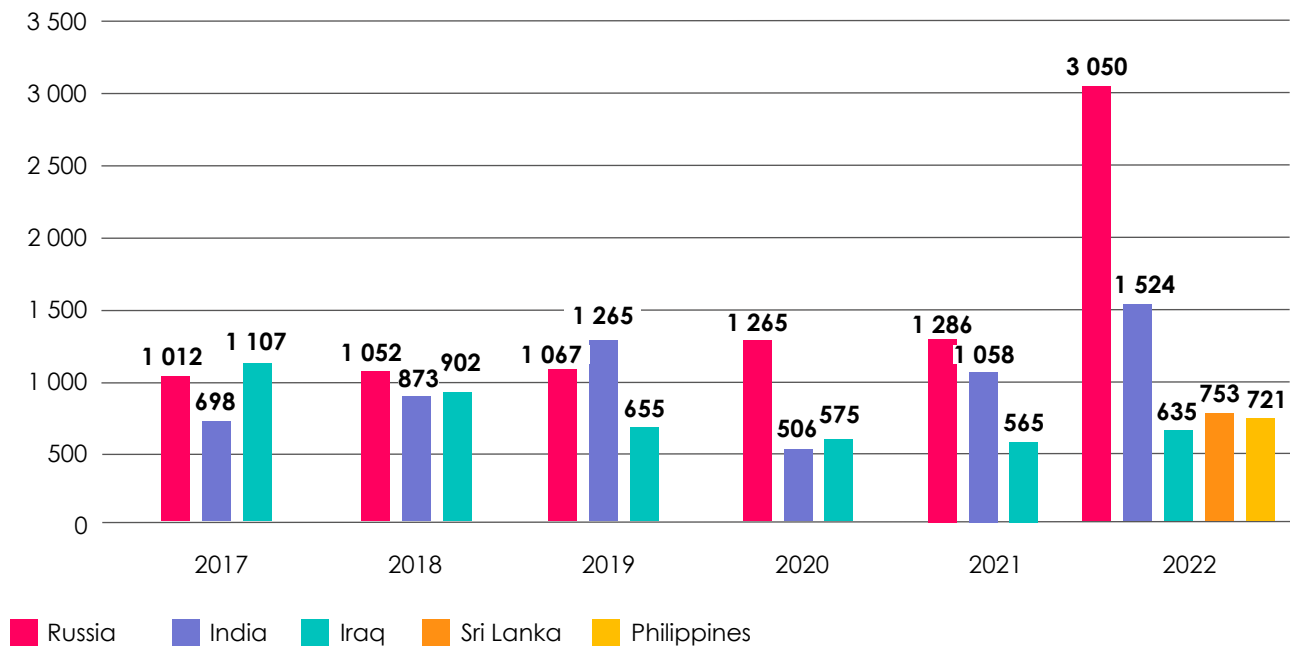
4.6. Family reunification

In 2022, a first residence permit on the grounds of family ties was issued to a record-high number of 15 457 foreign nationals. The number of residence permits issued on the grounds of family ties has been on an upward trend over the long term, but the number of permits issued has been around 10 000 per year. In 2022, a sharp uptick saw the number exceed 15 000 permits issued.

In recent years, the top nationalities among persons issued with a residence permit on the grounds of family ties have been Russia, Iraq and India. In 2022, Russians were the largest group by a considerable margin. Iraq fell out of the top four as Sri Lanka and the Philippines surpassed it, taking third and fourth place among the largest groups in this category.

¹⁰³ Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1088/2022.

¹⁰⁴ Finnish Government, press release 20 December 2022 b.

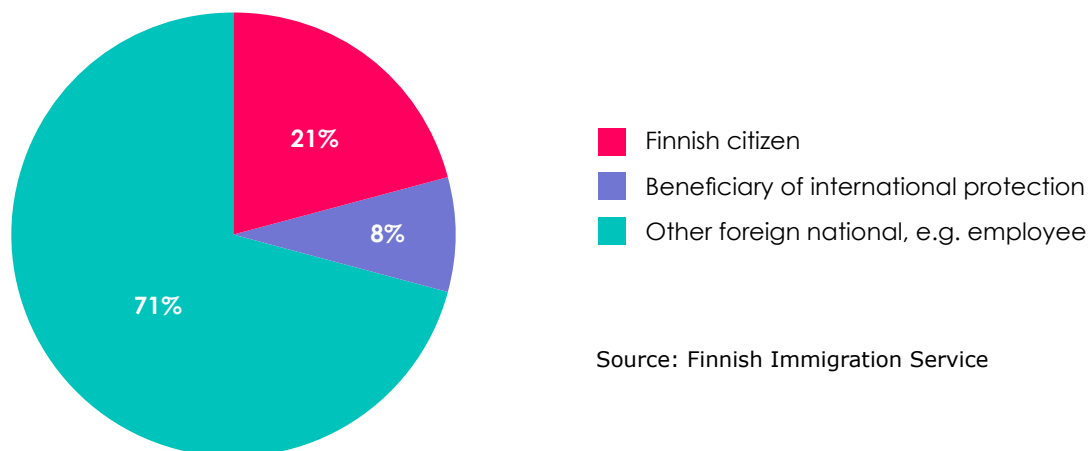
Residence permits issued on the grounds of family ties, three largest groups by nationality 2017–2022

Source: Finnish Immigration Service

The Finnish Immigration Service made a record-high number of decisions on first applications on the grounds of family ties: a total of 17 476 decisions. Of these, 88 per cent were positive and 7 per cent were negative. Five per cent of the applications expired.

The number of first applications for a residence permit on the grounds of family ties totalled 18 981. This represented a significant increase from the previous year's figure of 13 764. As with decisions, Russian nationals accounted for the highest number of applications.

Residence permits issued on the grounds of family ties can be categorised based on the sponsor. In 21 per cent of the cases, the sponsor was a Finnish citizen, which means that the residence permit on the grounds of family ties was issued to a family member of a Finnish citizen. Cases where the sponsor was a beneficiary of international protection in Finland were the smallest category by a clear margin. In most of the cases, the sponsor was in the category 'other foreign national', meaning a person issued a residence permit for Finland, such as a person residing in Finland by virtue of holding a residence permit for an employed person.

Residence permits issued in 2022 on the grounds of family ties, broken down by sponsor

A total of 11 130 extended permits were issued on the grounds of family ties. Their number again decreased slightly from the previous year, when the corresponding figure was 12 121. The most common nationalities among people who were issued with an extended permit on the grounds of family ties were the Russian Federation, India and Ukraine.

Of those who were issued with a residence permit on the grounds of family ties, 59 per cent were women and 41 per cent were men.¹⁰⁵

Apart from third-country nationals, family reasons also brought EU citizens to Finland. **In 2022, a total of 1 994 EU citizens registered their right of residence in Finland on the grounds of family ties.** Their number increased slightly from the previous year: in 2021, the corresponding figure was 1 922. As in the previous years, the most common nationality among these registrations was Estonian by a clear margin.

In addition, the Finnish Immigration Service issued a residence card for a family member to 1 068 individuals. A residence card for a family member of an EU citizen can be granted to an individual who is a family member of a citizen of the European Union but who themselves is not an EU citizen. The most common nationality among people who were issued with a residence card for a family member of an EU citizen was that of the Russian Federation.

4.7. Legislative amendments and other developments related to family reunification

Pursuant to a legislative amendment approved in December 2022, **a sponsor of family reunification who is a minor and a beneficiary of international protection is not required to have secure means of subsistence when their family member applies**

¹⁰⁵ Both first permits and extended permits are included in the figure.

for a residence permit for Finland. This legislative amendment promotes the protection of family life and the realisation of the best interests of the child. It also brings legislation in line with the established case law: to date, derogations have been made to the requirement if exceptionally serious grounds have existed or if it has been in the best interests of the child.¹⁰⁶ The amendments are based on the Government Programme, according to which problems relating to family reunification will be addressed.

In connection with the aforementioned legislative amendment, the definition of a minor was specified in all matters concerning residence permits on the grounds of family ties. Going forward, the status of being a minor will be determined **according to the date on which the residence permit application is lodged**, not the date on which the decision on the application is made. This way, obtaining a residence permit for a family member does not depend on the duration of processing. This amendment is based on the decision of the Court of Justice of the European Union¹⁰⁷. The legislative amendments entered into force on 1 February 2023, but they were already applied in practice in 2022.

In the preceding chapters concerning labour and student migration, it was mentioned that a fast track has been established for specialists and startup entrepreneurs. The corresponding changes, such as the D visa, also apply to their family members. Likewise, the measures to make immigration easier for students and researchers also apply to their family members. The aim is to enable the entire family to settle in Finland at the same time. This has been deemed necessary for Finland to be perceived as a more attractive option for people migrating for the purpose of studies and employment.

Case law related to family reunification

The Supreme Administrative Court's yearbook decisions relating to family reunification addressed issues such as **the factors to be taken into consideration in assessing the legal validity of marriages concluded by means of remote connections**. One yearbook decision concerned a marriage concluded by means of a video link, and another concerned a marriage concluded by telephone. The Supreme Administrative Court found that, in both cases, the spouses had connections to countries where such marriages concluded by means of a video link or by a power of attorney are legally valid. Consequently, the marriages should, as a rule, be considered to be legally valid in Finland as well. The other question to settle was whether there was a particular reason for deeming the marriage legally valid in Finland. According to the Supreme Administrative Court, there was no such particular reason in either case, as both parties to the marriage could have travelled to the location where the marriage was concluded. Nevertheless, in assessing whether the condition concerning a particular reason was met, it was also necessary to assess the spouses' connections to the country in which the marriage was concluded, and factors pertaining to the duration of family life. Having assessed the provided

¹⁰⁶ Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1167/2022; Finnish Government, press release 20 December 2022 a.

¹⁰⁷ European Court of Justice judgment in cases C-133/19, C-136/19 and C-137/19, 16 July 2020.

accounts on cohabitation and keeping in contact, the Supreme Administrative Court found that the actions of the spouses indicated that they intended to lead a family life as a married couple. In both cases, the Supreme Administrative Court found that the marriages should be deemed legally valid in Finland.¹⁰⁸

Two other yearbook decisions by the Supreme Administrative Court focused on the **protection of family life and weighing a child's best interests relative to factors in favour of rejecting a residence permit application**. In both cases, a residence permit application lodged on the grounds of family ties had been rejected due to circumvention of the rules on entry. In both yearbook decisions, the Supreme Administrative Court found that the cases involved circumvention of the rules on entry, which meant that there were grounds for rejection of the residence permit application under the provisions of the Aliens Act. However, in the two cases, it was also necessary to consider whether rejecting the residence permit application should be considered proportionate, taking into account the person's family ties to Finland and the best interests of the child. The Supreme Administrative Court's decisions on the two cases differed from each other. In one case, it was found that the factors in favour of rejecting the residence permit application outweighed the factors relating to the protection of family life and the best interests of the child.¹⁰⁹ In the other case, the Supreme Administrative Court found that the factors relating to the protection of family life and the best interests of the child outweighed the factors in favour of rejecting the residence permit application outweighed.¹¹⁰

4.8. Research on family reunification

The Safe Oulu project published a guidebook on how **families with refugee backgrounds can be supported with their potential internal challenges and concerns**. *Perhe yhtenäiseksi -työskentelymenetelmä: Opas työntekijälle* ('Perhe yhtenäiseksi working method: a guidebook for social workers') by Iida-Maria Bimberg presents a resource-focused working method that prioritises the strengthening of the family's internal interaction and parenting, and supports family unity.¹¹¹ The development of the working method stemmed from Bimberg's work as a social counsellor in the City of Oulu's immigrant services. In her work with families going through the family reunification process, Bimberg had identified challenges for which there were no appropriate support measures. Bimberg developed the *Perhe yhtenäiseksi* working method particularly to support families that have gone through the family reunification process. The working method has been used in the City of Oulu's immigrant services since September 2019, and it became a fixed part of the City of Oulu's operations in 2020. The working method was recognised as the Non-Discrimination Act of the Year in the Kunteko 2020 competition. The working method was turned into one of the pilot projects of the PALOMA2 project and the method was developed further. The working method has subsequently been developed under the Safe Oulu project, which enabled the development of the guidebook published in 2022.

¹⁰⁹ Korkein hallinto-oikeus, 14.6.2022 a.

¹¹⁰ Korkein hallinto-oikeus, 14.6.2022 b.

¹¹¹ Bimberg, Iida-Maria (2022).

¹⁰⁸ Korkein hallinto-oikeus, 14.1.2022 a; Kokein hallinto-oikeus, 14.1.2022 b.

5. International protection

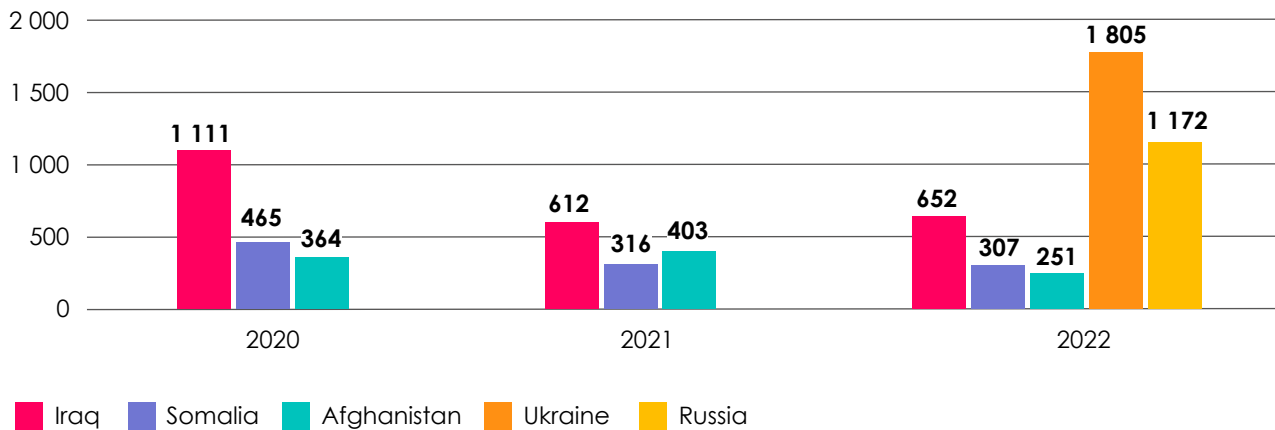
The public discussion and immigration policy relating to international protection in 2022 was heavily focused on the situation faced by people who had been displaced by the war in Ukraine. People who have fled Ukraine are granted temporary protection. This topic is discussed separately in chapter 3: persons fleeing the war in Ukraine. This chapter focuses on other international protection.

5.1. Asylum seekers¹¹²

The number of asylum seekers entering Finland was again relatively low in 2022. A total of **5 827 asylum applications** were lodged. As previously stated, the most significant trend in the area of international protection was the influx of people fleeing Russia's war of aggression in Ukraine. They mostly applied for temporary protection in Finland (47 302 applications). The applications for temporary protection are discussed separately in chapter 3 of this report.

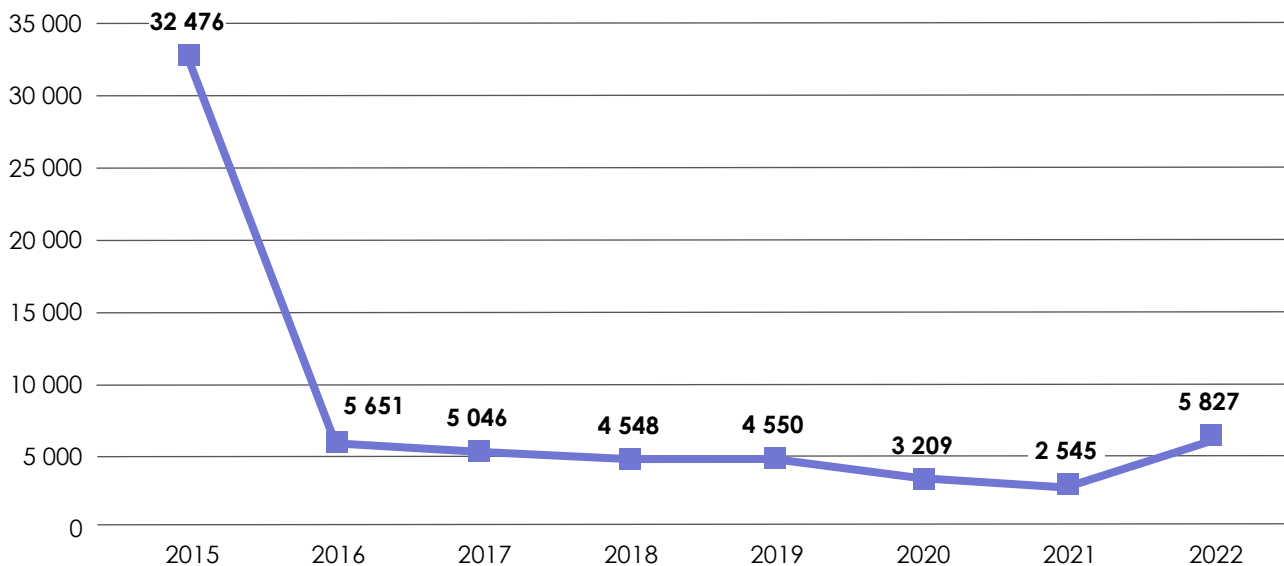
However, with regard to the number of applications for asylum, it should be noted that Ukrainians were the largest group of applicants also in the category of asylum applications (1 805 applications). Russians were the second-largest group of applicants, as the number of applications lodged by Russian nationals also multiplied when compared to the preceding years. Combined, the asylum applications lodged by Ukrainians and Russians accounted for over half of all asylum applications lodged in 2022. Prior to 2022, Iraq, Somalia and Afghanistan had been the top three countries of origin for asylum seekers for many years. In 2022, however, they were well behind Ukraine and Russia. The war of aggression waged by Russia in Ukraine affected the number of asylum applications lodged by both Ukrainians and Russians. Indeed, it can be said that the **war in Ukraine genuinely dominated the field of international protection in 2022 also with regard to asylum applications**, even though most of the protection needs of Ukrainians were addressed through the temporary protection process.

¹¹² Statistics from the Finnish Immigration Service statistical service <https://statistics.migri.fi> unless otherwise mentioned.

Top nationalities among asylum seekers 2020–2022

Source: The Finnish Immigration Service. Note that the chart does not include applications for temporary protection. People fleeing Ukraine lodged 47 302 such applications.

The relative share of all asylum applications represented by subsequent applications has risen to a high level over the past years, reaching 60 per cent of all applications in 2020.¹¹³ In 2022, the share of subsequent applications fell to 15 per cent.

Asylum applications 2015–2022

Source: Finnish Immigration Service

¹¹³ A subsequent application is an application for international protection that a foreign national files after receiving a final decision on a previously submitted application (Section 102 of the Aliens Act).

Finland's evacuation operation from Afghanistan was continued in February–March with approximately 50 evacuees arriving in Finland. The evacuees were former staff members of the Embassy of Finland in Kabul and their family members, or foreign nationals residing permanently in Finland who have been trying to leave Afghanistan since last August. Some of the evacuees were Finnish citizens covered by the Consular Services Act.¹¹⁴ The security situation in Afghanistan deteriorated significantly after the Taliban took power. In 2021, the Finnish Government decided that a total of 298 persons could be brought from Afghanistan to Finland. The evacuees from Afghanistan who did not have the right of residence in Finland were issued a residence permit on special humanitarian grounds. The evacuations were coordinated by the Ministry for Foreign Affairs, while the reception of the evacuees in Finland was coordinated by the Finnish Immigration Service.¹¹⁵

In 2022, Finland again participated in the European Union's solidarity measures to support the countries on the EU's external border countries in the Mediterranean. In November 2022, the Finnish Government decided that Finland will take 10 asylum seekers rescued by the Ocean Viking vessel that docked in France.¹¹⁶ On 15 December 2022, the Finnish Government decided that Finland would ease the pressure on the reception systems in the EU Member States in the Mediterranean by taking up to 175 asylum seekers relocated from the region.¹¹⁷

In 2022, the Finnish Immigration Service made a total of 3 897 decisions on asylum applications.

Of these decisions, 45 per cent were positive. The number of positive decisions was 1 760, most of which concerned asylum. A negative decision was made on 23 per cent of the applications. Of the applications, 23 per cent were dismissed either because they were subsequent applications in which no new grounds for asylum were presented, because a different EU Member State was responsible for processing the application, or the applicant already had the right of residence in a different Member State. In 9 per cent of the cases, the application expired.

According to the Finnish Immigration Service, the extent to which asylum decisions were upheld in appeal procedures remained good in the categories that reflect the quality of decision-making, i.e. categories in which the reason for an application being returned to be processed again was attributable to the decision-making of the Finnish Immigration Service.¹¹⁸ Approximately 1.5% of applications were returned due to mistakes in interpreting the law and procedural errors, and approximately 3% of applications were returned due to a different consideration of the facts of the matter.

¹¹⁴ Ministry for Foreign Affairs, press release 11 February 2022.

¹¹⁵ Valtioneuvosto, tiedote 24.8.2021; Finnish Immigration Service, press release 25 August 2021.

¹¹⁶ Finnish Government, press release 17 November 2022.

¹¹⁷ Ministry of the Interior, press release 15 December 2022.

¹¹⁸ Maahanmuuttovirasto (2022).

5.2. Legislative amendments and other developments related to international protection

A number of legislative amendments were made in 2022 to **prepare for hybrid operations involving the instrumentalisation of migration and large influxes of immigrants**.

Amendments to the Border Guard Act specified when a **border crossing point can be closed or border traffic restricted**. A new provision was also added to the Border Guard Act to enable the **centralisation of the reception of asylum applications** at one or more border crossing points. The Finnish Government may decide on the centralisation of the reception of asylum applications if it is necessary. Such situations may include an exceptionally high number of immigrants in a short period of time or the instrumentalisation of migration creating a threat to public order, national security or public health.¹¹⁹ Amendments to the Emergency Powers Act and related legislation entered into force on the same day to prepare for other hybrid operations.¹²⁰

In addition, **a legislative proposal concerning the border procedure in Finland** was issued in June. The border procedure would allow the processing of potentially unfounded asylum applications immediately at the border or in its vicinity. This would prevent asylum applicants from travelling within Finland or from Finland to other EU countries. The legislation enabling the border procedure is aimed at the prevention of hybrid operations whereby a foreign state would seek to exert pressure on Finland through the instrumentalisation of migration on a large scale. The Parliament did not manage to process the legislative proposal before the end of the parliamentary term and the legislative proposal expired in March 2023.¹²¹

Legislative amendments that entered into force in September enabled Finland to make **use of support from the EU Agency for Asylum (EUAA)** in the event of a mass influx of migrants. The EUAA replaced the European Asylum Support Office (EASO) in January 2022. The EUAA Regulation is directly applicable in Finland. In order for its application to be as smooth and effective as possible, provisions on the parties responsible for submitting and coordinating the request for support needed to be laid down nationally.¹²²

The central responsibility for **preparedness planning concerning a mass influx of migrants** was assigned to the Finnish Immigration Service effective from 1 January 2022. In the future, the Finnish Immigration Service will have the lead in operational responsibility in the event of a mass influx of migrants. The Centres for Economic Development, Transport and the Environment (ELY Centres) have previously maintained regional cooperation groups, whose

¹¹⁹ Laki rajavartiolain muuttamisesta 698/2022; Ministry of the Interior, press release 9 June 2022.

¹²⁰ Laki valmiuslain muuttamisesta 706/2022, Laki asevelvollisuuslain 70 §:n muuttamisesta; Laki valmiuslain 109 §:n muuttamisesta annetun lain muuttamisesta 708/2022.

¹²¹ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 103/2022 vp); Ministry of the Interior, press release 22 June 2022.

¹²² Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 816/2022; Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta 817/2022; Ministry of the Interior, press release 8 September 2022.

members include not only authorities but also municipalities, organisations and parishes. However, dividing preparedness planning between several parties was considered difficult. The amendment improved preparedness for large influxes of migrants and clarified the division of duties between the authorities.¹²³

The position of asylum seekers and other residence permit applicants was to be improved by speeding up their registration. A government proposal submitted in September proposed that **asylum seekers and residence permit applicants be registered at an earlier stage and the registration requirements be eased**. The proposed changes were aimed at facilitating the activities of foreign nationals in Finland and making their integration easier. The Parliament did not manage to process the legislative proposal before the end of the parliamentary term and the legislative proposal expired in March 2023.¹²⁴

Going forward, the certificate of an asylum seeker's right to work is free of charge.

The new practice is based on the Deputy Chancellor of Justice's decision on certificates of the right to work issued to asylum seekers by the Finnish Immigration Service. In their decision, the Deputy Chancellor of Justice noted that charging a fee for the certificate is not reasonable nor in line with the service principle set out in the Administrative Procedure Act. The Deputy Chancellor of Justice found that charging the fee for such a certificate was also not in line with the proportionality principle relative to the fact that the lodging an application for international protection is free of charge, or relative to the disposable income of an international protection applicant.¹²⁵ Going forward, information on an asylum seeker's right to work will be available free of charge. Applicants and employers can request information on the right to work by e-mail.¹²⁶

5.3. Case law related to international protection

The Supreme Administrative Court's yearbook decisions relating to international protection in 2022 concerned the exclusion clause, among other themes. Several cases also revealed the difficulties associated with assessing an asylum seeker's religious beliefs.

A yearbook decision handed down by the Supreme Administrative Court in January concerned the **exclusion clause**. The Finnish Immigration Service had accepted as a fact that an asylum seeker had been given the death penalty in their home country. Consequently, the Finnish Immigration Service found that the person in question was in need of subsidiary protection status. However, the Finnish Immigration Service also took the view that because there was cause to suspect that the asylum seeker was guilty of an aggravated criminal offence as referred to in the Aliens Act, the exclusion clause could be applied in their case. Consequently, the

¹²³ Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta 1165/2021; Finnish government, press release 16 December 2021.

¹²⁴ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 132/2022 vp).

¹²⁵ Apulaisoikeuskansleri, 29 November 2022.

¹²⁶ Finnish Immigration service website (undated), Information about right to work.

applicant had received a negative decision on a residence permit on the grounds of subsidiary protection, and they had been issued a temporary residence permit. The appellant had argued that they were innocent of the crime for which they had been given the death penalty, and that there were justifiable grounds to suspect the correctness of the sentence given to them. The appellant argued that they had been denied a fair trial. The Supreme Administrative Court noted that the Finnish Immigration Service had not questioned nor investigated the appellant's claim that they had not had the right to a fair trial in their home country. The Supreme Administrative Court found that the Finnish Immigration Service could not apply the exclusion clause to the appellant because the appellant's claim that they had not had the right to a fair trial had not been investigated. Consequently, the Supreme Administrative Court overturned the decisions of the Finnish Immigration Service and the Administrative Court concerning subsidiary protection and exclusion, and returned the case to the Finnish Immigration Service to be processed again.¹²⁷

One yearbook decision by the Supreme Administrative Court concerned the Administrative Court's **incorrect guidance on the right to appeal** for an appellant, who was an Afghan national whose case was returned to the Finnish Immigration Service for consideration of up-to-date country information.¹²⁸

Issues relating to the legal process were also addressed in a yearbook decision concerning the **determination of a counsel's fees following a change of counsel**.¹²⁹ The legal process was also examined in a case where the Supreme Administrative Court expressed its view on **whether the decision of the Administrative Court had been made in a lawful manner** and whether the outcome of the decision corresponded to the opinions of the judges on the panel.¹³⁰ In another yearbook decision, the Supreme Administrative Court handed down its judgment concerning the **organisation of a new oral hearing**. The case in question had been ordered by the Administrative Court to undergo a new oral hearing with a three-person panel of judges after the first oral hearing was carried out by a panel of two judges, and the judges in question had disagreed on the case. The case involved the assessment of an applicant's Christian beliefs. According to the Supreme Administrative Court, ordering a new oral hearing was bound to erode the applicant's trust in whether their case was appropriately handled and whether the trial was fair. The Supreme Administrative Court annulled the Administrative Court's decision and returned the matter to the Administrative Court.¹³¹

One case concerned whether an application for international protection could be **dismissed when the appellant had been granted subsidiary protection in Germany, but their residence permit for Germany had expired** and their family had been granted subsidiary protection in Finland. The Supreme Administrative Court found that international protection status and the residence permit issued on the grounds of that status are two separate issues.

¹²⁷ Korkein hallinto-oikeus, 20.1.2022.

¹²⁸ Korkein hallinto-oikeus, 23.5.2022.

¹²⁹ Korkein hallinto-oikeus, 28.6.2022.

¹³⁰ Korkein hallinto-oikeus, 14.9.2022.

¹³¹ Korkein hallinto-oikeus, 24.10.2022.

The validity of the subsidiary protection status was not directly dependent on the validity of the residence permit issued on the grounds of that status. The withdrawal of international protection status is carried out in accordance with a specific procedure that is stipulated by the Asylum Procedures Directive. Furthermore, the German system did not have such deficiencies referred to in the judgment of the European Court of Justice that would subject the appellant to inhuman treatment and thereby make it necessary for their application to be admissible in Finland. Consequently, Germany was to be considered to be another EU Member State to which the appellant may be sent, as stipulated by section 103(3) of the Aliens Act. The Supreme Administrative Court found that the appellant's application for international protection could be dismissed in Finland.¹³²

The authorities' obligation to investigate was addressed in a case involving an asylum seeker from Iran who stated they had converted to Christianity. The case concerned whether the asylum seeker's religious beliefs and practice of their religion had been sufficiently investigated to appropriately assess the potential future threat they might face in their home country. Investigating the authenticity of an asylum seeker's conversion to Christianity is essential if such conversion may lead to the threat of persecution in their home country. The assessment must take into account that asylum seekers cannot be required to renounce their religious beliefs, cease their religious activities or hide their religious beliefs due to the fear of being subjected to persecution. According to the Supreme Administrative Court, it was left unclear whether the Finnish Immigration Service and the Administrative Court had considered the appellant's Christian beliefs to be genuine. The Supreme Administrative Court found that, if the beliefs were considered to be genuine, the Finnish Immigration Service and the Administrative Court had not used personalised questions or other means to determine whether the appellant intended to practice their Christian beliefs in their home country of Iran, and how. According to the Supreme Administrative Court, the assessments of the Finnish Immigration Service and the Administrative Court of the asylum seeker's religious beliefs and practices were not based on adequate investigations. Consequently, the Supreme Administrative Court overturned the decisions of the Finnish Immigration Service and the Administrative Court and returned the case to the Finnish Immigration Service to be processed again.¹³³

5.4. Research on international protection

Published by the Association of Finnish Local and Regional Authorities, *Laajamittaisen maahantulon varautumissuunnitelma: Varautumismalli kunnille* ('Contingency planning for large-scale influxes of migrants: a model for municipalities') was drafted in collaboration between the Association of Finnish Local and Regional Authorities, the Finnish Immigration Service and the Ministry of the Interior.¹³⁴ The contingency planning model describes how the local government sector should **prepare for a sudden increase in the number of asylum seekers**. The

¹³² Korkein hallinto-oikeus, 22.8.2022.

¹³³ Korkein hallinto-oikeus, 8 December 2022.

¹³⁴ Kuntaliitto (2022).

contingency model is particularly aimed at providing the necessary background information to support the preparedness of municipalities and establishing a framework for contingency planning.

A study by Ilona Blumgrund, Hilkkka Lydén and Alina Leminen explores how the theological **perceptions of the Finnish Immigration Service regarding conversion to Christianity influenced asylum decisions**. The article *Migrin teologia turvapaikkapäätösten valossa* ('The Finnish Immigration Service's theology in light of asylum decisions') was published in the journal *Diakonian tutkimus*.¹³⁵ Among other issues, the study discusses what kind of conversion to Christianity is considered to be credible, and what that view is based on.

The article *Paikallisten ja turvapaikanhakijoiden kohtaamiset pienessä maaseutukunnassa ja mediassa: tapaus Kyyjärvi* ('Encounters between asylum seekers and locals in a small rural municipality and in media: The case of Kyyjärvi') by Päivi Pirkkalainen and Reetta Pöyhtäri is a case study of Kyyjärvi, a small rural municipality that received asylum seekers for the first time in 2015.¹³⁶ The case study describes the opportunities of rural municipalities to receive asylum seekers within the broader contexts of immigration policy and local policy.

5.5. Quota (resettled) refugees

Quota refugees to be resettled in Finland are persons whom the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) has designated as refugees or other foreign nationals in need of international protection. The UNHCR designates for resettlement persons who have fled from their home country to another country, usually in nearby regions, in which they are unable to settle and reside on a permanent basis. Quota refugees are accommodated in refugee camps, for instance. The Parliament confirms Finland's refugee quota for the coming year annually in the State budget. The ministerial working group on migration prepares a proposal to the Government on the regional allocation of the refugee quota, and the proposal is approved by the Minister of the Interior.

In 2022, Finland committed to receiving 1 500 quota refugees. This is the highest number of quota refugees Finland has ever committed to receiving. The refugee quota was increased in autumn 2021 from the original level of 1 050 persons to 1 500, taking the situation in Afghanistan into account. The refugee quota was increased by 450 Afghan nationals. The Parliament made the final decision on the refugee quota in connection with confirming the

¹³⁵ Blumgrund, Ilona; Lydén Hilkkka & Leminen, Alina (2023).

¹³⁶ Pirkkalainen, Päivi & Pöyhtäri, Reetta (2022).

central government budget for 2022. The 2022 refugee quota was allocated as follows: 600 Afghan refugees from Iran, 500 Syrians from Lebanon and Turkey, 200 Congolese nationals from Zambia, and 70 Libyans evacuated to Rwanda or some other country via the Emergency Transit Mechanism. Finland also prepared to receive 130 refugees without area or nationality restrictions, including emergency cases.

In 2022, a total of 1 275 quota refugees were selected to enter Finland, some of whom were part of the quota for 2021. The schedule of the selection process depends on proposals made by the United Nations High Commissioner for Refugees. Most of the selections were made by means of remote interviews in 2022 due to the continued COVID-19 pandemic. Two selection missions were made to Iran in autumn 2022.¹³⁷

In 2022, a total of 1 098 quota refugees arrived in Finland. Refugees usually move to Finland in the year they are selected or in the following year. Not all of the quota refugees selected by Finland arrive in the country at all, or their arrival can be delayed due to various reasons. Finland granted residence permits and the required travel documents to the selected persons before their arrival in the country.¹³⁸

5.6. Developments related to quota refugees

AMIF funded development projects related to the resettlement of quota refugees were again carried out in 2022. Many of the projects that began in 2021 continued until the end of 2022. The projects that started in 2021 are described in the 2021 Annual Report on Migration and Asylum.¹³⁹

The Ministry of Economic Affairs and Employment project Sylvia 6 – Pakolaisten kuntiin sijoittamisen tehostaminen started in 2022. The project promoted the provision of municipal places for refugees through additional financial support for municipalities and by increasing competence relating to international protection and the reception and integration of refugees. The project was a follow-up to the Ministry of Economic Affairs and Employment's previous Sylvia projects. The additional funds were used to support the development and continuity of reception and refugee integration support in municipalities and maintain the network of municipalities receiving emergency cases. The project's communication activities supported a knowledge-based approach to reception, the dissemination of good practices and the provision of up-to-date information to support the work of professionals involved in reception. The project functions also supported multi-sectoral cooperation to promote the reception of refugees and partnerships as part of the Ministry of Economic Affairs and Employment's integration partnership programme. The project took place from 1 January 2022 to 31 December 2022.¹⁴⁰

¹³⁷ Source: Finnish Immigration Service, e-mail 6 April 2023.

¹³⁸ Source: Finnish Immigration Service, e-mail 6 April 2023.

¹³⁹ EMN Finland (2022b).

¹⁴⁰ EUSA-rahastot (2021).

5.7. Reception¹⁴¹

The Finnish reception system was kept busy in 2022 by the need to provide accommodation to Ukrainians fleeing to Finland due to the war in Ukraine. The number of clients within the scope of the reception system increased nearly ninefold during the year. At the end of 2022, **the number of clients within the scope of the reception system was higher than ever before at 43 513**. This figure exceeded the previous high recorded in 2015, when 32 000 asylum seekers entered Finland.

Quick action was taken to increase reception centre capacity. In March, the capacity of reception centres was increased by approximately 7 000 places, followed by monthly increases of 1 000–2 000 on average. At the end of the year, the capacity of reception centres was over eight times higher than at the beginning of the year: approximately 28 000 places. The rate at which new centres were opened was adequate to respond to the accommodation needs.

In the spring, approximately 70 per cent of the Ukrainians who arrived in Finland were privately accommodated by friends, acquaintances or relatives. The share of private accommodation among the clients began to decline in May. At the end of the year, 41 per cent of the clients within the scope of the reception system were in private accommodation.

The municipal model was developed in May for the purpose of accommodating Ukrainian refugees.¹⁴² In the municipal model, people are provided accommodation in housing owned or rented by the municipality, and the municipality receives compensation from the local reception centre.¹⁴³ At the end of the year, 128 municipalities participated in the model and accommodated approximately 5 600 people, representing 13 per cent of the total number of people within the scope of reception services.

The arrival in Finland of persons fleeing the war in Ukraine created new issues in the reception sector. During the year, approximately one thousand unaccompanied minors arrived in Finland from Ukraine. However, **many of the unaccompanied minors arrived in Finland with relatives or family members**, which had previously not been typical of asylum-seeking unaccompanied minors to the same extent. Furthermore, the status of many unaccompanied minors changed later during the year when their guardian arrived in Finland. Consequently, the reception sector had to consider issues related to the guardianship of a minor from a new perspective and at a completely different scale than previously.

The reception sector also faced a new issue when many **Ukrainians displaced by the war brought their pets with them**. Traditionally, asylum seekers have not brought any pets with them, and bringing pets to reception centres has not been allowed. The quarantine, vaccination

¹⁴¹ Lähde: Finnish Immigration Service, Reception Unit, email 5 April 2023 and interview 11 April 2023.

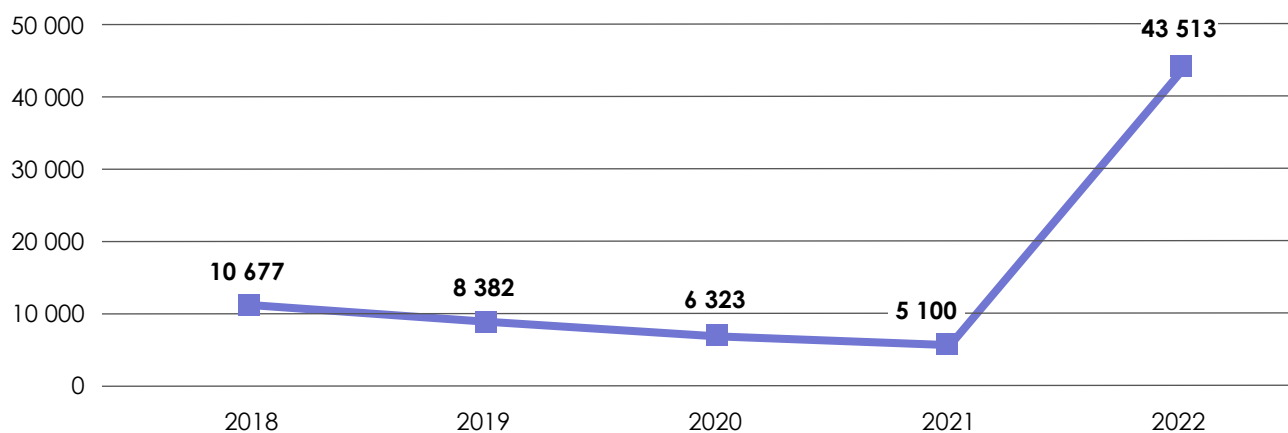
¹⁴² The municipality model is discussed in more detail in Section 3. Persons fleeing the war in Ukraine.

¹⁴³ Finnish Immigration Service (undated), Maahanmuuttoviraston ohje kuntamallin mukaisesta majoituksesta ja ohjauksesta (only in Finnish).

and medication arrangements concerning the pets gave rise to problems in the early stages. In April, a reception centre specialising in receiving pets was opened in Riihimäki. The reception centre in Riihimäki operated under a transit principle. When the quarantine period ended, the clients and pets were moved on to other reception centres.

The Finnish reception sector coped well with the highly exceptional and challenging year. Naturally, the rapid increase in the number of clients created challenges in service provision. For example, there were delays in the payment of reception allowance, and the initial health assessments were delayed to some extent. Nevertheless, the year as a whole went surprisingly well from the perspective of reception operations.

Persons covered by reception services 2018–2022

Source: Finnish Immigration Service, Reception Unit

5.8. Developments related to reception

The PLANE project coordinated by the Finnish Immigration Service developed the electronic documentation of customer work in the reception system, the detention system and the Assistance System for Victims of Human Trafficking. The project received funding from the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF). The project took place from 1 January 2022 to 31 December 2022.¹⁴⁴

The VOK-valmius project launched in August 2022 focuses on the development of the Finnish Immigration Service's reception centres. The premises, equipment and infrastructure of the reception centres will be updated to correspond to today's needs. The project also involves developing preparedness for sudden changes in the number of asylum seekers. The project is receiving funding from the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF). The project started on 1 August 2022 and will continue until 31 July April 2023.¹⁴⁵

¹⁴⁴ EUSA-rahastot (2021).

¹⁴⁵ EUSA-rahastot (2022).

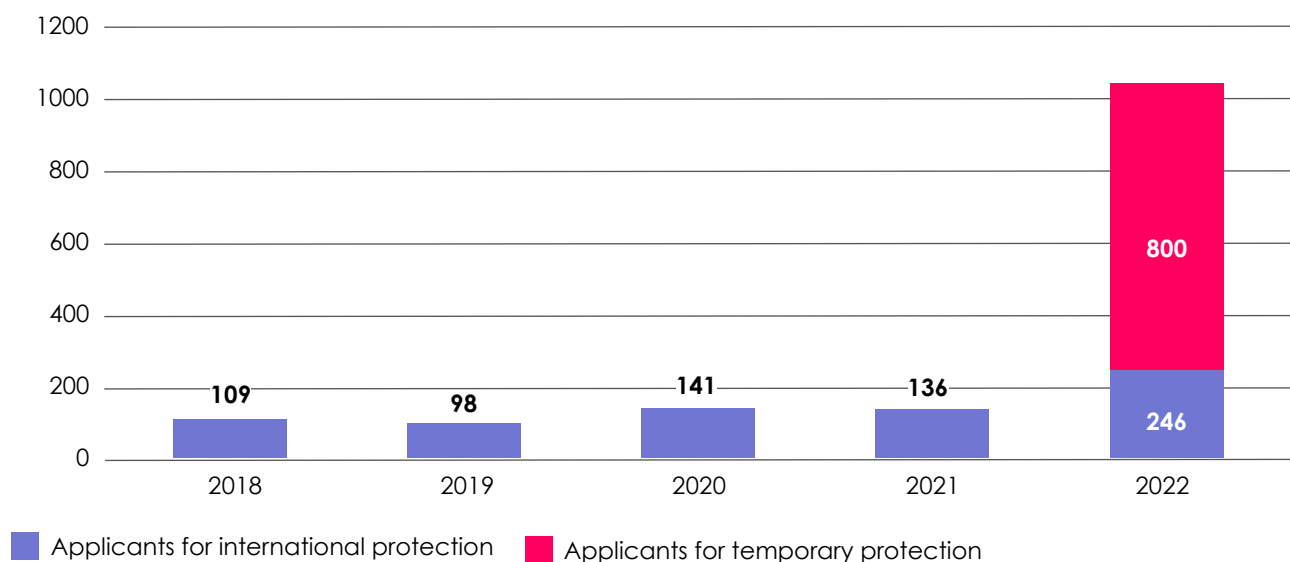
6. Minors and other vulnerable groups

6.1. Unaccompanied minors¹⁴⁶

Over a thousand unaccompanied minors entered Finland in 2022. Most of them – nearly 800 – came from Ukraine and applied for temporary protection.¹⁴⁷ Asylum was applied for by 246 unaccompanied minors.¹⁴⁸

In addition to Ukraine, unaccompanied minors arrived in Finland from Somalia (73 asylum applications) and Afghanistan (53 asylum applications), among other countries.

Unaccompanied minors entering Finland 2018–2022

Source: Finnish Immigration Service

¹⁴⁶ There are two Finnish equivalents for the term: 'yksin tullut alaikäinen' (a minor who has entered the country alone) and 'ilman huoltajaa oleva alaikäinen' (a minor without a guardian). The latest EMN Glossary (2021) includes both Finnish terms. The terms are used synonymously. By using the term 'yksin tullut alaikäinen', one can emphasise the fact that the minor has entered Finland alone and, as a result, his/her asylum application is processed independently of any adult's application, and by using the term 'ilman huoltajaa oleva alaikäinen', one can emphasise the fact that the minor is in Finland without a guardian at that particular moment. Source: EMN (2021), Asylum and Migration Glossary 8.0.

¹⁴⁷ Lähde: Finnish Immigration Service, Reception Unit, email 5 April 2023. NB. The figures differ from those in the statistical service of the Finnish Immigration Service. Statistics regarding unaccompanied minors have not been updated correctly in the statistical service.

¹⁴⁸ Source: <https://statistics.migri.fi>

Unaccompanied minors fleeing Ukraine to Finland were a new group in Finland. Although the practices and procedures were largely the same as for other unaccompanied minors in Finland, there were some new situations during the year. For example, the the Reception Unit of the Finnish Immigration Service noted that it was more common in the case of adults and minors fleeing Ukraine to Finland that the beneficiaries of temporary protection left the country occasionally and potentially returned later. This occasionally made it challenging to determine the status of minors: had the child's guardian left the country temporarily, or had they perhaps left Finland permanently, in which case the child remaining in Finland should be considered an unaccompanied minor, which would entail commencing the relevant procedures, such as appointing a representative. New issues concerning how to determine guardianship were also encountered by the Finnish Immigration Service in the case of Ukrainian children. During the year, there were minors arriving in Finland from Ukraine who travelled with an adult other than their guardian. Unlike in previous situations, the other adult travelling with the child may have held a power of attorney document sent by the child's guardian to indicate that the adult in question could look after the child. Some cases even involved a transfer of guardianship by the Ukrainian authorities, and there were challenges associated with the processing of these cases in Finland in 2022. The Finnish Immigration Service stated that the plan was to focus on guardianship issues through cross-sectoral cooperation in order to recognise a child's guardian without the strong requirement of legalisation, which would be in line with the Hague Convention.¹⁴⁹

A total of 124 decisions were made on asylum applications lodged by unaccompanied minors during the year. Positive decisions accounted for 90 per cent of all decisions, corresponding to 112 decisions. Most of the positive decisions concerned asylum (99 decisions on granting asylum). Subsidiary protection was granted in four cases, and in nine cases a residence permit was issued on some other grounds.¹⁵⁰ There were no negative decisions, but a decision on the expiry of the application for asylum was made in 12 cases.

6.2. Legislative amendments and other developments related to unaccompanied minors and other vulnerable groups

Chapter 4 on family reunification discusses two legislative amendments that improved the child's right to a family and the realisation of the best interests of the child. Pursuant to a legislative amendment approved in December 2022, **a sponsor of family reunification who is a minor and a beneficiary of international protection is not required to have secure means**

¹⁴⁹ Finnish Immigration Service, Reception Unit, email 22 February 2023.

¹⁵⁰ For unaccompanied minors, a residence permit granted on grounds other than international protection usually means a residence permit granted on a discretionary basis on humanitarian grounds. A residence permit is granted on discretionary basis on humanitarian grounds when there are no grounds for granting international protection but returning the person to his or her home country would be otherwise unreasonable from a humane point of view. For unaccompanied minors, this is often the case when it is not clear who would take care of the minor when he or she returns to the home country.

of subsistence when their family member applies for a residence permit for Finland.

This legislative amendment promotes the protection of family life and the realisation of the best interests of the child.¹⁵¹ It also brings legislation in line with the established case law: to date, derogations have been made to the requirement if exceptionally serious grounds have existed or if it has been in the best interests of the child. The amendments are based on the Government Programme, according to which problems relating to family reunification will be addressed.

In connection with the aforementioned legislative amendment, the definition of a minor was specified in all matters concerning residence permits on the grounds of family ties. Going forward, **the status of being a minor will be determined according to the date on which the residence permit application is lodged**, not the date on which the decision on the application is made. This way, obtaining a residence permit for a family member does not depend on the duration of processing. This amendment is based on the decision of the Court of Justice of the European Union¹⁵². The legislative amendments entered into force on 1 February 2023, but they were already applied in practice in 2022.¹⁵³

Preparations were made in 2022 for the entry into effect of the new wellbeing services counties at the beginning of 2023. A legislative amendment was introduced on transferring the responsibility for the organisation of accommodation and support for unaccompanied minors from municipalities to wellbeing services counties.¹⁵⁴ The legislative amendment was not intended to change the content of the services offered to unaccompanied minors, or the legal grounds for the organisation of the services in question. According to the government proposal, broader needs for changes will be assessed as part of the comprehensive reform of the Act on the Promotion of Immigrant Integration.¹⁵⁵

The UN Refugee Agency **UNHCR completed its assessment of the extent to which the best interests of a child are considered in the asylum procedure**. UNHCR conducted the assessment at the request of the Finnish Immigration Service. The assessment was conducted in 2021–2022 and included an analysis of 50 decisions issued by the Finnish Immigration Service. The decisions examined involved 87 children in total. The findings of the assessment were mostly positive, confirming that the Finnish Immigration Service does treat the best interests of a child as a primary consideration in asylum decisions. The UNHCR assessment

¹⁵¹ Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1167/2022; Finnish Government, press release 20 December 2022.

¹⁵² Op. cit. European Court of Justice judgment in cases C-133/19, C-136/19 and C-137/19, 16 July 2020.

¹⁵³ Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1167/2022.

¹⁵⁴ Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta 935/2022. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta 936/2022. Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta 937/2022. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvun 7 §:n muuttamisesta 938/2022.

¹⁵⁵ Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta (HE 84/2022 vp).

also presented several recommendations to the Finnish Immigration Service on the processing of children's asylum applications and how to improve it further. The Finnish Immigration Service has developed guidelines and training activities on the basis of the UNHCR recommendations. The guidelines and training activities will be implemented in the Asylum Unit in the first half of 2023. The Finnish Immigration Service works closely together with UNHCR in matters concerning international protection in order to develop its decision-making process in asylum matters.¹⁵⁶

Rehabilitation for tortured children and young people by the Centre for Psychotraumatology at the Helsinki Deaconess Institute is intended for the treatment of torture victims and severely traumatised children and young people who have come to Finland as quota refugees. A multiprofessional team provides treatment needs assessments, rehabilitation, family and networking services, and service guidance. In addition to clinical care, the unit offers training, consultation and supervision for professionals working with refugees. The operations of the rehabilitation unit for tortured children and young people received funding in 2022 from the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF).¹⁵⁷ The rehabilitation unit for tortured children and young people received an award from UNICEF Finland in 2022 for having a significant impact on the rights of children. The award is given annually to an individual, team or organisation for promoting children's rights.¹⁵⁸

6.3. Research on unaccompanied minors

A publication by the Finnish Institute for Health and Welfare discusses the development needs concerning services for two groups of young people on the threshold of adulthood: those in child welfare aftercare and those who have arrived in Finland without a guardian as a minor. *Ikkuna aikuistumiseen: Selvitys lastensuojelun jälkihuollon ja ilman huoltajaa maa-han alaikäisenä tulleiden nuorten tuesta ja palveluista* ("A window to adulthood. A report on the support and services for youth who are in aftercare of child welfare or entered the country without a guardian as a minor"), edited by Tanja Hirschovits-Gerz, Niina Weckroth and Tarja Heino, describes the current state of support for becoming an adult from the perspective of the two groups of young people in Finland.¹⁵⁹ The publication also looks to the future and presents suggestions for development. The publication is aimed at decision-makers at the national, regional and local levels. It provides insights that support the development of services and the service system, as well as legislative reforms. The report is part of the *Together into adulthood – Moving forward in life* (YEE) project, which is taking place from 2020 to 2023 and is funded by the European Social Fund.

¹⁵⁶ Finnish Immigration Service, press release 6 September 2022.

¹⁵⁷ Helsingin Diakonissalaitoksen verkkosivut (päiväämätön).

¹⁵⁸ Suomen Unicefin verkkosivut (päiväämätön).

¹⁵⁹ Tanja Hirschovits-Gerz, Niina Weckroth & Tarja Heino (ed.) (2022).

7. Integration

7.1. Legislative amendments and other developments related to integration

The legislation governing integration was subject to a legislative reform process in 2022. The Act on the Promotion of Immigrant Integration that is currently in force dates back to 2010. **In October 2022, the government proposal for a new Act on the Promotion of Immigrant Integration was submitted to the Parliament.**¹⁶¹ The new Act aims to speed up the integration and employment of immigrants. The objectives of the legislative proposal also include promoting social inclusion, equality and wellbeing of immigrants, and strengthening good relations between population groups. The legislative proposal was enacted and the new law will enter into force in the beginning of the year 2025.

The reform of the Act on the Promotion of Immigrant Integration has been under preparation for several years. The preparation of the new legislation was aligned with other key reforms, including the reform of employment services. The legislative proposal issued in 2022 stems from studies and reports produced over a number of years, the most recent example of which is the Report of the Finnish Government on the need for a reform in integration promotion, issued in 2021.¹⁶²

The new Integration Act will **assign increased responsibility to municipalities** for promoting integration. According to the new act, services to promote integration will be organised as part of a new municipal integration programme and in the form of other services provided not only by municipalities but also the wellbeing services counties, Kela and non-governmental organisations. The municipal integration programme will **ease transitions to employment and education** by providing all immigrants with low-threshold guidance and counselling services and basic information on Finnish society. An individual integration plan drawn up for an immigrant will respond to their unique needs by specifying the services the immigrant would participate in under the municipal integration programme.

The new act also aims to **reach more immigrants to participate in integration services**, including those outside the labour force. According to the new act, an assessment of service needs and an integration plan would be prepared for both unemployed jobseekers and immigrants outside the labour force. The aim would be for integration services to reach beneficiaries of international protection, those receiving child home care allowance and victims of human trafficking, among other groups. The integration training included in the integration programme will include **a final Finnish or Swedish exam**. The new Integration Act also contains provisions on the authorities' duties and cooperation.¹⁶³

¹⁶⁰ Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010.

¹⁶¹ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 208/2022 vp).

¹⁶² Valtioneuvosto (2021).

¹⁶³ Ministry of Economic Affairs and Employment, press release 13 April 2023.

Preparations were made in 2022 for the entry into effect of the new wellbeing services counties at the beginning of 2023. A legislative amendment was introduced with regard to the **role of the wellbeing services counties** in the Integration Act.¹⁶⁴ The responsibility for the organisation of social services and health care was transferred from municipalities to wellbeing services counties effective from 1 January 2023. The aim of the legislative amendment was to update the legislation to correspond to the new scope of activities and the responsibility for the organisation of services. The amendments were not intended to make content-related changes to the legislation.¹⁶⁵

The funding of liberal adult education changed effective from 1 January 2022.¹⁶⁶ **The central government's share of the funding of education and training approved for the integration plans of immigrants was separated into a category of its own in the funding system for liberal adult education.** Going forward, the education will be funded in the same manner as other permanent education in the education system. Following the changes, educational institutions will not need to submit repeated applications for financial support annually. The Finnish Government increased the funding of this form of education by EUR 5 million per year. The aim of the legislative amendment is to prevent the emergence of conflict between the funding of immigrant education and other liberal adult education due to insufficient funding, and to protect the status of education approved for the integration training of immigrants.¹⁶⁷

Preparatory education for an upper secondary qualification (TUVA) began on 1 August 2022. The general objective of TUVA education is for the student to reach a level of learning capabilities that makes it possible for them to pursue and complete upper secondary education or vocational education and training. TUVA education is aimed at people of compulsory school age as well as adults whose learning capabilities need to be improved. While TUVA education is not specifically targeted at immigrants, they can be one of the main target groups due to potential difficulties associated with the language proficiency requirements for secondary education.¹⁶⁸

In March 2022, the Finnish National Agency for Education introduced **a completely digital process for the recognition of degrees completed abroad.** Those who have completed a degree abroad often need a decision on the recognition of qualifications in order to work or study

¹⁶⁴ Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta 935/2022, Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta 936/2022, Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta 937/2022, Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvun 7 §:n muuttamisesta 938/2022.

¹⁶⁵ Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta (HE 84/2022 vp).

¹⁶⁶ Laki vapaasta sivistystyöstä annetun lain 10 §:n muuttamisesta 912/2021.

¹⁶⁷ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain 10 §:n muuttamisesta.

¹⁶⁸ Ministry of Education and Culture, email 20 January 2023; Opetushallituksen verkkosivut (päiväämätön).

in Finland. The digitalisation of the recognition of degrees is aimed at facilitating the faster transition of qualified professionals to the Finnish labour market.¹⁶⁹

The Ministry of Economic Affairs and Employment published **a working life diversity guide**. The working life diversity programme, which is part of the Government Programme, highlights the benefits of diversity and offers practical tools for the management of more diverse work communities. The working life diversity guide published by the Ministry of Economic Affairs and Employment provides information, concrete models and tools for promoting diversity and inclusion at workplaces.¹⁷⁰

7.2. Developments related to integration

AMIF funded development projects aimed at promoting integration were again carried out in 2022. Many of the projects that began in 2021 continued in 2022. The projects that started in 2021 are described in the 2021 Annual Report on Migration and Asylum.¹⁷¹

The Finnish Institute for Health and Welfare published **an online course on anti-racism for professionals**. The course is designed particularly for professionals and students in the fields of health care and social services, education and security. However, the course is useful for anyone looking to foster a more equal and non-discriminatory approach to their work. The online course was produced under a project that received funding from the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF).¹⁷²

A project carried out by LAB University of Applied Sciences developed **a simulation method that provides employers and immigrant employees with an equal arena for discussion**. The aim of the Multiculturalism Simulation in Promoting the Receptivity of Society project was to build increased understanding of the opportunities and challenges associated with multiculturalism. The project focused on issues relating to finding employment and the provision of employment. The project activities included discussions with entrepreneurs in the fields of nursing, passenger transport and warehousing, as well as immigrants with immigrant backgrounds. The discussions were carried out using a simulation method. Towards its conclusion, the project implemented a communication campaign that includes a series of videos entitled Busting Myths about Immigrants at the Workplace, as well as podcast episodes.¹⁷³

The PALOMA 3 project by the Finnish Institute for Health and Welfare continued to develop mental health work for refugees in Finland. **The PALOMA Centre of Expertise promotes the mental health of people who have moved to Finland as refugees or with similar backgrounds**. The first PALOMA project (2016–2018), which lay the groundwork for establishing

¹⁶⁹ National Board of Education, email 18 January 2023.

¹⁷⁰ Ministry of Economic Affairs and Employment, press release 7 April 2022.

¹⁷¹ EMN Finland (2022a).

¹⁷² Finnish Institute for Health and Welfare website (undated).

¹⁷³ LAB Ammattikorkeakoulun verkkosivut (päiväämätön).

the PALOMA Centre of Expertise, created a PALOMA handbook for decision-makers, supervisors and professionals to promote the mental health of clients with refugee backgrounds. One of the key recommendations of the handbook was the creation of a national support structure to enhance mental health work for people with refugee backgrounds. In response to this need, the PALOMA Centre of Expertise was established as part of the second PALOMA project (2019–2022). In 2022, the third PALOMA project strengthened and expanded the activities of the Centre of Expertise. The Centre of Expertise will continue to operate in 2023 in spite of its funding from the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF) concluding at the end of 2022. The PALOMA Centre of Expertise is now a permanent structure coordinated by the Finnish Institute for Health and Welfare.¹⁷⁴

7.3. Research on integration

Several studies concerning diversity in Finland were published in 2022

For example, Mercédesz Czimbalmos' and Shadia Rask's study *Sexual and Gender Minorities Among the Foreign-Origin Populations in Finland: an intersectional analysis*, published by the Finnish Institute for Health and Welfare, examines the topic of **queer migration**.¹⁷⁵ The study focuses on the lived experiences of sexual and gender minorities in the foreign-origin population in Finland. The report also includes recommendations on how to improve their situation.

The study *Ulkomaalaistaustaiset pääkaupunkiseudulla: asuminen, työllisyys ja tulot vuonna 2020* ('Foreign-born residents in the Helsinki metropolitan region: housing, employment and income in 2020') focuses on the **integration of immigrants in Espoo, Helsinki and Vantaa**.¹⁷⁶ The author of the study is Senior Researcher Pasi Saukkonen. The study notes that immigrants are a heterogeneous group. According to the study, there are many immigrants in the Helsinki metropolitan region who have been successful in life and, in several industries, the work contribution of those who have moved to Finland is irreplaceable. However, many have difficulties and, in certain country-of-origin categories, integration has proved slow. The study also notes that the regional differentiation of people with a foreign background has increased in the capital region. The successful integration of immigrants and how their children find their place in their hometown are important for the capital region and the whole of Finland. Effective measures to promote integration and increase equality will continue to require the sort of accurate and up-to-date information on trends and their underlying factors that this study represents.

Edited by Teemu Pauha and Johanna Konttori, *Suomalaiset muslimit* ('Finnish Muslims') is an **overview of Islam in Finland**.¹⁷⁷ The collection of articles has its foundation in social sciences

¹⁷⁴ Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivut (päivitetty 23.3.2023).

¹⁷⁵ Czimbalmos, Mercédesz & Rask, Shadia (2022).

¹⁷⁶ Saukkonen, Pasi (2022).

¹⁷⁷ Pauha, Teemu & Konttori, Johanna (2022).

research. The book addresses various spheres of life, ranging from school to working life and the use of the internet to recreational sports. Most of the book's chapters are based on interviews with Muslims, and some of the writers are Muslims themselves.

Diversity was also studied from the perspective of urban planning. Hossam Hewidy's doctoral dissertation examines the **capacity of urban planning to plan for diversity**. *The hidden city of immigrants in Helsinki's urban leftovers - The homogenization of the city and the lost diversity* discusses the emergence of ethnic retail in the urban environment.¹⁷⁸ Hewidy notes that clusters of immigrant amenities are often formed around Muslim prayer rooms. Such a setting takes place spontaneously and typically at spaces abandoned by the other population groups. The dissertation refers to these spaces as "urban leftovers". However, these neighbourhoods are exposed to urban renewal steered by anti-segregation policy, thus facing the threat of erasure. The study argues that urban planning has failed to take into account multiculturalism in the growing city, and that the city's anti-segregation policy leads to the homogenisation of the urban space.

Research on integration also addressed the topic of political participation among immigrants

One example of such a study is *Katsomosta kentälle: maahanmuuttaneet mukaan politiikkaan* ('From the stands on to the field: getting immigrants involved in politics') by Janne Väistö, Josefina Sipinen and Sini Ruohonen.¹⁷⁹ According to the authors, the political participation of immigrants is a societal topic that has been the subject of very limited research and public discussion. The authors note that, in spite of the increased number of immigrants in society, they are not represented in politics to the same extent as the original population. The book also discusses changes in the political participation of immigrants in the near future and presents several different scenarios.

Political participation by immigrants is also discussed in *Näkökulmia maahanmuuttaneiden poliittiseen osallistumiseen Suomessa* ('Perspectives on the political participation of immigrants in Finland') edited by Pekka Kettunen and published in a series of publications by the Migration Institute of Finland.¹⁸⁰ Political participation is seen as part of integration and inclusion. The book's introduction notes that immigrants constitute a growing population group in Finland and, according to the principles of democracy, they should be included in decision-making. Thus far, however, their rate of participation is lower than that of the original population. The book consists of articles that analyse the political participation of immigrants from different perspectives and based on different research data, and the book also looks at ways to increase the rate of participation.

The same topic was discussed in Thaddeus Chijioke Ndukwe's doctoral dissertation *Immigrant Political Integration in Finland: The Perspectives of Black African Immigrants at the Municipal*

¹⁷⁸ Hewidy, Hossam (2022).

¹⁷⁹ Väistö, Janne; Sipinen, Josefina; Ruohonen, Sini (2022).

¹⁸⁰ Kettunen, Pekka (toim.) (2022).

Level.¹⁸¹ The study examines the opportunities and barriers to the political integration of immigrants at the local level.

Migrants' access to employment and their studies were also discussed in studies relating to integration

The Ministry of Economic Affairs and Employment publication *Systematic Review of Active Labor Market Policies' Effects on Immigrants' Employment* describes the recent literature on **integration programmes and active labour market policies that strive to enhance immigrants' employment**.¹⁸² The review covers not only Finland but also comparable countries, such as Germany, Sweden and Denmark. The main finding of the review is that well-executed integration measures can improve immigrants' labour market attachment, speed up the process of entering employment, and improve the quality of the attained jobs. However, the conditions and factors vary even among the Nordic countries, which is why the results are not directly applicable to the Finnish context. The publication proposes that the Finnish government should use experiments in the planning of active labour market policies and implement new legislation in a way that enables reliable causal analysis of policy impacts, as this would make it possible to obtain causal research on the topic in the Finnish conditions.

Golaleh Makrooni's doctoral dissertation *First-Generation Migrant Family Students in Higher Education on Their Educational Journey in Finland* was published in 2022.¹⁸³ The qualitative study focuses on university students from immigrant families whose parents do not have a higher education degree. Makrooni's dissertation explores the factors and strategies that support and encourage such students on their educational journey.

Language instruction for immigrants was a significant topic of research on integration

One example of research in this area was *Aikuiset maahanmuuttajat arjen vuorovaikutustilanteissa: suomen kielen oppimisen mahdollisuudet ja mahdottomuudet* ('Adult immigrants in daily interaction situations: the possibilities and impossibilities of learning Finnish') by Niina Lilja, Laura Eilola, Anna-Kaisa Jokipohja and Terhi Tapaninen.¹⁸⁴

Several doctoral dissertations were also written on language instruction, including *Kielellisesti tuettu opetus: yläkouluikäiset maahanmuuttajaoppilaat opetuskieltä ja oppiainesältöjä oppimassa* ('The linguistically supported teaching approach: immigrant students in grades 7–9 learning the language of instruction and subject-specific content') by Raisa Harju-Autti.¹⁸⁵ In her dissertation, Autti examines language pedagogical support for recently arrived immigrant students in grades 7–9 of Finnish basic education. Sari Ahola's doctoral dissertation *Rimaa*

¹⁸¹ Ndukwe, Thaddeus Chijioke (2022).

¹⁸² Kiviholma, Sanni & Karhunen, Hannu (2022).

¹⁸³ Makrooni, Golaleh (2022).

¹⁸⁴ Lilja, Niina; Eilola, Laura; Jokipohja, Anna-Kaisa & Tapaninen, Terhi (ed.) (2022).

¹⁸⁵ Harju-Autti, Raisa (2022).

hipoen selviää tilanteesta: yleisten kielitutkintojen suomen kielen arvioijien käsityksiä kielitaidon arvioinnista ('Barely passing the test task – NCLP Finnish raters' beliefs about language assessment and spoken language skills') focuses on language proficiency certificates.¹⁸⁶

The article *Mitä kielitaidon arvioinnin pilottitesti paljastaa kotoutumisvaiheessa olevien korkeakoulutettujen suomenoppijoiden kirjoittamistaidosta?* ('Conducting a pilot study on the academic writing skills of L2 Finnish learners using a digital testing tool') by Nina Reiman and Marja Seilonen examines the writing skills of L2 Finnish learners.¹⁸⁷ The article focuses on L2 learners who have moved to Finland in their adulthood, and who have completed their degree prior to arrival, or are qualified for higher education. The learners aim to finish their interrupted degree studies or complement a prior degree. It is therefore important for them to acquire writing skills sufficient for academic purposes. The study presents some results of the qualitative analysis of learners' writing performance in a pilot test of the National Certificate of Proficiency examination.

In the same publication, an article by Katharina Ruuska and Minna Suni addresses the question of how advancedness in Finnish as a second language is characterised in the lived experience of language users.¹⁸⁸

The article *Mikä on riittävän hyvää suomea?* ('What level of Finnish is good enough?'), written by Minna Intke-Hernandez and published in *Kielikello*, notes that encounters in daily life are important to language learners.¹⁸⁹ The article discusses ways to lower the threshold for immigrants to join, and be included in, encounters. According to the article, the question of inclusion is important, as the sense of belonging can be a crucial factor in integration and the development of language proficiency.

In another *Kielikello* article, Jeodongdo Kim asks *Saisinko puhua suomea?* ('May I speak Finnish?').¹⁹⁰ According to the article, many Finnish learners find it difficult to test and develop their language skills because native speakers of Finnish often switch to English when they talk to them.

Some research and non-fiction literature was published on the integration of women in 2022

EMN Finland published a national report of the EMN study *Integration of Migrant Women*.¹⁹¹ The report discusses the extent to which the **special characteristics of the integration of migrant women** have been taken into consideration in Finnish integration policy. The report covers women who have moved to Finland from third countries. The report examines, in light of statistics, the backgrounds of women who migrate to Finland as well as their most signifi-

¹⁸⁶ Ahola, Sari (2022).

¹⁸⁷ Reiman, Nina & Seilonen, Marja (2022).

¹⁸⁸ Ruuska, Katharina & Suni, Minna (2022).

¹⁸⁹ Intke-Hernandez, Minna (2022).

¹⁹⁰ Kim, Jeodongdo; Toivola, Minnaleena; Heikkola, Leena Maria & Saloranta, Antti (2022).

¹⁹¹ EMN Finland (2022c).

cant opportunities and challenges related to integration. Solutions to improve the integration of migrant women are sought through integration policy. Four best practices of promoting the integration of migrant women in Finland have been selected and presented in the study.

The Finnish Association of Russian-speaking Organisations (FARO) published a study entitled *Suomessa asuvien venäjänkielisten naisten kotoutumiseen liittyvien ongelmien ja tarpeiden analysointi* ('Analysis of problems and needs associated with the integration of Russian-speaking women residing in Finland').¹⁹² The study was conducted by means of an online survey with 332 women participating. The study found that Russian-speaking women residing in Finland experience various social problems, and there is a need for advisory and support services in Russian.

Visible and Invisible Tatar Women in Finland by Sabira Ståhlberg documented the role of Tatar women in Finland for the first time.¹⁹³ In her book, Ståhlberg characterises Tatar women in Finland as independent, free, strong and active in society. The aim of Ståhlberg's book is to provide background information and answer the question of how the Tatar women have achieved their position.

Several fiction books and biographies were also published in 2022 with a particular focus on the experiences of immigrant girls and women

One example of this type of literature is Nimco Noor's biography *Paratiisin tyttö: Juuret Mogadishussa, koti Helsingissä* ('Girl of Paradise: Roots in Mogadishu, home in Helsinki').¹⁹⁴ The book is marketed as an eye-opening story of her astounding journey from being a refugee girl to becoming a Finnish woman.

Tytöille, jotka ajattelevat olevansa yksin ('For girls who think they are alone') tells the story of Ujuni Ahmed. She co-wrote the book with Elina Hirvonen.¹⁹⁵ Described as a personal perspective on freedom, self-realisation and exceeding expectations, the book discusses themes that are difficult to talk about for women with an immigrant background in Finnish society.

Med doft av 100 kryddor ('With the Fragrance of 100 Spices') by Liz Lindvall and Mercedes Urbano Winqvist tells the stories of 100 women who have migrated to Åland.¹⁹⁶ The book was published to mark the centenary of Åland's autonomy.

¹⁹² Kulyabkina, Victoria, Hulik, Darya; Kalaziy Ekaterina; Anikushina, Alena (2022).

¹⁹³ Ståhlberg, Sabira (2022).

¹⁹⁴ Luukinen, Maippi & Noor, Nimco (2022).

¹⁹⁵ Ahmed, Ujuni & Hirvonen, Elina (2022).

¹⁹⁶ Lindvall, Liz & Urbano-Winqvist, Mercedes (toim.) (2022).

Studies were also published on immigrants' mental health and inclusion

One example of such a study is Valentina Kieseppä's doctoral dissertation *Mental health service use among immigrants living in Finland*.¹⁹⁷

Research literature focusing particularly on the mental health of immigrant children and young people was also published. For example, a special theme issue of *Psykologia* magazine, focusing on refugeeism, included a number of articles on the mental health of children and young people with immigrant backgrounds.¹⁹⁸

Published by the Social Insurance Institution of Finland (Kela), *Maahanmuuttajataustaisten lasten, nuorten ja perheiden kuntoutus* ('Rehabilitation of children, young people and families with immigrant backgrounds') examines the challenges and development needs associated with the implementation of rehabilitation services organised by Kela.¹⁹⁹ The use of mental health and rehabilitation services is less frequent among immigrants than other population groups in Finland. Kela's publication suggests that the less frequent use of rehabilitation services could be attributable to language difficulties, cultural differences or factors related to the service system, for example. The aim of the study was to provide information on what kinds of rehabilitation services organised by Kela have been participated in by children and young people with immigrant backgrounds, and to shed light on the challenges and development needs in the implementation of rehabilitation services when the customers are children, young people and families with immigrant backgrounds. According to the study, it would be good to provide families with immigrant backgrounds with more information on rehabilitation services organised by Kela before the start of rehabilitation, as well as support for managing rehabilitation-related affairs. The service system needs cooperation between the various parties involved to enable better identification of rehabilitation needs among children and young people, and to provide families with more support than they currently receive for needs that are not related to rehabilitation.

Discrimination and hate speech were also addressed in research literature in 2022

The report *Tavoitteena syrjimätön työelämä: Työsyrynnän nykytila ja keinoja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi* ('Non-discriminatory working life: the state of discrimination in employment and the promotion of equality') was published in a series of publications of the Government's analysis, assessment and research activities.²⁰⁰ Written by Ohto Kanninen, Tuomo Virkola, Eero Lilja and Shadia Rask, the report describes the **prevalence of discrimination in employment and the prevention of discrimination in recruitment**. According to the report, the literature does not help to identify a single intervention that would systematically

¹⁹⁷ Kieseppä, Valentina (2022).

¹⁹⁸ *Psykologia* 2022:3.

¹⁹⁹ Paavonen, Anna-Marie; Partanen, Tuija (2022).

²⁰⁰ Kanninen, Ohto; Virkola, Tuomo; Lilja, Eero & Rask, Shadia (2022).

function to reduce discrimination in recruitment. The publication also presents preliminary results of the anonymous recruitment experiment carried out by the City of Helsinki in 2020.

Also published in the series of publications of the Government's analysis, assessment and research activities was *Verkkoviha: Vihapuheen tuottajien ja levittäjien verkostot, toimintamuodot ja motiivit* ('Online Hate: the networks, practices and motivations of the producers and distributors of hate speech').²⁰¹ According to the report, **the number of hate crimes has decreased and the number of hate speech crimes has increased**. While criminalised hate speech is mostly carried out by individuals, a small proportion of the perpetrators are highly connected and influential in far-right movements. As measures to reduce hate speech, the report proposes the production of data for research, providing support for hate speech producers and disseminators, raising awareness about online hate speech practices, monitoring online discussions, making social media platforms take responsibility, increasing police resources and promoting dialogue.

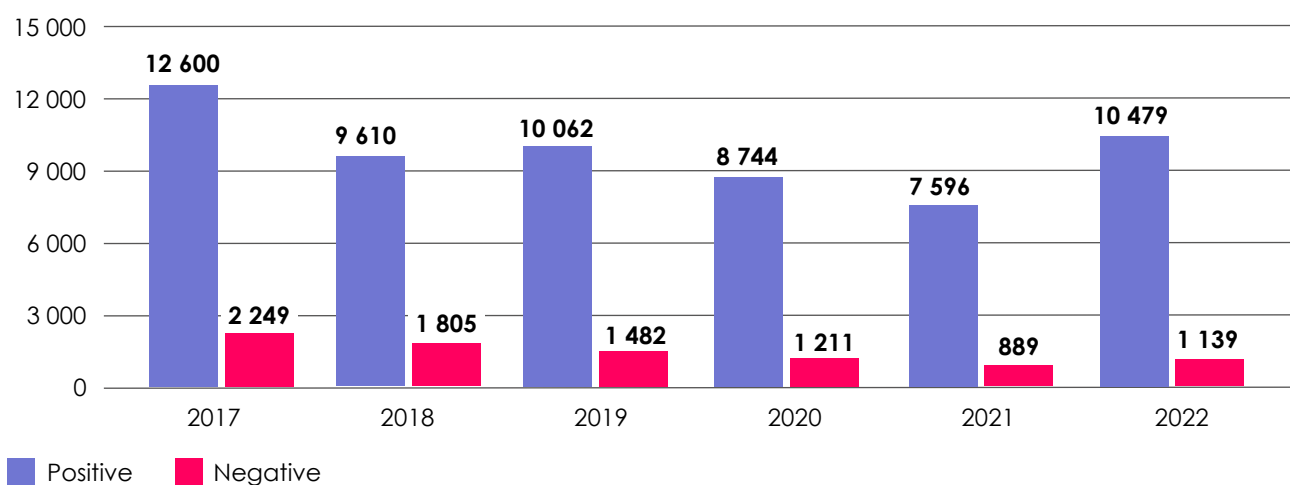
²⁰¹ Saresma, Tuija; Pöyhtäri, Reeta; Knuutila, Aleks; Kosonen, Heidi; Juutinen, Marko; Haara, Paula; Tulonen, Urho; Nikunen, Kaarina & Rauta, Jenita (2022).

8. Citizenship and statelessness²⁰²

In 2022, a total of 10 479 persons acquired Finnish citizenship, which represents an increase from 2021 (7 569). The number of decisions on citizenship applications and declarations was 11 837. Of these, 89 per cent were positive and 10 per cent were negative.

Of those who were granted Finnish citizenship, 54 per cent were women and 46 per cent were men.

Citizenship decisions (on citizenship applications and declarations) 2017–2022

Source: Finnish Immigration Service

In 2022, 91 per cent of those who were granted citizenship acquired it through the application procedure.

Certain groups can also acquire citizenship through the declaration procedure. These groups include former citizens of Finland, 18–22-year-old young persons, citizens of the Nordic countries, foreign nationals whose father is a citizen of Finland and over 12-year-old adopted children of Finnish citizens.

A total of 1 041 decisions were made on citizenship declarations, 93 per cent of which were positive. In the declaration procedure, the most common grounds for granting Finnish citizenship was former Finnish citizenship (44 per cent of the cases).

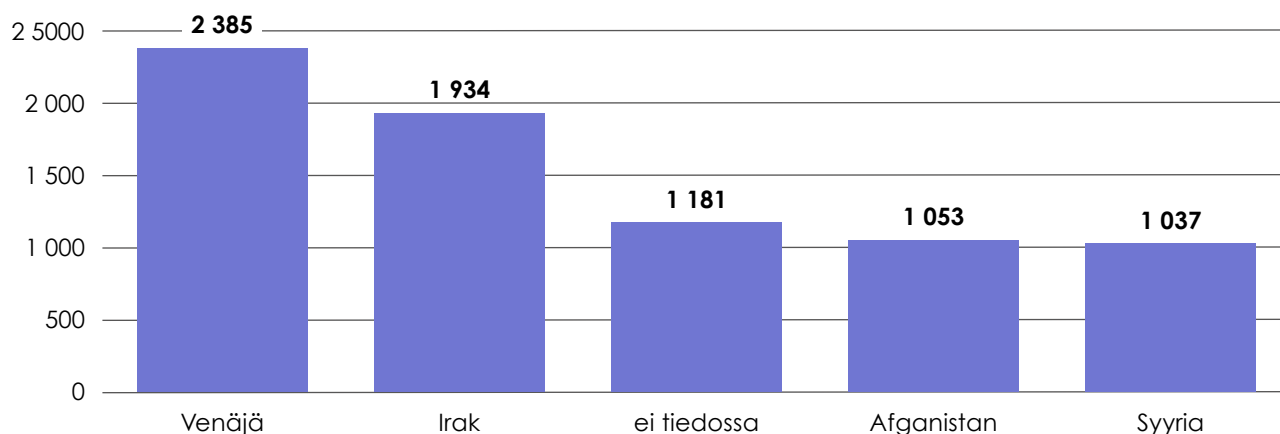
²⁰² Statistics from the Finnish Immigration Service statistical service <https://statistics.migri.fi> unless otherwise mentioned.

As in the previous years, the largest group to acquire citizenship through the declaration procedure was citizens of Sweden (41 per cent). However, the number of Swedish citizens granted Finnish citizenship by declaration decreased considerably in 2022 when compared to the preceding year. In its financial statements for 2022, the Finnish Immigration Service suggested that the decrease was due to the lifting of the travel restrictions introduced in response to the COVID-19 pandemic, which meant that applying for Finnish citizenship was no longer necessary for making it easier to travel to Finland.²⁰³

In its financial statements for 2022, the Finnish Immigration Service reported that the sharp increase in new citizenship cases seen in the previous year levelled off in 2022.²⁰⁴ A total of 14 093 citizenship applications and declarations were lodged during the year, representing a decrease of 13 per cent when compared to 2021.²⁰⁵ The increase in the number of citizenship applications in the preceding years is partly explained by the large number of people granted asylum in Finland in 2015–2016, which was no longer significantly reflected in the number of applications in 2022. The number of citizenship declarations, in turn, was affected by the lifting of the travel restrictions introduced in response to the COVID-19 pandemic.²⁰⁶

In 2022, Russian citizens returned to the top of the list as the largest group of applicants, having come second to Iraqi citizens in 2020 and 2021. As in previous years, the top nationalities applying for Finnish citizenship also included citizens of Iraq, Afghanistan and Syria.

Citizenship applications, Top 5 nationalities in 2022

Source: Finnish Immigration Service

²⁰³ Op. cit. Maahanmuuttovirasto (2022).

²⁰⁴ Op. cit. Maahanmuuttovirasto (2022).

²⁰⁵ Source: Statistical service of the Finnish Immigration Service, <https://statistics.migri.fi>

²⁰⁶ Op. cit. Maahanmuuttovirasto (2022).

8.1. Legislative amendments and other developments related to citizenship

On 28 April 2022, the Finnish Government submitted to Parliament a proposal to amend the Nationality Act.²⁰⁷ The aim of the proposed amendments was to update and clarify the Act. The definitions of a child and a stateless person contained in the Nationality Act were intended to be updated to correspond to the definitions in international treaties binding on Finland. The legislative amendments would also have clarified the calculation of the required period of residence and the provisions concerning the demonstration of language proficiency. The Parliament did not manage to process the legislative proposal before the end of the parliamentary term and the legislative proposal expired in March 2023.²⁰⁸

²⁰⁷ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta (HE 64/2022 vp).

²⁰⁸ Ministry of the interior, press release 28 April 2022.

9. Borders, Schengen and visas

9.1. Border control in 2022

In its Annual Report for 2022, the Finnish Border Guard noted **that Russia's invasion of Ukraine caused a comprehensive and long-term change in Finland's security environment**. According to the Border Guard, the change affected its operations in all areas: border security, maritime security and military national defence. According to the Annual Report, it was a major change, but responding to it was made significantly easier by the fact that purposeful and consistent preparations had been made since the Russian occupation of Crimea.

In spite of the complications in the operating environment, the Border Guard managed to keep the situation on the eastern border and the seas off Finland well under control. Cross-border traffic at the external border remained restricted in 2022, but there was a substantial increase when compared to 2021: in 2022, there were 5.1 million crossings of the external border, while the corresponding figure in the previous year was 2.4 million.²⁰⁹

In early 2022, the restrictions on border traffic were still caused by the pandemic. Internal border controls, which had been reintroduced in traffic between Finland and all Schengen countries in late 2021, remained in effect when 2022 began. **Internal border controls ceased to be in effect on 31 January 2022.**²¹⁰ The restrictions on traffic across the external border were eased slightly in the early part of the year, but the **restrictions on external border traffic were not completely lifted until 1 July 2022.**²¹¹

In late September, the Finnish Government decided to introduce entry restrictions on Russians due to the war in Ukraine. The entry restrictions entered into effect on 30 September 2022.²¹²

9.2. Legislative amendments and other developments related to border control

The Border Guard Act was amended in 2022.²¹³ The amendments were enacted quickly in response to the change in the security situation caused by Russia's war of aggression against Ukraine.

Legislative amendments that entered into force on 15 July 2022 specified when a **border crossing point can be closed or border traffic restricted**. A new provision was also added to the Border Guard Act to enable the **centralisation of the reception of asylum applications** at one or more border crossing points. The Finnish Government may decide on the centralisation

²⁰⁹ Rajavartiolaitos (2023).

²¹⁰ Ministry of the Interior, press release 27 January 2022.

²¹¹ Finnish Border Guard, press release 20 June 2022.

²¹² Finnish Government, press release 29 September 2022.

²¹³ Op. cit. Laki rajavartiolaitain muuttamisesta 698/2022.

of the reception of asylum applications if it is necessary to prevent a serious threat to public order, national security or public health. Such situations may include an exceptionally large influx of immigrants in a short period of time or the instrumentalisation of migration by a foreign state or other party.

The Border Guard Act was further amended to include provisions on the **construction of barriers in the border zone**. The construction of barriers, such as fences, makes it possible to better prepare for various threats endangering border security.

The aforementioned legislative amendments improve preparedness for exceptional circumstances, such as hybrid operations involving the instrumentalisation of migration.²¹⁴ Finland also strengthened its border security in 2022 by means of other legislative changes, including amendments to the Emergency Powers Act drafted by the Ministry of Justice.²¹⁵

On 30 September 2022, **Finland heavily restricted travel by Russians** to Finland for tourism purposes by means of a Government Resolution.²¹⁶ The restrictions are based on Article 6(1)(e) of the Schengen Borders Code, according to which the entry of third-country nationals requires that they are not considered to be a threat to public policy, internal security, public health or the international relations of any of the Member States. The Russian invasion of Ukraine and the mobilisation declared by Russia have changed the security situation in Europe. The Government deemed that the Russian mobilisation and the rapidly increasing volume of tourists arriving in Finland and transiting via Finland endanger Finland's international position and international relations. The resolution aimed to stop tourism and related transit from Russia altogether. The capacity to receive visa applications in Russia was drastically reduced. The resolution does not prevent travel when it is deemed necessary for humanitarian reasons, for national interests or for meeting Finland's international obligations.²¹⁷

The Finnish Border Guard's operating capacity during disruptions was improved by a regulatory change on 8 December 2022. In the future, Border Guard officials can be temporarily assigned to work as Border Guard officers in the field in exceptional circumstances even if they have not yet demonstrated satisfactory proficiency in both of Finland's official languages. The regulatory change improves the Border Guard's operating capacity during disruptions in border security. One of the aims of the change is to ensure that additional resources can be more easily allocated to basic border security tasks when the situation requires it, allowing experienced Border Guard officers to focus on demanding border security tasks. Disruptions in border security refer to exceptional circumstances occurring in Finland's security environment that make it essential for the Border Guard to have access to additional personnel

²¹⁴ Ministry of the Interior, press release 8 July 2022.

²¹⁵ Laki valmiuslain muuttamisesta 706/2022; Laki asevelvollisuuslain 79 §:n muuttamisesta 707/2022; Laki valmiuslain 109 §:n muuttamisesta annetun lain muuttamisesta 708/2022.

²¹⁶ Valtioneuvosto (2022).

²¹⁷ Op. cit. Finnish Government press release 29 September 2022.

to maintain border security. Such circumstances can involve, for example, military crises, a large influx of migrants or a widespread epidemic of an infectious disease.²¹⁸

The drafting of the legislation related to the Smart Borders package progressed according to plan. The President of the Republic approved supplementary legislation on the Entry/Exit System (EES) and the European Travel Information and Authorisation System (ETIAS) on 20 December 2022. The EES and ETIAS will be operational at a date to be decided by the European Commission when all the conditions for the start of the operations laid down in the Regulations are met. The supplementary legislation amends the national legislation as required by the relevant European Parliament and Council Regulations. Separate provisions on the entry into force of amendments relating to the EES and ETIAS are issued by government decree.

Provisions on the limitation period of the right to impose a financial penalty on carriers and on the limitation period of the enforcement of the financial penalty were also added to the law. In addition, situations in which a financial penalty is not imposed were specified. Furthermore, technical amendments resulting from the update of the Schengen Convention and the Schengen Borders Code were made to the Aliens Act. These amendments entered into force on 1 January 2023.²¹⁹

9.3. Visas in 2022

The lifting of the travel restrictions introduced in response to the COVID-19 pandemic was reflected in the gradual growth of visa applications and visas granted in 2022. A total of 146 463 Schengen visas were issued for Finland in 2022.²²⁰ While this figure is much higher than in the previous year (2021: 56 497 visas issued), it is far below the record-breaking number of 900 000 visas issued in 2019.

As in the previous years, **Russia was the leading country in the number of visa applications by a large margin:** 68 per cent of visa applications were submitted in Russia, and 72 per cent of all Schengen visas were issued in Russia in 2022.²²¹ This was the case in spite of Finland introducing **heavy restrictions in the autumn on travel to Finland by Russians for the purpose of tourism.**

From the start of September, the Ministry for Foreign Affairs reduced by half the daily number of visa application appointments available for reservation in Russia. The Ministry for Foreign Affairs also established quotas for visa application appointments: 20 per cent of all appointments were set aside for tourists, and 80 per cent for those seeking to travel for reasons not related to tourism. Examples of the other reasons include family ties, work and studies. The changes meant that persons applying for a visa for tourism purposes were only offered an average of

²¹⁸ Sisäministeriö, tiedote 8.12.2022.

²¹⁹ Sisäministeriö, tiedote 20.12.2022.

²²⁰ Source: Ministry for Foreign Affairs visa statistics 2022, received by email on 13 March 2023.

²²¹ Ibid.

100 appointments per day starting from the beginning of September, which was only 10 per cent of the former number of appointments.²²²

On 30 September 2022, Finland restricted travel by Russians to Finland even more significantly by a Government Resolution.²²³ The resolution aimed to stop tourism and related transit from Russia altogether. It further reduced the capacity to receive visa applications in Russia to a significant extent. The restrictions are based on Article 6(1)(e) of the Schengen Borders Code, according to which the entry of third-country nationals requires that they are not considered to be a threat to public policy, internal security, public health or the international relations of any of the Member States. The Russian invasion of Ukraine and the mobilisation declared by Russia have changed the security situation in Europe. The Government deemed that the Russian mobilisation and the rapidly increasing volume of tourists arriving in Finland and transiting via Finland endanger Finland's international position and international relations. The capacity to receive visa applications in Russia was drastically reduced. The resolution does not, however, prevent travel when it is deemed necessary for humanitarian reasons, for national interests or for meeting Finland's international obligations.²²⁴

9.4. Legislative amendments and other developments related to visa policy

Finland introduced a long-term visa known as the national D visa in 2022. The introduction of the D visa is related to the streamlining of labour and student migration: simultaneously with the D visa, a fast track was launched for specialists and startup entrepreneurs and their family members. The D visa makes it possible for residence permit applicants to enter Finland immediately after their residence permit has been issued, without having to wait for a residence permit card abroad.

The D visa was introduced in stages: on 1 June, national D visas began to be issued to specialists and startup entrepreneurs and their family members. On 22 December, the scope of the D visa was extended to include persons in managerial positions in companies and their family members. The same legislative amendment also extended the D visa to cover students and researchers and their family members, as well as persons who have lost their residence permit card. However, some of the changes to information systems necessitated by the use of the D visa were only completed in spring 2023. For this reason, D visas were issued to students, researchers, their family members and persons who have lost their residence permit card from 1 April 2023 onwards.²²⁷

²²² Ministry for Foreign Affairs, press release 16 August 2022.

²²³ Op. cit. Valtioneuvosto (2022).

²²⁴ Op. cit. Finnish Government, press release 29 September 2022.

²²⁵ Op. cit. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 121/2022 and Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta 122/2022; Op. cit. Finnish Government, press release 1 June 2022.

²²⁶ Op. cit. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1088/2022.

²²⁷ Op. cit. Finnish Government, press release 20 December 2022 b.

10. Irregular migration²²⁸ and migrant smuggling

In 2022, 1 190 irregular migrants were found in Finland, representing an increase of 9 per cent from the previous year (1 090 persons).²²⁹

There is a degree of ambiguity with regard to statistics on irregular stay. The aforementioned figure is from Eurostat and it is based on the statistics on irregular stay maintained by the National Bureau of Investigation. The figure includes third-country nationals found to be staying in the country irregularly or working without a work permit. It also includes asylum seekers who have not contacted the authorities to apply for asylum and have instead been found by the authorities to be staying in the country irregularly, and who have subsequently lodged an application for asylum. The figure also includes persons found to be in violation of a prohibition of entry.

In this context, persons working without a permit are persons who have worked without a permit that gives them the right to work, even if their stay in the country is regular in itself. This does not include persons who have worked in a manner that violates the terms of their permit, or whose working hours have exceeded the maximum number of hours allowed. The statistic includes cases found within the country, at the internal borders, or at the external borders when leaving the country.

Each individual is counted only once in the statistics. The statistics only include cases found by the authorities in the context of a permit process, in monitoring activities, or in a criminal investigation. The cases found in permit processes include, for example, persons applying for a residence permit while in Finland and their previous residence permit being no longer valid. However, the statistics delivered to Eurostat do not include cases of asylum seekers who have contacted the authorities on their own initiative when applying for asylum.²³⁰

The National Bureau of Investigation (NBI) also maintains statistics on irregular stay and work that are based on different criteria than the aforementioned statistics reported to Eurostat. Unlike in the statistics reported to Eurostat, the NBI's statistics also include asylum seekers found within the country who have reported themselves to the authorities when applying for asylum, but who did not, at the time of applying for asylum, have the right of residence in Finland. Furthermore, in those statistics, the figures are based on the number of cases, not persons, which means that one individual may be counted multiple times in the statistics.

²²⁸ The Finnish equivalent for the term is 'säännösten vastainen maahanmuutto', which is found also in the latest EMN Glossary (2021). Finnish legislation and authorities, however, still use also terms 'laiton maahantulo' (illegal entry in the country) or 'laiton maassa oleskelu' (illegal stay in the country). Source: EMN (2021), Asylum and Migration Glossary 8.0.

²²⁹ Eurostat, Third country nationals found to be illegally present - annual data (rounded).

²³⁰ National Bureau of Investigation, email 20 April 2023.

According to the NBI's more detailed statistics, a total of 2 132 cases involving irregular stay by third-country nationals were found within Finland and at the internal borders, which represents an increase of 8 per cent when compared to the previous year. In 2022, the number of asylum seeker returned to the pre-COVID level (1 069 first-time asylum seekers who, according to this method of maintaining statistics, were staying in the country irregularly). At the same time, the increase in the number of violations related to travel documents and residence permits, which was a particular characteristic of the pandemic period, turned to a decrease: the number of both types of violations decreased by about a quarter from the previous year (524 violations related to travel documents and 441 violations related to residence permits and visas). There were 319 violations of the prohibition of entry, of which 98 involved third-country nationals.

In the introduction to its statistical review, the NBI notes that, in practice, **a significant proportion of the cases that are recorded in the statistics as irregular stay are minor offences**, such as brief periods without a valid permit, which are detected when a document or permit process becomes pending. It should further be noted that a significant proportion of the cases of irregular stay are identified during a permit process, not through active monitoring efforts by the authorities.²³¹

Irregular employment

The Police compile separate statistics on illegal employment. **In 2022, a total of 300 third-country nationals working without any work permit were found in Finland.**

Irregular employment is part of the informal economy. It is linked to irregular stay, as undeclared employment is the most convenient means of livelihood for most irregular migrants. However, not nearly all of the persons who work illegally are staying irregularly in the country.

The following statistics include persons working without any work permit regardless of whether they were staying in the country legally or not.

Persons working without any work permit 2022

Russia	36
Ukraine	35
Iraq	29
Nigeria	24
Serbia	19
Top 5 total	143
Total all	300

Source: National Bureau of Investigation²³²

²³¹ Keskusrikospoliisi (2023).

²³² Op. cit. Keskusrikospoliisi (2023).

10.1. Legislative amendments and other developments related to irregular migration and smuggling in human beings

The study initiated by the Ministry of the Interior in the previous year on the **situation of persons staying in the country without the right of residence** was completed. The Ministry of the Interior carried out a study on a legislative amendment that would enable the granting of a residence permit and an alien's passport to an applicant who satisfies the other conditions for a permit but does not have a travel document.²³³ The same project also explored other possible solutions to the situation of people who have resided in Finland for a long time without the right of residence.²³⁴ The studies were part of a broader effort aimed at preventing marginalisation and the emergence of a parallel society outside the Finnish society. This work stemmed from the Action Plan for the Prevention of Illegal Entry and Stay, which was updated for the period 2021–2024 in accordance with the Government Programme. The studies were produced by the Ministry of the Interior as part of the work of its officials. Representatives of key public authorities, other experts and non-governmental organisations were consulted in the preparation of the studies.²³⁵ The studies did not lead to follow-up measures in 2022.

10.2. Research on irregular migration

Mervi Leppäkorpi's doctoral dissertation *In search of a normal life: an ethnography of migrant irregularity in Northern Europe* discusses interactions between irregularised migrants and their various civil society supporters.²³⁶ The empirical research took place between 2014 and 2016. In her dissertation, Leppäkorpi focuses on the tension between migrants aspiring to normal life and the expectations of their vulnerability.

²³³ Sisäministeriö (2022b).

²³⁴ Sisäministeriö (2022c).

²³⁵ Ministry of the Interior, press release 10 February 2022

²³⁶ Leppäkorpi, Mervi (2022).

11. Actions addressing trafficking in human beings

11.1. Residence permits issued to victims of trafficking in human beings²³⁷

When processing applications, the Finnish Immigration Service may observe indications of trafficking in human beings. This does not necessarily mean that the applicant is a victim of trafficking in human beings. Rather, it means that the authorities suspect this could have happened. The grounds for a residence permit can include international protection, compassionate grounds or being a victim of trafficking in human beings.

A residence permit on the grounds of being a victim of trafficking in human beings can, under certain conditions, be issued to a victim of trafficking in human beings who is currently in Finland. **In 2022, first residence permits for a victim of trafficking in human beings were issued to eight persons.** The number of new fixed-term residence permits, i.e. extended permits, for victims of trafficking in human beings were issued to 20 persons.

11.2. Victims of trafficking in human beings included in the Assistance System²³⁸

In 2022, the number of new clients entering the Assistance System for Victims of Human Trafficking due to being identified as potential victims of trafficking in human beings was 367. In addition, 62 minor children of clients entered the Assistance System due to needing support alongside their guardian. This meant that a **total of 429 new clients entered the Assistance System.** The figure is higher than in the previous year when 291 persons entered the Assistance System.

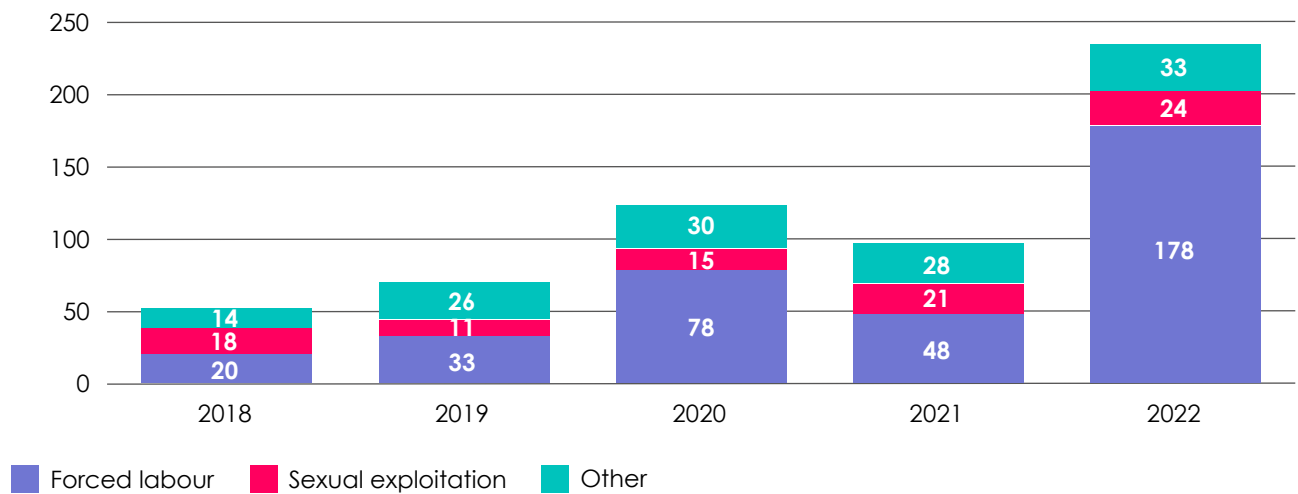
The new clients represented 38 nationalities. The war in Ukraine did not affect the number of Ukrainian citizens referred to the Assistance System. In 2022, the Assistance System accepted six Ukrainian citizens as clients, whereas the year before, the number of new Ukrainian clients was five. However, the Assistance System received reports and inquiries related to Ukrainians concerning potential exploitation of workforce and issues in the payment of wages.

Of the new clients, 52 per cent were women and girls, and 48 per cent were men and boys. In the case of women and girls, the most common forms of exploitation were forced marriage (37 per cent of the cases), forced labour (32 per cent) and sexual exploitation (29 per cent). For men and boys, forced labour was the most common form of exploitation by a large margin (90 per cent of the cases).

²³⁷ Statistics from the Finnish Immigration Service statistical service <https://statistics.migri.fi>.

²³⁸ Statistics from the Assistance System for Victims of Human Trafficking: Assistance System for Victims in Human Trafficking (2023a).

People admitted to the Assistance System who have become victims of trafficking in human beings in Finland

Source: Assistance System for Victims of Trafficking in Human Beings²³⁹

Each year, more and more people who may have become victims of trafficking in human beings in Finland are referred to the Assistance System for Victims of Human Trafficking. In previous years, a majority of the persons referred to the Assistance System were classified as having become victims of trafficking in human beings outside Finland. However, in 2022, over 64 per cent of the new clients admitted to the Assistance System were suspected of having become victims of trafficking in human beings in Finland (236 persons). The most common form of exploitation among those who had become victims of trafficking in human beings in Finland involved conditions indicative of forced labour (178). These people typically worked in the cleaning industry, as berry pickers, in greenhouses, in the restaurant or beauty care industry, in warehousing or moving, in car repair shops and at car wash stations. Individual cases were also found in certain other sectors. The number of people who were victims of human trafficking related to sexual exploitation and who were referred to the Assistance System was slightly higher (24) compared to the previous year (21). The number of new clients who had been living in a forced marriage in Finland was 25.

Including the persons admitted to the Assistance System in previous years, the Assistance System for Victims of Human Trafficking had a total of 1 314 clients at the end of the year. Of these, 263 people were underaged children and dependents of the actual clients, as they have needed assistance due to their guardian's experiences related to human trafficking. The most common nationalities among the clients of the Assistance System are Iraq, Somalia, Afghanistan and Nigeria, with Finland in fifth place.

²³⁹ Assistance System for Victims in Human Trafficking (2023b).

11.3. Legislative amendments and other developments related to the prevention of trafficking in human beings

The **Action Plan against Trafficking in Human Beings**, which was approved in the previous year, continued to be implemented in 2022.²⁴⁰ The ambitious action plan comprises 55 actions under five different strategic objectives. The implementation of the action plan went as planned in 2022. Only a few of the actions are behind schedule or will not be implemented.

The position of victims of trafficking in human beings was improved by legislative amendments. Following legislative amendments approved on 29 December 2022, the status and the right to services of victims of human trafficking will improve as the help provided through the Assistance System will no longer depend on the progress of the criminal proceedings related to human trafficking. Assistance will be primarily based on an assessment of the victim's individual situation.

In connection with the legislative amendments, the provisions on the identification of a victim of human trafficking were simplified so that identification only means the admittance of the victim to the Assistance System for Victims of Human Trafficking, which is of key importance in terms of the realisation of the victim's rights. In addition, the role of the Assistance System for Victims of Human Trafficking as the national expert authority in matters related to human trafficking and the efforts to combat it was confirmed in law. The legislative amendments entered into force on 1 January 2023.

In June, the Ministry of the Interior commissioned **a study on the reflection periods granted to victims of human trafficking** during which the victims can decide whether to cooperate with the authorities in apprehending those suspected of human trafficking. At the same time, it will be examined how suspicions of trading in sexual services are taken into account in cases where denial of stay is being considered. The study will be carried out by the European Institute for Crime Prevention and Control, affiliated with the United Nations (HEUNI). The study will produce objective information based on comprehensive material analysis for anti-trafficking work and its development.²⁴¹

The Work Help Finland mobile application was launched in July. The Work Help Finland application is intended for foreign workers in Finland. The application provides information on workers' rights and responsibilities in Finland. The application also helps its users find the key parties that can help them if they suspect that they have been subject to exploitation. The application has been translated into 26 languages.²⁴²

²⁴⁰ Roth, Venla & Luhtasaari, Mia (2021).

²⁴¹ Ministry of the Interior, press release 7 June 2022.

²⁴² Ministry of the Interior website (undated).

11.4. Research on trafficking in human beings

The Prime Minister's Office published a research report on trafficking in human beings and associated crimes, namely pandering and extortionate work discrimination. Authored by Kristiina Koivukari, Heli Korkka-Knuts, Venus Mahmood and Sakari Melander, *Ihmiskauppa ja sen lähirikokset: Säännösten soveltamiskäytäntö* ('Trafficking in human beings and associated crimes: application of the criminal provisions') focuses on how the criminal provisions on human trafficking and its associated crimes are applied in practice, and how the criminal acts in question proceed within the criminal process.²⁴³ One key finding of the report is that there is room for improvement with regard to understanding the nature of human trafficking crimes and the relevant legislation.

The Police University College published a report on the prevention of labour exploitation and trafficking in human beings. Written by Kimmo M. Kuukasjärvi, Saana Rikkilä and Terhi Kankaanranta, *"Matalat kynnykset on helpointa ylittää": Työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjunta moniviranomaistoiminnassa* ('Low thresholds are the easiest to cross: the prevention of labour exploitation and human trafficking in multi-authority action') is the final report of the *Creating policy models for the police to support the planned management of multi-authority action* project, which was implemented by the Police University College in 2021–2022.²⁴⁴ The report presents a cooperation model produced in the project for the risk-based targeted supervision of labour migration in multi-authority action.

Also published in the Police University College's publication series was *Katsaus työperäisen ihmiskaupan vastaisen toiminnan kehitykseen Suomessa* ('Review of actions against labour trafficking in Finland').²⁴⁵ Written by Anniina Jokinen, Natalia Ollus and Anna-Greta Pekkarinen, the publication examines the development, regulation and combating of labour trafficking and the exploitation of migrant labour. According to the review, the Finnish authorities have in many ways a better ability to tackle labour trafficking and to support its victims than the authorities in the other Nordic countries. However, a number of problems have been identified, particularly with regard to pre-trial investigations and the enforcement of criminal liability.

EMN Finland published a national report for the EMN study *Third-country national victims of trafficking in human beings: detection, identification and protection*.²⁴⁶ The report establishes an overview of Finnish practices pertaining to the detection, identification and protection of third-country national victims of trafficking in human beings. The report also highlights key challenges and good practices that have emerged in anti-trafficking efforts over the years.

²⁴³ Koivukari, Kristiina; Korkka-Knuts, Heli; Mahmood, Venus; Melander, Sakari (2022), *Ihmiskauppa ja sen lähirikokset: Säännösten soveltamiskäytäntö*, Valtioneuvoston kanslia, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:18, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-330-2>. Viitattu 16.5.2023.

²⁴⁴ Kuukasjärvi, Kimmo M.; Rikkilä, Saana & Kankaanranta, Terhi (2022).

²⁴⁵ Jokinen, Anniina; Ollus, Natalia & Pekkarinen, Anna-Greta (2022).

²⁴⁶ EMN Finland (2022d).

12. Return and readmissions

12.1. Removal decisions

Maastapoistamispäätös A **removal decision** is an administrative decision by which a foreign person is ordered to leave Finland. There are two types of removal decisions: refusal of entry and deportation.²⁴⁷

Refusal of entry concerns persons who have not had a residence permit for Finland and who do not fulfil the requirements for residence.²⁴⁸

Deportation concerns persons who have had a residence permit for Finland but who no longer fulfil the requirements for residence.

In 2022, the number of refusal of entry and prohibition of entry decisions was 7 310.²⁴⁹

The majority of the removal decisions were refusal of entry decisions by the Finnish Immigration Service or prohibition of entry decisions by the Finnish Border Guard, with decisions by the Police being in the minority.

In 2022, the Finnish Immigration Service made a total of 2 790 refusal of entry decisions²⁵⁰ and the Police made 328 such decisions²⁵¹. The Finnish Border Guard refused or prohibited entry to 4 192 persons, which represented a substantial increase when compared to 2021 (3 181). With regard to the refusal of entry and prohibition of entry decisions made by the Finnish Border Guard, it is worth noting that the number of prohibition of entry decisions in 2022 was higher (3 609) than the number of refusal of entry decisions (583). It is also notable that, of these, 3 466 were refused entry or prohibited entry at the eastern border, which is an unusually large number. This was due to the travel restrictions imposed on travel to Finland by Russians.²⁵²

²⁴⁷ In addition, there is **prohibition of entry**, which means prohibiting the entry of a third-country national at the border in the manner provided in Article 13 of the Schengen Borders Code. (Section 142, Subsection 1 of the Aliens Act)

²⁴⁸ The most common scenario for refusal of entry is removing a person who has already entered the country (Section 142, Subsection 2 (4) of the Aliens Act). In certain situations, refusal of entry also means preventing a person from entering the country at the border. These cases are, however, less common. (Section 142, Subsection 2 (1–3) of the Aliens Act).

²⁴⁹ The total number of refusal of entry and prohibition of entry decisions made by the Finnish Immigration Service, the Police and the Finnish Border Guard.

²⁵⁰ Source: Statistical service of the Finnish Immigration Service, <https://statistics.migri.fi>.

²⁵¹ Sisältää EU-kansalaiset ja kolmannen maan kansalaiset. Lähde: Helsingin poliisilaitos, sähköposti 26.4.2023.

²⁵² Rajavartiolaitos (2023).

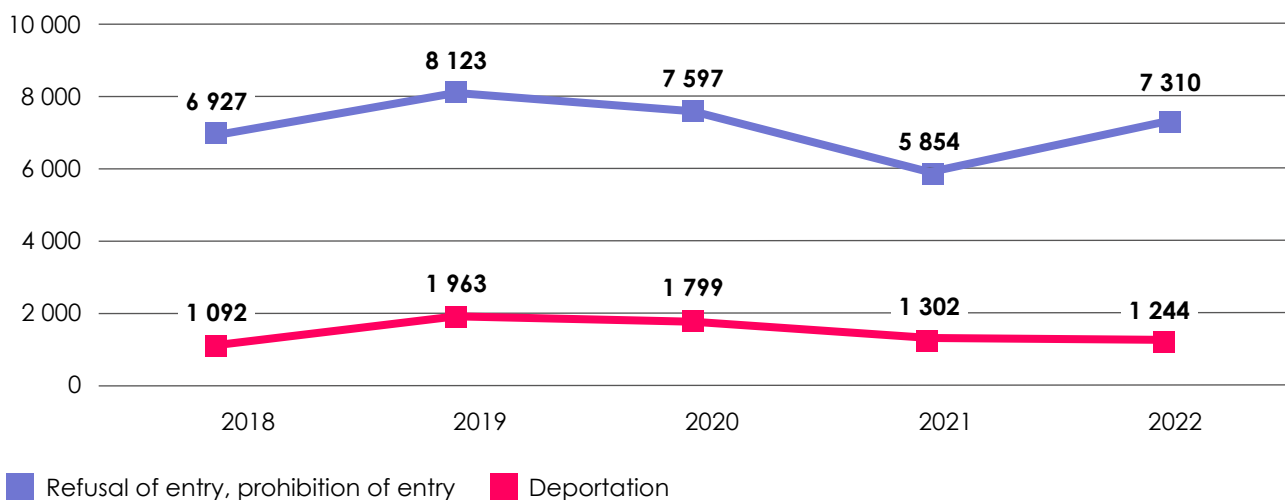
The refusal of entry figures for the Finnish Immigration Service include refusal of entry decisions made in connection with negative asylum decisions as well as other residence permit decisions. The figure also includes refusal of entry decisions made by the Finnish Immigration Service on the proposal of the Police or the border control authorities. Typically, the largest category among these is refusal of entry decisions made in connection with a negative asylum decision. Consequently, the number of removal decisions correlates somewhat with the number of asylum seekers entering the country. In 2022, the number of asylum seekers entering Finland was relatively low, and a significant proportion of those entering Finland were displaced by the war in Ukraine. Consequently, as in the previous year, the number of refusal of entry decisions made by the Finnish Immigration Service was relatively low when compared to the years when large numbers of asylum seekers entered Finland.

A total of 1 244 deportation decisions were made in 2021, which is a slight decrease from the previous year, when the corresponding figure was 1 302.²⁵³

The majority (1 161) of the deportation decisions were related to irregular stay.

The number of deportation decisions based on criminal offences was 83. A foreign national may be deported on the basis of criminal offences if he or she is found guilty of an offence carrying a maximum sentence of imprisonment for a year or more or if he or she is found guilty of repeated offences. These decisions are always based on an overall consideration that also takes into account factors such as the seriousness of the crime, the person's ties to Finland, the person's health and the non-refoulement principle, according to which no one should be returned to a country where they would face persecution, other inhuman treatment, torture, treatment violating human dignity or the death penalty.

Removal decisions 2018–2022

Source: Finnish Immigration Service, Police, Finnish Border Guard

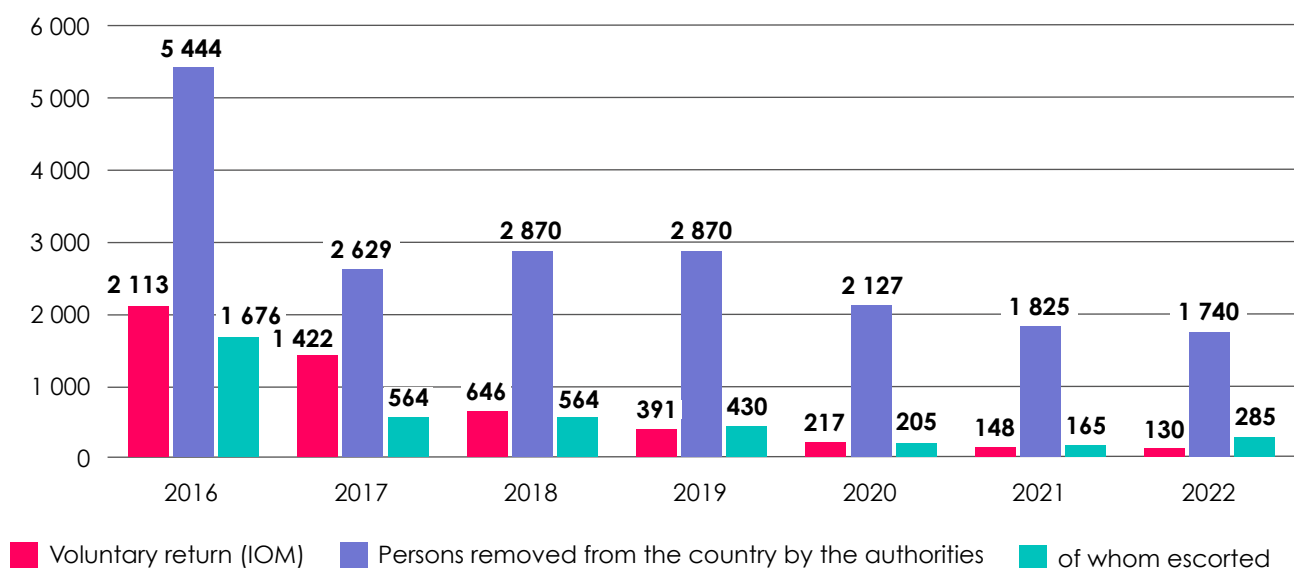
²⁵³ Source: Statistical service of the Finnish Immigration Service, <https://statistics.migri.fi>.

12.2. Voluntary return

In 2022, **the number of people returning to their countries of origin through the voluntary return programme was 130, which again represented a decrease from the previous year.** There were altogether 31 countries of return. Most returnees returned to Georgia and Iraq (29 for both). Of the voluntary returnees, 68 per cent were men and 32 per cent were women. When it comes to age and marital status, the returnees are mostly young adults travelling without a family. Of the returnees, 15 per cent were minors travelling with their families. While there were no unaccompanied minors among the returnees, three of the returnees had originally entered Finland as unaccompanied minors and had since reached adulthood.²⁵⁴

The number of voluntary returnees has decreased steadily each year since the record-breaking year of 2016. This trend continued in 2022. This is partly due to the declining number of asylum seekers, which has, over the past few years, also been influenced by the travel restrictions introduced in response to the COVID-19 pandemic.

Returnees through the voluntary return programme and persons removed from the country by the authorities 2016–2022

Source: IOM and National Police Board

²⁵⁴ IOM Finland, Assisted Voluntary Return and Reintegration (Finland).

12.3. Developments related to return and readmissions

No legislative changes pertaining to return were implemented in 2022. There were, however, certain changes in practices. In a yearbook decision, the Supreme Administrative Court addressed a case in which the spouse and minor child of a person subject to a refusal of entry decision lodged an appeal with the Administrative Court regarding the refusal of entry of their family member, but the Administrative Court chose not to investigate the appeal. In its decision, the Supreme Administrative Court noted that the protection of family life, which is a right under the European Convention on Human Rights and the Charter of Fundamental Rights of the European Union, must be taken into account when assessing whether a refusal of entry decision could be deemed to have a direct effect on the rights and interests of the applicant's spouse and child. The Supreme Administrative Court found that taking the interest of the child and the protection of family life into account also means that the spouse and minor child of a third-country national had the right to appeal the Finnish Immigration Service's decision concerning their family member to the extent that the decision concerned the family member's removal from the country. The Supreme Administrative Court decision set a precedent for future cases of the same nature. The Finnish Immigration Service noted that, in the future, if a family member is subject to a removal decision, the grounds for removal are communicated to the family members (spouse, child) and the decision can be appealed. This provides the right to appeal to all of the parties affected by the decision.²⁵⁵

The assessment of **expanding the target group for voluntary return began**. The assessment stems from the Action Programme for the Prevention of Illegal Entry and Stay, which was updated for the period 2021–2024 and states that it is justified to expand the target group of voluntary return to prevent the emergence of a parallel society outside the Finnish society. The Ministry of the Interior commissioned the study from Owl Group. The study assesses which new client groups should be included in the target group for voluntary return. The report was completed in March 2023.²⁵⁶

The REX2 project of the Finnish Immigration Service developed measures to support return and reintegration by posting a return specialist to the Embassy of Finland in Iraq. The specialist posted by the Finnish Immigration Service participated in negotiations concerning returns with the local authorities and other EU Member States and participated in building a Return Group of likeminded countries. The specialist met with various parties – including non-governmental organisations and persons who have already returned – to establish a comprehensive overview of the situation. In addition, the specialist collected and communicated information to the Finnish authorities with regard to return and reintegration. The aim of the project was to engage in cooperation with various Iraq-based actors and thereby promote the development of return and reintegration support to make them more sustainable, as well as develop and support local

²⁵⁵ Finnish Immigration Service, Asylum Unit, e-mail 11 January 2023; Korkein hallinto-oikeus, 26.10.2022.

²⁵⁶ Ministry of the Interior, press release, 22 December 2022.

agency. The project also continued to support the activities of the police authorities with regard to the identification of returnees and the development of cooperation, for example. The project received funding from the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF). The project ran from 1 January 2022 to 31 December 2022.²⁵⁷

12.4. Research on returns

Suomesta poistetut: Näkökulmia karkotuksiin ja käännetyksiin ('Removed from Finland: perspectives on removal and refusal of entry'), edited by Päivi Pirkkalainen, Eveliina Lyytinen and Saara Pellander, provides a multi-disciplinary view of phenomena related to removal and refusal of entry in Finland. The book examines expulsion and other forms of removal from the perspectives of history, social sciences and law. In the introduction, the editors state that the book challenges the prevailing narrow public debate, where the phenomenon of removal is often seen as not having history and only concerning certain groups of people when, in fact, return concerns all of society to a large extent. Secondly, the book criticises the normalisation of return and refusal of entry. The introduction argues that while the public debate and the authorities seek to present removal as a neutral action, for the people who experience removal or refusal of entry, these actions represent harsh interference with day-to-day security, liberty and relationships.²⁵⁸

²⁵⁷ Finnish Immigration Service, REX 2 project, e-mail 18 April 2023.

²⁵⁸ Pirkkalainen, Päivi; Lyytinen, Eveliina & Pellander, Saara (ed.) (2022).

13. Migration and development

The objective of Finnish development policy is to eradicate poverty and inequality and to promote sustainable development. Finland's development policy promotes the sustainable worldwide reduction of poverty and the realisation of fundamental rights, the rules-based multilateral system and the Sustainable Development Goals adopted in the UN.²⁵⁹ Through its development policy, Finland also influences the root causes and underlying factors behind migration.²⁶⁰

As in the previous years, the Ministry for Foreign Affairs continued its efforts to influence the underlying causes of irregular migration in Iraq and Somalia in 2022.²⁶¹ For example, a youth workshop was organised for the fourth time in Erbil, Iraq as part of the Salam peace project launched by the Ministry for Foreign Affairs in 2019. The workshop, which aims to promote peacebuilding and media influence, included discussions of societal problems and related solutions. A total of 10 Iraqi youths were selected to participate in the workshop from 1 065 applicants. The Salam peace project supports conflict prevention, peace mediation and peacebuilding, which are increasingly important priorities in Finland's foreign policy.²⁶²

²⁵⁹ Ministry for Foreign Affairs website (undated).

²⁶⁰ Ministry for Foreign Affairs (2021).

²⁶¹ Ministry for Foreign Affairs, e-mail 5 January 2023.

²⁶² Ministry for Foreign Affairs, news 19 December 2022.

Sources

Ahmed, Ujuni & Hirvonen, Elina (2022), *Tytöille, jotka ajattelevat olevansa yksin*, Helsinki: WSOY.

Ahola, Sari (2022), *Rimaa hipoen selviää tilanteesta: yleisten kielitutkintojen suomen kielen arvioijien käsityksiä kielitaidon arvioinnista & suullisesta kielitaidosta*, Jyväskylän yliopisto, JYU Dissertations 489, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-9005-3>. Accessed 16 May 2023.

Alho, Juha & Lassila, Jukka (2022), *Assessing Components of Uncertainty in Demographic Forecasts with an Application to Fiscal Sustainability*, ETLA Working Papers 92, <https://www.etla.fi/julkaisut/working-papers/assessing-components-of-uncertainty-in-demographic-forecasts-with-an-application-to-fiscal-sustainability-1/>. Accessed 10 May 2023.

Apulaisoikeuskansleri, 29.11.2022, Maahanmuuttoviraston turvapaikanhakijalle myöntämä työnteko-oikeustodistus, OKV/3210/10/2021, <https://oikeuskansleri.fi/-/maahanmuuttoviraston-turvapaikanhakijalle-myontama-tyonteko-oikeustodistus>. Accessed 20 March 2023.

Assistance System for Victims in Human Trafficking (2023a), Annual overview 2022 of the National Assistance System. Statistics: New clients in year 2022, https://www.ihmiskauppa.fi/en/materials/statistics_and_info_about_the_assistance_system_for_victims_of_human_trafficking/annual_overview_2022_of_the_nas/statistics_new_clients_in_2022. Accessed 9 June 2023.

Assistance System for Victims in Human Trafficking (2023b), Annual overview 2022 of the National Assistance System. Statistics: New clients who were exploited in Finland, https://www.ihmiskauppa.fi/en/materials/statistics_and_info_about_the_assistance_system_for_victims_of_human_trafficking/annual_overview_2022_of_the_nas/statistics_new_clients_who_were_exploited_in_finland. Accessed 9 June 2023.

Blumgrund, Ilona; Lydén Hilikka & Leminen, Alina (2023), *Migrin teologia turvapaikkapäätösten valossa*, Diakonian tutkimus 2:2022, <https://doi.org/10.37448/dt.112493>. Accessed 16 May 2023.

Czimbalmos, Mercédesz & Rask, Shadia (2022), *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt ulkomaalaistaustaisessa väestössä Suomessa: intersektionaalinen analyysi*, THL Raportti 9/2022, Terveystieteiden tutkimuskeskus THL, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-908-5>. Accessed 15 May 2023.

Biese, Ingrid & Björkqvist, Jeanette (2022), *”Varför förväntas bara vi anpassa oss?” Utländska arbetstagares välmående i Finland – befintliga utmaningar och nya lösningar*, Tankesmedjan Agenda, <https://agenda.fi/publikation/varfor-forvantas-bara-vi-anpassa-oss/>. Accessed 5 May 2023.

Bimberg, Iida-Maria (2022), *Perhe yhtenäiseksi -työskentelymenetelmä: Opas työntekijälle*, Turvallinen Oulu -hanke, Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut, <https://www.ouka.fi/documents/23152206/0/Perhe+Yhten%C3%A4iseksi+-+opas+ty%C3%B6ntekij%C3%A4lle.pdf/bdf09d37-fd1b-4632-b0db-ed5106149b65>. Accessed 10 May 2023.

Council of the European Union, press release 4 March 2022, *Ukraine: Council unanimously introduces temporary protection for persons fleeing the war*, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/03/04/ukraine-council-introduces-temporary-protection-for-persons-fleeing-the-war/>. Accessed 16 May 2023.

European Commission (2022), Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on the Report on Migration and Asylum, 6.10.2022, COM(2022) 740 final, <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=26146&langId=en>. Accessed 31 March 2023.

European Migration Network (EMN) (2021), *Asylum and Migration Glossary 8.0*, https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary_en. Accessed 4 May 2023.

European Migration Network, Finland (EMN Finland) (2019), *Key figures on immigration 2018*, https://emn.fi/wp-content/uploads/2022/08/Maahanmuuton_tunnusluvut_2018_EN_SCREEN.pdf. Accessed 7 June 2023.

European Migration Network, Finland (EMN Finland) (2020), *Key figures on immigration 2019*, https://emn.fi/wp-content/uploads/2022/08/EMN_tilastokatsaus_2019_EN_FINAL4.pdf. Accessed 7 June 2023.

European Migration Network, Finland (EMN Finland) (2021), *Key figures on immigration 2020*, https://emn.fi/wp-content/uploads/2020/08/EMN_tilastokatsaus_2020_EN_NETTI.pdf. Accessed 8 June 2023.

European Migration Network, Finland (EMN Finland) (2022a), *Key figures on immigration 2021*, https://emn.fi/wp-content/uploads/2022/08/EMN_tilastokatsaus_2021_netiti_EN_FINAL.pdf. Accessed 7 June 2023.

European Migration Network, Finland (EMN Finland) (2022b), *Annual Report on Migration and Asylum: Finland 2021*, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-23-1>. Accessed 7 June 2023.

European Migration Network, Finland (EMN Finland) (2022c), *Integration of migrant women - National report of Finland*, [https://emn.fi/wp-content/uploads/2023/04/EMN_Maahanmuuttajanaisten-kotoutuminen_2022_EN_FI_NETTI .pdf](https://emn.fi/wp-content/uploads/2023/04/EMN_Maahanmuuttajanaisten-kotoutuminen_2022_EN_FI_NETTI.pdf). Accessed 7 June 2023.

European Migration Network, Finland (EMN Finland) (2022d), *Detection, identification and protection of third-country national victims of trafficking in human beings*, https://emn.fi/wp-content/uploads/2022/05/EMN_Ihmiskaupan-uhrien-havaitseminen-tunnistaminen-ja-suojelu_2022_EN_FI_FINAL.pdf. Accessed 7 June 2023.

European Migration Network, Finland (EMN Finland) (2023), *Key figures on immigration 2022*, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-41-5>. Accessed 7 June 2023.

Eurostat, Third country nationals found to be illegally present - annual data (rounded), MIGR_EIPRE, last update 12/05/2023, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/migr_eipre/default/table?lang=en. Accessed 19 May 2023.

EUSA-rahastot (2021), Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston hankkeet, päivitetty 1.11.2021, <https://eusa-rahastot.fi/documents/3488306/3943718/Turvapaikka-,+maahanmuutto-+ja+kotouttamisrahaston+hankkeet,+p%C3%A4ivitetty+1.11.2021.pdf/e5d236f4-49d8-6a00-c65d-6aced93fd4fe/Turvapaikka-,+maahanmuutto-+ja+kotouttamisrahaston+hankkeet,+p%C3%A4ivitetty+1.11.2021.pdf?t=1636101601515>. Accessed 22 March 2023.

EUSA-rahastot (2022), Maahanmuutto- ja kotoutumisrahastosta (AMIF) rahoitetut hankkeet, lista päivitetty 25.11.2022, <https://eusa-rahastot2021.fi/documents/96414315/142767238/Rahoitetut+AMIF-hankkeet+25.11.2022.pdf/701e783f-4b9c-0d81-7767-ad9630ce9317/Rahoitetut+AMIF-hankkeet+25.11.2022.pdf?t=1670493045611>. Accessed 22 March 2023.

Finnish Border Guard, press release 20 June 2022, No restrictions on external border traffic as of 1 July, https://raja.fi/-/koronarajoitukset-ulkorajaliikenteessa-paattyvat-30.6?languageId=en_US. Accessed 3 April 2023.

Finnish Government (2021), Roadmap for Education-based and Work-based Immigration 2035, Publications of the Finnish Government 2021:86, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-939-7>. Accessed 28 April 2023.

Finnish Government, press release 16 December 2021, Amendment to the reception act clarifies responsibilities for preparing for mass influx of migrants, <https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410869/amendment-to-the-reception-act-clarifies-responsibilities-for-preparing-for-mass-influx-of-migrants>. Accessed 20 March 2023.

Finnish Government, press release 13 April 2022, Amended law to ease entry and retention of international students in Finland, https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/lakimuutos-helpottaa-kansainvalisten-opiskelijoiden-maahantuloa-ja-suomeen-jaamista-?languageId=en_US, Cited 18 March 2023.

Finnish Government, press release 1 June 2022, Fast track speeds up immigration of experts and growth entrepreneurs, <https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410877/fast-track-speeds-up-immigration-of-experts-and-growth-entrepreneurs->. Cited 17 March 2023.

Finnish Government, press release 29 September 2022, Finnish Government issues a resolution to strongly restrict entry of Russian tourists into Finland, https://valtioneuvosto.fi/-/suomi-rajoittaa-voimakkaasti-venalaisten-matkustamista-turismitarkoituksessa-suomeen-valtioneuvoston-periaatepaatoksella?languageId=en_US. Accessed 8 June 2023.

Finnish Government, press release 17 November 2022, Finland to receive ten rescued asylum seekers from France, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/suomi-ottaa-vastaan-kymmenen-ranskaan-pelastettua-turvapaikanhakijaa?languageId=en_US. Accessed 20 March 2023.

Finnish Government, press release 20 December 2022 a, Family reunification process for minors to be streamlined in future, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/kansainvalista-suojelua-saava-lapsi-voi-jatkossa-nykyista-useammin-elaa-vanhempiensa-kanssa?languageId=en_US. Cited 18 March 2023.

Finnish Government, press release 20 December 2022 b, Long-term D visa will expedite entry into the country for students and researchers who have been issued with residence permits, https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410869/long-term-d-visa-will-expedite-entry-into-the-country-for-students-and-researchers-who-have-been-issued-with-residence-permits?languageId=en_US. Cited 17 March 2023.

Finnish Government, press release 3 February 2023, Thousands of people who fled Ukraine may secure a municipality of residence from March, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/tuhannet-ukrainasta-paenneet-voivat-siirtya-kuntalaisiksi-maaliskuusta-alkaen?languageId=en_US. Accessed 31 March 2023.

Finnish Government, press release 16 February 2023, Legislation to ease work-based immigration enters into force, https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/tyoperusteista-maahanmuuttoa-sujuvoittavat-lait-tulevat-voimaan?languageId=en_US. Cited 18 March 2023.

Finnish Immigration Service, press release 25.8.2021, Finnish Immigration Service prepared to receive additional evacuees from Afghanistan in accordance with Government decision, https://migri.fi/-/maahanmuuttovirastolla-on-valmius-vastaanottaa-valtioneuvoston-paattamat-lisaevakuoinnit-afganistanista?languageId=en_US. Accessed 20 March 2023.

Finnish Immigration Service, press release 14 April 2022, Rules on international students moving to Finland relaxed, https://migri.fi/-/kansainvalisten-opiskelijoiden-muutto-suomeen-helpottuu?languageId=en_US. Cited 18 March 2023.

Finnish Immigration Service, press release 1 June 2022, Specialists' and start-up entrepreneurs' entry becomes quicker – fast track service will be introduced on 1 June, https://migri.fi/-/erityisasiantuntijoiden-ja-startup-yrittajien-maahantulo-nopeutuu-pikakaista-kayttoon-1.6?languageId=en_US. Cited 17 March 2023.

Finnish Immigration Service, press release 6 September 2022, Assessment by UNHCR finds best interests of the child to be a primary consideration in asylum decisions issued by the Finnish Immigration Service, https://migri.fi/-/yk-n-pakolaisjarjeston-selvitys-lapsen-etu-on-etusijalla-maahanmuuttoviraston-turvapaikkapaatoksissa?languageId=en_US. Accessed 8 June 2023.

Finnish Immigration Service, press release 4 October 2022, Ukrainians and Russians staying in reception centres to be accommodated separately, https://migri.fi/-/ukrainalaiset-ja-venalaiset-eivat-jatkossa-asu-samoissa-asuintiloissa-vastaanottokeskuksissa?languageId=en_US. Accessed 28 April 2023.

Finnish Immigration Service statistical service, <https://statistics.migri.fi>.

Finnish Immigration Service, Statistical Service, e-mail 22 March 2023.

Finnish Immigration Service website (undated), <https://migri.fi/kuntamalli> (only in Finnish). Accessed 30 March 2023.

Finnish Immigration Service website (undated), Information about right to work, <https://migri.fi/en/certificate-of-the-right-to-work>. Accessed 20 March 2023.

Finnish Immigration Service website (undated), Maahanmuuttoviraston ohje kuntamallin mu-kaisesta majoituksesta ja ohjauksesta (only in Finnish), https://migri.fi/documents/5202425/120309289/Ohje+kunnille+kuntamallista_27.5.2022.pdf/048ebfb8-8325-e3df-97f7-16b9906c3d4e/Ohje+kunnille+kuntamallista_27.5.2022.pdf?t=1654254861965. Accessed 27 March 2023.

Finnish institute for health and welfare website (undated), Online course on anti-racism for professionals, <https://thl.fi/en/web/migration-and-cultural-diversity/support-material/online-course-on-anti-racism-for-professionals>. Accessed 28 March 2023.

Finnish National Agency for Education website (undated), Supporting learning in basic education for children and young people who have fled Ukraine, <https://www.oph.fi/en/development/supporting-learning-basic-education-children-and-young-people-who-have-fled-ukraine>. Accessed 17 May 2023.

Harju-Autti, Raisa (2022), *Kielellisesti tuettu opetus: Yläkouluikäiset maahanmuuttajaoppilaat opetuskieltä ja oppiainesältöjä oppimassa*, Tampereen yliopisto, Tampereen yliopiston väitöskirjat 711, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-2666-1>. Accessed 16 May 2023.

Helsingin Diakonissalaitoksen verkkosivut (päiväämätön), *Kidutettujen lasten ja nuorten kuntoutukselle UNICEFin Lasten oikeuksien vaikuttaja 2022 -tunnustus*, <https://www.hdl.fi/blog/kidutettujen-lasten-ja-nuorten-kuntoutus-on-lasten-oikeuksien-vaikuttaja-2022/>. Accessed 28 March 2023.

Hewidy, Hossam (2022), *The hidden city of immigrants in Helsinki's urban leftovers - The homogenization of the city and the lost diversity*, Aalto University publication series, Doctoral theses 85/2022, <https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/114986>. Accessed 10 May 2023.

Hirschovits-Gerz, Tanja; Weckroth, Niina & Heino, Tarja (toim.) (2022), *Ikkuna aikuistumiseen: Selvitys lastensuojelun jälkihuollon ja ilman huoltajaa maahan alaikäisenä tulleiden nuorten tuesta ja palveluista*, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), raportti 2/2022, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-815-6>. Accessed 10 May 2023.

Intke-Hernandez, Minna (2022), *Mikä on riittävän hyvää suomea?* Julkaisussa Kielikello 1/2022, <https://www.kielikello.fi/-/mik%C3%A4-on-riitt%C3%A4v%C3%A4n-hyv%C3%A4%C3%A4-suomea>. Accessed 10 May 2023.

IOM Finland, *Assisted Voluntary Return and Reintegration (Finland)*, Statistics 1 January to 31 December 2022.

Jokinen, Anniina; Ollus, Natalia & Pekkarinen, Anna-Greta (2022), *Katsaus työperäisen ihmiskaupan vastaisen toiminnan kehitykseen Suomessa*, Poliisiammattikorkeakoulun katsauksia 24, HEUNI Report Series No. 99a, Poliisiammattikorkeakoulu, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-815-409-2>. Accessed 15 March 2023.

Kanninen, Ohto; Virkola, Tuomo; Lilja, Eero & Rask, Shadia (2022), *Tavoitteena syrjimätön työelämä: Työsyryjinnän nykytila ja keinoja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi*, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:20, Valtioneuvoston kanslia, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-362-3>. Accessed 16 May 2023.

Kavonius, Petter (2022), *Maahanmuuton vaikutuksista perusoikeuksiin*, Helsinki: Suomen Perusta, <https://www.suomenperusta.fi/julkaisu/maahanmuuton-vaikutuksista-perusoikeuksiin/>. Accessed 5 May 2023.

Keskusrikospoliisi (2023), *Säännösten vastaisen maassa oleskelun vuosikatsaus 2022. Viranomaisten sisämaassa ja sisärajoilla havaitsemat tapaukset vuosina 2018–2022*.

Kettunen, Pekka (toim.) (2022), *Näkökulmia maahanmuuttaneiden poliittiseen osallistumiseen Suomessa*, Turku: Siirtolaisuusinstituutti, <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/185107/T8www.pdf?sequence=2&isAllowed=y>. Accessed 4 May 2023.

Kieseppä, Valentina (2022), *Mental health service use among immigrants living in Finland*, Helsingin yliopisto, väitöskirja, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-8394-1>. Accessed 16 May 2023.

Kim, Jeodongdo; Toivola, Minnaleena; Heikkola, Leena Maria & Saloranta, Antti (2022), *Saisinko puhua suomea?* Julkaisussa Kielikello 3/2022, <https://www.kielikello.fi/-/saisinko-puhua-suomea>. Accessed 10 May 2023.

Kiviholma, Sanni & Karhunen, Hannu (2022), *Systematic Review of Active Labour Market Policies' Effects on Immigrants' Employment*, Publications of the Ministry of Economic Affairs and Employment 2022:27, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-638-3>. Accessed 10 May 2023.

Koivukari, Kristiina; Korkka-Knuts, Heli; Mahmood, Venus & Melander, Sakari (2022), *Ihmiskauppa ja sen lähirikokset: Säännösten soveltamiskäytäntö*, Valtioneuvoston kanslia, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:18, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-330-2>. Accessed 16 May 2023.

Kotoutuminen.fi, uutinen 29.12.2022, *Maahanmuuttohallinnon rakenteista teetetään selvityksiä sisäministeriössä ja työ- ja elinkeinoministeriössä*, <https://kotoutuminen.fi/-/maahanmuuttohallinnon-rakenteista-teetetään-selvityksia-sisaministeriossa-ja-tyo-ja-elinkeinoministeriossa>. Accessed 13 April 2023.

Kulyabkina, Victoria, Hulik, Darya; Kalaziy Ekaterina; Anikushina, Alena (2022), *Suomessa asuvien venäjänkielisten naisten kotoutumiseen liittyvien ongelmien ja tarpeiden analysointi*, Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten Liitto FARO Ry, <https://www.faro.fi/post/tutkimus-joulukuu-2021?lang=fi>. Accessed 15 May 2023.

Kuntaliitto (2022), *Laajamittaisen maahantulon valmiussuunnitelma: Varautumismalli kunnille*, <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2022/2142-laajamittaisen-maahantulon-valmiussuunnitelma>. Accessed 4 May 2023.

Kuukasjärvi, Kimmo M.; Rikkilä, Saana & Kankaanranta, Terhi (2022), *”Matalat kynnykset on helpointa ylittää”: Työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjunta moniviranomaistoiminnassa*, Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 142, Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu, <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022061045567>. Accessed 16 May 2023.

LAB Ammattikorkeakoulun verkkosivut (päiväämätön), Monikulttuurisuussimulaatio yhteiskunnan vastaanottavuuden edistämiseksi, <https://lab.fi/fi/projekti/monikulttuurisuussimulaatio-yhteiskunnan-vastaanottavuuden-edistamisessa>. Accessed 28 March 2023.

Leppäkorpi, Mervi (2022), *In search of a normal life: an ethnography of migrant irregularity in Northern Europe*, University of Eastern Finland, Academic dissertation N:o 264, <https://erepo.uef.fi/handle/123456789/26879?show=full>. Accessed 10 May 2023

Lilja, Niina; Eilola, Laura; Jokipohja, Anna-Kaisa & Tapaninen, Terhi (toim.) (2022), *Aikuiset maahanmuuttajat arjen vuorovaikutustilanteissa: suomen kielen oppimisen mahdollisuudet ja mahdottomuudet*. Vastapaino.

Lindvall, Liz & Urbano-Winqvist, Mercedes (toim.) (2022), *Med doft av 100 kryddor: 100 berättelser från kvinnor som har flyttat till Åland*, Maarianhamina: Åland 100-projekt.

Luukinen, Maippi & Noor, Nimco (2022), *Paratiisin tyttö: Juuret Mogadishussa, koti Helsingissä*, Helsinki: Like.

Makrooni, Golaleh (2022), *First-Generation Migrant Family Students in Higher Education on Their Educational Journey in Finland*, Tampere University, Doctoral dissertation 11.11.2022, <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/142502>. Accessed 10 May 2023.

Ministry for Foreign Affairs (2021), Report on Development Policy Extending Across Parliamentary Terms, Publications of the Finnish Government 2021:29, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-709-6>. Accessed 9 June 2023.

Ministry for Foreign Affairs, news 19 December 2022, Iraqi youth worry about climate crisis and social exclusion, https://um.fi/current-affairs/-/asset_publisher/gc654PySnjTX/content/irakilaisnuoret-kantavat-huolta-ilmastokriisista-ja-syrjaytymises-ta/35732?fbclid=IwAR25bIcy_TtnhmsA6W045Ip8upHDzzB2Mk4Dc9QvQoGX81d58S0PMNNEP5w. Accessed 5 April 2023.

Ministry for Foreign Affairs, press release 11 February 2022, Ministry for Foreign Affairs continues evacuations from Afghanistan to Finland, https://um.fi/press-releases/-/asset_publisher/ued5t2wDmr1C/content/ulkoministerio-jatkaa-edelleen-evakuointeja-afganistanista-suomeen/35732. Accessed 14 March 2023.

Ministry for Foreign Affairs, press release 27 May 2022, Finland's Embassy in Islamabad to be reopened and a new Consulate General in Mumbai, <https://valtioneuvosto.fi/en/-/finland-s-embassy-in-islamabad-to-be-reopened-and-a-new-consulate-general-in-mumbai>. Accessed 16 May 2023.

Ministry for Foreign Affairs, press release 16 August 2022, Foreign Ministry to cut visa application appointments in Russia by half, https://um.fi/press-releases/-/asset_publisher/ued5t2wDmr1C/content/ulkoministerio-rajoittaa-viisumihakemusaikojen-paivittaisen-maaran-puoleen-venajalla/35732. Accessed 8 June 2023.

Ministry for Foreign Affairs, press release 26 August 2022, Finland to open an Embassy in Islamabad and a Consulate General in Mumbai, https://valtioneuvosto.fi/-/suomi-avaa-suurlahetyston-islamabadiin-ja-paakonsulaatin-mumbaihin?languageId=en_US. Accessed 16 May 2023.

Ministry for Foreign Affairs website (undated), Goals and principles of Finland's development policy, <https://um.fi/goals-and-principles-of-finland-s-development-policy>. Accessed 9 June 2023.

Ministry of Economic Affairs and Employment, press release 7 April 2022, Working life diversity guide and company coaching to help create diverse work communities, <https://tem.fi/en/-/working-life-diversity-guide-and-company-coaching-to-help-create-diverse-work-communities->. Accessed 28 March 2023.

Ministry of Economic Affairs and Employment, press release 6 October 2022, Key aim of the Integration Act reform is to speed up integration and employment of immigrants, https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/kotoutumislain-kokonaisuudistuksen-tarkein-tavoite-on-maahanmuuttaneiden-kotoutumisen-ja-tyollistymisen-nopeutuminen-?languageId=en_US. Accessed 28 March 2023.

Ministry of Economic Affairs and Employment, press release 13 April 2023, Comprehensive reform of Integration Act will speed up integration and employment of immigrants, https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/kotoutumislain-kokonaisuudistus-nopeuttaa-maahanmuuttaneiden-kotoutumista-ja-tyollistymista?languageId=en_US. Accessed 10 June 2023.

Ministry of the Interior, press release 27 January 2022, Internal border control will end, restrictions on external border traffic will continue until 14 February, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/sisarajavalvonta-paattyy-ulkorajaliikenteen-rajoituksia-jatketaan-14.2.-asti?languageId=en_US. Accessed 3 April 2023.

Ministry of the Interior, press release 10 February 2022, Potential solutions investigated to address the situation of individuals with no right of residence, https://intermin.fi/-/ilman-oleskeluoikeutta-maassa-olevien-tilanteeseen-selvitettiin-mahdollisia-ratkaisuja?languageId=en_US. Accessed 17 April 2023.

Ministry of the Interior, press release 2 March 2022, Coordination group to deal with migration situation in Finland following Russia's attack, https://intermin.fi/-/koordinaatioryhma-kasittelemaan-venajan-hyokkayksesta-johtuvaa-muuttoliiketilannetta-suomessa?languageId=en_US. Accessed 28 April 2023.

Ministry of the Interior, press release 7 March 2023, Government decides on temporary protection category of people fleeing Ukraine, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/valtioneuvosto-paatti-ukrainasta-paenneiden-tilapaisen-suojelun-kohderyhmasta?languageId=en_US. Accessed 16 May 2023.

Ministry of the Interior, press release 28 April 2022, Amendments to clarify the Nationality Act submitted to Parliament, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/kansalaisuuslakiin-ehdotetaan-selkeyttavia-muutoksia?languageId=en_US. Accessed 3 April 2023.

Ministry of the Interior, press release 7 June 2022, New study aims to improve detection of human trafficking, https://intermin.fi/-/uudella-selvityksella-halutaan-edistaa-ihmiskaupan-ilmituloa?languageId=en_US. Accessed 12 April 2023.

Ministry of the Interior, press release 9 June 2022, Amendments to the Border Guard Act help prepare for hybrid influence activities that exploit migration, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/rajavartiolain-muutoksilla-varaudutaan-muuttoliiketta-hyvaksikayttavaan-hybridivaikuttamiseen?languageId=en_US. Accessed 20 March 2023.

Ministry of the Interior, press release 22 June 2022, Border procedure could be introduced at the Finnish border in situations of mass influx of migrants or instrumentalisation of migration, https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410869/border-procedure-could-be-introduced-at-the-finnish-border-in-situations-of-mass-influx-of-migrants-or-instrumentalisation-of-migration?languageId=en_US. Accessed 20 March 2023.

Ministry of the Interior, press release 8 July 2022, Amendments to Border Guard Act help prepare for incidents, https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410869/amendments-to-border-guard-act-help-prepare-for-incidents?languageId=en_US. Accessed 8 June 2023.

Ministry of the interior, press release 8 September 2022, Finland could request support from the EU Agency for Asylum in the event of mass influx of migrants, https://intermin.fi/-/laajamittaisen-maahantulon-tilanteessa-suomi-voi-pyytaa-tukea-eu-n-turvapaikkavirastolta?languageId=en_US. Accessed 20 March 2023.

Ministry of the Interior, press release 15 December 2022, Finland to receive relocated asylum seekers from the Mediterranean region, https://intermin.fi/-/suomi-ottaa-vastaan-valimeren-maista-siirrettavia-turvapaikanhakijoita?languageId=en_US. Accessed 20 March 2023.

Ministry of the Interior, press release 20 December 2022, Acts related to the Smart Borders Package to enter into force next year, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/alykkaat-rajat-kokonaisuuteen-liittyvat-lait-voimaan-ensi-vuonna?languageId=en_US. Accessed 3 April 2023.

Ministry of the Interior, press release 22 December 2022, Expansion of the target group for voluntary return to be examined, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/vapaaehtoisen-paluunkohderyhman-laajentamista-selvitetaan?languageId=en_US. Accessed 5 April 2023.

Ministry of the Interior, press release 29 December 2022, Ukrainians enjoying temporary protection to have extended residence permits without application procedure, https://intermin.fi/-/ukrainalaisten-tilapaista-suojelua-saavien-oleskelulupia-jatketaan-ilman-erillistahakua?languageId=en_US. Accessed 31 March 2023.

Ministry of the Interior, press release 23 January 2023, Enough time and resources should be reserved for the comprehensive reform of the Aliens Act, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/ulkomaalaislain-kokonaisuudistukseen-on-varattava-riittavasti-aikaa-javoimavaroja?languageId=en_US. Accessed 13 April 2023.

Ministry of the Interior website (undated), Work Help Finland mobile application, <https://intermin.fi/en/work-help-finland>. Accessed 12 April 2023.

Murto, Risto (2022), *Puuttuvat puoli miljoonaa: Väestökato ja Suomen talouden tulevaisuus*, Helsinki: Otava.

Ndukwe, Thaddeus Chijioke (2022), *Immigrant Political Integration in Finland: The Perspectives of Black African Immigrants at the Municipal Level*, Jyväskylä: University of Jyväskylä (JYU Dissertations), https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/79532/978-951-39-8996-5_vaitos04022022.pdf?sequence=-1&isAllowed=y. Accessed 4 May 2023.

Niemi, Mari K., Pitkänen, Ville; Veijola, Roosa & Välimäki, Matti (2022), *Osaajia ulkomailta: Ulkosuomalaisten ja paluumuuttajien käsitykset suomalaisesta yhteiskunnasta, työmarkkinoista ja paluumuutosta*, E2 Tutkimus, <https://www.e2.fi/hankkeet-ja-julkaisut/julkaisut/tuore-kyselytutkimus-ulkosuomalaisista-ja-paluumuuttajista-osoittaa-tyo-pitaa-suomalaisia-ulkomailla-suuri-osa-ulkosuomalaisista-olisi-kuitenkin-valmis-tekemaan-etatoita-suomeen.html>. Accessed 16 May 2023.

Niemi, Mari K.; Pitkänen, Ville & Välimäki, Matti (2022), *Ulkomaalaiset osaajat Suomessa: työelämä, arki ja osallisuus*, E2 tutkimus, <https://www.e2.fi/hankkeet-ja-julkaisut/julkaisut/tarkeaa-uutta-tutkimustietoa-osaajapulaan-enemmisto-suomeen-muuttaneista-korkeasti-koulutetuista-kotiutuu-hyvin.html>. Accessed 16 May 2023.

Niva, Venla (2022), *The interplay of environmental and social drivers of migration - A global synthesis*, Aalto University Doctoral Theses 148/2022, <https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/117015>. Accessed 10 May 2023.

Opetushallituksen verkkosivut (päiväämätön), Mitä on tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA)?, <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-tutkintokoulutukseen-valmentava-koulutus-tuva>. Accessed 28 March 2023.

Paavonen, Anna-Marie; Partanen, Tuija (2022), *Maahanmuuttajataustaisten lasten, nuorten ja perheiden kuntoutus: Haasteita ja kehittämistarpeita Kelan järjestämän kuntoutuksen toteutumisessa*, Kelan työpapereita 171, <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022053139888>. Accessed 10 May 2023.

Paksuniemi, Merja & Heikkilä, Elli (2022), *Kausimuutto ja pendelöinti matkailualalla Lapissa ja Koillismaalla*, Siirtolaisuusinstituutti 12/2022, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7399-28-6>. Accessed 10 May 2023.

Pauha, Teemu & Konttori, Johanna (2022), *Suomalaiset muslimit*, Helsinki: Gaudeamus.

Pirkkalainen, Päivi; Lyytinen, Eveliina & Pellander, Saara (toim.) (2022), *Suomesta poistetut: Näkökulmia karkotuksiin ja käännetyksiin*, Tampere: Vastapaino. Saatavilla Open Access -versiona osoitteesta: <http://doi.org/10.58181/VP9789517689960>. Accessed 4 May 2023.

Pirkkalainen, Päivi & Pöyhtäri, Reetta (2022), *Paikallisten ja turvapaikanhakijoiden kohtaamiset pienessä maaseutukunnassa ja mediassa: tapaus Kyyjärvi*. Julkaisussa *Sosiologia*, Vol. 59(3), s. 226-246, <https://journal.fi/sosiologia/article/view/125586>. Accessed 10 May 2023.

Pikänen, Sari; Mayer, Minna & Valtakari, Mikko (2022), *Selvitys alueellisista maahanmuuttostrategioista*, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2022:14, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-768-7>. Accessed 16 May 2023.

Rajavartiolaitos (2023), Rajavartiolaitoksen tilinpäätös 2022, <https://raja.fi/documents/44957406/64377821/Rajavartiolaitoksen-tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s-2022.pdf/a5f81f37-febf-3050-1ff3-365a10cc390e/Rajavartiolaitoksen-tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s-2022.pdf?t=1676624583512>. Accessed 3 April 2023.

Reiman, Nina & Seilonen, Marja (2022), *Mitä kielitaidon arvioinnin pilottitesti paljastaa kotoutumisvaiheessa olevien korkeakoulutettujen suomenoppijoiden kirjoittamistaista?* Julkaisussa Aarikka, L., K. Priiki & I. Ivaska (toim.) 2022, *Soveltavan kielitieteilijän sormenjälkiä etsimässä: Kielen rakenteet ja niiden käyttäjät Kirsti Siitosen tutkimuksellisia kiintopisteinä*, Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA, AFinLA-teema n:o 14, s. 40–61, <https://journal.fi/afinla/article/view/111517>. Accessed 10 May 2023.

Roth, Venla & Luhtasaari, Mia (2021), *Suomi torjuu ihmiskauppaa: Ihmiskaupan vastainen toimintaohjelma*, Oikeusministeriön julkaisuja 2021:15, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-901-8>. Accessed 12 April 2023.

Ruuska, Katharina & Suni, Minna (2022), *Omaa paikkaa etsimässä: edistyneisyys suomea toisena kielenään puhuvien kokemana*. Julkaisussa L. Aarikka, K. Priiki, & I. Ivaska (toim.), *Soveltavan kielitieteilijän sormenjälkiä etsimässä: kielen rakenteet ja niiden käyttäjät Kirsti Siitosen tutkimuksellisia kiintopisteinä*, Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA, AFinLA-teema n:o 14, s. 19-39, <https://doi.org/10.30660/afinla.111374>. Accessed 10 May 2023.

Saresma, Tuija; Pöyhtäri, Reeta; Knuutila, Aleksi; Kosonen, Heidi; Juutinen, Marko; Haara, Paula; Tulonen, Urho; Nikunen, Kaarina & Rauta, Jenita (2022), *Verkkoviha: Vihapuheen tuottajien ja levittäjien verkostot, toimintamuodot ja motiivit*, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:48, Valtioneuvoston kanslia, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-298-5>. Accessed 16 May 2023.

Saukkonen, Pasi (2022), *Ulkomaalaistaustaiset pääkaupunkiseudulla: asuminen, työllisyys ja tulot vuonna 2020*, Helsingin kaupunginkanslian tutkimuksia 2022:3, https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/22_12_15_Tutkimuksia_3_Saukkonen.pdf. Accessed 5 May 2023.

Sisäministeriö (2021), Vaikuttavan ja kokonaisvaltaisen maahanmuuttopolitiikan pitkän aikavälin tavoitteita koskeva hanke, hankenumero SM013:00/2021, toimikausi 30.6.2021–30.6.2023, <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=SM013:00/2021>. Accessed 12 April 2023.

Sisäministeriö (2022a), Varautuminen muuttoliikettä hyväksikäyttävään hybridi-vaikuttamiseen: Selvitys lainsäädännön muutostarpeista, Sisäministeriön julkaisuja 2022:20, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-577-8>. Accessed 15 May 2023.

Sisäministeriö (2022b), *Matkustusasiakirjavaatimusta ja muukalaispassin myöntämistä koskeva selvitys*, Sisäministeriön julkaisuja 2022:15, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-513-6>. Accessed 17 April 2023.

Sisäministeriö (2022c), *Selvitys mahdollisista kansallisista ratkaisuista maassa ilman oleskeluoikeutta olevien tilanteeseen*, Sisäministeriön julkaisuja 2022:16, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-545-7>. Accessed 17 April 2023.

Sisäministeriö, tiedote 8.12.2022, Rajavartiolaitoksen toimintakykyä parannetaan rajaturvallisuuden häiriötilanteissa, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/rajavartiolaitoksen-toimintakyky-parannetaan-rajaturvallisuuden-hairiotilanteissa>. Accessed 3 April 2023.

Psykologia 2022:3, Pakolaisuus, trauma ja psykososiaaliset interventiot, Suomen Psykologinen Seura, s. 182-284.

Ståhlberg, Sabira (2022), *Visible and invisible Tatar women in Finland*, Aybagar, <https://aybagar.eu/visible-and-invisible-tatar-women-in-finland/>. Accessed 15 May 2023.

Suomen Unicefin verkkosivut (päiväämätön), Lapsen oikeuksien vaikuttaja -tunnustus

kidutettujen lasten ja nuorten kuntoutustyölle, <https://www.unicef.fi/tyomme/ajankohtaista/uutiset-ja-nakokulmat/2022/lapsen-oikeuksien-vaikuttaja-tunnustus-kidutettujen-lasten-ja-nuorten-kuntoutustyolle/>. Accessed 28 March 2023.

Suomi.fi website (undated), Discretionary expense allowance, <https://www.suomi.fi/services/discretionary-expense-allowance-te-office/dc135738-f15c-40be-a956-4f9bfeb73a74>. Accessed 31 March 2023.

Svynarenko, Arseniy & Koptsyukh, Anastasiya (2022), *The situation of Ukrainians in Finland who fled the war: Survey results*, Publications of the Ministry of the Interior 2022:34, Ministry of the Interior, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-562-4>. Accessed 16 March 2023.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivut (päivitetty 23.3.2023), Mikä on PALOMA-osaamiskeskus?, <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/yhteystiedot/paloma-osaamiskeskus/mika-on-paloma-osaamiskeskus->. Accessed 28 March 2023.

Tuomola, Salla (2022), *Hyvä, katala vastajulkisuus: Populistisen vastamedian julkisen puhuttelun tavat maahanmuutto- ja pakolaieskustelussa*, Tampereen yliopiston väitöskirjat 734, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-2725-5>. Accessed 10 May 2023.

Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 17.4.2022, Hallituksen esitys helpottaisi tutkijoiden jäämistä Suomeen ja parantaisi Suomen veto- ja pitovoimaa, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/hallituksen-esitys-helpottaisi-tutkijoiden-jaamista-suomeen-ja-parantaisi-suomen-veto-ja-pitovoimaa>. Accessed 18 March 2023.

Työ- ja elinkeinoministeriö, uutinen 3.3.2023, Kuusi TEM:n valmistelemaa esitystä raukeaa vaalikauden vaihtuessa, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/kuusi-tem-n-valmistelemaa-hallituksen-esitysta-raukeaa-vaalikauden-vaihtuessa>. Accessed 2 June 2023.

Valtioneuvosto (2021), *Valtioneuvoston selonteko kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista*, valtioneuvoston julkaisuja 2021:62, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-856-7> (Accessed 03.03.2022)

Valtioneuvosto (2022), Valtioneuvoston periaatepäätös suuntaviivoista Venäjän federaation kansalaisten maahantulon rajoittamisesta Suomen kansainvälisten suhteiden turvaamiseksi UM/2022/199, annettu 29.9.2022, <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f807e2ad3>. Accessed 3 April 2023.

Valtioneuvosto, tiedote 24.8.2021, Valtioneuvosto täydensi Afganistan-päätöksiään 128 henkilöllä, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/valtioneuvosto-taydensi-afganistan-paatoksiaan-128-henkilolla>. Accessed 20 March 2023.

Väistö, Janne; Sipinen, Josefina; Ruohonen, Sini (2022), *Katsomosta kentälle: maahanmuuttaneet mukaan politiikkaan*, Helsinki: Kansallinen kulttuurisäätiö, Ajatuspaja Toivo https://toivoajatuspaja.fi/wp-content/uploads/2022/04/Katsomosta-kentalle_valmis_verkko.pdf. Accessed 4 May 2023.

Interviews and e-mails

Business Finland, e-mail 29 December 2022.

Ministry of Employment and Economy, email 20 January 2023.

Helsinki Police Department, e-mail 26 April 2023.

National Bureau of Investigation, e-mail 20 April 2023.

Finnish Immigration Service, REX2-project, e-mail 18 April 2023.

Finnish Immigration Service, Planning and Finance Unit, e-mail 21 March 2023.

Finnish Immigration Service, Asylum Unit, e-mail 6 April 2023.

Finnish Immigration Service, Asylum Unit, e-mail 11 January 2023

Finnish Immigration Service, Reception Unit, interview, 11 April 2023.

Finnish Immigration Service, Reception Unit, e-mail 22 February 2023.

Finnish Immigration Service, Reception Unit, e-mail 5 April 2023.

National Board of Education, e-mail 18 January 2023.

Ministry of Education and Culture, e-mail 20 January 2023.

Ministry for Foreign Affairs, e-mail 5 January 2023.

Ministry for Foreign Affairs, e-mail 13 March 2023.

Media

Apu, 14.6.2022, Ukrainalaisten työllistymisen yksi kompastuskivi kielitaito – joko työntekijän tai esimiehen: Ratkaisuna tiimimalli, parityöskentely ja kuvakortit, <https://www.apu.fi/artikkelit/ukrainalaisten-tyollistyminen-kielitaito-haasteena-ratkaisut>. Accessed 6 April 2023

Demokraatti, 3.3.2023, EU sopi tilapäisestä suojelusta Ukrainasta pakeneville – päätös on historiallinen, <https://demokraatti.fi/eu-sopi-tilapaisesta-suojelusta-ukrainasta-pakeneville-paatos-on-historiallinen/>. Accessed 6 April 2023.

Etelä-Suomen Sanomat, 30.11.2022, Yli puolet neuvoloiden työntekijöistä sanoo kyselyssä tarvitsevänsä lisää tukea maahanmuuttajien kanssa työskentelyyn, <https://www.ess.fi/uutissuomalainen/5562208>. Accessed 6 April 2023.

Helsingin Sanomat, 23.3.2022, Helsingin kouluissa opiskelee jo kymmeniä sodan keskeltä Ukrainasta paenneita lapsia, <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000008701667.html>. Accessed 11 April 2023.

Helsingin Sanomat, 6.5.2022, Migri perustaa uusia vastaanottokeskuksia Ukrainasta paenneille, <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008798611.html>. Accessed 6 April 2023.

Helsingin Sanomat, 1.6.2022, 17-vuotias afganistanilainen Ali Khavari vaelsi yksin halki Euroopan ja päätyi kielitaidottomana kylmään ja pimeään maahan – Näin hän koului itsensä valmiiksi Suomen työelämään, <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008837011.html>. Accessed 11 April 2023.

Helsingin Sanomat, 22.8.2022, Koronapandemia romahdutti opiskelijavaihtojen määrän alle kolmannekseen – Ilmastokriisi ja Euroopassa käytävä sota vaikeuttavat paluuta entiseen, <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009019051.html>. Accessed 6 April 2023.

Helsingin Sanomat, 25.8.2022, Hallitus pyrkii nopeuttamaan työperäisten oleskelulupien käsittelyä, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009025927.html>. Accessed 6 April 2023.

Helsingin Sanomat, 9.9.2022, Suomeen paenneet ukrainalaiset haluavat kotoutua, <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000009056961.html>. Accessed 6 April 2023.

Helsingin Sanomat, 20.9.2022, Suomeen pyritty itärajalta poikkeuksellisen useasti väärennetyillä papereilla – ”Maksaneet tuhansia euroja”, <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009081847.html>. Accessed 11 April 2023.

Helsingin Sanomat, 8.10.2022, Keskusta haluaisi nykyistä enemmän työperäistä maahanmuuttoa, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009121824.html>. Accessed 6 April 2023.

Helsingin Sanomat, 29.10.2022, Korkeaa virkamiestä ja marjamogulia epäillään ihmiskauppajutussa – Tämä vyyhdistä tiedetään, <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009165613.html>. Accessed 11 April 2023.

Helsingin Uutiset, 27.9.2022, Uutissuomalainen: Rajavartiolaitos aitaaisi itärajasta viidenneksen – estäisi laitonta maahantuloa, <https://www.helsinginuutiset.fi/paikalliset/5369427>. Accessed 11 April 2023.

Iltalehti, 19.3.2022, Suomi antoi kansalaisuuden superrikkaalle venäläiselle KGB-kytkennöistä huolimatta, <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/d6270606-c82d-44f1-ae66-9378da3851bd>.

Iltä-Sanomat, 17.1.2022, Korona vähensi nuorten vaihto-opiskeluintoa rajusti – osassa kohteista määrät ”lähes olemattomia”, <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000008545844.html>. Accessed 11 April 2023.

Iltä-Sanomat, 23.1.2022, HBL: Kymmenien vietnamilaisten epäillään joutuneen kiskonnan uhreiksi Pohjanmaalla, <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000008559820.html>. Accessed 11 April 2023.

Iltä-Sanomat, 11.2.2022, Kokoomukselta 10 toimenpidettä katujengirikollisuuden torjuntaan – ”Yhtä viisasten kiveä ei ole”, <https://www.is.fi/politiikka/art-2000008606863.html>. Accessed 6 April 2023.

Karjalainen, 8.3.2022, Suomessa venäjänkieliset ovat kohdanneet rajuakin vihapuhetta Ukrainan sodan syttymisen jälkeen – ”Ei me voida olla piilossa tai olla puhumatta”, <https://www.karjalainen.fi/kotimaa/suomessa-venajankieliset-ovat-kohdanneet-rajuakin-vihapuhetta-ukrainan-sodan-syttymisen-jalkeen-ei-me-voida-olla-piilossa-tai-olla-puhumatta>. Accessed 6 April 2023.

Karjalainen, 16.3.2022, Venäjän mahdollinen hybridivaikuttaminen huolestuttaa kansanedustajia – sisäministeri Mikkosen mukaan kaikki itärajan rajanylityspaikat voidaan tarvittaessa sulkea, <https://www.karjalainen.fi/kotimaa/venajan-mahdollinen-hybridivaikuttaminen-huolestuttaa-kansanedustajia-sisaministeri-mikkosen-mukaan-kaikki-itarajan-rajanylityspaikat-voidaan-tarvittaessa-sulkea>. Accessed 15 May 2023.

Karjalainen, 22.3.2022, Seksityötä tai kuvitteellinen työpaikka suomalaisesta yrityksestä – näin ukrainalaispakolaisia huijataan työmarkkinoilla, <https://www.karjalainen.fi/kotimaa/seksityota-tai-kuvitteellinen-tyopaikka-suomalaisesta-yrityksesta-nain-ukrainalaispakolaisia-huijataan-tyomarkkinoilla>. Accessed 11 April 2023.

Karjalainen, 13.4.2022, Ulkomaisten opiskelijoiden maahantuloa ja jäämistä Suomeen helpotetaan, <https://www.karjalainen.fi/kotimaa/ulkomaisten-opiskelijoiden-maahantuloa-ja-jaamista-suomeen-helpotetaan>. Accessed 6 April 2023.

Kauppalehti 31.5.2022, Kielitaidon puute ei saa olla este työllistymiselle, <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/kielitaidon-puute-ei-saa-olla-este-tyollistymiselle/15b1cb66-8f54-4a16-b777-11deffa991f2>. Accessed 6 April 2023.

Keskisuomalainen, 31.8.2022, Amnesty: Turkin ja Iranin viranomaiset ampuvat ja käännättävät turvaa hakevia afganistanilaisia, <https://www.ksml.fi/uutissuomalainen/4818298>. Accessed 11 April 2023.

Keskisuomalainen, 7.10.2022, Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa opiskelee jo yli 1200 ukrainalaista – määrä viisinkertaistunut alkukesään verrattuna, <https://www.ksml.fi/uutissuomalainen/5394780>. Accessed 6 April 2023.

Keskisuomalainen, 20.10.2022, Raja-aidoilla estetään yhä useammin ei-toivottua maahanmuuttoa – tutkijan mukaan aidoilla vahvistetaan myös ihmisten välisiä symbolisia rajoja, <https://www.ksml.fi/uutissuomalainen/5445928>. Accessed 11 April 2023.

Keskisuomalainen, 12.11.2022, Karjalainen varatuomari puolsi kirjeellään sitä, että venäläisliikemies Timtshenko saisi Suomen kansalaisuuden – supon lausunnoista ei löytynyt Maahanmuuttovirastossa jälkeäkään, <https://www.ksml.fi/uutissuomalainen/5497115>. Accessed 11 April 2023.

Maaseudun Tulevaisuus 19.12.2022, Osaajapula koettelee myös maaseutua, <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/paakirjoitus/d286fc8f-768b-4ccb-8e4e-0c9426e92524>. Accessed 6 April 2023.

MTV Uutiset, 5.1.2022, USU: Sadat haluavat yhdistää perheensä – Suomi lähettää Iraniin konsuleita purkamaan hakemusjonoja, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/usu-sadat-haluavat-yhdistaa-perheensa-suomi-lahettaa-iraniin-konsuleita-purkamaan-hakemusjonoja/8326500#gs.uze9fl>. Accessed 11 April 2023.

MTV Uutiset, 26.1.2022, Korkein oikeus tuomitsi marjayrittäjän 26 ihmiskaupparikoksesta – toi thaimaalaisia Suomeen pakkotyöhön ja valehteli palkasta, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/korkein-oikeus-tuomitsi-marjayrittajan-26-ihmiskaupparikoksesta-toi-thaimaalaisia-suomeen-pakkotyohon-ja-valehteli-palkasta/8340820#gs.pbnbv7>. Accessed 11 April 2023.

MTV Uutiset, 8.8.2022, Yli 35 000 Ukrainasta paennutta on hakenut tilapäistä suojelua Suomesta – vastaanottojärjestelmän piirissä ennätysmäärä ihmisiä, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/yli-35-000-ukrainasta-paennutta-on-hakenut-tilapaista-suojelua-suomesta-vastaanottojarjestelman-piirissa-ennatysmaara-ihmisia/8484072>. Accessed 6 April 2023.

MTV Uutiset, 5.9.2022, Erityisasiantuntijoiden oleskelulupahakemusten määrä Suomeen noussut hurjasti – tulijoita etenkin Venäjältä, Intiasta ja Kiinasta, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/erityisasiantuntijoiden-oleskelulupahakemusten-maara-suomeen-noussut-hurjasti-tulijoita-etenkin-venajalta-intiasta-ja-kiinasta/8502564#gs.uznd2q>. Accessed 11 April 2023.

MTV Uutiset 7.9.2022, Kielitaito ja byrokratia estävät ukrainalaisten työllistymistä – vain murto-osa tahtoo jäädä Suomeen, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/kielitaito-ja-byrokratia-estavat-ukrainalaisten-tyollistymista-vain-murto-osa-tahtoo-jaada-suomeen/8507574#gs.u22gp0>. Accessed 6 April 2023.

MTV Uutiset, 8.12.2022, Oppositio jätti välikysymyksen katuväkivallasta – edellyttää tiukennuksia maahanmuutto- ja kriminaalipolitiikkaan, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/oppositio-jatti-valikysymyksen-katuvakivallasta-edellyttaa-tiukennuksia-maahanmuutto-ja-kriminaalipolitiikkaan/8587718#gs.u20p2g>. Accessed 6 April 2023.

Talouselämä 10.6.2022, Tänä kesänä ukrainalaisia kausityöntekijöitä on tuhansia aiempaa vähemmän – Nyt mukana tulevat myös lapset, <https://www.talouselama.fi/uutiset/tana-kesana-ukrainalaisia-kausityontekijoita-on-tuhansia-aiempaa-vahemman-nyt-mukana-mukana-tulevat-mynos-lapset/39f10d4a-fc6f-406c-bf09-f43b62c531dd>. Accessed 6 April 2023.

Uusimaa, 20.2.2022, Marjatilaja huolettaa, pääsevätkö odotetut kausityöntekijät Ukrainasta Suomeen – ”Jos heitä ei saataisi ollenkaan, hätä olisi suuri”, <https://www.uusimaa.fi/uutissuomalainen/4485932>.

Uusimaa, 23.3.2023, Suomeen voi tulla vuoden aikana 40 000–80 000 pakolaista Ukrainasta – ”Tilanne on hyvin epävarma tällä hetkellä”, <https://www.uusimaa.fi/uutissuomalainen/4523941>. Accessed 6 April 2023.

Vantaan Sanomat, 11.11.2022, Suomeen tulvii nyt kansainvälisiä opiskelijoita – ja näistä maista he saapuvat, <https://www.vantaansanomat.fi/paikalliset/5494596>. Accessed 6 April 2023.

Yle Uutiset, 1.4.2022, Uusi vangitsemispäätös Närpiön kiskontavyyhdyssä - kasvihuoneyrittäjää epäillään ihmiskaupan yrityksestä sekä törkeästä kiskonnasta, <https://yle.fi/a/3-12386292>. Accessed 11 April 2023.

Yle Uutiset, 27.9.2022, Kymmenet venäläiset hakeneet Suomesta turvapaikkaa, <https://yle.fi/a/3-12043017/64-3-110591>. Accessed 15 May 2023.

Yle Uutiset, 8.10.2022, Keskusta lisäisi työperäistä maahanmuuttoa selvästi enemmän kuin hallitus linjannut, <https://yle.fi/a/3-12043017/64-3-113203>. Accessed 11 April 2023.

Yle Uutiset 11.10.2022, Varsinaissuomalaiset yritykset ovat kiinnostuneita palkkaamaan ukrainalaisia, mutta vain harva on toistaiseksi tehnyt niin, <https://yle.fi/a/74-20001065>. Accessed 6 April 2023.

Yle Uutiset 12.12.2022, Ministerit odottavat Migriltä selvitystä ulkomaalaisten työlupien epäkohdista, <https://yle.fi/a/3-12043017/64-3-127584>. Accessed 6 April 2023.

Yle Uutiset, 16.12.2022, Toinenkin suomalainen marja-alan yritys epäiltynä törkeästä ihmiskaupasta, <https://yle.fi/a/74-20009132>. Accessed 11 April 2023.

Yle Uutiset, 23.12.2022, Maahanmuuttovirasto avasi pikakaistan ulkomaisille johtajille: Suomeen voi päästä jo kahdessa viikossa perheen kanssa, <https://yle.fi/a/74-20010234>. Accessed 11 April 2023.

Referred legislation and case law

Council Decision of 14 May 2008, Establishing a European Migration Network (2008/381/EY), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32008D0381>. Accessed 7 June 2023.

Council Directive 2001/55/EC of 20 July 2001 on minimum standards for giving temporary protection in the event of a mass influx of displaced persons and on measures promoting a balance of efforts between Member States in receiving such persons and bearing the consequences thereof, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32001L0055>. Accessed 7 June 2023.

European Court of Justice judgment in cases C-133/19, C-136/19 and C-137/19, 16 July 2022, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&jur=C,T,F&num=c-133/19>. Accessed 17 May 2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain ja ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 294/2022 vp), https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_294+2022.aspx. Accessed 17 February 2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta (HE 84/2022 vp), https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_84+2022.aspx. Accessed 27 March 2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta (HE 64/2022 vp), https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_64+2022.aspx. Accessed 3 April 2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 208/2022 vp), https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/HE_208+2022.aspx. Accessed 28 March 2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 103/2022 vp), https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_103+2022.aspx. Accessed 20 March 2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 114/2022 vp), <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2022/20220114>. Accessed 18 March 2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain 10 §:n muuttamisesta (HE 113/2021 vp), https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_113+2021.aspx. Accessed 28 March 2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 132/2022 vp), https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_132+2022.aspx. Accessed 20 March 2023.

Hallituksen esitys eduskunnalle Maahanmuuttoviraston automaattisen päätöksenteon oikaisuvaatimusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 276/2022 vp), https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_276+2022.aspx. Accessed 17 March 2023.

Korkein hallinto-oikeus, 14.1.2022 a, päätös KHO:2022:8, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1641976388901.html>. Accessed 12 April 2023.

Kokein hallinto-oikeus, 14.1.2022 b, päätös KHO: 2022:9, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1641977266460.html>. Accessed 12 April 2023.

Korkein hallinto-oikeus, 20.1.2022, päätös KHO:2022:15, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1642512658604.html#>. Accessed 21 March 2023.

Korkein hallinto-oikeus, 23.5.2022, päätös KHO:2022:57, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1652943405330.html>. Accessed 22 March 2023.

Korkein hallinto-oikeus, 14.6.2022 a, päätös KHO:2022:69, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1654852820556.html>. Accessed 12 April 2023.

Korkein hallinto-oikeus, 14.6.2022 b, päätös KHO:2022:70, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1654856249648.html>. Accessed 12 April 2023.

Kokein hallinto-oikeus, 28.6.2022, päätös KHO:2022:82, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1655974301380.html>. Accessed 22 March 2023.

Korkein hallinto-oikeus, 22.8.2022, päätös KHO:2022:97, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1660812857562.html>. Accessed 22 March 2023.

Korkein hallinto-oikeus, 14.9.2022, päätös KHO:2022:111, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1662954356043.html#> . Accessed 22 March 2023.

Korkein hallinto-oikeus, 24.10.2022, päätös KHO:2022:120, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1666247898095.html#>. Accessed 21 March 2023.

Korkein hallinto-oikeus, 26.10.2022, päätös KHO:2022:121, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1666607195685.html>. Accessed 5 April 2023.

Korkein hallinto-oikeus, 8.12.2022, päätös KHO:2022:136, <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1670234149720.html#->. Accessed 21 March 2023.

Laki asevelvollisuuslain 70 §:n muuttamisesta, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220707>. Accessed 20 March 2023.

Laki asevelvollisuuslain 79 §:n muuttamisesta 707/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220707>. Accessed 8 June 2023.

Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta 122/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220122>. Accessed 16 May 2023.

Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta 817/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220817>. Accessed 7 June 2023.

Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvun 7 §:n muuttamisesta 938/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220938>. Accessed 28 March 2023.

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 746/2011, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110746>. Accessed 11 April 2023.

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta 1165/2021, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20211165>. Accessed 7 June 2023.

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta 1084/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221084>. Accessed 31 March 2023.

Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta 277/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220277>. Accessed 17 May 2023.

Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010, <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>. Accessed 28 March 2023.

Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta 936/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220936>. Accessed 28 March 2023.

Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta 1083/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221083>. Accessed 31 March 2023.

Laki rajavartiolaiton muuttamisesta 698/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220698>. Accessed 20 March 2023.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta 935/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220935>. Accessed 28 March 2023.

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta 937/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220937>. Accessed 28 March 2023.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 121/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220121>. Accessed 16 May 2023.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 816/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220816>. Accessed 20 March 2023;

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1088/2022, <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221088>. Accessed 28 April 2023.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1167/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221167>. Accessed 17 February 2023

Laki ulkomaalaislain väliaikaisesta muuttamisesta 1364/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221364>. Accessed 31 March 2023.

Laki valmiuslain 109 §:n muuttamisesta annetun lain muuttamisesta 708/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220708>. Accessed 20 March 2023.

Laki valmiuslain muuttamisesta 706/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220706>. Accessed 20 March 2023.

Laki vapaasta sivistystyöstä annetun lain 10 §:n muuttamisesta 912/2021, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210912>. Accessed 28 March 2023.

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN)

Maahanmuuttovirasto

PL 10

00086 Maahanmuuttovirasto

0295 430 431

emn@migri.fi

www.emn.fi

ec.europa.eu/emn

European Migration Network (EMN)

Finnish Immigration Service

P.O. BOX 10

FIN-00086 Finnish Immigration Service

+358 (0) 295 430 431

emn@migri.fi

www.emn.fi

ec.europa.eu/emn

ISBN 978-952-7427-36-1 (Printed volume)

ISBN 978-952-7427-37-8 (PDF)

Permanent link:

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-37-8>

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN) perustettiin neuvoston päätöksellä 14. päivänä toukokuuta 2008. Se saa taloudellista tukea Euroopan unionilta. Euroopan muuttoliikeverkoston tavoitteena on vastata yhteisön toimielinten sekä jäsenvaltioiden viranomaisten ja laitosten tarpeeseen saada tietoa maahanmuutto- ja turvapaikka-asioista. EMN tuottaa ajantasaista, puolueetonta, luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa politiikan suunnittelun tueksi Euroopan unionissa ja sen jäsenvaltioissa. EMN antaa lisäksi yleisölle tietoa kyseisistä asioista.

The EMN was established by Council Decision 2008/381/EC. It is financially supported by the European Union. The objective of the EMN is to meet the information needs of Community institutions and of Member States' authorities and institutions by providing up-to-date, objective, reliable and comparable information on migration and asylum, with a view to supporting policymaking in the European Union in these areas. The EMN also serves to provide the general public with such information.
